

ЗАКОН за съдебната власт

Обн., ДВ, бр. 64 от 7.08.2007 г., изм., бр. 69 от 5.08.2008 г., изм. и доп., бр. 109 от 23.12.2008 г., доп., бр. 25 от 3.04.2009 г., в сила от 3.04.2009 г., изм. и доп., бр. 33 от 30.04.2009 г., бр. 42 от 5.06.2009 г., изм., бр. 102 от 22.12.2009 г., в сила от 22.12.2009 г., изм. и доп., бр. 103 от 29.12.2009 г., в сила от 29.12.2009 г., доп., бр. 59 от 31.07.2010 г., в сила от 1.01.2011 г., изм. и доп., бр. 1 от 4.01.2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 23 от 22.03.2011 г., в сила от 22.03.2011 г., изм. и доп., бр. 32 от 19.04.2011 г., в сила от 19.04.2011 г., бр. 45 от 14.06.2011 г., в сила от 14.06.2011 г., доп., бр. 81 от 18.10.2011 г., изм. и доп., бр. 82 от 21.10.2011 г., в сила от 1.01.2012 г.; изм. с Решение № 10 от 15.11.2011 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 93 от 25.11.2011 г.; бр. 20 от 9.03.2012 г., в сила от 10.06.2012 г., изм. и доп., бр. 50 от 3.07.2012 г., изм., бр. 81 от 23.10.2012 г., в сила от 1.09.2012 г., бр. 15 от 15.02.2013 г., в сила от 1.01.2014 г., бр. 17 от 21.02.2013 г., бр. 30 от 26.03.2013 г., в сила от 26.03.2013 г., доп., бр. 52 от 14.06.2013 г., в сила от 14.06.2013 г., изм., бр. 66 от 26.07.2013 г., в сила от 26.07.2013 г., доп., бр. 70 от 9.08.2013 г., в сила от 9.08.2013 г., изм., бр. 71 от 13.08.2013 г., в сила от 13.08.2013 г., бр. 19 от 5.03.2014 г., в сила от 5.03.2014 г., изм. и доп., бр. 21 от 8.03.2014 г., изм., бр. 53 от 27.06.2014 г., бр. 98 от 28.11.2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 107 от 24.12.2014 г., в сила от 1.01.2015 г., бр. 14 от 20.02.2015 г., изм. и доп., бр. 28 от 8.04.2016 г., изм., бр. 39 от 26.05.2016 г., в сила от 26.05.2016 г., бр. 50 от 1.07.2016 г., в сила от 1.07.2016 г., изм. и доп., бр. 62 от 9.08.2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 76 от 30.09.2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 13 от 7.02.2017 г.; Решение № 1 от 31.01.2017 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 14 от 10.02.2017 г.; доп., бр. 63 от 4.08.2017 г., в сила от 5.11.2017 г., изм. и доп., бр. 65 от 11.08.2017 г., изм., бр. 85 от 24.10.2017 г., изм. и доп., бр. 90 от 10.11.2017 г., бр. 103 от 28.12.2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 7 от 19.01.2018 г., изм., бр. 15 от 16.02.2018 г., в сила от 16.02.2018 г., изм. и доп., бр. 49 от 12.06.2018 г., бр. 77 от 18.09.2018 г., в сила от 1.01.2019 г., бр. 17 от 26.02.2019 г.; изм. с Решение № 2 от 21.02.2019 г. на Конституционния съд на РБ - бр. 19 от 5.03.2019 г.; изм. и доп., бр. 29 от 8.04.2019 г., доп., бр. 64 от 13.08.2019 г., в сила от 13.08.2019 г., изм., бр. 83 от 22.10.2019 г., в сила от 22.10.2019 г., изм. и доп., бр. 11 от 7.02.2020 г., бр. 86 от 6.10.2020 г., доп., бр. 103 от 4.12.2020 г., изм. и доп., бр. 109 от 22.12.2020 г., в сила от 22.12.2020 г., изм., бр. 110 от 29.12.2020 г., в сила от 31.12.2020 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. Този закон урежда устройството и принципите на дейността на органите на съдебната система и взаимодействието помежду им, както и взаимодействието между органите на съдебната власт и органите на законодателната и на изпълнителната власт.

Чл. 1а. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Съдебната власт е държавна власт, която защитава правата и законните интереси на гражданите, юридическите лица и държавата.

(2) Съдебната власт е независима.

(3) Правосъдието се осъществява в името на народа.

Чл. 2. Органите на съдебната власт се ръководят от Конституцията и от принципите, установени в този закон.

Чл. 3. При постановяване на своите актове съдиите, прокурорите и следователите се основават на закона и на събраните по делото доказателства.

Чл. 4. Органите на съдебната власт изпълняват функциите си безпристрастно.

Чл. 5. (1) Гражданите и юридическите лица имат право на информация за работата на съдебната власт.

(2) Органите на съдебната власт са длъжни да осигуряват откритост, достъпност и прозрачност на действията си по реда на този закон и на процесуалните закони.

(3) Органите на съдебната власт осъществяват взаимодействие с органите на законодателната и изпълнителната власт за всестранина и пълна защита правата на гражданите и юридическите лица и реализиране на наказателната политика на държавата.

Чл. 6. При осъществяване на дейността си съдиите, прокурорите и следователите са политически неутрални.

Чл. 7. (1) Всеки има право на справедлив и публичен процес в разумен срок и от независим и безпристрастен съд.

(2) Гражданите и юридическите лица имат право на съдебна защита, която не може да им бъде отказана.

(3) При условия и по ред, определени със закон, гражданите могат да получат правна помощ, която се финансира от държавата.

Чл. 8. (1) Органите на съдебната власт прилагат законите точно и еднакво спрямо всички лица и случаи, за които се отнасят.

(2) При осъществяване на функциите на съдебната власт, както и при заемане на длъжности в органите на съдебната власт, не се допускат никакви ограничения на правата или привилегии, основани на раса, народност, етническа принадлежност, пол, произход, религия, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично и обществено положение или имуществено състояние.

Чл. 9. (1) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Разпределението на делата и преписките в органите на съдебната власт се извършва на принципа на случайния подбор чрез равномерно електронно разпределение съобразно поредността на постъпването им при спазване изискванията на чл. 360б.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 109 от 2008 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Принципът на случайния подбор при разпределението на делата в съдилищата се прилага в рамките на колегиите или отделенията, а в прокуратурата и Националната следствена служба - в рамките на отделите.

Чл. 10. (1) Съдебното производство по граждански и наказателни дела е триинстанционно - първоинстанционно, въззивно и касационно, освен ако в закон е предвидено друго.

(2) Съдебното производство по административни дела е двуинстанционно - първоинстанционно и касационно.

(3) Влезлите в сила съдебни актове се отменят само в предвидените със закон случаи.

Чл. 11. (1) По-горната инстанция извършва контрол на актовете на по-долната инстанция само в случаите и по реда, предвидени в закон.

(2) Един и същ съдия не може да участва в разглеждането на делото в различни инстанции.

Чл. 12. (1) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Органите на съдебната власт са длъжни да разглеждат и разрешават в съответствие със закона всяко подадено до тях искане, като е недопустимо използването на заплахата, обидни или нецензурни думи или квалификации.

(2) Сроковете, определени в процесуалните закони, които се отнасят до осъществяване на правомощия на съдии, прокурори и следователи, са задължителни за тях, но не засягат правата на страните в процеса.

Чл. 13. Производствата пред органите на съдебната власт се водят на български език.

Чл. 14. (1) Протоколите се изготвят на български език.

(2) В случаите, когато думи или изрази на чужд език имат особено значение за делото, може да се позволи вписването им в протокола.

Чл. 15. Когато прецени, че закон противоречи на Конституцията на Република България, съдът уведомява Върховния касационен съд или Върховния административен съд, а прокурорите и следователите - главния прокурор.

Глава втора

ВИСШ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Раздел I

Правно положение и състав на Висшия съдебен съвет

Чл. 16. (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Висшият съдебен съвет представлява съдебната власт, осигурява и отстоява независимостта ѝ, определя състава и организацията на работата на съдилищата, прокуратурите и следствените органи и обезпечава финансово и технически тяхната дейност, без да се намесва в нейното осъществяване.

(2) Висшият съдебен съвет е постоянно действащ орган, юридическо лице със седалище София. Той се представлява от един от избраните му членове, определен с решение на пленума на Висшия съдебен съвет.

(3) Народното събрание избира единадесет членове на Висшия съдебен съвет, от които шестима – за съдийската колегия, и петима – за прокурорската колегия. Изборът по колегии се извършва между съдии, прокурори, следователи, хабилитирани учени по правни науки, адвокати и други юристи с високи професионални и нравствени качества, съобразно тяхната професионална квалификация и насоченост.

(4) Съдиите избират от своя състав шестима членове на Висшия съдебен съвет за съдийската колегия. Прокурорите избират от своя състав четирима членове на Висшия съдебен съвет за прокурорската колегия. Следователите избират от своя състав един член на Висшия съдебен съвет за прокурорската колегия.

(5) Висшият съдебен съвет има кръгъл печат с изображение на герба на Република България и с изписани думите "Република България. Висш съдебен съвет".

Чл. 17. (1) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) За членове на Висшия съдебен съвет се избират юристи с високи професионални и нравствени качества, които имат най-малко 15 години юридически стаж.

(2) (Предишна ал. 1, доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., отм., бр. 28 от 2016 г.).

(3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., отм., бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 18. (1) Изборен член на Висшия съдебен съвет не може да:

1. е народен представител, кмет или общински съветник;

2. (доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) заема длъжност в други държавни или общински органи;

3. (доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) упражнява търговска дейност или да е съдружник, управител или да участва в надзорни, управителни съвети или съвети на директорите или в контролни органи на търговски дружества, кооперации или юридически лица с нестопанска цел, които осъществяват стопанска дейност, с изключение на тези на професионалните сдружения на съдии, прокурори и следователи;

4. (доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм. и доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) получава възнаграждение за извършване на дейност по договор или по служебно правоотношение с държавна или обществена организация, търговско дружество, кооперация, юридическо лице с нестопанска цел, физическо лице или едноличен търговец, с изключение на научна и преподавателска дейност или за упражняване на авторски права, както и за участие в международни проекти и проекти, финансирани от Европейския съюз;

5. упражнява свободна професия или друга платена професионална дейност;

6. членува в политически партии или коалиции, в организации с политически цели, да извършва политическа дейност, както и да членува в организации или да извършва дейности, които засягат независимостта му;

7. членува в синдикални организации извън системата на съдебната власт;

8. е осъждан за извършено престъпление, независимо от реабилитацията, както и да е освобождаван от наказателна отговорност за умишлено престъпление;

9. (доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) е съпруг, роднина по права линия, по съребрена линия до четвърта степен или по сватовство - до трета степен включително или във фактическо съпружеско съжителство с друг член на Висшия съдебен съвет, с административен ръководител на орган на съдебната власт, назначен от съответната колегия, на която е член, или с министъра на правосъдието;

10. (нова - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г.) е дисциплинарно освободен от длъжност избран член на Висшия съдебен съвет;

11. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) е лице, спрямо което е установен конфликт на интереси с влязло в сила решение по-малко от една година преди избора.

(2) Изборен член се освобождава от Висшия съдебен съвет, ако в едномесечен срок от избора не освободи длъжността или не преустанови дейността по ал. 1.

Чл. 19. (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 50 от 2012 г.) (1) Народното събрание избира членове на Висшия съдебен съвет не по-късно от един месец преди изтичането на мандата на избраните членове.

(2) Предложенията за кандидати за изборни членове на Висшия съдебен съвет се разглеждат от специализираната постоянна комисия на Народното събрание.

(3) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Администрацията на Народното събрание служебно установява обстоятелствата по чл. 18, ал. 1, т. 8.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 3, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Предложенията за членове на Висшия съдебен съвет, избирани от Народното събрание, се правят от народните представители по колегии не по-късно от два месеца преди произвеждането на избора пред комисията по ал. 2. Към предложенията се прилагат:

1. подробни писмени мотиви за професионалните и нравствените качества на кандидатите, включително и изразени становища от професионални, академични и други организации;

2. документи за завършено висше образование по специалността "Право", документи, свързани с изискванията за несъвместимост, както и документи за юридическия стаж и кариерното развитие на кандидата.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 4, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Предложенията се правят, след като се вземе писменото съгласие на всеки кандидат.

(6) (Предишна ал. 5, изм. – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Предложенията заедно с подробна професионална биография на кандидатите и документите по ал. 4 се публикуват в срок до три работни дни от получаването им на интернет страницата на Народното събрание. Публикуват се и името и мотивите на народния представител, издигнал съответната кандидатура.

(7) (Предишна ал. 6, изм. – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г., бр. 17 от 2019 г.) Публикуването на предложенията и документите по ал. 4 се извършва в съответствие с изискванията за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 19а. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 7 от 2018 г.) В 14-дневен срок от публикуването на кандидатурите всеки кандидат представя на комисията, която подготвя избора, писмена концепция за работата си като член на Висшия съдебен съвет. В същия срок кандидатите за членове на Висшия съдебен съвет представят декларация за имотното си състояние и произхода на средствата за придобиването на имуществото си, както и декларация за наличие на частен интерес по смисъла на чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество по образец, предложен от комисията и от пленума на Висшия съдебен съвет и утвърден от министъра на правосъдието. Всички концепции и декларации се публикуват в срок до три работни дни от изтичане на срока по изречение първо на интернет страницата на Народното събрание.

(2) Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на общественополезна дейност, висши училища и научни организации не по-късно от 7 дни преди изслушването могат да представят на комисията становища за кандидата, включващи и въпроси, които да му бъдат поставяни. Анонимни становища и сигнали не се разглеждат. Представените становища и въпроси се публикуват на интернет страницата на Народното събрание в срок до три дни след представянето им. Не се публикуват конкретни данни, съставляващи класифицирана информация, както и факти от интимния живот на лицата.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Комисията изслушва всеки кандидат, който представя пред нея концепцията по ал. 1. Изслушването се насрочва и обявява от комисията не по-късно от един месец преди провеждането му. Изслушването се провежда на открито заседание на комисията не по-късно от 14 дни преди провеждане на избора. За изслушването се изготвя пълен стенографски протокол, който се публикува на интернет страницата на Народното събрание. С оглед на постъпилите становища по ал. 2 членовете на комисията могат да изискат и допълнителни документи, които кандидатите трябва да представят.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Комисията изготвя подробен и мотивиран доклад за професионалните и нравствените качества на кандидатите, с който предлага кандидатурите за обсъждане и гласуване в Народното събрание. Докладът съдържа становище за представянето на кандидата, изготвено след изслушването му пред комисията, и заключение за:

1. минималните законови изисквания за заемане на длъжността;

2. наличието на данни, които поставят под съмнение нравствените качества на кандидата, неговите квалификации, опит и професионални качества;

3. специфичната подготовка, качествата и мотивацията за съответната длъжност;

4. публичната репутация и обществената подкрепа за кандидата.

(5) Докладът се публикува на интернет страницата на Народното събрание.

Чл. 19б. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., доп., бр. 28 от 2016 г.) Народното събрание избира всеки член на Висшия съдебен съвет поотделно с мнозинство две трети от народните представители.

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., бр. 28 от 2016 г.) (1) Органите на съдебната власт избират членове на Висшия съдебен съвет по колегии не по-късно от един месец преди изтичането на мандата на изборните членове.

(2) Членовете на Висшия съдебен съвет от квотата на съдебната власт се избират пряко чрез тайно гласуване съответно от съдиите, от прокурорите и от следователите по реда на раздел I "а".

Чл. 21. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., отм., бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 21а. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., отм., бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 21б. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., отм., бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., отм., бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 22а. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., отм., бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 23. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., отм., бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 24. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., отм., бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 25. (Отм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 26. (Отм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 26а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.; обявен за противоконституционен с Решение № 10 на КС на РБ - бр. 93 от 2011 г.)

---

(1) Членовете на Висшия съдебен съвет предприемат необходимите действия за получаване на достъп до класифицирана информация.

(2) Член на Висшия съдебен съвет, който не е получил разрешение за достъп, не може да участва в заседанията, когато се обсъждат материали и документи, съдържащи класифицирана информация, и не се запознава с тях.

Чл. 27. (1) Изборен член на Висшия съдебен съвет се освобождава преди изтичане на мандата му на основанията по чл. 130, ал. 8 от Конституцията на Република България, както и при установяване на несъвместимост с длъжностите или дейностите по чл. 18, ал. 1.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) В случаите по чл. 130, ал. 8, т. 1 от Конституцията на Република България пленумът на Висшия съдебен съвет обявява подадената оставка на изборен член на първото си заседание след депозирането ѝ.

(3) (Нова - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г.) Мандатът на изборен член на Висшия съдебен съвет не може да бъде прекратен предсрочно поради подаване на оставка на основание чл. 130, ал. 8, т. 1 от Конституцията на Република България, ако срещу него е образувано дисциплинарно производство за налагане на наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност по чл. 308, ал. 3, до приключване на производството.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г., бр. 28 от 2016 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Производството за предсрочно прекратяване на мандата на основанията по чл. 130, ал. 8, т. 2 – 4 от Конституцията на Република България или при установяване на несъвместимост на изборен член на Висшия съдебен съвет се открива по искане на най-малко петима от членовете на пленума на Висшия съдебен съвет или на трима от членовете на съответната колегия.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г.) Процедурата за предсрочно освобождаване на основанията по чл. 130, ал. 8, т. 2 - 4 от Конституцията на Република България или при установяване на несъвместимост на изборен член на Висшия съдебен съвет, избран от Народното събрание, може да започне и по искане на една пета от народните представители.

(6) (Предишна ал. 5, изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г., бр. 28 от 2016 г.) Процедурата за предсрочно освобождаване на основанията по чл. 130, ал. 8, т. 2 – 4 от Конституцията на Република България или при установяване на несъвместимост на изборен член на Висшия съдебен съвет, избран от съдиите, прокурорите или следователите, може да започне по искане съответно на една пета от действащите съдии, прокурори или следователи.

(7) (Нова – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Решението на пленума на Висшия съдебен съвет за предсрочно прекратяване на мандата на негов член се постановява в едномесечен срок от постъпването на искането по ал. 4, 5 или 6 и се приема с мнозинство, не по-малко от седемнадесет гласа.

Чл. 28. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 65 от 2017 г., изм., бр. 11 от 2020 г., бр. 86 от 2020 г.) При изтичане на мандата или предсрочното му прекратяване на основание чл. 130, ал. 8, т. 1 от Конституцията на Република България изборният член на Висшия съдебен съвет, подал молба до съответната колегия в 14-дневен срок от деня на изтичане или предсрочно прекратяване на мандата, се възстановява на длъжността съдия, прокурор или следовател, заема на преди избора или на равна по степен. Изборен член на Висшия съдебен съвет, който отговаря на изискванията на чл. 164 и при наличие на положителна комплексна оценка "много добра" от последното проведено атестиране преди избора по чл. 19 – 20, може да бъде назначен на длъжност с една степен по-висока от заеманата преди избора длъжност в органите на съдебната власт. Времето, през което лицето е било член на Висшия съдебен съвет, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 – 7.

(2) В едномесечен срок след възстановяването на длъжността по ал. 1 членове на Висшия съдебен съвет с изтекъл или предсрочно прекратен мандат получават оценка за дейността си по методика, приета от пленума на Висшия съдебен съвет. Оценката става част от атестацията като магистрат за периода преди встъпването му като член на Висшия съдебен съвет.

Чл. 29. (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 28 от 2016 г.) (1) Изборните членове на Висшия съдебен съвет не получават възнаграждение за работата си в комисии към съвета.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) За изборните членове на Висшия съдебен съвет се прилагат разпоредбите на чл. 218, ал. 1, чл. 219, чл. 221, чл. 224, чл. 225 и чл. 330.

(3) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Стажът като избран член на Висшия съдебен съвет се зачита за стаж по чл. 225, ал. 1.

Раздел Г'а"

(Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.)

Пряк избор на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите

Чл. 29а. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Общото събрание на съдиите за избор на членове на Висшия съдебен съвет се свиква съвместно от председателя на Върховния касационен съд и от председателя на Върховния административен съд.

(2) Общото събрание на прокурорите за избор на членове на Висшия съдебен съвет се свиква от главния прокурор.

(3) Общото събрание на следователите за избор на членове на Висшия съдебен съвет се свиква от главния прокурор.

(4) В поканата за свикване на общите събрания се посочват датата, мястото и часът на провеждането им.

(5) Общите събрания се свикват не по-рано от осем месеца и не по-късно от шест месеца преди изтичане на мандата на Висшия съдебен съвет или в 7-дневен срок от предсрочното освобождаване на избран член на Висшия съдебен съвет. Когато събранията не се свикат от лицата по ал. 1, 2 или 3 в 7-дневен срок от изтичане на срока, министърът на правосъдието свиква общо събрание и определя датата, мястото и часа на неговото провеждане.

(6) Свикването на общите събрания се обнародва в "Държавен вестник" и се публикува на интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

Чл. 29б. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Пленумът на Висшия съдебен съвет по предложение на съответните колегии и след обсъждане с органите на съдебната власт приема правила за произвеждането на избори на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите, които се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет и се прилагат за всички избори.

(2) Пленумът на Висшия съдебен съвет утвърждава образец на изборните протоколи и техническия образец на бюлетините не по-късно от тридесет дни преди изборния ден.

(3) Бюлетините са бели, изработени от плътна непрозрачна хартия, която не позволява да се разкрива тайната на гласуването.

Чл. 29в. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Предложения за изборни членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите могат да се правят съответно от всеки съдия, прокурор или следовател не по-късно от два месеца преди произвеждането на избора.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) Предложенията се правят писмено и се мотивират с оглед на личните, професионалните и нравствените качества на кандидата. Към предложението се прилага писменото съгласие на кандидата по чл. 19, ал. 5.

(3) Предложенията с мотивите към тях и имената на предложителите се обявяват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет в срок до три дни от постъпването им.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) В 14-дневен срок от обявяването на предложенията кандидатите представят в писмена форма подробна автобиография, мотивите си и концепция за дейността на Висшия съдебен съвет, както и документи за съответствие с изискванията на закона. В същия срок кандидатите представят декларация, свързана с несъвместимостта или за обстоятелства, които могат да доведат до частен интерес по смисъла на чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество при вземане на решения, за имотното си състояние и произхода на средствата за придобиването на имуществото си по чл. 19а, ал. 1.

(5) Документите по ал. 4 се публикуват в срок до три дни от представянето им на интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

Чл. 29г. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) За всяко постъпило предложение съответната колегия на Висшия съдебен съвет изисква от Инспектората към Висшия съдебен съвет подробни справки за всички проверки.

(2) В 14-дневен срок от обявяването на всяко предложение по реда на чл. 29в, ал. 3 съответната колегия на Висшия съдебен съвет публикува на интернет страницата си документите по ал. 1 и документите на всеки кандидат от кадровото му дело по чл. 30а, ал. 2.

(3) Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет се произнася по допустимостта на всяко предложение по отношение на изискуемите образование, юридически стаж и представянето на предвидените документи относно кандидатите съдии за членове на Висшия съдебен съвет, а прокурорската колегия – относно кандидатите прокурори и следователи, в срок до седем дни след изтичане на срока по ал. 2. Решенията се обявяват незабавно на интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

(4) Решенията по допустимостта на предложенията може да се обжалват в тридневен срок от обявяването им по реда на ал. 3 чрез съответната колегия на Висшия съдебен съвет пред състав, състоящ се от трима съдии от Върховния касационен съд и двама съдии от Върховния административен съд, определени на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение. Решението се постановява в 7-дневен срок от подаване на жалбата и е окончателно.

(5) В тридневен срок от влизане в сила на решенията по допустимостта колегиите на Висшия съдебен съвет изготвят списъци с имената и заеманата длъжност на всички кандидати, допуснати до участие в изборите за членове на Висшия съдебен съвет.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Публикуването на документите се извършва в съответствие с изискванията за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 29д. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) В 14-дневен срок от насрочване на избора колегиите на Висшия съдебен съвет съставят списъци на действащите съдии, прокурори и следователи, които служат за избирателни списъци.

(2) В тридневен срок от публикуване на списъка всеки съдия, прокурор и следовател може да поиска от съответната колегия на Висшия съдебен съвет да бъде включен в списъка. Колегията се произнася в тридневен срок от постъпване на искането с решение, което не подлежи на обжалване.

(3) В деня на произвеждането на избора всеки действащ съдия, прокурор и следовател може да упражни

правото си да гласува чрез представяне на удостоверение от административния ръководител за заеманата от него длъжност, като се дописва в изборителните списъци.

Чл. 29е. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет организира отпечатването на бюлетини, съдържащи трите имена на всички допуснати кандидати по азбучен ред, както и тяхната длъжност.

Чл. 29ж. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Общото събрание се провежда в две последователни съботи.

(2) В първата събота общото събрание избира изборителна комисия и изборителни секции и изслушва кандидатите. Общото събрание се провежда, ако присъстват повече от половината от включените в съответния списък по чл. 29д съдии, прокурори или следователи. При липса на кворум събранието се отлага за един час по-късно и се провежда независимо от броя на присъстващите. Събранията са публични и се излъчват в реално време чрез интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

Чл. 29з. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Изборителната комисия на съдиите се състои от деветима редовни и петима резервни членове, изборителната комисия на прокурорите – от седмина редовни и четирима резервни членове, и изборителната комисия на следователите – от петима редовни и трима резервни членове.

(2) Изборителните секции се състоят от трима редовни и двама резервни членове. За всеки петстотин съдии, прокурори или следователи се съставя по една изборителна секция, като остатъците, по-малки от петстотин души, се разпределят поравно между изборителните секции.

(3) Член на изборителна комисия или на изборителна секция не може да е кандидат, съпруг на кандидат, роднина по права линия, по сребрена линия до четвърта степен или да се намира във фактическо съжителство с кандидат за член на Висшия съдебен съвет.

(4) Членовете на изборителните комисии и на изборителните секции не могат да са помежду си съпрузи или във фактическо съжителство, роднини по права линия или по сребрена линия до четвърта степен.

(5) Членовете на изборителните комисии избират от своя състав председател и заместник-председател, а членовете на изборителните секции – председател.

Чл. 29и. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Кандидатите, включени в списъците по чл. 29г, ал. 5, се изслушват по азбучен ред.

(2) Становища за кандидатите и въпроси към тях могат да се представят на съответната колегия на Висшия съдебен съвет от съдии, прокурори, следователи, юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на общественополезна дейност, не по-късно от 14 дни преди датата на провеждане на общото събрание.

(3) В срок до три дни след постъпването им становищата и въпросите се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет. Не се публикуват данни, които съдържат класифицирана информация, и факти от личния живот на кандидатите.

(4) Въпроси към кандидатите могат да отправят членовете на общото събрание и на комисията, включително въз основа на становищата по ал. 2. Комисията е длъжна да зададе всички постъпили въпроси.

Чл. 29к. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) След изслушването на кандидатите изборът продължава следващата събота. Той се произвежда от 8,00 ч. до 18,00 ч. Когато в 18,00 ч. пред избирателната секция има негласували съдии, прокурори или следователи, председателят на избирателната секция установява техния брой и самоличност. Негласувалите съдии, прокурори или следователи предават документите си за самоличност на избирателната секция. Само тези съдии, прокурори или следователи се допускат до гласуване след 18,00 ч.

(2) Изборът се смята за редовен, ако са гласували повече от половината от съдиите, съответно прокурорите или следователите, включени в списъците по чл. 29д.

(3) В случай че не са налице предпоставките по ал. 2, се произвежда нов избор на следващия ден. Изборът се смята за редовен, ако са гласували не по-малко от 33 на сто от имащите право на глас.

(4) В случай че при произвеждането на новия избор се наложи повторно гласуване по реда на чл. 29л, ал. 4, то се извършва на следващия ден.

(5) В случай че всички членове на Висшия съдебен съвет, които се излъчват от съответното общо събрание, са избрани в деня, в който е проведено гласуването съгласно ал. 1, събранието се закрива.

Чл. 29л. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Гласуването е тайно и се извършва с хартиена бюлетина по образец, утвърден от пленума на Висшия съдебен съвет, която се пуска в избирателната кутия.

(2) Действителни са бюлетините, които:

1. са по утвърдения образец;

2. съдържат означени необходимия брой или по-малко кандидати за съдийската или прокурорската колегия, избрани от общото събрание;

3. имат поставени върху тях два печата от съответната избирателна секция; печатът съдържа наименованието и номера на избирателната секция;

4. нямат вписани специални символи, като букви, цифри или други знаци;

5. съдържат отбелязване за кандидата със знак "X" или "V" с химикал, пишеш със син цвят.

(3) За избрани се смятат кандидатите, получили повече от половината от действителните гласове. Ако кандидатите, отговарящи на това условие, са повече от броя на членовете, които се избират на съответното общо събрание, за избрани се смятат тези измежду тях, които са получили най-много гласове.

(4) Когато при гласуването не е избран съответният брой членове по реда на ал. 3, изборът продължава на

следващия ден, като се произвежда повторно гласуване. Ако при повторното гласуване не е избран съответният брой членове с необходимото мнозинство, за избрани се смятат онези от тях, които са получили най-много гласове.

(5) Ако избирателната комисия не е успяла да отпечата нови бюлетини, невключващи избраните по реда на ал. 3 кандидати, се гласува с първоначалните бюлетини. В този случай подадените за тези кандидати гласове не се зачитат при определянето на валидността на бюлетината и на изборния резултат.

(6) При равен брой гласове избраният или избраните кандидати се определят от избирателната комисия чрез жребий, проведен в присъствието на заинтересованите кандидати.

Чл. 29м. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) На всички етапи от изборния процес могат да присъстват наблюдатели, които са изрично упълномощени представители на юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на общественополезна дейност, и се регистрират от съответната колегия на Висшия съдебен съвет до изборния ден.

(2) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет регистрира юридическите лица с нестопанска цел, определени за извършване на общественополезна дейност, които желаят да участват с изрично упълномощени представители като наблюдатели в изборите.

(3) Регистрирането на организациите по ал. 2 се извършва въз основа на заявление, подписано от лицето, представляващо организацията съгласно актуалната ѝ съдебна регистрация или от изрично упълномощено от него лице.

(4) Към заявлението по ал. 3 се прилагат:

1. удостоверение за актуално правно състояние;

2. изрично пълномощно от лицето, представляващо организацията, когато документите се подават от упълномощено лице;

3. списък, подписан от представляващия съответната организация или от изрично упълномощено от него лице, съдържащ имената и единния граждански номер, съответно друг идентифициращ номер за лицата, които не са български граждани, които да се регистрират като наблюдатели;

4. пълномощни на изрично упълномощените представители на организацията, които да се регистрират като наблюдатели; представителите на юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на общественополезна дейност, може да са упълномощени с общо пълномощно.

Чл. 29н. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Отварянето на изборните кутии и преброяването на подадените бюлетини е публично и се извършва от съответните избирателни секции веднага след приключване на гласуването.

(2) За резултатите от избора всяка от секциите съставя протокол в два екземпляра, в който се вписват общият брой на гласувалите, действителните и недействителните бюлетини; бюлетините, подадени поименно за всеки кандидат. Протоколът се подписва от председателя и от членовете на изборителната секция.

(3) Въз основа на протоколите по ал. 2 изборителната комисия се произнася с решение за резултатите от избора, което включва имената на избраните членове на съответната колегия и броя на гласовете, с които са избрани, и се подписва от председателя и от членовете на изборителната комисия. Неразделна част от решението на изборителната комисия са протоколите на изборителните секции. Решението и протоколите се обявяват незабавно на интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

(4) Решението на изборителната комисия, с което се обявява резултатът от избора, подлежи на обжалване в 7-дневен срок от обявяването му пред състава по чл. 29г, ал. 4.

(5) Жалбата се подава чрез съответната колегия на Висшия съдебен съвет, която в тридневен срок изпраща цялата преписка на състава по ал. 4.

(6) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Съставът разглежда жалбата по реда на Административнопроцесуалния кодекс в открито съдебно заседание с призоваване на жалбоподателя и представител на изборителната комисия и се произнася с решение в 14-дневен срок, което е окончателно.

(7) Бюлетините се подреждат и запечатват в изборителните кутии. Те се съхраняват до влизане в сила на решението, с което изборителната комисия се произнася за резултата от избора, и се унищожават с решение на пленума на Висшия съдебен съвет след встъпване в длъжност на новоизбраните членове.

(8) Решението на изборителната комисия и протоколите на изборителните секции се пазят 5 години от деня на избора.

Чл. 29о. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Ако изборът бъде обявен за незаконосъобразен, нов избор се произвежда не по-късно от един месец.

(2) Датата на избора се насрочва от лицата по чл. 29а, ал. 1 – 3 и се съобщава на съдиите, прокурорите и следователите по реда за свикване на общото събрание.

(3) Новият избор се произвежда по правилата, предвидени за редовния избор.

Чл. 29п. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) (1) Организационно-техническата подготовка на събранията се извършва от администрацията на Висшия съдебен съвет.

(2) Разходите по провеждането на събранията са за сметка на бюджета на Висшия съдебен съвет.

Чл. 29р. (Нов – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) При предсрочно освобождаване на избран член на Висшия съдебен съвет избор на нов член се насрочва при условията и по реда на този раздел.

Раздел II

Дейност и организация на Висшия съдебен съвет

Чл. 30. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г., бр. 28 от 2016 г.) (1) Висшият съдебен съвет осъществява правомощията си чрез пленум, съдийска и прокурорска колегия.

(2) Пленумът на Висшия съдебен съвет се състои от всички негови членове и има следните правомощия:

1. приема проекта на бюджета на съдебната власт;
2. приема решение за прекратяване на мандата на избран член на Висшия съдебен съвет при условията на чл. 130, ал. 8 от Конституцията;
3. организира квалификацията на съдиите, прокурорите и следователите;
4. изслушва и приема годишните доклади на органите на съдебната власт по чл. 84, т. 16 от Конституцията;
5. управлява недвижимите имоти на съдебната власт;
6. прави предложение до президента на Република България за назначаване и освобождаване на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и на главния прокурор;
7. по предложение на една от колегията след съгласуване с министъра на правосъдието или по предложение на министъра на правосъдието, а по отношение на военните съдилища – след съгласуване с министъра на отбраната, определя броя, съдебните райони и седалищата на районните, окръжните, военните, административните и апелативните съдилища и прокуратури, създава и закрива съдилища и прокуратури, променя тяхното седалище и определя населените места, в които се разкриват териториални отделения към съответния районен съд и към съответната районна прокуратура;
8. по предложение на една от колегията след съгласуване с административните ръководители на органите на съдебната власт определя броя на съдиите, прокурорите и следователите във всички съдилища, прокуратури и следствени отдели съобразно степента на натовареност;
9. определя броя и структурата на администрацията на Висшия съдебен съвет и на Националния институт на правосъдието;
10. определя възнагражденията на съдиите, прокурорите и следователите;
11. изготвя и внася в Народното събрание до 31 май годишен доклад за своята дейност заедно с годишния доклад за дейността на Инспектората към Висшия съдебен съвет и с годишните доклади на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд и на главния прокурор;

12. изготвя и оповестява годишен доклад за независимостта и прозрачността на дейността на органите на съдебната власт и на собствената си дейност, който предоставя за обществено обсъждане;

13. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до съдебната власт;

14. създава постоянни и временни комисии за подпомагане на дейността си;

15. приема правилник за организацията на дейността си и за дейността на администрацията на Висшия съдебен съвет, който се обнародва в "Държавен вестник";

16. създава и поддържа електронен публичен регистър на всички свои решения и мотивите към тях;

17. в предвидените от закона случаи издава подзаконовни нормативни актове;

18. одобрява автоматизираните информационни системи за органите на съдебната власт след съгласуване с министъра на правосъдието и осигурява системната им интеграция и оперативната им съвместимост;

19. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) създава и поддържа електронен публичен регистър на всички проекти, които имат за предмет функционирането на органите на съдебната власт, изпълнявани от организациите по чл. 217;

20. (предишна т. 19 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) решава и други общи за съдебната власт организационни въпроси.

(3) Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет се състои от 14 членове и включва председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, шестима членове, избрани пряко от съдиите, и шестима членове, избрани от Народното събрание.

(4) Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет се състои от 11 членове и включва главния прокурор, четирима членове, избрани пряко от прокурорите, един член, избран пряко от следователите, и петима членове, избрани от Народното събрание.

(5) Съдийската колегия и прокурорската колегия осъществяват поотделно и в съответствие с професионалната си насоченост следните правомощия по отношение на съдиите, прокурорите и следователите:

1. назначават, повишават, преместват и освобождават от длъжност съдиите, прокурорите и следователите;

2. (доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) правят периодични и други атестации и приемат комплексна оценка от атестирането на съдиите, прокурорите, следователите, административните ръководители и техните заместници в органите на съдебната власт и решават въпроси за придобиване и възстановяване на несменяемост;
3. налагат дисциплинарни наказания – понижаване и освобождаване от длъжност, на съдиите, прокурорите, следователите, административните ръководители и техните заместници в органите на съдебната власт;
4. определят броя, назначават и освобождават административните ръководители и техните заместници в органите на съдебната власт с изключение на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор;
5. решават въпроси за организацията на дейността на съответната система от органи на съдебната власт;
6. правят предложения до пленума на Висшия съдебен съвет за определяне на броя на съдебните райони и седалищата на районните, окръжните, административните и апелативните съдилища и съответните прокуратури;
7. правят предложения до пленума на Висшия съдебен съвет за определяне броя на съдиите, прокурорите и следователите във всички съдилища, прокуратури и следствени отдели;
8. определят броя на съдебните служители съобразно степента на натовареност – по предложение на или след съгласуване с административните ръководители на органите на съдебната власт, а за органите, включени в структурата на прокуратурата на Република България – и с главния прокурор, като могат да разкриват нови и да съкращават длъжности;
9. организират и провеждат конкурсите за съдийските, прокурорските и следователските длъжности в предвидените от този закон случаи;
10. възлагат на Инспектората към Висшия съдебен съвет извършването на проверки, които са извън годишната програма за дейността му;
11. предлагат на пленума на Висшия съдебен съвет становища по законопроекти в обхвата на своята компетентност;
12. ежегодно анализират и отчитат степента на натовареност на органите на съдебната власт;
13. изискват и обобщават на всеки 6 месеца информация от съдилищата, прокуратурата и от Националната следствена служба за тяхната дейност;

14. създават постоянни и временни комисии за подпомагане на дейността си;

15. организират и координират участието на съдии, прокурори и следователи в международното правно сътрудничество;

16. приемат правила за работата си, които се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет;

17. прокурорската колегия избира и освобождава директора на Националната следствена служба;

18. (нова – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) съдийската колегия прекратява командироването на съдия в друг орган на съдебната власт от този, в който заема по щат съответната съдийска длъжност, когато при командироването има нарушения на условията и реда, предвидени в този закон, или при възникнала необходимост за кадровото обезпечаване работата на органа на съдебната власт, от който съдията е командирован;

19. (нова – ДВ, бр. 103 от 2020 г.) прокурорската колегия извършва подбор на кандидатите за европейски делегирани прокурори и чрез министъра на правосъдието уведомява европейския главен прокурор за излъчените кандидатури.

(6) Дейността на пленума и колегиите на Висшия съдебен съвет се подпомага от администрация.

Чл. 30а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Колегиите към Висшия съдебен съвет съставят, водят и съхраняват кадрово дело за всеки съдия, прокурор и следовател.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Кадровото дело съдържа документите, свързани с постъпването и освобождаването от длъжност на съдия, прокурор и следовател, с професионалното му развитие, резултати от проверки във връзка с постъпили сигнали и жалби, поощренията – отличия или награди, които е получил, и наложените наказания. В кадровото дело се прилагат и декларациите за несъвместимост, копие от атестационните формуляри, индивидуалните планове за професионално развитие, както и резултатите от тяхното изпълнение и други документи за притежаваните от съответното лице професионални и нравствени качества.

(3) (Нова – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Индивидуалният план за професионално развитие на съдията, прокурора или следователя съдържа мерки за специфично обучение, за повишаване на неговата професионална компетентност и умения и преодоляване на недостатъци, които се определят в резултат на оценка на работата му в хода на атестационна, дисциплинарна или друга приложима по закона процедура, с негово съгласие или по негово искане.

(4) (Нова – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Съдържащите се в кадровото дело данни, свързани с професионалната компетентност и относими към успешното справяне с работата на съдия, прокурор или следовател, и индивидуалните планове за обучение и професионално развитие не са публични. Те не могат да бъдат използвани за цел, различна от изрично предвидената в закона.

(5) (Предишна ал. 3, изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Копия от документите, съдържащи се в кадровото дело, се съхраняват в органа на съдебната власт, в който съответният съдия, прокурор или следовател е назначен на длъжност.

(6) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Всеки съдия, прокурор и следовател има право да се запознае с кадровото си дело при поискване, както и да получава заверени копия от съхраняваните в него документи.

Чл. 31. (Отм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 32. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 28 от 2016 г.) (1) Министърът на правосъдието председателства заседанията на пленума на Висшия съдебен съвет. Той не участва в гласуването. При отсъствие на министъра на правосъдието пленумът на Висшия съдебен съвет се председателства от представляващия Висшия съдебен съвет, председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд или от главния прокурор.

(2) Съдийската колегия на Висшия съдебен съвет се председателства от председателя на Върховния касационен съд, а при негово отсъствие – от председателя на Върховния административен съд или от най-старшия присъстващ член. Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет се председателства от главния прокурор, а при негово отсъствие – от най-старшия присъстващ член. Министърът на правосъдието може да присъства на заседанията, като не участва в гласуването.

(3) При отсъствие на министъра на правосъдието, на заседанието на пленума и на колегииите може да присъства определен от него заместник-министър.

(4) Главният инспектор може да присъства на заседанията на пленума на Висшия съдебен съвет и на заседанията на съдийската и прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет, като не участва в гласуването.

Чл. 33. (1) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 28 от 2016 г.) Заседанията на пленума и на колегииите на Висшия съдебен съвет се свикват от председателстващия. Заседанията на пленума могат да се свикват и по искане на всяка от колегииите на Висшия съдебен съвет. Заседанията на колегииите могат да се свикват и по искане на трима членове на съответната колегия.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Членовете на пленума и на колегииите на Висшия съдебен съвет, както и главният инспектор се уведомяват за датата на провеждане и за дневния ред три дни предварително, като им се предоставят и писмените материали за заседанието.

(3) (Нова – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Решенията на пленума на Висшия съдебен съвет по чл. 30, ал. 2, т. 2 и 6 се приемат с мнозинство, не по-малко от седемнадесет гласа, а останалите решения – с мнозинство, повече от половината от присъстващите членове. Гласуването винаги е явно.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., доп., бр. 29 от 2019 г.) Решенията на колегииите на Висшия съдебен съвет по чл. 30, ал. 5, т. 1 – 4 се приемат с мнозинство, не по-малко от осем гласа – за съдийската колегия, и не по-малко от шест гласа – за прокурорската колегия, а останалите решения – с мнозинство, повече от половината от присъстващите членове, с изключение на решението по чл. 30, ал. 5, т. 17. Когато за приемане на решение липсва необходимото мнозинство, се смята, че е налице решение за отхвърляне, което подлежи на обжалване по реда на чл. 36. Гласуването винаги е явно.

(5) (Предишна ал. 3, доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Допълнения в предварително обявения дневен ред могат да се правят в деня на заседанието по решение на пленума или на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(6) (Нова – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Заседанията на пленума и на колегииите на Висшия съдебен съвет са публични и се излъчват пряко в интернет освен в случаите, когато се обсъждат предложения за налагане на дисциплинарно наказание или документи, съдържащи информация, класифицирана по Закона за защита на класифицираната информация.

(7) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Решенията, приети на закрито заседание, се обявяват публично.

Чл. 34. (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Заседание на пленума или на съответната колегия на Висшия съдебен съвет се провежда, ако присъстват повече от половината от членовете.

(2) (Отм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.).

(3) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Решенията на пленума или на съответната колегия се мотивират. За мотиви на решението, с което се приема направеното предложение, се смятат мотивите на вносителя му, както и изказванията на членовете на Висшия съдебен съвет в негова подкрепа. За мотиви на решението, с което не се приема направеното предложение, се смятат отрицателните изказвания на членовете на Висшия съдебен съвет срещу него. Липсата на мотиви е самостоятелно основание за отмяна на решението.

(4) (Нова – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Не се допуска гласуване "въздържал се".

Чл. 35. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Член на Висшия съдебен съвет няма право да участва в гласуването на решение, което се отнася лично до него или до негов съпруг или роднина по права линия, по сребрена линия до четвърта степен и по сватовство до трета степен, или ако са налице други обстоятелства, които пораждат съмнение в неговата безпристрастност.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) В случаите по ал. 1 членът на Висшия съдебен съвет се отстранява сам, като обявява обстоятелствата, които са наложили отстраняването.

(3) (Обявена за противоконституционна с Решение № 10 на КС на РБ - ДВ, бр. 93 от 2011 г.)

Когато има данни за наличието на обстоятелствата по ал. 1 и членът на Висшия съдебен съвет не се отстрани сам, Комисията по установяване и предотвратяване на конфликт на интереси на Висшия съдебен съвет изготвя доклад. Когато в доклада са установени обстоятелства по ал. 1, членът на Висшия съдебен съвет се отстранява по решение на съвета, като се обявяват обстоятелствата, наложили отстраняването.

---

(4) (Отм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.).

Чл. 36. (1) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Заинтересованите лица могат да оспорват решенията на пленума и на колегията на Висшия съдебен съвет в 14-дневен срок от съобщаването им. Жалбата не спира изпълнението на решението, освен ако съдът постанови друго.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Жалбата се разглежда от тричленен състав на Върховния административен съд.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Решението на тричленния състав на Върховния административен съд не подлежи на касационно обжалване, с изключение на делата, чийто предмет са актовете по чл. 30, ал. 2, т. 17 и производства по глава шестнадесета, раздел I.

Чл. 37. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г., бр. 28 от 2016 г.) (1) Пленумът на Висшия съдебен съвет избира от своя състав постоянна Комисия "Бюджет и финанси" и постоянна Комисия "Управление на собствеността". Тези комисии са с равно по численост представителство от съдийската и от прокурорската колегия.

(2) Пленумът на Висшия съдебен съвет определя броя на членовете и състава на комисиите по ал. 1, а правомощията и правилата за дейността им се уреждат в правилника по чл. 30, ал. 2, т. 15. Всяка комисия избира председател между членовете си.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Дейността на съдийската и на прокурорската колегия се подпомага съответно от постоянна Комисия по атестирането и конкурсите и от Комисия по професионална етика. Броят на членовете, съставът им и правилата за дейността им се определят от съответната колегия на Висшия съдебен съвет. Всяка комисия избира измежду членовете си председател, който е избран член от съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В състава на Комисията по атестирането и конкурсите при съдийската колегия се включват членове от колегията, както и избрани за срок от една година членове от действащи към момента на избора съдии с ранг или на длъжност съдия във Върховния касационен съд или във Върховния административен съд. Административните ръководители на съдилища и техните заместници не могат да бъдат избрани за членове на комисии.

(5) Пленумите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд избират съдии, отговарящи на условията по ал. 4, които се включват в Комисията по атестирането и конкурсите при съдийската колегия.

(6) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В състава на Комисията по атестирането и конкурсите при прокурорската колегия се включват членове от колегията, както и избрани за срок от една година членове от действащи към момента на избора прокурори и следователи с ранг или на длъжност прокурор във Върховната касационна прокуратура, прокурор във Върховната административна прокуратура или следовател в Националната следствена служба. Административните ръководители на прокуратурите и техните заместници не могат да бъдат избрани за членове на комисии.

(7) Общите събрания на прокурорите от Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура избират прокурори, а Общото събрание на следователите от Националната следствена служба избира следователи, отговарящи на условията по ал. 6, които се включват в Комисията по атестирането и конкурсите при прокурорската колегия.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Съдия, прокурор или следовател не може да бъде избран за член на съответната комисия повече от два пъти, които са последователни.

(9) Комисиите по професионална етика към колегиите извършват проучвания, събират необходимата информация и изготвят становище относно притежаваните нравствени качества на кандидатите в конкурсите за заемане на длъжност в органите на съдебната власт, както и на кандидатите за административни ръководители и на кандидатите за заместник-административни ръководители.

(9) (*) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Участието в състава на Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия на Висшия съдебен съвет на съдии, прокурори и следователи се взема предвид при изготвяне на атестация на съответния съдия, прокурор или следовател.

(*) *Бел. ред.* С § 8, т. 4 от Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (ДВ, бр. 11 от 2020 г.) се създава алинея 9. Законодателят не се е съобразил със съществуващата досега номерация на алинеите в чл. 37, в резултат на което стават две алинеи с номер 9.

Чл. 38. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 28 от 2016 г.) Комисиите по атестирането и конкурсите предлагат на съответната колегия проект на решение за:

1. броя на съдиите, прокурорите, следователите, както и на административните ръководители и на техните заместници;
2. назначаване, повишаване в ранг или в длъжност и освобождаване на съдии, прокурори и следователи;
3. (доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) назначаване и освобождаване на административните ръководители и на

заместниците на административни ръководители, с изключение на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд, главния прокурор и директора на Националната следствена служба, който е и заместник на главния прокурор по разследването;

4. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., отм., бр. 11 от 2020 г.).

(2) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Участващите в състава на Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия на Висшия съдебен съвет съдии, прокурори и следователи извършват цялостна проверка на комплексните оценки на атестациите по чл. 196, предложени от съответните помощни или постоянни атестационни комисии в органите на съдебната власт.

(3) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Комисиите по атестирането и конкурсите предлагат на съответната колегия проект на решение за провеждане на атестиране по чл. 196 и приемане на комплексна оценка на съдия, прокурор и следовател.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 2, бр. 11 от 2020 г.) Предложения пред Комисиите по атестирането и конкурсите във връзка с осъществяване на правомощията им по ал. 1 се правят от заинтересования съдия, прокурор или следовател и от съответния административен ръководител.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., предишна ал. 3, бр. 11 от 2020 г.) Предложенията от административния ръководител се правят, както следва:

1. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) от председателя на Върховния касационен съд - за заместниците му и за съдиите от този съд;

2. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) от председателя на Върховния административен съд - за заместниците му и за съдиите от този съд;

3. от главния прокурор за:

а) (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) заместниците му от Върховната касационна прокуратура, от Върховната административна прокуратура и за директора на Националната следствена служба, който е и заместник на главния прокурор по разследването;

б) (нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) прокурорите от Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура и за следователите от Националната следствена служба;

в) (предишна б. "б" - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., нова, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) апелативните прокурори, военно-апелативния прокурор и ръководителя на апелативната специализирана прокуратура;

4. (доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 28 от 2016 г.) от апелативните прокурори и военно-апелативния прокурор и ръководителя на апелативната специализирана прокуратура - за заместниците им и за прокурорите от апелативните прокуратури и от военно-апелативната прокуратура и апелативната специализирана прокуратура, както и за окръжните и военно-окръжните прокурори в съответния район;

5. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) от военно-окръжните прокурори и ръководителя на специализираната прокуратура съответно - за заместниците им, за прокурорите от военно-окръжните прокуратури и от специализираната прокуратура, за военните следователи и за следователите от следствените отдели в специализираната прокуратура;

6. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 28 от 2016 г.) от окръжните прокурори - за заместниците им, за завеждащите окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури, за прокурорите от окръжните прокуратури и за следователите от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури, както и за районните прокурори в съответния район;

7. от районните прокурори - за заместниците им и за прокурорите от районните прокуратури;

8. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) от председателите на апелативните съдилища, на

военно-апелативния съд и на апелативния специализиран наказателен съд - за заместниците им и за съдиите от тези съдилища;

9. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) от председателите на окръжните съдилища - за заместниците им и за съдиите от тези съдилища;

10. от председателите на административните съдилища - за заместниците им и за съдиите от тези съдилища;

11. от председателите на военните съдилища - за заместниците им и за съдиите от тези съдилища;

12. (нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) от председателя на специализирания наказателен съд - за заместниците му и за съдиите от този съд;

13. (отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна т. 12, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) от председателите на районните съдилища - за заместниците им и за съдиите от тези съдилища;

14. (отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.).

(6) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна ал. 4, бр. 11 от 2020 г.) Директорът на Националната следствена служба може да изготвя предложения до главния прокурор за завеждащи специализираните отдели в Националната следствена служба и за следователите от тези отдели.

(7) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., предишна ал. 5, бр. 11 от 2020 г.) Завеждащите окръжните следствени отдели и следствените отдели към специализираната прокуратура могат да изготвят предложения до административните ръководители на окръжните прокуратури и до административния ръководител на специализираната прокуратура за следователите от тези отдели.

(8) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна ал. 5, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., предишна ал. 6, бр. 11 от 2020 г.) Завеждащите окръжните следствени отдели могат да изготвят предложения до административните ръководители на окръжните прокуратури за следователите от тези отдели.

(9) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., предишна ал. 6, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 7, бр. 11 от 2020 г.) Министърът на правосъдието може да дава становища по предложенията до съдийската и до прокурорската колегия.

Чл. 39. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г., бр. 28 от 2016 г.) (1) (Предишен текст на чл. 39, изм. - ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Комисиите по атестирането и конкурсите при съдийската и съответно при прокурорската колегия провеждат атестирането на съдии, прокурори и следователи, на административни ръководители и на заместници на административни ръководители.

(2) (Нова - ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд, главният прокурор и директорът на Националната следствена служба не подлежат на атестиране по реда на глава девета, раздел IV.

(3) (Нова - ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Заместниците на административните ръководители от Върховния касационен съд, Върховния административен съд, Върховната касационна прокуратура, Върховната административна прокуратура и Националната следствена служба, както и съдиите, прокурорите и следователите в тях, не подлежат на атестиране по чл. 196, ал. 1, т. 1 - 3.

(4) (Нова - ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Съдиите, прокурорите и следователите, административните ръководители и заместниците на административни ръководители, навършили 60-годишна възраст, не подлежат на атестиране по чл. 196, ал. 1, т. 3.

Чл. 39а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм. и доп., бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г., отм., бр. 28 от 2016 г., нов, бр. 11 от 2020 г.) (1) При провеждане на атестирането на съдии участват помощни атестационни комисии в съдилищата.

(2) Помощните атестационни комисии подпомагат Комисията по атестирането и конкурсите при съдийската колегия на Висшия съдебен съвет.

- (3) Помощните атестационни комисии се избират в съответните съдилища на принципа на случайния подбор за всяко конкретно атестиране и се състоят от трима редовни и един резервен член.
- (4) Членовете на помощните атестационни комисии трябва да са придобили несменяемост, да са получили положителна комплексна оценка от последното си атестиране "много добра" и да не им е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 308, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение.
- (5) Административният ръководител не може да бъде избран за член на помощна атестационна комисия.
- (6) Помощната атестационна комисия избира председател измежду своите членове.
- (7) При невъзможност да се формира помощна атестационна комисия от съответния съд съставът ѝ се допълва с членове от горестоящия съд в съответния съдебен район.
- (8) Помощни атестационни комисии не се избират в районните съдилища, в административните съдилища, в специализирания наказателен съд, както и във военните съдилища.

Чл. 396. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) В органите на съдебната власт се избират комисии по професионална етика.

(2) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г.) Членовете на комисията по професионална етика се избират от общото събрание на съответния орган на съдебната власт за срок четири години. Членовете на комисията не могат да бъдат преизбирани за два последователни мандата. Всяка комисия се състои от трима редовни и един резервен член. Измежду членовете си комисията избира председател.

(3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г.) При невъзможност да се сформира комисия по професионална етика функциите ѝ се осъществяват от комисията на горестоящия орган на съдебната власт в съответния съдебен район.

(4) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г., изм., бр. 28 от 2016 г.) Комисиите по професионална етика в съдилищата, прокуратурите и в Националната следствена служба подпомагат съответната Комисия по професионална етика при осъществяване на правомощията ѝ по чл. 37, ал. 9, като дават становище за нравствените качества на съдиите, прокурорите и следователите от съответния съд, прокуратура, следствен отдел или Националната следствена служба.

(5) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г., доп., бр. 28 от 2016 г.) Комисиите по професионална етика осъществяват дейността си по прилагането на Кодекса за етично поведение на българските магистрати в съответствие с правилата за организацията и дейността им, приети от съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

Глава трета

ИНСПЕКТОРАТ КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

Раздел I

Общи положения

Чл. 40. Дейността на Инспектората се основава на принципите на законосъобразност, обективност и публичност.

Чл. 41. Инспекторатът към Висшия съдебен съвет е юридическо лице със седалище София.

Раздел II

Избор и предсрочно прекратяване на мандата на главния инспектор и на инспекторите

Чл. 42. (1) За главен инспектор и инспектори се избират юристи с високи професионални и нравствени качества.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.; обявена за противоконституционна с Решение № 10 на КС на РБ в частта ѝ относно думите "съдия, прокурор или следовател, който" - бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

За главен инспектор се избира лице, което има и най-малко 15 години юридически стаж, от които най-малко 10 години като съдия в окръжен или апелативен съд, във Върховния касационен съд или Върховния административен съд, прокурор в окръжна или апелативна прокуратура, във Върховната касационна прокуратура или Върховната административна прокуратура или следовател в Националната следствена служба или в окръжен следствен отдел.

---

(3) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За инспектори се избират лица, които имат и най-малко 12 години юридически стаж, като в рамките на този стаж:

1. за трима от инспекторите се изискват и най-малко 8 години стаж като съдия по граждански, търговски или административни дела в окръжен или апелативен съд, във Върховния касационен съд или Върховния административен съд;

2. за един от инспекторите се изискват и най-малко 8 години стаж като съдия по наказателни дела в окръжен, апелативен или във Върховния касационен съд;

3. за един от инспекторите се изискват и най-малко 8 години стаж като прокурор в окръжна или апелативна прокуратура, във Върховната касационна прокуратура или Върховната административна прокуратура или като следовател в Националната следствена служба или в окръжен следствен отдел;

4. за двама от инспекторите се изискват и най-малко 5 години стаж като съдия по граждански, търговски или административни дела в окръжен или апелативен съд, във Върховния касационен съд или Върховния административен съд;

5. за един от инспекторите се изискват и най-малко 5 години стаж като съдия по наказателни дела в окръжен, апелативен или във Върховния касационен съд;

6. за двама от инспекторите се изискват и най-малко 5 години стаж като прокурор в окръжна или апелативна прокуратура, във Върховната касационна прокуратура или Върховната административна прокуратура или като следовател в Националната следствена служба или в окръжен следствен отдел.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.).

Чл. 43. Главен инспектор и инспектори не могат да са лица, по отношение на които са налице основанията по чл. 18, ал. 1.

Чл. 44. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г.) (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Народното събрание избира главен инспектор и инспектори не по-рано от 6 месеца и не по-късно от два месеца преди изтичането на техния мандат.

(2) Предложенията за кандидати за главен инспектор и за инспектори се разглеждат от специализираната постоянна комисия на Народното събрание.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Предложенията за кандидати за главен инспектор и за инспектори се правят от народните представители не по-късно от два месеца преди провеждането на избора пред комисията по ал. 2. Към предложенията се прилагат:

1. подробни писмени мотиви за професионалните и нравствените качества на кандидатите, включително изразени становища от професионални, академични и други организации;

2. документи за завършено висше образование по специалността "Право", документи, свързани с изискванията за несъвместимост, документи за юридическия стаж и кариерното развитие на кандидата, както и документ за извършена проверка по реда на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, ако кандидатът е роден преди 16 юли 1973 г.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Предложенията се правят, след като се вземе писменото съгласие на всеки кандидат.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Предложенията заедно с подробна професионална биография на кандидатите и документите по ал. 3 и 4 се публикуват в срок до три работни дни от получаването им на интернет страницата на Народното събрание. Публикуват се и името и мотивите на народния представител, издигнал съответната кандидатура.

(6) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 17 от 2019 г.) Публикуването на предложенията и документите по ал. 3 и 4 се извършва в съответствие с изискванията за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.

Чл. 45. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 7 от 2018 г.) В 14-дневен срок от публикуването на кандидатурите всеки кандидат за главен инспектор и за инспектор представя на комисията, която подготвя избора, писмена концепция за работата си. В същия срок кандидатите представят декларация за имотното си състояние и произхода на средствата за придобиването на имуществото си, както и декларация за наличие на частен интерес по смисъла на чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество по образец, предложен от комисията и от пленума на Висшия съдебен съвет и утвърден от министъра на правосъдието. Всички концепции и декларации се публикуват в срок до три работни дни от изтичане на срока по изречение първо на интернет страниците на Народното събрание и на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(2) Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на общественополезна дейност, висши училища и научни организации не по-късно от 7 дни преди изслушването могат да представят на комисията становища за кандидата, включващи и въпроси, които да му бъдат поставяни. Анонимни становища и сигнали не се разглеждат. Представените становища и въпроси се публикуват на интернет страниците на Народното събрание и на Инспектората към Висшия съдебен съвет в срок до три дни след представянето им. Не се публикуват конкретни данни, съставляващи класифицирана информация, както и факти от интимния живот на лицата.

(3) Комисията изслушва всеки кандидат за инспектор и за главен инспектор, които представят пред нея концепцията по ал. 1. Изслушването се насрочва и обявява от комисията не по-късно от един месец преди провеждането му.

(4) Изслушването се провежда на открито заседание на комисията не по-късно от 14 дни преди провеждането на избора. За изслушването се изготвя пълен стенографски протокол, който се публикува на интернет страницата на Народното събрание. Въпроси към кандидатите могат да отправят членовете на комисията, включително въз основа на становищата по ал. 2.

(5) Комисията изготвя доклад за професионалните и нравствените качества на кандидатите, с който предлага

кандидатурите за обсъждане и гласуване в Народното събрание. Докладът съдържа заключение за:

1. минималните законови изисквания за заемане на длъжността;
2. наличието на данни, които поставят под съмнение нравствените качества на кандидата, неговите квалификации, опит и професионални качества;
3. специфичната подготовка, качествата и мотивацията за съответната длъжност;
4. публичната репутация и обществената подкрепа за кандидата.

(6) Докладът се публикува на интернет страницата на Народното събрание.

Чл. 46. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г.) Народното събрание избира главния инспектор и всеки от инспекторите поотделно с мнозинство две трети от народните представители.

Чл. 47. (1) (Отм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.).

(2) Главният инспектор и инспекторите освобождават длъжностите и прекратяват дейностите, които са несъвместими с изискванията по чл. 18, ал. 1, преди встъпването им в длъжност, за което уведомяват председателя на Народното събрание.

Чл. 48. (1) Главният инспектор и инспекторите се освобождават от длъжност преди изтичането на мандата им при:

1. подаване на оставка;
2. влизане в сила на съдебен акт за извършено престъпление;
3. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) трайна фактическа невъзможност да изпълняват задълженията си за повече от една година;
4. лишаване от право да упражняват юридическа професия или дейност;
5. тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения, както и действия, които накърняват престижа на съдебната власт;
6. неизпълнение на задължението по чл. 47, ал. 2;
7. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) влизане в сила на решение за установяване на конфликт на интереси.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм. и доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 11 от 2020 г.) В случаите по ал. 1, т. 2 - 7 предложението за освобождаване на главния инспектор или инспекторите могат да правят най-малко една пета от народните представители или Пленумът на Висшия съдебен съвет. Комисията за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество незабавно уведомява председателя на Народното събрание и Висшия съдебен съвет за влязло в сила решение по ал. 1, т. 7.

Чл. 49. (Изм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) При освобождаване на основание чл. 48, ал. 1 на главния инспектор или на инспектор Народното събрание избира нов главен инспектор с мандат по чл. 132а, ал. 2 от Конституцията или инспектор с мандат по чл. 132а, ал. 3 от Конституцията.

Чл. 50. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.; обявен за противоконституционен с Решение № 10 на КС на РБ в частта относно думите "съдия, прокурор или следовател" - бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 65 от 2017 г., изм., бр. 29 от 2019 г.) При изтичане на мандата или при предсрочното му прекратяване на основание чл. 48, ал. 1, т. 1 главният инспектор и инспекторите, подали молба до съответната колегия на Висшия съдебен съвет в 14-дневен срок от деня на изтичане или предсрочно прекратяване на мандата, могат да бъдат възстановени на длъжност с една степен по-висока от заеманата преди избора.

(2) (Нова – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) В случаите, в които молбата за възстановяване на длъжност по ал. 1 не бъде уважена, съответната колегия на Висшия съдебен съвет се произнася с решение в срока по ал. 1, с което главният инспектор и инспекторите се възстановяват на длъжността съдия, прокурор или следовател, заемана преди избора, или на равна по степен длъжност в органите на съдебната власт.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 29 от 2019 г.) В едномесечен срок след възстановяването на длъжността по ал. 2 главният инспектор и инспекторите с изтекъл или предсрочно прекратен мандат получават оценка за дейността си от съответната колегия на Висшия съдебен съвет по методика, приета от пленума на Висшия съдебен съвет и Инспектората към Висшия съдебен съвет. Оценката става част от атестацията като магистрат за периода преди встъпването им като главен инспектор и инспектор.

Чл. 51. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Възнаграждението на главния инспектор е равно на възнаграждението на член на Висшия съдебен съвет.

(2) Възнаграждението на инспекторите е равно на 90 на сто от възнаграждението на главния инспектор.

Чл. 52. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Времето, прослужено като главен инспектор, инспектор или експерт с юридическо образование в Инспектората към Висшия съдебен съвет, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 - 7.

Чл. 53. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) (Предишен текст на чл. 53 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) За главния инспектор и инспекторите се прилагат глава шестнадесета и чл. 219, 221, 224, 225 и 330.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Стажът като главен инспектор или инспектор се зачита за стаж по чл. 225, ал. 1.

Раздел III

Правомощия на Инспектората

Чл. 54. (1) Инспекторатът:

1. проверява организацията на административната дейност на съдилищата, прокуратурите и следствените органи;

2. проверява организацията по образуването и движението на съдебните, прокурорските и следствените дела, както и приключването на делата в установените срокове;

3. анализира и обобщава делата, които са приключени с влязъл в сила съдебен акт, както и приключените преписки и дела на прокурорите и следователите;

4. при противоречива съдебна практика, установена при осъществяване на дейността по т. 3, сигнализира компетентните органи за отправяне на искане за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;

5. (доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) при нарушения, установени при осъществяване на дейностите по т. 1 - 3, сигнализира административния ръководител на съответния орган на съдебната власт и съответната колегия на Висшия съдебен съвет;

6. прави предложения за налагане на дисциплинарни наказания на съдии, прокурори, следователи и административни ръководители на органите на съдебната власт;

7. отправя сигнали, предложения и доклади до други държавни органи, включително до компетентните органи на съдебната власт;

8. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) извършва проверки за почтеност и конфликт на интереси

на съдии, прокурори и следователи, на имуществените им декларации, както и за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, и такива, свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите;

9. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) разглежда заявления срещу нарушаване правото на разглеждане и решаване на делата в разумен срок;

10. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) приема вътрешни правила за извършване на проверките по т. 1 – 3 и т. 8 в органите на съдебната власт;

11. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) приема вътрешни правила за провеждане на проверките за почтеност на експертите при Инспектората и организира тяхното провеждане;

12. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) изготвя годишна програма за планови проверки и годишен доклад за дейността си, който представя на пленума на Висшия съдебен съвет;

13. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., предишна т. 9, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) обсъжда предложения от министъра на правосъдието проект на бюджет на съдебната власт в частта му относно бюджета на Инспектората и го представя на Висшия съдебен съвет;

14. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) предоставя публично информация за своята дейност и публикува годишния доклад за дейността си на интернет страницата си;

15. (нова – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) осъществява надзор върху обработването на лични данни в случаите по чл. 17, ал. 1 от Закона за защита на личните данни.

(2) (Нова – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) При осъществяване на надзора по ал. 1, т. 15 Инспекторатът изпълнява задачите и упражнява правомощията по Закона за защита на личните данни.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Инспекторатът приема решения с мнозинство повече от половината от членовете си.

Чл. 55. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 17 от 2019 г.) При осъществяване на дейността си Инспекторатът се подпомага от администрация. Числеността на администрацията не може да надвишава пет пъти броя на инспекторите, включително и главния инспектор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) При Инспектората, извън администрацията по ал. 1, се назначават чрез конкурс експерти, които имат най-малко 5 години юридически стаж и отговарят на изискванията на чл. 18, ал. 1, а за изпълнение на правомощията по чл. 54, ал. 1, т. 8 се назначават чрез конкурс и експерти с висше икономическо или друго подходящо образование, които имат най-малко 5 години стаж по специалността и отговарят на изискванията на чл. 18, ал. 1.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Конкурсът по ал. 2 се провежда по правила и методика за подбор, одобрени от главния инспектор, и включва и извършване на проверка по реда на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия за кандидатите, родени преди 16 юли 1973 г. Преди назначаването си експертите преминават проверка за почтеност и декларират съгласие по време на заемане на длъжността си да бъдат подлагани периодично на такива проверки.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Проверката за почтеност по ал. 3 включва проверка на декларираните факти и обстоятелства, свързани с имущественото състояние и конфликт на интереси.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Проверките за почтеност на експертите, включително задължението за деклариране на имуществото, се осъществяват по правила, приети от Инспектората, които се публикуват на неговата интернет страница.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Непреминаването на проверка за почтеност е основание

за освобождаване от длъжността.

(7) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Експертите при Инспектората се назначават и освобождават от главния инспектор. Възнаграждението им е не по-малко от възнаграждението на съдия в районен съд и не по-голямо от възнаграждението на съдия в окръжен съд.

(8) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна ал. 5, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Инспекторатът приема правилник за организацията на своята дейност и за дейността на администрацията и на експертите, който се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 56. (1) Инспекторатът осъществява дейността си чрез проверки, предвидени в годишната му програма, или по сигнали.

(2) Проверката се извършва от главния инспектор или инспектор, който се подпомага от експерти.

(3) Главният инспектор определя със заповед реда за извършване на проверките.

Чл. 57. (1) Проверките, предвидени в годишната програма, се извършват от определени чрез жребий екипи, които включват проверяващия по чл. 56, ал. 2 и експертите, които го подпомагат. Жребието се провежда от главния инспектор в присъствието на всички инспектори непосредствено след определянето на годишната програма.

(2) За проверките по сигнали проверяващият по чл. 56, ал. 2 и двама експерти, които го подпомагат, се определят на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение според поредността на постъпване на сигналите.

Чл. 58. (1) Извършването на проверка се възлага със заповед на главния инспектор, която съдържа:

1. органа на съдебната власт, съдията, прокурора или следователя, който ще бъде проверяван, задачите и срока за извършване на проверката;

2. името на проверяващия по чл. 56, ал. 2;

3. поименния състав на експертите, които го подпомагат;

4. срока за съставяне на акта с резултатите от проверката.

(2) В акта за резултатите от проверката се съдържат констатациите от извършената проверка и при необходимост препоръки и срок за изпълнението им.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Актът за резултатите от проверката се предоставя на проверявания съдия, прокурор или следовател, както и на административния ръководител на съответния орган на съдебната власт. Те могат в 7-дневен срок от връчването му да направят възражения и да ги представят на главния инспектор, който постановява мотивирано решение по направените възражения.

(4) Административният ръководител уведомява главния инспектор за изпълнението на препоръките, ако има такива, в срока, определен в акта за резултатите от проверката.

Чл. 59. (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Административните ръководители на органите на съдебната власт са длъжни да оказват съдействие на главния инспектор и на инспекторите при изпълнение на правомощията им и да им осигуряват достъп до необходимите за осъществяването им материали. Административните ръководители са длъжни да предоставят информация на главния инспектор и инспекторите за действията, които са предприели по всеки сигнал или предложение, изпратен до тях от Инспектората.

Чл. 60. (1) Главният инспектор осъществява и общо организационно и методическо ръководство на дейността на Инспектората, като:

1. представлява Инспектората и определя кой от инспекторите го замества при негово отсъствие;

2. (изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) се разпорежда със средствата по бюджета на Инспектората;

3. осъществява контрол върху дейността на инспекторите;

4. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) организира издаването на бюлетин за резултатите от проверките, който се публикува на страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет в интернет;

5. сключва и прекратява трудовите договори с експертите и служителите от администрацията на Инспектората;

6. организира повишаване квалификацията на инспекторите и администрацията на Инспектората.

(2) (Отм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.).

Глава трета "а"

(Нова - ДВ, бр. 50 от 2012 г.)

РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ЗАЯВЛЕНИЯ СРЕЩУ НАРУШАВАНЕ ПРАВОТО НА РАЗГЛЕЖДАНЕ И РЕШАВАНЕ НА ДЕЛОТО В РАЗУМЕН СРОК

Раздел I

(Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г.)

Общи положения

Чл. 60а. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г.) (1) По реда на тази глава се разглеждат заявления на граждани и юридически лица срещу актове, действия или бездействия на органите на съдебната власт, с които се нарушава правото им на разглеждане и решаване на делото в разумен срок.

(2) Заявленията по ал. 1 се подават от граждани и юридически лица, които са:

1. страни по приключени граждански, административни и наказателни производства;

2. обвиняеми, пострадали или ошетени юридически лица по прекратени досъдебни производства.

(3) По реда на тази глава се определя и изплаща обезщетение в съответствие с практиката на Европейския съд по правата на човека в размер не повече от 10 000 лв.

(4) Заявленията по ал. 1 се подават в 6-месечен срок от приключване на съответното производство с окончателен акт чрез Инспектората към Висшия съдебен съвет до министъра на правосъдието.

(5) За заявленията се създава отделен регистър, който се публикува на интернет страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(6) Не се дължи такса за разглеждане на заявления по реда на тази глава.

Раздел II

(Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г.)

Съдържание и проверка на заявлението

Чл. 60б. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г.) (1) Заявлението трябва да е написано на български език и да съдържа:

1. имената по документ за самоличност, единен граждански номер и адрес, телефон, факс и електронен адрес, ако има такъв - за българските граждани;

2. имената по документ за самоличност, личен номер на чужденец и адрес, телефон, факс и електронен адрес,

ако има такъв - за чужденците;

3. фирмата на търговеца или наименованието на юридическото лице, изписани и на български език, седалището и последния посочен в съответния регистър адрес на управление и електронния му адрес;

4. посочване на акта, действието или бездействието, с което е извършено нарушението от съответния орган;

5. органа, до който се подава заявлението;

6. в какво се състои искането;

7. подпис на заявителя.

(2) Заявителят прилага декларация, че не е правил искане за обезщетение за същото нарушение и обезщетение не му е изплатено по друг ред.

Раздел III

(Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г.)

Ред за разглеждане на заявленията

Чл. 60в. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г.) (1) Проверката на заявленията по чл. 60а, ал. 1 се извършва от Инспектората към Висшия съдебен съвет, към който се създава специализирано звено.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За експерти в специализираното звено се назначават юристи, които имат най-малко 5 години юридически стаж. Възнаграждението на експертите е не по-малко от възнаграждението на съдия в районен съд и не по-голямо от възнаграждението на съдия в окръжен съд.

(3) (В сила от 1.10.2012 г. - ДВ, бр. 50 от 2012 г.) Главният инспектор разпределя постъпилите заявления на състав от инспектор и двама експерти на принципа на случайния подбор, като единият от експертите определя за докладчик.

(4) (В сила от 1.10.2012 г. - ДВ, бр. 50 от 2012 г.) Ако заявлението не отговаря на изискванията на чл. 60б, ал. 1 и 2, на заявителя се изпраща съобщение за отстраняване на допуснатите нередовности в 7-дневен срок от получаване на съобщението.

(5) (В сила от 1.10.2012 г. - ДВ, бр. 50 от 2012 г.) Ако заявителят не отстрани нередовностите, заявлението заедно с приложенията се връща.

Чл. 60г. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г.) (1) За резултатите от проверката се съставя констативен протокол.

(2) Протоколът се подписва от членовете на проверяващия състав и съдържа данни за:

1. времето и мястото на съставянето му;

2. заявителя;

3. проверяващия състав;

4. делото, по което се съставя;

5. общия период на производството; за периода на забавяне, за което отговорност носи компетентният орган; за периода на забавяне, което се дължи на действия или бездействия на заявителя или на негов законен или процесуален представител.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В констативния протокол се отразява и становището на проверяващия състав по въпроса спазен ли е срокът по чл. 60а, ал. 4. Проверяващият състав не се произнася по въпроса разумен ли е срокът на съответното производство.

Чл. 60д. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г., изм., бр. 11 от 2020 г.) (1) Констативният протокол

по чл. 60г се изготвя в 4-месечен срок от постъпване на заявлението, съответно от отстраняване на нередовностите по него. Когато след постъпване на заявлението се установи, че е подадено искане за възобновяване на наказателното дело или за отмяна на влязъл в сила съдебен акт, срокът започва да тече от произнасянето на компетентния съд по искането.

(2) Незабавно след приключването на проверката по ал. 1 протоколът, заявлението и всички други документи по преписката се изпращат на министъра на правосъдието

Чл. 60е. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г.) (1) Министърът на правосъдието или оправомощено от него лице въз основа на установените от проверяващия състав факти и обстоятелства отхвърля заявлението като неоснователно, когато:

1. продължителността на производството не надхвърля разумния срок;
2. забавянето се дължи на действия или бездействия на заявителя или на негов законен или процесуален представител;
3. (нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) подсъдимият е бил обезщетен за неразумния срок на наказателното производство чрез изрично и измеримо намаляване на наложеното му наказание от компетентния съд;
4. (нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) по досъдебни производства, въпреки проведените действия по издирване и разследване, извършителят на престъплението е останал неразкрит или не е повдигнато обвинение.

(2) Когато правото на заявителя на разглеждане и решаване на делото в разумен срок е нарушено, министърът на правосъдието или оправомощено от него лице определя размер на обезщетението съобразно практиката на Европейския съд по правата на човека и предлага сключване на споразумение със заявителя.

Чл. 60ж. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г.) Проверката на обстоятелствата и произнасянето по заявлението се извършват в 6-месечен срок от постъпването му.

Раздел IV

(Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г.)

Изплащане на обезщетенията

Чл. 60з. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г.) Обезщетенията се изплащат въз основа на сключеното споразумение.

Чл. 60и. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г., изм., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) Средствата, необходими за изплащане на сумите по сключените споразумения, се осигуряват от държавния бюджет.

Чл. 60к. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г., изм., бр. 107 от 2014 г., в сила от 1.01.2015 г.) Министерският съвет одобрява допълнителни разходи по бюджета на Министерството на правосъдието до размера на фактически изплатените обезщетения по чл. 60и за съответното тримесечие чрез промяна в бюджетните му взаимоотношения с централния бюджет.

Чл. 60л. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г.) Лицата, получили обезщетение по реда на тази глава, не могат да търсят обезщетение на същото основание по съдебен ред.

Раздел V

(Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г.)

Мерки за отстраняване на причините за нарушенията

Чл. 60м. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., в сила от 1.10.2012 г.) (1) Главният инспектор всяко тримесечие изпраща на Висшия съдебен съвет данни за установените нарушения, а министърът на правосъдието - за изплатените обезщетения.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет съобразно правомощията си по чл. 30, ал. 5, т. 5 всяко шестмесечие анализира причините за нарушенията и приема мерки за тяхното отстраняване.

(3) Висшият съдебен съвет публикува на интернет страницата си информацията по ал. 1 и 2.

Глава четвърта

СЪДИЛИЩА

Раздел I

Общи положения

Чл. 61. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Съдилищата в Република България са районни, окръжни, административни, военни, апелативни, специализиран наказателен съд, апелативен специализиран наказателен съд, Върховен касационен съд и Върховен административен съд.

(2) На съдилищата са подведомствени граждански, наказателни и административни дела.

(3) Дело, което се разглежда от съд, не може да се разглежда от друг орган.

Чл. 62. Районите на районните, окръжните, административните, военните и апелативните съдилища могат да не съвпадат с административно-териториалното деление на страната.

Чл. 63. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Районните, окръжните, административните, специализираният наказателен съд и военните съдилища разглеждат определените със закон дела като първа инстанция.

(2) Окръжните съдилища разглеждат като втора инстанция обжалваните актове по дела на районните съдилища, както и други дела, възложени им със закон.

(3) Административните съдилища разглеждат определените със закон административни дела като касационна инстанция.

(4) Апелативните съдилища разглеждат като втора инстанция обжалваните актове по дела на окръжните съдилища, както и други дела, възложени им със закон.

(5) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Апелативният специализиран наказателен съд разглежда като втора инстанция обжалваните актове по дела на специализирания наказателен съд.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Военно-апелативният съд разглежда като втора инстанция обжалваните актове по дела на военните съдилища.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Върховният касационен съд е касационна инстанция за определените със закон съдебни актове и разглежда и други дела, определени със закон.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 29 от 2019 г.) Върховният административен съд разглежда като първа инстанция актове, определени със закон, и като касационна инстанция - обжалваните актове по дела на административните съдилища и актове по дела на тричленен състав на Върховния административен съд, за които е предвидено касационно обжалване.

(9) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Споровете за подсъдност между Върховния касационен съд и Върховния административен съд се решават от състав, който включва трима представители на Върховния касационен съд и двама представители на Върховния административен съд, чието определение е окончателно.

Чл. 64. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 63 от 2017 г., в сила от 5.11.2017 г., изм., бр. 17 от 2019 г.) Актовете на съдилищата, с изключение на тези по наказателни дела, с които подсъдимият е осъден да изтърпи съответно наказание, се публикуват незабавно след постановяването им на интернет страницата на съответния

съд при спазване изискванията за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация.

(2) (Нова – ДВ, бр. 63 от 2017 г., в сила от 5.11.2017 г.) Решенията, с които присъдите са влезли в сила, се публикуват на страницата на съответния съд в интернет, след получаване на уведомление от прокурора, че са предприети действия по привеждането им в изпълнение.

(3) (Нова - ДВ, бр. 81 от 2011 г., предишна ал. 2, бр. 63 от 2017 г., в сила от 5.11.2017 г.) Публикуването на актовете по ал. 1 се извършва по начин, който не позволява идентифицирането на физическите лица, упоменати в тези актове.

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 81 от 2011 г., предишна ал. 3, бр. 63 от 2017 г., в сила от 5.11.2017 г.) Актовете по дела, които засягат гражданския или здравния статус на лицата, се публикуват без мотивите им.

Чл. 65. (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Всички съдилища са юридически лица на бюджетна издръжка и се представляват от административния ръководител или друго определено лице. При осъществяване на функциите на административен ръководител се издават заповеди, разпореждания и правила съобразно определената в закона компетентност. Общото събрание, пленумът на Върховния касационен съд и пленумът на Върховния административен съд са органи на съответния съд, произнасят се само в определените в закона случаи, дават становища, приемат правила и решения с явно гласуване и мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

Раздел II

Съдебни заседатели

Чл. 66. (1) В случаите, определени със закон, в състава на съда, който разглежда делото като първа инстанция, участват и съдебни заседатели.

(2) Съдебните заседатели имат еднакви права и задължения със съдиите.

Чл. 67. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За съдебен заседател може да бъде избран дееспособен български гражданин, който:

1. е на възраст от 21 до 68 години;

2. има настоящ адрес в община, която попада в рамките на съдебния район на съда, за който кандидатства;

3. има завършено най-малко средно образование;

4. не е осъждан за умишлено престъпление, независимо от реабилитацията;

5. не страда от психически заболявания.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Съдебни заседатели във военните съдилища могат да са генерали (адмирал), офицери и сержанти на военна служба.

(3) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съдебен заседател не може да бъде лице, което:

1. е съдебен заседател в друг съд;

2. е общински съветник от съдебния район, за който е избран;

3. участва в ръководството на политическа партия, коалиция или организация с политически цели;

4. работи в съд, прокуратура, следствени органи, Министерството на вътрешните работи или в други органи от системата за национална сигурност, намиращи се в съдебния район, за който е избран.

Чл. 67а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Не по-късно от 8 месеца преди изтичане на мандата на съдебните заседатели общите събрания по чл. 68б определят броя на съдебните заседатели за съответните съдилища, като вземат предвид:

1. броя на делата, които всеки първоинстанционен съд е разгледал в предходната година със съдебни заседатели;

2. становището на председателя на всеки първоинстанционен съд относно тенденциите на увеличение или намаление на тези дела.

(2) При условията на ал. 1 общото събрание на съдиите от апелативния специализиран наказателен съд определя броя на съдебните заседатели за специализирания наказателен съд, които се избират от Столичния общински съвет.

(3) Броят на предложените от общинските съвети кандидати за съдебни заседатели не може да бъде по-малък от определения от общите събрания по чл. 68б брой на съдебните заседатели за съответния съд.

Чл. 67б. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В срок 6 месеца преди изтичането на мандата на съдебните заседатели председателите на окръжните и апелативните съдилища и на апелативния специализиран наказателен съд съобщават на общинските съвети броя съдебни заседатели, които трябва да бъдат избрани.

Чл. 68. (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) В срок 5 месеца преди изтичането на мандата на съдебните заседатели общинските съвети, които се намират в съдебния район на съответния съд, обявяват в един местен ежедневник, в електронните медии, на интернет страниците на съответните общини и общински съвети, а при липса на такива – по друг подходящ начин, откриването на процедурата за определяне на съдебни заседатели и правилата за нейното провеждане. В същия срок общинските съвети избират комисии, които извършват проверка на документите на кандидатите за съдебни заседатели, и изготвят доклад.

(2) Всеки български гражданин, който отговаря на изискванията по чл. 67, ал. 1, може да се кандидатира за съдебен заседател.

(3) Кандидатите за съдебни заседатели подават в общинските съвети, които се намират в съдебния район на съответния съд:

1. подробна автобиография, подписана от кандидата;
2. нотариално заверено копие от диплома за завършено образование;
3. (отм. – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.);
4. медицинско удостоверение, че лицето не страда от психическо заболяване;
5. данни за контакт на две лица, към които общинските съвети да се обръщат за препоръки;
6. мотивационно писмо;
7. писмено съгласие;
8. декларация за липса на обстоятелствата по чл. 67, ал. 3;
9. документ за извършена проверка по реда на Закона за достъп и разкриване на документите и за обявяване на принадлежност на български граждани към Държавна сигурност и разузнавателните служби на Българската народна армия, ако са родени преди 16 юли 1973 г.

(4) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Обстоятелството по чл. 67, ал. 1, т. 4 се установява служебно от комисията.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Списъкът на допуснатите до участие кандидати, заедно с техните автобиографии, мотивационни писма и препоръки и документи по ал. 3, т. 9 се публикуват на интернет страницата на общинския съвет най-малко 14 дни преди датата на изслушването по чл. 68а. Най-малко 10 на сто от лицата, които се включват в списъка, трябва да са с квалификация в областта на педагогиката, психологията и социалните дейности.

Чл. 68а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Общинските съвети или определени от тях комисии изслушват всеки от допуснатите кандидати в публично заседание, като всеки член на общинския съвет може да задава въпроси.

(2) Не по-късно от три работни дни преди изслушването юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на общественополезна дейност, могат да представят на общинския съвет становища за кандидата, включващи и въпроси, които да му бъдат поставяни. Анонимни становища и сигнали не се разглеждат.

(3) Когато изслушването е проведено от комисия, тя съставя доклад за протичането му, който се предоставя на общинския съвет в 7-дневен срок преди гласуването и се публикува на страницата на общинския съвет в

интернет заедно с протокола от изслушването.

(4) Общинските съвети в публично заседание с мнозинство, повече от половината от присъстващите членове определят кандидатите за съдебни заседатели, които предлагат за избиране от общите събрания на окръжните и апелативните съдилища, а Столичният общински съвет – и на общото събрание на апелативния специализиран наказателен съд.

Чл. 68б. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съдебните заседатели се избират за:

1. районните съдилища – от общото събрание на съдиите от съответния окръжен съд;

2. окръжните съдилища – от общото събрание на съдиите от съответния апелативен съд;

3. специализирания наказателен съд – от общото събрание на съдиите от апелативния специализиран наказателен съд.

Чл. 68в. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общинските съвети в срок три месеца преди изтичането на мандата на съдебните заседатели изпращат списъка на кандидатите за съдебни заседатели заедно с копие от решенията си и документите по чл. 68, ал. 3:

1. за районните съдилища – до председателя на съответния окръжен съд;

2. за окръжните съдилища – до председателя на съответния апелативен съд;

3. за специализирания наказателен съд – до председателя на апелативния специализиран наказателен съд.

Чл. 68г. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Съдебните заседатели във военните съдилища се избират по предложение на командирите на военните формирования от общото събрание на съдиите от военно-апелативния съд.

(2) Общото събрание на съдиите от военно-апелативния съд определя броя на съдебните заседатели за военните съдилища, които трябва да бъдат предложени от командирите на военните формирования. Разпределението на броя на съдебните заседатели за военните съдилища трябва да е в същото съотношение, в което се намира броят на военнослужещите в районите на военните съдилища.

(3) Командирите на военните формирования може да предложат допълнителни лица, чийто брой не надхвърля с 20 на сто определения за съответния военен съд брой.

(4) В срок три месеца командирите на военните формирования изпращат списък с предложените от тях кандидати за съдебни заседатели до председателя на военно-апелативния съд. Към предложенията се прилагат и документите по чл. 68, ал. 3.

(5) Общото събрание на съдиите от военно-апелативния съд обсъжда представените кандидатури и избира съдебните заседатели.

Чл. 68д. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Председателите на окръжните, апелативните и на апелативния специализиран наказателен съд създават комисия, която извършва проверка за съответствие с изискванията на чл. 67, ал. 1 на кандидатите за съдебни заседатели, предложени от общинските съвети.

(2) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Когато предложените кандидати са по-малко от 50 на сто от определения по чл. 67а брой, нов избор не се произвежда до попълване на списъка на кандидатите. В този случай мандатът на съдебните заседатели се удължава до полагането на клетва от новоизбраните съдебни заседатели.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Кандидатите, които отговарят на изискванията и са избрани, полагат клетва пред общото събрание на съдиите при съответния районен, окръжен, военен и специализиран наказателен съд.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Списъкът на избраните и положили клетва съдебни заседатели се публикува на страницата на съответния съд в интернет.

Чл. 68е. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Когато комисията установи, че предложените от общинските съвети кандидати, отговарящи на изискванията на чл. 67, ал. 1, са по-малко от определения по чл. 67а брой, председателят на съответния съд изпраща искане до общинските съвети за попълване на списъка на кандидатите за съдебни заседатели в срок до един месец от постъпване на искането.

Чл. 69. (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Мандатът на съдебните заседатели е 4 години и започва да тече от датата на полагане на клетвата.

(2) Съдебните заседатели не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата към същия съд.

(3) Ако разглеждането на делата, в които участват съдебни заседатели, продължи след срока по ал. 1, участието им по съответните дела продължава до тяхното приключване в съответната съдебна инстанция.

Чл. 70. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Съдебните заседатели са длъжни незабавно да информират административния ръководител на съответния съд, в случай че бъдат привлечени като обвиняеми.

(2) Административният ръководител на съответния съд извършва служебна проверка за съдимостта на съдебните заседатели на всеки 6 месеца.

Чл. 71. (1) (Предишен текст на чл. 71 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съдебният заседател се освобождава пресрочно от съответното общо събрание по предложение на председателя на съда:

1. по негово искане;

2. при поставянето му под запрещение;

3. когато е осъден за умишлено престъпление;

4. при трайна невъзможност да изпълнява задълженията си повече от една година;

5. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) когато извърши тежко нарушение на задълженията си или системно не ги изпълнява, или извърши действие, с което уронва престижа на съдебната власт, включително

когато уронването на престижа на съдебната власт е последица от привличането му като обвиняем за умишлено престъпление;

6. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) в случай че бъде привлечен като обвиняем за умишлено престъпление във връзка с упражняване на функции в правораздаването;

7. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) при възникване или установяване на обстоятелство по чл. 67, ал. 3.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Предложението за предсрочно освобождаване на съдебен заседател трябва да бъде предоставено на членовете на общото събрание на съдиите не по-късно от три дни преди провеждане на събранието.

(3) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Препис от протокола с решението на общото събрание се изпраща на съдебния заседател, на съответния общински съвет или на съответния командир на военно формирование.

Чл. 72. (1) Съдебните заседатели се свикват за участие в съдебни заседания от председателя на съда най-много за 60 дни в рамките на една календарна година, освен ако разглеждането на делото, в което участват, продължи и след този срок.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За всяко дело се определят основни и резервни съдебни заседатели на принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение.

Чл. 73. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) За времето, в което съдебните заседатели изпълняват функциите си и задълженията, свързани с тях, им се заплаща възнаграждение от бюджета на съдебната власт.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 13 от 2017 г.) Възнаграждението на съдебните заседатели за всеки заседателен ден се определя въз основа на действително отработените часове за деня, които съответстват на времетраенето на съдебното заседание до обявяването на съдебния акт, включително и за започнат час. В случай на отлагане на съдебното заседание на съдебните заседатели се заплаща възнаграждение, изчислено по реда на ал. 4.

(3) Възнаграждението се изплаща ежемесечно за всички заседателни дни на съответния месец.

(4) Размерът на възнаграждението на съдебните заседатели на ден се равнява на една двадесет и втора от 60 на сто от основната заплата съответно за районен съдия, за окръжен съдия и за съдия от военен съд, но не по-малко от 20 лв. на ден.

(5) На съдебните заседатели се възстановяват разходите за транспорт, които са направили във връзка с участието си в съдебни заседания.

(6) В срок до три месеца след полагане на клетвата съдебният администратор или административният секретар на съответния съд и Националният институт на правосъдието организират и провеждат начално обучение на съдебните заседатели.

Чл. 74. (1) Председателят на съда може с разпореждане да наложи глоба от 50 до 500 лв. на съдебен заседател за неизпълнение на задълженията му, след като му предостави възможност да даде обяснения.

(2) По жалба на наказания съдебен заседател председателят на по-горния съд може да отмени разпореждането по ал. 1 или да намали размера на глобата.

Чл. 75. (Обявен за противоконституционен с Решение № 10 на КС на РБ - ДВ, бр. 93 от 2011 г.)

---

(1) (Предишен текст на чл. 75, изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Висшият съдебен съвет приема наредба, с която определя:

1. реда, по който се посочват кандидатите за съдебни заседатели;
2. възнагражденията на съдебните заседатели;
3. други организационни въпроси, свързани със съдебните заседатели.

(2) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Наредбата по ал. 1 се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 75а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет приема наредба, с която определя:

1. условията и реда, по които се определя броят на съдебните заседатели, както и резервните съдебни заседатели за всеки съд;
2. етични правила за поведение на съдебните заседатели;
3. други организационни въпроси, свързани с дейността на съдебните заседатели.

Раздел III

Районен съд

Чл. 76. Районният съд е основен първоинстанционен съд. На него са подсъдни всички дела освен тези, които със закон са определени като подсъдни на друг съд.

Чл. 77. (1) Районният съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

(2) В районния съд могат да се създават отделения.

(3) При всеки районен съд има бюро за съдимост.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., изм., бр. 50 от 2016 г., в сила от 1.07.2016 г.) Функциите и организацията на дейността на бюрата за съдимост, включително подаването на заявление за издаване на свидетелства за съдимост и на справки за съдимост в електронен вид, както и контролът върху нея се уреждат с наредба на министъра на правосъдието.

(5) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Когато нормативен акт изисква от административен орган или от друг държавен орган да установи служебно обстоятелствата във връзка със съдимостта на гражданите, бюрата за съдимост са длъжни да предоставят тази информация. Условията и редът за обмен на тази информация се уреждат с наредбата по ал. 4.

Чл. 78. Районният съд разглежда делата в състав от един съдия, освен ако със закон е предвидено друго.

Чл. 79. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В районен съд, в който има най-малко трима съдии, общото събрание се състои от всички съдии, като командированите участват без право на глас. Когато броят на съдиите е по-малък от трима, те участват в общото събрание на друг районен съд от същия съдебен район, определен от председателя на окръжния съд. В общото събрание участват без право на глас и държавните съдебни изпълнители, и съдиите по вписванията, когато се разглеждат въпроси, засягащи дейността им.

(2) Общото събрание на районния съд:

1. анализира и обобщава практиката на съда;

2. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) може да прави предложения за назначаване на председател на съответния съд и изслушва всички кандидати;

3. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) изслушва предложените от председателя на съда кандидати за назначаване на негови заместници и може да изразява становище относно предложенията;

4. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) определя броя и съставите на отделенията, ако има такива, както и тяхната специализация по материя;

5. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) дава мнения по искания за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления, засягащи дейността на районните съдилища;

6. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) обсъжда всяка година доклада на председателя за дейността на съда;

7. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на районните съдилища;

8. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) приема вътрешни правила за организацията на дейността си;

9. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) приема правила за определяне на натовареността на председателя на съда, на неговите заместници, на председателите на отделения, ако има такива, на съдиите от районния съд, които са натоварени с осъществяването на организационни функции, както и в случай на предписание на здравните органи;

10. (предишна т. 2 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) разглежда други въпроси по предложение на председателя на съда или на член на общото събрание.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общото събрание може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя на районния съд при направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Общото събрание може да се свика и по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Общото събрание се провежда, ако на него присъстват повече от половината от всички съдии, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Командираните съдии участват с право на глас в общите събрания на съда, от които са командирани.

Чл. 80. (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Председателят на районния съд осъществява общо организационно и административно ръководство на районния съд, като:

1. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;

2. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) организира работата на съдиите и съдебните заседатели;

3. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) свиква и ръководи общото събрание на съда;

4. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) участва в съдебни заседания при спазване на случайния подбор при разпределението на делата;

5. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) предлага на общото събрание разпределението на съдиите по отделения, когато има такива;

6. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) определя по предложение на общото събрание председателите на отделения, когато има такива, за срок 5 години;

7. (отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.);

8. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) ръководи и контролира работата на бюро за съдимост към съда, на държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията и съдебните помощници;

9. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) назначава и освобождава от длъжност служителите в съда и организира работата на отделните служби;

10. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) уведомява министъра на правосъдието за свободните длъжности за държавни съдебни изпълнители и съдии по вписванията;

11. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) одобрява щатното разписание на администрацията на съда след обсъждането му от общото събрание на районния съд;

12. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) изготвя годишен доклад за дейността на съда и до 31 януари го предоставя на председателя на окръжния съд за включване в годишния доклад;

13. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) в края на всяко шестмесечие предоставя на Инспектората към Висшия съдебен съвет обобщена информация за образуването, движението и приключването на делата на съдиите, както и за окончателно отменените актове от по-горните инстанции, а на министъра на правосъдието – информация за образуването, движението и приключването на преписките и делата на държавните съдебни изпълнители и на съдиите по вписванията;

14. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) предоставя информации, справки и статистически

данни в електронна форма по образци и в срокове, утвърдени от съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, и ги предоставя на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието;

15. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 17 от 2019 г.) организира публикуването на актовете на съда на страницата на районния съд в интернет при спазване на изискванията за защита на личните данни;

16. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) публикува годишния доклад за дейността на съда на страницата на районния съд в интернет в срок до един месец от предоставянето му на председателя на окръжния съд;

17. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) в съответствие с приетите правила определя натовареността по чл. 79, ал. 2, т. 9.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Разпорежданията на председателя и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

Чл. 81. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм. и доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 90 от 2017 г., бр. 11 от 2020 г.) Когато съдия от районен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд, председателят на съответния окръжен съд може да командирова на негово място съдия от друг районен съд, съдия от окръжния съд или младши съдия със стаж не по-малко от една година. Командирането се извършва при спазване условията на чл. 227.

(2) Когато командироването не е възможно, председателят на апелативния съд може да командирова съдия от района на друг окръжен съд при условията на ал. 1.

(3) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Когато командироването по ал. 1 и 2 не е възможно, председателят на Върховния касационен съд може да командирова съдия от района на друг апелативен съд.

(4) (Предишна ал. 3, доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Раздел IV

Окръжен съд

Чл. 82. (1) Окръжният съд като първа инстанция разглежда:

1. наказателни дела в състав от един съдия и двама съдебни заседатели, освен ако със закон е предвидено друго;

2. граждански дела в състав от един съдия.

(2) Младши съдия може да участва в състав на първоинстанционния съд по наказателно дело, но не може да бъде единствен съдия или докладчик по него.

Чл. 83. (1) Окръжният съд като втора инстанция разглежда дела в състав от трима съдии, освен ако със закон е предвидено друго.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 29 от 2019 г.) В случаите по ал. 1 само един от членовете на състава на окръжен съд може да бъде младши съдия.

(3) Съставът се председателства от най-старшия по длъжност или ранг съдия.

Чл. 84. (1) Окръжният съд се състои от съдии и младши съдии и се ръководи от председател.

(2) По решение на общото събрание на съдиите при окръжния съд могат да се създават отделения, които се

ръководят от председателя или от неговите заместници.

Чл. 85. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Окръжният съд има общо събрание, което се състои от всички съдии, като командированите участват без право на глас.

(2) Младшите съдии и председателите на районните съдилища участват в общото събрание, но не участват в гласуването.

(3) Общото събрание на окръжния съд:

1. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) определя броя и съставите на отделенията, ако има такива, както и тяхната специализация по материя;

2. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) може да прави предложения за назначаване на председател на съответния съд и изслушва всички кандидати;

3. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) изслушва предложените от председателя на съда кандидати за назначаване на негови заместници и може да изразява становище относно предложенията;

4. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) обсъжда годишния доклад на председателя за дейността на съда;

5. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на окръжните съдилища;

6. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) приема вътрешни правила за организацията на дейността си;

7. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) приема правила за определяне на натовареността на председателя на съда, на неговите заместници, на председателите на отделения, ако има такива, на съдиите от окръжния съд, които са натоварени с осъществяването на организационни функции, както и в случай на предписание на здравните органи;

8. (предишна т. 2 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) анализира и обобщава практиката на окръжния съд и на районните съдилища в неговия съдебен район;

9. (предишна т. 3 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) разглежда периодично състоянието на престъпността и другите правонарушения и обобщава опита на окръжния съд и на районните съдилища в неговия съдебен район;

10. (предишна т. 4 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) дава мнение по искания за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;

11. (предишна т. 5 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) приема решения в други предвидени от закона случаи.

(4) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общото събрание може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя на окръжния съд при направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(5) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Общото събрание се свиква и по искане на не по-малко

от една трета от всички съдии.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Общото събрание се провежда, ако на него присъстват повече от половината от всички съдии, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(7) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Командираните съдии участват с право на глас в общите събрания на съда, от които са командирани.

Чл. 86. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Председателят на окръжния съд осъществява общо организационно и административно ръководство на окръжния съд, като:

1. представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;

2. организира работата на съдиите и съдебните заседатели;

3. организира подготовката на стажант-юристите;

4. съвместно със своите заместници предлага на общото събрание разпределението на съдиите по отделения, когато има такива;

5. определя по предложение на общото събрание председателите на отделения, когато има такива, за срок 5 години;

6. извършва лично или възлага на съдия от окръжния съд проверки на организацията на дейността на съдиите от районните съдилища, както и на държавните съдебни изпълнители и на съдиите по вписванията;

7. свиква и ръководи общото събрание на съда;

8. председателства съдебни състави от всички отделения, когато има такива, при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата;

9. организира повишаването на квалификацията на съдиите от съдебния район;

10. свиква съдиите от окръжния съд и от районните съдилища за обсъждане на доклада по т. 15, на докладите от проверките на районните съдилища и на становищата по исканията за постановяване на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;

11. назначава и освобождава от длъжност служителите в съда и организира работата на отделните служби;

12. командирова съдиите при условията на чл. 81, както и държавни съдебни изпълнители и съдии по

вписванията в района на окръжния съд при условията на чл. 274 и 290;

13. ръководи и контролира работата на съдебните помощници;

14. одобрява щатното разписание на администрацията на съда след обсъждането му от общото събрание на окръжния съд;

15. изготвя годишен доклад за дейността на съда и до края на месец февруари го предоставя на председателя на апелативния съд за включване в годишния доклад;

16. в края на всяко шестмесечие предоставя на Инспектората към Висшия съдебен съвет обобщена информация за образуването, движението и приключването на първоинстанционните и въззивните дела, както и за окончателно отменените актове от по-горните инстанции;

17. предоставя информации, справки и статистически данни в електронна форма по образци и в срокове, утвърдени от съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, и ги предоставя на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието;

18. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) организира публикуването на актовете на съда на страницата на окръжния съд в интернет при спазване на изискванията за защита на личните данни;

19. публикува годишния доклад за дейността на съда на страницата на окръжния съд в интернет в срок до един месец от представянето му на председателя на апелативния съд;

20. в съответствие с приетите правила определя натовареността по чл. 85, ал. 3, т. 7.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Разпорежданията на председателя и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

Чл. 87. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 90 от 2017 г.) Когато съдия от окръжен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд, председателят на апелативния съд може да командирова на негово място съдия от апелативния съд, от друг окръжен съд или съдия от районен съд с ранг на съдия от окръжен съд от съдебния район на апелативния съд. Командирането се извършва при спазване условията на чл. 227. По изключение командирането може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9.

(2) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 50 от 2012 г.) Когато командирането по ал. 1 не е възможно, председателят на Върховния касационен съд може да командирова районен, окръжен или апелативен съдия от района на друг апелативен съд със съответен ранг при спазване условията на чл. 227.

(3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Чл. 88. В град София има градски съд с правомощия на окръжен съд.

Раздел V

Административен съд

Чл. 89. (1) На административния съд като първа инстанция са подсъдни всички административни дела, освен тези, които със закон са определени като подсъдни на Върховния административен съд.

(2) Седалищата и съдебните райони на административните съдилища съвпадат със седалищата и съдебните райони на окръжните съдилища.

Чл. 90. (1) Административният съд разглежда административните дела в състав от един съдия, освен ако със закон е предвидено друго.

(2) В производството пред административния съд участва прокурор от административния отдел на съответната окръжна прокуратура в случаите, предвидени със закон.

Чл. 91. (1) Административният съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

(2) По решение на общото събрание на съдиите при административния съд могат да се създават специализирани по материя отделения, които се ръководят от председателя или неговите заместници.

Чл. 92. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Административният съд има общо събрание, което се състои от всички съдии, като командированите участват без право на глас.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общото събрание:

1. определя броя и съставите на отделенията, ако има такива, както и тяхната специализация по материя;
2. може да прави предложения за назначаване на председател на съответния съд и изслушва всички кандидати;
3. изслушва предложените от председателя на съда кандидати за назначаване на негови заместници и може да изразява становище относно предложенията;
4. дава мнения по искания за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления, засягащи дейността на административните съдилища;
5. обсъжда годишния доклад на председателя за дейността на съда;
6. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на административните съдилища;
7. приема вътрешни правила за организацията на дейността си;
8. приема правила за определяне на натовареността на председателя на съда, на неговите заместници, на председателите на отделения, ако има такива, на съдиите от административния съд, които са натоварени с осъществяването на организационни функции, както и в случай на предписание на здравните органи;
9. обсъжда в края на всеки три години разпределението на съдиите по отделения, когато такива са обособени, и го предлага на председателя на административния съд;

10. анализира и обобщава практиката на административния съд;

11. дава мнения пред Върховния административен съд по искания за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления;

12. приема решения в други предвидени със закона случаи.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общото събрание може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя на административния съд при направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Общото събрание се свиква и по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Общото събрание се провежда, ако присъстват повече от половината от всички съдии, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Командираните съдии участват с право на глас в общите събрания на съда, от които са командирани.

Чл. 93. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Председателят на административния съд осъществява общо организационно и административно ръководство на административния съд, като:

1. представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;

2. организира работата на съдиите;

3. съвместно със своите заместници предлага на общото събрание разпределението на съдиите по отделения, когато има такива;

4. определя по предложение на общото събрание председателите на отделения, когато има такива, за срок 5 години;

5. свиква и ръководи общото събрание на съда;

6. може да председателства съдебни състави от всички отделения, когато има такива, при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата;

7. назначава и освобождава от длъжност служителите в съда и организира работата на отделните служби;

8. свиква съдиите от административния съд за обсъждане на доклада по т. 13 и исканията за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;

9. (отм. – ДВ, бр. 49 от 2018 г.);

10. ръководи и контролира работата на съдебните помощници;

11. одобрява щатното разписание на администрацията на съда след обсъждането му от общото събрание на административния съд;

12. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) организира публикуването на актовете на съда на страницата на административния съд в интернет при спазване на изискванията за защита на личните данни;

13. изготвя годишен доклад за дейността на съда и до края на месец февруари го предоставя на председателя на Върховния административен съд за включване в годишния доклад;

14. в края на всяко шестмесечие предоставя на Инспектората към Висшия съдебен съвет обобщена информация за образуването, движението и приключването на делата, както и за окончателно отменените актове от по-горните инстанции;

15. публикува годишния доклад за дейността на съда на страницата на административния съд в интернет в срок до един месец от предоставянето му на председателя на Върховния административен съд;

16. предоставя информации, справки и статистически данни в електронна форма по образци и в срокове, утвърдени от съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, и ги предоставя на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието;

17. в съответствие с приетите правила определя натовареността по чл. 92, ал. 2, т. 8.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Разпорежданията на председателя и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

Чл. 94. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 90 от 2017 г., бр. 49 от 2018 г.) Когато съдия от административен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд, председателят на Върховния административен съд може да командирова на негово място съдия от друг административен съд, съдия от окръжен съд или съдия от районен съд с ранг на съдия от окръжен съд. Командирането се извършва при спазване условията на чл. 227. По изключение командирането може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Раздел VI

Военен съд

Чл. 95. (1) Компетентността на военния съд се определя със закон.

(2) Военният съд е приравнен на окръжен съд.

Чл. 96. Военният съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

Чл. 97. (1) Военният съд разглежда делата в състав от един съдия и съдебни заседатели, освен ако със закон е предвидено друго.

(2) Съставът на съда се председателства от най-старшия съдия.

Чл. 98. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Военният съд има общо събрание, което се състои от всички съдии, като командированите участват без право на глас.

(2) Общото събрание на военния съд осъществява съответно правомощията на общото събрание на окръжен съд.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общото събрание може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя на военния съд при направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Общото събрание се свиква и по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Общото събрание на военния съд се провежда, ако присъстват повече от половината от всички съдии, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Командированите съдии участват с право на глас в общите събрания на съда, от които са командировани.

Чл. 99. Председателят на военния съд има съответно правомощията на председател на окръжен съд.

Чл. 100. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 90 от 2017 г.) Когато военен съдия е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд, председателят на военноапелативния съд може да командирова на негово място съдия от друг военен съд. Командирането се извършва при спазване условията на чл. 227. По изключение командирането може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Раздел VI а

(Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.)

Специализиран наказателен съд

Чл. 100а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Компетентността на специализирания наказателен съд се определя със закон.

(2) Специализираният наказателен съд е приравнен на окръжен съд и седалището му е в София.

Чл. 100б. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Специализираният наказателен съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

Чл. 100в. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Специализираният наказателен съд разглежда делата в състав от един съдия и двама съдебни заседатели, освен ако в закон е предвидено друго.

(2) Съставът на съда се председателства от най-старшия по длъжност или ранг съдия.

Чл. 100г. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм. и доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Специализираният наказателен съд има общо събрание, което се състои от всички съдии, без

командираните. За общото събрание се прилагат разпоредбите на чл. 98, ал. 2 - 6.

Чл. 100д. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Председателят на специализирания наказателен съд има съответно правомощията на председател на окръжен съд.

Чл. 100е. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 90 от 2017 г.) Когато съдия от специализирания наказателен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заменен с друг съдия от същия съд, председателят на апелативния специализиран наказателен съд може да командирова на негово място съдия от апелативния специализиран наказателен съд, съдия от друг окръжен или районен съд с ранг на съдия в апелативен съд при съгласие на председателя на съответния окръжен или районен съд при спазване на условията на чл. 227. По изключение командироването може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 2012 г.) Когато командироването по ал. 1 не е възможно, председателят на Върховния касационен съд може да командирова съдия от районен, окръжен или апелативен съд със съответен ранг при спазване на условията на чл. 227.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Раздел VII

Апелативен съд

Чл. 101. (1) Апелативният съд разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу първоинстанционните актове на окръжните съдилища в неговия съдебен район.

(2) Военно-апелативният съд е един и разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на военните съдилища от цялата страна.

Чл. 102. (1) Апелативният съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

(2) Военно-апелативният съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

Чл. 103. По решение на общото събрание на съдиите при апелативния съд може да се създават отделения, които се ръководят от председателя или неговите заместници.

Чл. 104. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Апелативният съд има общо събрание, което се състои от всички съдии, а командированите участват без право на глас. В него могат да участват председателите на окръжните съдилища, които не участват в гласуването.

(2) Общото събрание на апелативния съд осъществява съответно правомощията на общото събрание на окръжен съд.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общото събрание може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя на апелативния съд, при направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Общото събрание се свиква и по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Общото събрание се провежда, ако присъстват повече от половината от всички съдии, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Командированите съдии участват с право на глас в общите събрания на съда, от който са командировани.

Чл. 105. Апелативният съд заседава в състав от трима съдии, освен ако със закон е предвидено друго.

Чл. 106. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

Председателят на апелативния съд осъществява общо организационно и административно ръководство на апелативния съд, като:

1. представява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;
2. организира работата на съдиите;
3. съвместно със своите заместници предлага на общото събрание разпределението на съдиите по отделения, когато има такива;
4. определя по предложение на общото събрание председателите на отделения, когато има такива, за срок 5 години;
5. свиква и ръководи общото събрание на съда;
6. може да председателства съдебни състави от всички отделения при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата;
7. извършва лично или възлага на съдия от апелативния съд проверки на организацията на дейността на съдиите от окръжните съдилища от своя съдебен район;
8. свиква съдиите от апелативния съд и от окръжните съдилища за обсъждане на доклада по т. 14, докладите от проверките и исканията за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления;
9. командирова съдиите при условията на чл. 107;
10. анализира и обобщава съдебната практика на апелативния съд и на окръжните съдилища от съответния съдебен район;
11. ръководи и контролира работата на съдебните помощници;
12. одобрява щатното разписание на администрацията на съда след обсъждането му от общото събрание на апелативния съд;
13. назначава и освобождава от длъжност служителите в съда и организира работата на отделните служби;
14. изготвя годишен доклад за дейността на апелативния съд, на окръжните съдилища и на районните

съдилища в съдебния му район и до 31 март го предоставя на председателя на Върховния касационен съд за включване в годишния доклад;

15. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) организира публикуването на актовете на съда на страницата на апелативния съд в интернет при спазване на изискванията за защита на личните данни;

16. публикува годишния доклад за дейността на съда на страницата на апелативния съд в интернет в срок до един месец от представянето му на председателя на Върховния касационен съд;

17. предоставя информации, справки и статистически данни в електронна форма по образци и в срокове, утвърдени от съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, и ги предоставя на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието;

18. в съответствие с приетите от общото събрание правила определя натовареността.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Разпорежданията на председателя на апелативния съд и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

(3) Председателят на военно-апелативния съд има съответните правомощия по отношение на военните съдилища.

Чл. 107. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 90 от 2017 г.) Когато съдия от апелативния съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд, председателят на апелативния съд може да командирова на негово място съдия от окръжния съд със съответен ранг при спазване условията на чл. 227. По изключение командироването може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Председателят на военно-апелативния съд командирова съдии от военните съдилища при условията на ал. 1. Когато военно-апелативният съд не може да сформира състав, председателят командирова съдия от окръжните военни съдилища по реда на Наредбата за командировките в страната (обн., ДВ, бр. 11 от 1987 г.; изм., бр. 21 от 1991 г., бр. 2 от 1994 г., бр. 62 от 1995 г., бр. 34 от 1997 г., бр. 40 от 1999 г., бр. 2 от 2008 г. и бр. 2 от 2011 г.).

(3) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Когато командироването по ал. 1 не е възможно, председателят на Върховния касационен съд може да командирова апелативен съдия от района на друг апелативен съд.

(4) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Раздел VII "а"

(Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.)

Апелативен специализиран наказателен съд

Чл. 107а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Апелативният специализиран наказателен съд разглежда делата, образувани по жалби и протести срещу актове на специализирания наказателен съд. Седалището му е в София.

(2) Апелативният специализиран наказателен съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

Чл. 107б. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 90 от 2017 г.) Когато съдия от апелативния специализиран наказателен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд, председателят на апелативния специализиран наказателен съд може да командирова на негово място съдия от

специализирания наказателен съд със съответен ранг, съдия от друг окръжен или апелативен съд с ранг на съдия във Върховния касационен съд при съгласие на председателя на съответния окръжен или апелативен съд при спазване условията на чл. 227. По изключение командироването може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9. Когато апелативният специализиран наказателен съд не може да сформира състав, председателят командирова съдия от специализирания наказателен съд по реда на Наредбата за командировките в страната.

(2) Когато командироването по ал. 1 не е възможно, председателят на Върховния касационен съд може да командирова съдия от окръжен или апелативен съд със съответен ранг при спазване на условията на чл. 227.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Чл. 107в. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Разпоредбите на чл. 104 - 106 се прилагат и за апелативния специализиран наказателен съд.

Раздел VIII

Върховен касационен съд

Чл. 108. (1) Върховният касационен съд е висшата съдебна инстанция по наказателни и граждански дела. Неговата юрисдикция се разпростира върху цялата територия на Република България.

(2) Седалището на Върховния касационен съд е в София.

Чл. 109. (1) Върховният касационен съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

(2) Във Върховния касационен съд има наказателна, гражданска и търговска колегии.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Колегията се ръководи от председателя или негов заместник, който може да председателства съдебни състави от съответната колегия, при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата, без да измества докладчика.

(4) В колегиите има отделения.

Чл. 110. Върховният касационен съд заседава в състав:

1. трима съдии, освен ако със закон е предвидено друго;

2. общо събрание на наказателната, гражданската или търговската колегия - когато разглежда искане за приемане на тълкувателно решение в наказателното, гражданското или търговското правораздаване;

3. общо събрание на гражданската и търговската колегии - когато разглежда искане за приемане на тълкувателно решение по общи въпроси на гражданското и търговското правораздаване;

4. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) общо събрание на наказателната, гражданската и търговската колегия – когато разглежда искане за приемане на тълкувателно решение по общи въпроси на наказателното, гражданското и търговското правораздаване.

Чл. 111. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Пленумът на Върховния касационен съд се състои от всички съдии без командированите.

(2) Пленумът на Върховния касационен съд:

1. изслушва кандидатите за председател на съда и може да изразява становище за кандидатурите;

2. определя състава на колегиите и броя и съставите на отделенията;

3. изслушва предложените от председателя на съда кандидати за назначаване на негови заместници и може да изразява становище относно предложенията;
  4. изслушва кандидатите за председатели на отделения;
  5. приема правила за определяне на натовареността на председателя на съда, на неговите заместници, на председателите на отделения, на съдиите от Върховния касационен съд, на тези от тях, които са натоварени с осъществяването на организационни функции, както и в случай на предписание на здравните органи;
  6. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на Върховния касационен съд;
  7. приема становища по конституционни дела, по които Върховният касационен съд е конституиран като страна;
  8. обсъжда и приема годишния доклад на председателя за дейността на Върховния касационен съд;
  9. приема вътрешни правила за организацията на дейността си.
- (3) Пленумът на Върховния касационен съд приема правила за работата на общите събрания на гражданската, наказателната и на търговската колегия.
  - (4) Пленумът на Върховния касационен съд може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя, по направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.
  - (5) Пленумът на Върховния касационен съд се свиква от председателя или по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.
  - (6) Заседание на пленума на Върховния касационен съд се провежда, ако присъстват повече от половината от всички съдии. Решенията се приемат с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.
  - (7) Специализацията на отделенията по материя може да се определя от председателя на съда, когато е необходимо да се гарантира разглеждането на делата в разумен срок.

Чл. 112. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общото събрание на наказателната, гражданската или търговската колегия се състои от съдиите в нея, като командированите участват без право на глас. Командированите съдии участват с право на глас в общото събрание на съответната колегия при издаване на тълкувателни решения.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общото събрание на гражданската и търговската колегии се състои от съдиите в двете колегии без командированите.

(3) Общото събрание на всяка колегия се провежда, ако присъстват повече от половината от съдиите в нея, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(4) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общото събрание на колегията за приемане на тълкувателно решение се провежда, ако присъстват повече от две трети от съдиите в нея, а в случаите по чл. 110, т. 3 и 4 - повече от две трети от съдиите от съответните колегии, и приема решения с мнозинство повече от половината от всички съдии от колегията или колегиите.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Командированите съдии участват с право на глас в общите събрания на съда, от който са командировани.

Чл. 113. (1) В заседанията на пленума могат да участват:

1. главният прокурор или негов заместник при Върховната касационна прокуратура;
2. председателите на апелативните съдилища и други съдии;
3. председателят или член на Висшия адвокатски съвет;
4. министърът на правосъдието.

(2) Председателят на Върховния касационен съд уведомява лицата по ал. 1 за датата и часа на провеждане на заседанието.

(3) Лицата по ал. 1 могат да изразяват становище, но не участват в гласуването.

Чл. 114. (1) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 28 от 2016 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Председателят на Върховния касационен съд осъществява общо организационно и административно ръководство на Върховния касационен съд, като:

1. представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;
2. организира работата на съдиите;
3. свиква и ръководи заседанията на общото събрание на колегиите и на пленума на Върховния касационен съд или възлага това на своите заместници;
4. прави предложения за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления;
5. съвместно със своите заместници предлага на пленума на Върховния касационен съд разпределението на съдиите по колегии и отделения;
6. определя председателите на отделенията измежду съдиите от Върховния касационен съд за срок 5 години;
7. председателства съдебни състави в определените със закон случаи и може да председателства съдебни състави от всички отделения при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата,

без да измества докладчика;

8. командирова съдиите при условията на чл. 115;

9. извършва лично или възлага на съдия от Върховния касационен съд проверки на организацията на дейността на съдиите от апелативните съдилища;

10. свиква съдиите от Върховния касационен съд и от апелативните съдилища за обсъждане на докладите от проверките;

11. ръководи и контролира работата на съдебните помощници;

12. одобрява щатното разписание на администрацията на съда;

13. назначава и освобождава служителите в съда;

14. в края на всяко шестмесечие подготвя и предоставя на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието обобщена информация за образуването, движението и приключването на делата;

15. изготвя годишен доклад за дейността на Върховния касационен съд и го публикува на страницата на Върховния касационен съд в интернет в едномесечен срок от изготвянето му;

16. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) организира публикуването на актовете на Върховния касационен съд на интернет страницата на съда при спазване на изискванията за защита на личните данни;

17. организира публикуването на ежемесечен бюлетин на Върховния касационен съд;

18. в съответствие с приетите правила определя натовареността по чл. 111, ал. 2, т. 5.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Председателят на Върховния касационен съд изготвя обобщен годишен доклад за прилагането на закона и за дейността на съдилищата, с изключение на административните съдилища, и го внася в пленума на Висшия съдебен съвет до 30 април.

(3) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В 14-дневен срок от постъпване на доклада по ал. 2 Висшият съдебен съвет изслушва председателя на Върховния касационен съд. При изслушването членовете на съвета може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с доклада, на които председателят на Върховния касационен съд отговаря.

(4) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Висшият съдебен съвет внася в Народното събрание доклада по ал. 2 до 31 май. Докладът се обсъжда, след като Народното събрание изслуша председателя на

Върховния касационен съд. При обсъждането на доклада народните представители може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с доклада, на които председателят на Върховния касационен съд отговаря.

(5) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 29 от 2019 г.) Разпорежданията на председателя и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

Чл. 115. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм. и доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 90 от 2017 г.) Когато съдия от Върховния касационен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд, председателят на Върховния касационен съд може да командирова на негово място съдия от апелативен или окръжен съд със съответен ранг, който има най-малко 12 години юридически стаж. Командирането се извършва при спазване условията на чл. 227. По изключение командирането може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Раздел IX

Върховен административен съд

Чл. 116. (1) Върховният административен съд има юрисдикция върху цялата територия на Република България.

(2) Седалището на Върховния административен съд е в София.

Чл. 117. (1) Върховният административен съд се състои от съдии и се ръководи от председател.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Във Върховния административен съд има колегии, които се ръководят от председателя или негов заместник, който може да председателства съдебни състави от съответната колегия при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата, без да измества докладчика.

Чл. 118. Върховният административен съд заседава в състав:

1. трима съдии, освен ако закон предвижда друго;

2. общо събрание на колегията - когато разглежда искане за приемане на тълкувателно решение в административното правораздаване;

3. общо събрание на колегиите - когато разглежда искане за приемане на тълкувателно решение по общи въпроси в административното правораздаване.

Чл. 119. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Пленумът на Върховния административен съд се състои от всички съдии без командированите.

(2) Пленумът на Върховния административен съд:

1. изслушва кандидатите за председател на съда и може да изразява становище за кандидататурите;

2. определя броя и състава на колегиите и броя и съставите на отделенията;

3. изслушва предложените от председателя на съда кандидати за назначаване на негови заместници и може да изразява становище относно предложенията;

4. изслушва кандидатите за председатели на отделения;
5. приема правила за определяне на натовареността на председателя на съда, на неговите заместници, на председателите на отделения, на съдиите от Върховния административен съд, на тези от тях, които са натоварени с осъществяването на организационни функции, както и в случай на предписание на здравните органи;
6. дава становища на Министерския съвет и на Народното събрание по законопроекти, които се отнасят до дейността на Върховния административен съд;
7. приема становища по конституционни дела, по които Върховният административен съд е конституиран като страна;
8. обсъжда и приема годишния доклад на председателя за дейността на Върховния административен съд;
9. приема правила за работата на общите събрания на съответните колегии;
10. приема вътрешни правила за организацията на дейността си.

(3) Пленумът на Върховния административен съд може да изразява становища по въпроси, свързани с организацията на дейността на съда, които са от компетентността на председателя, по направено предложение от не по-малко от една трета от съдиите.

(4) Пленумът на Върховния административен съд се свиква от председателя или по искане на не по-малко от една трета от всички съдии.

(5) Заседание на Пленума на Върховния административен съд се провежда, ако присъстват повече от половината от всички съдии. Решенията се приемат с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(6) Специализацията на отделенията по материя може да се определя от председателя на съда, когато е необходимо да се гарантира разглеждането на делата в разумен срок.

Чл. 120. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Общото събрание на колегията се състои от съдиите в нея, като командированите участват без право на глас. Командированите съдии участват с право на глас в общото събрание на съответната колегия при постановяване на тълкувателни решения.

(2) Общото събрание на колегията се провежда, ако присъстват повече от половината от съдиите от колегията, и приема решения с мнозинство повече от половината от присъстващите съдии.

(3) Общото събрание за приемане на тълкувателно решение се провежда, ако присъстват повече от две трети от съдиите от колегията, а в случаите по чл. 118, т. 3 - повече от две трети от съдиите в колегията, и приема

решения с мнозинство повече от половината от всички съдии в колегията или колегиите.

(4) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Командираните съдии участват с право на глас в общите събрания на съда, от които са командироваани.

Чл. 121. (1) В заседанията на пленума могат да участват:

1. главният прокурор или негов заместник при Върховната административна прокуратура;
2. председателите на административните съдилища и други съдии;
3. председателят или член на Висшия адвокатски съвет;
4. министърът на правосъдието.

(2) Председателят на Върховния административен съд уведомява лицата по ал. 1 за датата и часа на провеждане на заседанието.

(3) Лицата по ал. 1 могат да изразяват становища, но не участват в гласуването.

Чл. 122. (1) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Председателят на Върховния административен съд осъществява общо организационно и административно ръководство на Върховния административен съд, като:

1. представлява съда като юридическо лице и орган на съдебната власт;
2. организира работата на съдиите;
3. свиква и ръководи заседанията на общото събрание на колегиите и на пленума на Върховния административен съд или възлага това на своите заместници;
4. прави предложения за приемане на тълкувателни решения и тълкувателни постановления;
5. съвместно със своите заместници предлага на пленума на Върховния административен съд разпределението на съдиите по колегии и отделения;
6. определя председателите на отделенията измежду съдиите от Върховния административен съд за срок 5 години;
7. може да председателства съдебни състави от всички отделения при спазване на принципа на случайния подбор при разпределението на делата, без да измества докладчика;
8. командирова съдиите при условията на чл. 123;
9. извършва лично или възлага на съдия от Върховния административен съд проверки на организацията на дейността на съдиите от административните съдилища;

10. свиква съдиите от Върховния административен съд и от административните съдилища за обсъждане на докладите от проверките;

11. ръководи и контролира работата на съдебните помощници;

12. одобрява щатното разписание на администрацията на съда;

13. назначава и освобождава служителите в съда;

14. в края на всяко шестмесечие подготвя и предоставя на съдийската колегия на Висшия съдебен съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието обобщена информация за образуването, движението и приключването на делата;

15. изготвя годишен доклад за дейността на Върховния административен съд и го публикува на интернет страницата на Върховния административен съд в едномесечен срок от изготвянето му;

16. (изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) организира публикуването на актовете на Върховния административен съд на интернет страницата на съда при спазване на изискванията за защита на личните данни;

17. организира публикуването на ежемесечен бюлетин на Върховния административен съд;

18. в съответствие с приетите правила определя натовареността по чл. 119, ал. 2, т. 5.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Председателят на Върховния административен съд изготвя обобщен годишен доклад за прилагането на закона и за дейността на административните съдилища и го внася в пленума на Висшия съдебен съвет до 30 април.

(3) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В 14-дневен срок от постъпване на доклада по ал. 2 Висшият съдебен съвет изслушва председателя на Върховния административен съд. При изслушването членовете на съвета може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с доклада, на които председателят на Върховния административен съд отговаря.

(4) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Висшият съдебен съвет внася в Народното събрание доклада по ал. 2 до 31 май. Докладът се обсъжда, след като Народното събрание изслуша председателя на Върховния административен съд. При обсъждането на доклада народните представители може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с доклада, на които председателят на Върховния административен съд отговаря.

(5) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 29 от 2019 г.) Разпорежданията на председателя и утвърдените от него правила за организацията на работата на съда са задължителни за всички съдии и служители в него.

Чл. 123. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 90 от 2017 г.) Когато съдия от Върховния административен съд е възпрепятстван да изпълнява длъжността си и не може да бъде заместен от друг съдия от същия съд, председателят на Върховния административен съд може да командирова на негово място съдия от административен съд или от друг съд със съответен ранг, който има най-малко 12 години юридически стаж. Командирането се извършва при спазване условията на чл. 227. По изключение командирането може да бъде и на незаета длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Чл. 123а. (Нов – ДВ, бр. 77 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) (1) Председателят на Върховния административен съд може да командирова след взето становище от директора на Националния институт на правосъдието за срок от една година съдия от Върховния административен съд или от административните съдилища, който текущо да наблюдава и практиката на Съда на Европейския съюз, на Общия съд на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека.

(2) На командирования съдия следва да бъде осигурена възможност текущо да наблюдава и практиката на Съда на Европейския съюз, на Общия съд на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека, като му се осигури достъп до дела, участие и посещение на конференции, семинари и други мероприятия, свързани с дейността на тези съдилища и с прилагането на правото на Европейския съюз в областта на административното правораздаване. Командированият съдия периодично изпраща систематизирана информация до Върховния административен съд и административните съдилища, като подбира решения на тези съдилища, както и подходящи статии и издания, свързани с прилагането на правото на Европейския съюз, относими към административното правораздаване.

(3) Командированият съдия се избира след провеждане на конкурс по правила, приети от председателя на Върховния административен съд.

(4) Висшият съдебен съвет обезпечава по искане на председателя на Върховния административен съд необходимите средства за командирования съдия, като коригира бюджета на Върховния административен съд.

(5) Командированият съдия изпраща информация на Националния институт на правосъдието за подходящи мероприятия, свързани с прилагането на европейското право и относими към административното правораздаване, и съдейства за организирането на подходящи обучения на административните съдии от България, когато в организирането им участват Съдът на Европейския съюз, Общият съд на Европейския съюз и Европейският съд по правата на човека.

(6) След получаване на съответната информация от командирования съдия директорът на Националния институт на правосъдието предприема действия по изготвяне на програма за провеждане на текущи обучения на магистрати, свързани с прилагането на европейското право в областта на административното правораздаване с цел поддържането и повишаването на професионалната им квалификация.

Раздел X

Тълкувателни решения и тълкувателни постановления

Чл. 124. (1) При противоречива или неправилна практика по тълкуването и прилагането на закона се приема тълкувателно решение от общото събрание на:

1. наказателната, гражданската или търговската колегия във Върховния касационен съд;

2. гражданската и търговската колегии във Върховния касационен съд;

3. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) наказателната, гражданската и търговската колегия във Върховния касационен съд;

4. (предишна т. 3 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) колегия във Върховния административен съд;

5. (предишна т. 4 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) колегиите във Върховния административен съд.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) При противоречива или неправилна съдебна практика между Върховния касационен съд и Върховния административен съд общото събрание на съдиите от съответните колегии на двете съдилища, включително командированите, приемат съвместно тълкувателно постановление.

(3) (Нова – ДВ, бр. 109 от 2020 г., в сила от 23.12.2021 г.) При противоречива или неправилна практика по тълкуването и прилагането на Закона за административните нарушения и наказания съответните колегии на Върховния касационен съд и Върховния административен съд приемат съвместно тълкувателно постановление.

Чл. 125. (Доп. – ДВ, бр. 109 от 2020 г., в сила от 23.12.2021 г.) Искане за приемане на тълкувателно решение или тълкувателно постановление могат да правят председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд, главният прокурор, министърът на правосъдието, омбудсманът или председателят на Висшия адвокатски съвет, Министерският съвет, министър или колективен орган на власт, създаден със закон, когато имат правомощия по прилагане на съответния закон.

Чл. 126. Искането по чл. 125 се подава:

1. за тълкувателно решение по чл. 124, ал. 1 - до общото събрание на съответната колегия или колегии;

2. (доп. – ДВ, бр. 109 от 2020 г., в сила от 23.12.2021 г.) за тълкувателно постановление по чл. 124, ал. 2 и 3 - до общите събрания на съдиите от съответните колегии на Върховния касационен съд и Върховния административен съд.

Чл. 127. (1) Искането се прави в писмена форма и се мотивира.

(2) Искането съдържа:

1. разпоредбата на нормативния акт и изложение на спорните въпроси по прилагането ѝ;

2. влезлите в сила съдебни актове, в които се съдържа противоречива или неправилна съдебна практика;

3. в какво се състои искането.

Чл. 128. (1) Председателят на съда, до който е подадено искането, с разпореждане образува дело и го възлага на един или на няколко съдии-докладчици.

(2) Председателят на Върховния касационен съд и председателят на Върховния административен съд със съвместно разпореждане образуват и насрочват дело за приемане на тълкувателно постановление от общото събрание на съответните колегии на двете съдилища.

(3) Делото по ал. 1 или 2 се насрочва в двумесечен срок от постъпване на искането.

Чл. 129. (1) В заседанията на общото събрание за приемане на тълкувателно решение или тълкувателно постановление могат да участват:

1. главният прокурор или определен от него заместник;

2. министърът на правосъдието или определен от него заместник-министър;

3. председателят на Висшия адвокатски съвет или определен от него член на съвета;

4. (нова – ДВ, бр. 109 от 2020 г., в сила от 23.12.2021 г.) вносителят на предложението или определен от него

представител.

(2) Председателят на съда, до който е подадено искането, може да покани за участие и други юристи, както и омбудсмана.

(3) Лицата по ал. 1 и 2 се уведомяват за датата на заседанието и им се предоставя копие от искането с приложенията към него.

(4) Лицата по ал. 1 и 2 могат да изразят становище, но не участват в гласуването.

(5) За заседанието на общото събрание се води протокол, който се подписва от председателя и от секретар-протоколиста.

Чл. 130. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Тълкувателните решения и тълкувателните постановления се приемат и обявяват в тримесечен срок от постъпване на искането, а при особена правна сложност – до 6 месеца.

(2) Тълкувателните решения и тълкувателните постановления са задължителни за органите на съдебната и изпълнителната власт, за органите на местното самоуправление, както и за всички органи, които издават административни актове.

Чл. 131. Тълкувателните решения се публикуват ежегодно в бюлетин, който се издава от Върховния касационен съд или Върховния административен съд, а тълкувателните постановления - в двата бюлетина.

Чл. 131а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Редът за образуване и разглеждане на тълкувателни дела и за приемане на тълкувателни решения и постановления се определя с вътрешни правила, приети от пленума на съответния съд.

Глава пета

СЪДЕБНИ ЗАСЕДАНИЯ

Чл. 132. (1) Съдилищата разглеждат делата в открити съдебни заседания.

(2) Публичността на съдебния процес може да бъде ограничавана само със закон. Във всички случаи присъдата се обявява публично.

(3) Съдиите са длъжни да обявят актовете си по установените със закон ред и срок.

Чл. 133. (1) Заседанията се провеждат в съдебната сграда по седалището на съда.

(2) В изключителни случаи със съгласието на председателя на съда съдебният състав може да реши да проведе съдебното заседание в друга сграда.

Чл. 134. (1) Съдиите и прокурорите заседават в тоги.

(2) Военните съдии, военните прокурори и военните следователи работят във военна униформа.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съдебните заседатели заседават в съдебно заседание в представително облекло. Съдебните заседатели – военнослужещи, заседават в съдебно заседание във военна униформа.

Чл. 135. (1) Председател на състава на съда е най-старшият съдия измежду членовете му.

(2) Председателят на състава ръководи съдебното заседание, следи за реда в съдебната зала и може да санкционира нарушителите по реда, предвиден в процесуалния закон.

(3) Разпорежданията на председателя на състава са задължителни за всички присъстващи в съдебната зала. Те могат да се отменят от състава на съда.

Глава шеста

ПРОКУРАТУРА

Чл. 136. (1) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Прокуратурата на Република България е единна и структурата ѝ е в съответствие с тази на съдилищата. Прокуратурата се състои от главен прокурор, Върховна касационна прокуратура, Върховна административна прокуратура, Национална следствена служба, апелативни прокуратури, апелативна специализирана прокуратура, военно-апелативна прокуратура, окръжни прокуратури, специализирана прокуратура, военно-окръжни прокуратури и районни прокуратури. В състава на окръжните и специализираната прокуратури има следствени отдели.

(2) В окръжните прокуратури се създават административни отдели, прокурорите от които участват в производствата по административни дела.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Прокурорите и следователите се ръководят от административните ръководители на съответната прокуратура.

(4) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) При упражняване на функциите си по ал. 3 всеки административен ръководител е подчинен на главния прокурор и на по-горестоящите от него административни ръководители.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Главният прокурор осъществява надзор за законност и методическо ръководство върху дейността на всички прокурори и следователи за точно и еднакво прилагане на законите и защита на законните права и интереси на гражданите, юридическите лица и държавата.

(6) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна ал. 5, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Военните прокурори и следователи при изпълнение на длъжността си са независими от военните органи.

(7) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2020 г.) Европейските делегирани прокурори са членове на прокуратурата на Република България и разполагат с правомощията на прокурори по този закон.

(8) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2020 г.) Европейският прокурор и европейските делегирани прокурори участват в производствата по дела от компетентност на Европейската прокуратура.

(9) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2020 г.) Разпоредбите на ал. 3 – 5 не се прилагат за дейността на европейския прокурор и на европейските делегирани прокурори, когато те изпълняват функции по Регламент (ЕС) 2017/1939 на Съвета от 12 октомври 2017 г. за установяване на засилено сътрудничество за създаване на Европейска прокуратура (ОВ, L 283/1 от 31 октомври 2017 г.), наричан по-нататък "Регламент (ЕС) 2017/1939".

Чл. 137. Прокуратурата е юридическо лице на бюджетна издръжка със седалище София.

Чл. 138. (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Главният прокурор:

1. ръководи и представлява прокуратурата;

2. организира дейността на Върховната касационна прокуратура, Върховната административна прокуратура, Националната следствена служба и на административните ръководители в прокуратурата;

3. организира и разпределя работата на своите заместници;

4. назначава и освобождава служителите във Върховната касационна прокуратура, във Върховната административна прокуратура, в Националната следствена служба и в администрацията на главния прокурор;

5. ръководи Бюрото по защита по Закона за защита на лица, застрашени във връзка с наказателно производство, и упражнява функциите на работодател по отношение на служителите в него;

6. издава писмени инструкции и указания относно дейността на прокуратурата в изпълнение на функциите си по чл. 136, ал. 5;

7. ръководи контролната дейност в прокуратурата, която има за цел да обезпечи точното и еднакво прилагане на законите от прокурорите и следователите и да осигури:

а) получаване на актуална информация за организационното състояние на прокуратурите и за работата на прокурорите и следователите;

б) установяване на пропуски и нарушения в дейността и основанията за предприемане на съответни организационни и/или дисциплинарни мерки;

в) обективна оценка за работата и предпоставки за поощрение;

г) установяване на добри практики;

д) изпълнение на приоритетите в дейността на прокуратурата;

8. съвместно с министрите и ръководителите на други държавни институции създава специализирани междуведомствени звена за подпомагане на разследването под процесуалното ръководство на определен от него прокурор;

9. издава съвместни инструкции относно реда и показателите за предоставяне на информация за разследванията, съответно:

а) с министъра на вътрешните работи и с министъра на финансите – за разследванията, провеждани от разследващи полицаи и разследващи митнически инспектори;

б) с министъра на отбраната – за разследванията, провеждани от военните разследващи полицаи;

10. (нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) съвместно с министъра на вътрешните работи издава инструкция относно реда за достъп и ползването на информация от информационните фондове на Министерството на вътрешните работи;

11. (предишна т. 10 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) определя реда и показателите за получаване на информация за разследванията по досъдебните производства от директора на Националната следствена служба и от административните ръководители на прокуратурите;

12. (предишна т. 11 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) на всеки 6 месеца представя на прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието обобщена информация за образуването, движението и приключването на преписките.

Чл. 138а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Главният прокурор ежегодно до 30 април внася в пленума на Висшия съдебен съвет годишен доклад за прилагането на закона и за дейността на прокуратурата и на разследващите органи и го публикува на интернет страницата на прокуратурата.

(2) По искане на Народното събрание или по своя инициатива главният прокурор внася в Народното събрание и други доклади за дейността на прокуратурата по прилагането на закона, противодействието на престъпността и реализирането на наказателната политика.

(3) В 14-дневен срок от постъпване на доклада по ал. 1 Висшият съдебен съвет изслушва главния прокурор. При изслушването членовете на съвета може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с доклада, на които главният прокурор отговаря.

(4) Висшият съдебен съвет внася в Народното събрание доклада по ал. 1 до 31 май. Докладите по ал. 1 и 2 се обсъждат, след като Народното събрание изслуша главния прокурор. При обсъждането на докладите народните представители може да поставят и писмени въпроси, постъпили от граждани, институции и неправителствени организации във връзка с докладите, на които главният прокурор отговаря.

Чл. 139. (1) Главният прокурор се подпомага от заместници при Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура и може да им възлага свои правомощия, освен ако със закон е предвидено друго.

(2) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Главният прокурор и неговите заместници, на които са възложени съответни правомощия по реда на ал. 1, могат писмено да отменят или изменят прокурорски актове, освен ако са били предмет на съдебен контрол.

(3) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2020 г.) Алинея 2 не се прилага за актовете на европейския прокурор и на европейските делегирани прокурори при изпълнение на функциите им по Регламент (ЕС) 2017/1939.

Чл. 140. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Административният ръководител на районна, окръжна, специализираната, военно-окръжна, апелативна, военно-апелативната и апелативната специализирана прокуратура:

1. организира и ръководи дейността на съответната прокуратура;

2. назначава и освобождава служителите в нея;

3. в предвидените от закона случаи изготвя индивидуалния план за професионално развитие по чл. 30а, ал. 3 и следи за изпълнението му;

4. в определен от главния прокурор срок изготвя годишен доклад за дейността на съответната прокуратура, представя го на горестоящия административен ръководител и го публикува на интернет страницата на съответната прокуратура.

(2) Разпорежданията на административния ръководител във връзка с правомощията му по ал. 1, т. 1 са задължителни за всички прокурори, следователи и служители в съответната прокуратура.

(3) Административният ръководител на районна, окръжна, военно-окръжна и на специализираната прокуратура или оправомощени от него заместници осъществяват контрол за спазване на сроковете за извършване на разследването, на проверките по чл. 145, ал. 1, т. 2 и 3 и на сроковете за мерките за процесуална принуда по Наказателно-процесуалния кодекс.

(4) Административните ръководители на апелативните и окръжните прокуратури ръководят контролната дейност в районите си, която има за цел да осигури:

1. получаване на актуална информация за организационното състояние на прокуратурите от района и за работата на прокурорите и следователите в тях;

2. установяване на пропуски и нарушения в дейността и основанията за предприемане на съответни организационни или дисциплинарни мерки;

3. обективна оценка за работата и предпоставки за поощрение.

(5) Административните ръководители на апелативните прокуратури всяко тримесечие предоставят на главния прокурор обобщена информация за разследванията на съответните районни, окръжни, военно-окръжни и на специализираната прокуратура.

Чл. 141. (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 82 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г., бр. 28 от 2016 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Чл. 142. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Чл. 143. (1) Всички актове и действия на прокурора могат да бъдат обжалвани пред непосредствено по-горестоящата прокуратура, ако не подлежат на съдебен контрол.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Устни разпореждания и указания във връзка с работата по делата и преписките са недопустими.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В определените със закон случаи прокурор от по-горестоящата прокуратура може:

1. да извършва действия, включени в компетентността на прокурорите от по-ниските по степен прокуратури;

2. мотивирано и писмено да спира, отменя или изменя актовете на прокурорите от по-ниските по степен

прокуратури.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) При отмяна на прокурорски акт могат да се дават само писмени и мотивирани указания относно прилагането на закона, без да се засяга вътрешното убеждение на прокурора.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В случаите, когато отменя прокурорски акт поради това, че не са извършени необходимите действия за разкриване на обективната истина, горестоящият прокурор указва какви действия и за установяване или проверка на какви факти следва да се извършат.

(7) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Прокурорът, получил указанията по ал. 3, т. 2 и по ал. 5 и 6, може да направи възражение пред прокурор от по-горестоящата прокуратура на прокурора, дал указанията.

(8) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2020 г.) Алинеи 1 – 7 не се прилагат за дейността на европейския прокурор и европейските делегирани прокурори, когато те изпълняват функции по Регламент (ЕС) 2017/1939.

Чл. 144. (1) Прокурорът ръководи разследването като наблюдаващ прокурор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Когато наблюдаващият прокурор не може да участва при разглеждане на делото в съдебно заседание поради уважителни причини, съответният административен ръководител определя друг прокурор, който да го замести.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., бр. 53 от 2014 г., отм., бр. 14 от 2015 г.).

Чл. 145. (1) При изпълнение на предвидените в закона функции прокурорът може:

1. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) да изисква документи, сведения, обяснения, експертни мнения и други материали, като определя срок за получаването им;

2. лично да извършва проверки;

3. да възлага на съответните органи при данни за престъпления или за незаконосъобразни актове и действия да извършват проверки и ревизии в определен от него срок, като му представят заключения, а при поискване - и всички материали;

4. да призовава граждани или упълномощени представители на юридически лица, като при неявяването им без уважителни причини може да разпорежи принудително довеждане;

5. да изпраща материалите на компетентния орган, когато установи, че има основание за търсене на отговорност или за прилагане на принудителни административни мерки, които не може да осъществи лично;

6. да прилага предвидените от закона мерки при наличие на данни, че може да бъде извършено престъпление от общ характер или друго закононарушение.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Проверката по ал. 1, т. 2 и 3 се извършва в двумесечен срок, който при необходимост може да бъде удължен еднократно от административния ръководител на съответната прокуратура с един месец. Прокурорът се произнася по материалите от проверката в срок до един месец от получаването им.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Разпорежданията на прокурора, издадени в съответствие с неговата компетентност и закона, са задължителни за държавните органи, длъжностните лица, юридическите лица и гражданите.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Държавните органи, юридическите лица и

длъжностните лица са длъжни да оказват съдействие на прокурора при изпълнение на правомощията му и да му осигуряват достъп до съответните помещения и места.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В рамките на своята компетентност и в съответствие със закона прокурорът може да дава задължителни писмени разпореждания на полицейските органи.

(6) (Предишна ал. 5, доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Прокурорът протестира и иска отмяна или изменение на незаконосъобразни актове в срока и по реда, предвидени със закон. Той може да спре изпълнението на акта до разглеждането на протеста от съответния орган, ако това е предвидено със закон.

Чл. 146. (1) При упражняване на надзор за законност върху изпълнение на наказанията, на другите принудителни мерки и в местата за задържане прокурорът може да:

1. посещава без предварително разрешение на администрацията местата за задържане, за лишаване от свобода и за изпълнение на другите принудителни мерки и да проверява документите, въз основа на които се задържат лицата;
2. разговаря насаме със задържаните или настанените;
3. разглежда предложения, сигнали, жалби и молби във връзка с изпълнение на наказанията и на другите принудителни мерки, предвидени със закон;
4. нарежда писмено на органите по изпълнение на наказанията и на администрацията на местата за изпълнение на другите принудителни мерки да го уведомяват за определени действия, актове и събития.

(2) За отстраняване и предотвратяване на нарушенията по ал. 1 прокурорът:

1. освобождава незабавно всеки, който е задържан незаконно в местата за лишаване от свобода и за изпълнение на другите принудителни мерки;
2. дава задължителни писмени разпореждания за отстраняване на констатирани нарушения;
3. спира изпълнението на незаконосъобразни писмени заповеди и разпореждания на длъжностни лица и иска отмяната им по съответния ред.

Чл. 147. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) В прокуратурата командироването се извършва при необходимост при условията и по реда на чл. 227, когато прокурор от съответната прокуратура е възпрепятстван да изпълнява длъжността си, както следва:

1. окръжният прокурор може да командирова за своя район:

а) в окръжна прокуратура – прокурор от районна прокуратура със съответен ранг;

б) в районна прокуратура – прокурор от друга районна прокуратура;

в) (изм. – ДВ, бр. 90 от 2017 г.) в районна прокуратура – младши прокурор от друга районна прокуратура със стаж над една година; по изключение прокурор от друга районна прокуратура или младши прокурор със стаж над една година може да бъде командирован и на свободна длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9;

г) когато прокурор от районна прокуратура не може да бъде заместен от друг прокурор от същата прокуратура и

не може да бъде командирован прокурор от районна прокуратура по реда на букви "б" и "в" – прокурор от окръжна прокуратура;

2. апелативният прокурор може да командирова за своя район:

а) в апелативна прокуратура – прокурор от окръжна прокуратура със съответен ранг;

б) в окръжна прокуратура – прокурор от друга окръжна прокуратура или от районна прокуратура със съответен ранг;

в) в районна прокуратура – прокурор от друга районна прокуратура;

г) (изм. – ДВ, бр. 90 от 2017 г.) в районна прокуратура – младши прокурор от друга районна прокуратура със стаж над една година; по изключение прокурор от друга районна прокуратура или младши прокурор със стаж над една година може да бъде командирован и на свободна длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9;

д) когато прокурор от окръжна прокуратура не може да бъде заместен от друг прокурор от същата прокуратура и не може да бъде командирован прокурор от окръжна прокуратура по реда на букви "б", "в" и "г" – прокурор от апелативна прокуратура.

(2) Главният прокурор може да командирова:

1. във Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура – прокурори от апелативна или окръжна прокуратура, които имат най-малко 12 години юридически стаж и ранг "прокурор във Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура";

2. в Националната следствена служба – следователи от следствените отдели в окръжните прокуратури, които имат най-малко 12 години юридически стаж и ранг "следовател в Националната следствена служба";

3. следователите от следствените отдели.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 90 от 2017 г.) Главният прокурор може да командирова прокурори и следователи от цялата страна:

1. при невъзможност за командироване по реда на ал. 1, т. 1 и 2;

2. по изключение – и на свободна длъжност при спазване условията на чл. 227, ал. 2 – 9.

(4) Командираните прокурори и следователи участват с право на глас в събранията на органа, от който са командирани.

(5) Командираните прокурори и следователи участват без право на глас в събранията на органа, в който са командирани.

Глава седма

СЛЕДСТВЕНИ ОРГАНИ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.)

Чл. 148. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Следствени органи са Националната следствена служба, окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следственият отдел в специализираната прокуратура.

(2) Следственият отдел в Софийската градска прокуратура е със статут на окръжен следствен отдел.

Чл. 149. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) Националната следствена служба се състои от следователи.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В Националната следствена служба има специализирани отдели за разследване по дела с особена фактическа и правна сложност, по дела за престъпления, извършени в чужбина, по искания за правна помощ, както и за разследване по дела в други случаи, предвидени със закон. В Националната следствена служба има отдел по криминалистика за подпомагане на разследването.

Чл. 150. (1) (Предишен текст на чл. 150, изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Националната следствена служба се ръководи от главния прокурор пряко или чрез директора, който е и заместник на главния прокурор по разследването.

(2) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Директорът на Националната следствена служба осъществява административно и организационно ръководство на следователите и служителите в Националната следствена служба и методическо ръководство на следователите от окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури.

Чл. 151. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и следственият отдел в специализираната прокуратура се състоят от следователи.

(2) Местоработата на всеки следовател и служител в окръжните следствени отдели и в следствения отдел към специализираната прокуратура се определя от административните ръководители на съответните прокуратури.

Чл. 152. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Следователите в окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури и в следствения отдел в специализираната прокуратура осъществяват разследване по дела, възложени им от административния ръководител на съответната прокуратура.

Чл. 153. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) Специализираните отдели в Националната следствена служба се ръководят от завеждащи отдели, които се назначават от главния прокурор, имат ранг на прокурор, завеждащ отдел във Върховната касационна прокуратура, и получават възнаграждение, равно на възнаграждението на прокурор, завеждащ отдел във Върховната касационна прокуратура.

(2) Окръжните следствени отдели в окръжните прокуратури се ръководят от завеждащи отдели, които се назначават от административните ръководители на окръжните прокуратури, имат ранг на прокурор, завеждащ отдел в окръжна прокуратура, и получават възнаграждение, равно на възнаграждението на заместник на административния ръководител в окръжна прокуратура.

(3) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Следственият отдел в специализираната прокуратура се

ръководи от завеждащ отдел, който се назначава от административния ръководител на специализираната прокуратура, има ранг на прокурор, завеждащ отдел в апелативна прокуратура, и получава възнаграждение, равно на възнаграждението на заместник на административния ръководител в специализираната прокуратура.

(4) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Завеждащите специализирани отдели в Националната следствена служба, завеждащите окръжни следствени отдели в окръжните прокуратури и завеждащият следствен отдел в специализираната прокуратура:

1. осъществяват административно и организационно ръководство на следователите в отдела;
2. в края на всеки месец подготвят и предоставят на съответния административен ръководител на прокуратурата информация за образуването, движението и приключването на делата;
3. изготвят 6-месечен и годишен доклад за дейността на отдела, които предоставят на съответния административен ръководител на прокуратурата.

Чл. 154. Разпорежданията на следователите във връзка с разследването са задължителни за всички държавни органи, юридически лица и граждани.

Глава осма

КЛЕТВА

Чл. 155. Всеки съдия при първоначално встъпване в длъжност полага следната клетва: "Заклевам се в името на народа да прилагам точно Конституцията и законите на Република България, да изпълнявам задълженията си по съвест и вътрешно убеждение, да бъда безпристрастен, обективен и справедлив, да допринасям за издигане престижа на професията, да пазя тайната на съвещанието, като винаги помня, че за всичко отговарям пред закона. Заклех се!".

Чл. 156. Всеки прокурор и следовател при първоначално встъпване в длъжност полага следната клетва: "Заклевам се в името на народа да прилагам точно Конституцията и законите на Република България, да изпълнявам задълженията си по съвест и вътрешно убеждение, да бъда безпристрастен, обективен и справедлив, да допринасям за издигане престижа на професията, да пазя служебната тайна, като винаги помня, че за всичко отговарям пред закона. Заклех се!".

Чл. 157. (1) Клетвата се полага пред съдиите, прокурорите и следователите от съответния орган на съдебната власт.

(2) След полагане на клетвата се подписва клетвен лист.

Чл. 158. Всеки държавен съдебен изпълнител и съдия по вписванията при първоначално встъпване в длъжност подписва клетвен лист със следната клетва: "Заклевам се в името на народа да прилагам точно Конституцията и законите на Република България, да изпълнявам честно и добросъвестно служебните си задължения, да пазя тайната на поверените ми дела, като винаги помня, че за всичко отговарям пред закона. Заклех се!".

Чл. 159. Лице, което откаже да положи клетва или да подпише клетвен лист, не може да встъпи в длъжност.

Глава девета

СТАТУТ НА СЪДИИТЕ, ПРОКУРОРИТЕ И СЛЕДОВАТЕЛИТЕ

Раздел I

Назначаване и освобождаване

Чл. 160. (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Съдия, прокурор, следовател, административен ръководител и заместник на административен ръководител, с изключение на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор, се назначава, повишава, понижава, премества и освобождава от длъжност с решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

Чл. 161. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) След влизането в сила на решението за назначаване, повишаване, понижаване и преместване на съдия, прокурор и следовател съответната колегия на Висшия съдебен съвет уведомява лицето, което в едномесечен срок встъпва в длъжност.

(2) Встъпването в длъжност се удостоверява писмено пред административния ръководител на съответния орган на съдебната власт.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Въз основа на решението на съответната колегия на Висшия съдебен съвет за назначаване, повишаване, понижаване и преместване на съдия, прокурор и следовател административният ръководител издава акт за заемане на длъжността, който съдържа:

1. наименованието на органа на съдебната власт, в който се заема длъжността;
2. правното основание за заемането на длъжността;
3. наименованието на длъжността и ранга;
4. размера на основното и допълнителните възнаграждения;
5. датата на встъпване в длъжност.

(4) Съдията, прокурорът и следователят започват изпълнението на служебните си задължения от датата на встъпване в длъжност.

(5) Назначеният като военен съдия, военен прокурор или военен следовател се приема на военна служба и му се присвоява офицерско звание.

Чл. 162. За съдия, прокурор и следовател може да се назначи лице, което има само българско гражданство и:

1. има висше образование по специалността "Право";
2. е преминало стажа, определен в този закон, и е придобило юридическа правоспособност;
3. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) притежава необходимите нравствени и професионални качества, съответстващи на Кодекса за етично поведение на българските магистрати;
4. не е осъждано на лишаване от свобода за умишлено престъпление, независимо от реабилитацията;
5. (нова - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г.) не е дисциплинарно освободено от длъжност избран член на Висшия съдебен съвет за накърняване престижа на съдебната власт;
6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г.) не страда от психическо заболяване.

Чл. 163. Съдийските, прокурорските и следователските длъжности са:

1. съдия във Върховния касационен съд, съдия във Върховния административен съд, прокурор във Върховната касационна прокуратура, прокурор във Върховната административна прокуратура и следовател в Националната следствена служба;
2. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) съдия в апелативен съд, съдия във военно-апелативния съд, съдия в апелативния специализиран наказателен съд, прокурор в апелативна прокуратура, прокурор във военно-апелативната прокуратура и прокурор в апелативната специализирана прокуратура;
3. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) съдия в окръжен съд, съдия в административен съд, съдия във военен съд, съдия в специализирания наказателен съд, прокурор в окръжна прокуратура, прокурор във военно-окръжна прокуратура, прокурор в специализираната прокуратура, следовател в окръжен следствен отдел и следовател в следствения отдел към специализираната прокуратура;
4. съдия в районен съд и прокурор в районна прокуратура;
5. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) младши съдия, младши прокурор и

младши следовател.

Чл. 164. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 42 от 2009 г., доп., бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За съдия в районен съд и прокурор в районна прокуратура се назначава лице, което има най-малко три години стаж. За съдия в районен съд и прокурор в районна прокуратура се назначава младши съдия, съответно младши прокурор, който има най-малко две години и девет месеца стаж. На длъжност следовател в окръжен следствен отдел може да се назначи и лице, което има най-малко две години и девет месеца стаж като младши следовател. До придобиването на изискуемия стаж по ал. 2 възнаграждението му е приравнено на това на съдия в районен съд.

(2) (Изм. и доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) За съдия в окръжен съд, прокурор в окръжна прокуратура и следовател в окръжен следствен отдел се назначава лице, което има най-малко 8 години стаж.

(3) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.; обявена за противоконституционна с Решение № 10 на КС на РБ в частта ѝ относно думите "съдия или прокурор, който" - бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 11 от 2020 г.)

За съдия в специализирания наказателен съд и прокурор в специализираната прокуратура се назначава съдия или прокурор, който има най-малко 8 години стаж, от които поне 5 като съдия по наказателни дела, прокурор или следовател.

---

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) За съдия в административен съд се назначава лице, което има най-малко 8 години стаж.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) За съдия в апелативен съд и прокурор в апелативна прокуратура се назначава лице, което има най-малко 10 години стаж.

(6) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.; обявена за противоконституционна с Решение № 10 на КС на РБ в частта ѝ относно думите "съдия или прокурор, който" - бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 11 от 2020 г.)

За съдия в апелативния специализиран наказателен съд и за прокурор в апелативната специализирана прокуратура се назначава съдия или прокурор, който има най-малко 10 години стаж, от които поне 8 като съдия по наказателни дела, прокурор или следовател.

---

(7) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) За съдия във Върховния касационен съд и във Върховния административен съд, за прокурор във Върховната касационна прокуратура и във Върховната административна прокуратура и за следовател в Националната следствена служба се назначава лице, което има най-малко 12 години стаж.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 69 от 2008 г., предишна ал. 6, изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм. и доп., бр. 82 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г.) За стаж по ал. 1 - 7 се зачита стажът, придобит на длъжност или професия, за която се изисква висше юридическо образование, включително стаж на лицата с висше юридическо образование на длъжност разследващ полицай с висше юридическо образование в системата на Министерството на вътрешните работи, разследващ полицай с висше юридическо образование в Министерството на отбраната или разследващ митнически инспектор в Агенция "Митници".

(9) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна ал. 7, изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За стаж по ал. 1 - 7 се признава стажът на длъжност, за която се изисква висше юридическо образование в институциите, органите и мисиите на Европейския съюз, на Организацията на

обединените нации, на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа, на Организацията на Северноатлантическия договор, както и в международни правораздавателни органи или международни организации, създадени по силата на международен договор, по който Република България е страна.

(10) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) За стаж по ал. 1 - 7 се зачита стажът, придобит на длъжност стажант-юрист по смисъла на чл. 297, ако лицето е работило по трудово правоотношение с Министерството на правосъдието.

Чл. 165. (1) Съдия, прокурор и следовател се освобождава от длъжност при:

1. навършване на 65-годишна възраст;
2. подаване на оставка;
3. влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление;
4. трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година;
5. наложено дисциплинарно наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност;
6. (доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, с което се отказва придобиване статут на несменяемост;
7. несъвместимост с длъжности и дейности по чл. 195, ал. 1;
8. (отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.);
9. възстановяване на работа след незаконно освобождаване от длъжност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., отм., бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г.).

(3) Съдия, прокурор и следовател, придобили несменяемост, се освобождават от длъжност само на основанията по чл. 129, ал. 3 от Конституцията на Република България, както и в случаите по ал. 1, т. 7.

(4) Съдия, прокурор и следовател, пенсионирани по ал. 1, т. 1, нямат право да заемат длъжност в органите на съдебната власт.

Чл. 166. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съдия, прокурор или следовател подава оставка с най-малко едномесечно предизвестие чрез административния ръководител на съответния орган на съдебна власт до съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(2) В срока на предизвестиято съдията, прокурорът или следователят е длъжен да изготви всички актове по делата и преписките, които са му разпределени, а нови дела и преписки не му се разпределят.

(3) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.; обявена за противоконституционна с Решение № 1 на КС на РБ - бр. 14 от 2017 г.)

Съдия, прокурор или следовател не може да бъде освободен от длъжност по чл. 165, ал. 1, т. 2, ако срещу него е образувано дисциплинарно производство, до приключване на производството.

Чл. 167. (1) Административни ръководители на органите на съдебната власт са:

1. (доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд, главният прокурор и директорът на Националната следствена служба, който е и заместник на главния прокурор по разследването;

2. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) председател на апелативен съд, на апелативния специализиран наказателен съд и на военно-апелативния съд, апелативен, военно-апелативен прокурор и ръководител на апелативната специализирана прокуратура;

3. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) председател на окръжен, административен, специализирания наказателен и на военен съд, окръжен, военно-окръжен прокурор и ръководител на специализираната прокуратура;

4. председател на районен съд и районен прокурор.

(2) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2012 г., доп., бр. 28 от 2016 г.) Процедурата за избор на кандидати за административни ръководители, с изключение на председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд и главен прокурор, се открива от съответната колегия на Висшия съдебен съвет не по-рано от три месеца и не по-късно от един месец преди изтичане на мандата или в 7-дневен срок от настъпване на обстоятелство по чл. 175, ал. 1.

(3) (Нова - ДВ, бр. 42 от 2009 г., предишна ал. 2, бр. 50 от 2012 г., доп., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 49 от 2018 г., бр. 29 от 2019 г.) Административните ръководители встъпват в длъжност в 14-дневен срок от влизането в сила на решението на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, но не преди изтичането на предходния мандат.

(4) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 42 от 2009 г., предишна ал. 3, бр. 50 от 2012 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Мандатът на административния ръководител започва от деня на встъпването му в длъжност и изтича в последния ден на срока на мандата.

(5) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Длъжностите административен ръководител на съд и прокуратура могат да се заемат не повече от два мандата в един и същ орган на съдебната власт.

Чл. 168. (1) Административният ръководител при осъществяване на дейността си се подпомага от заместник.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Заместник на административен ръководител на съд се назначава от съдийската колегия на Висшия съдебен съвет по мотивирано предложение на председателя на съответния съд след становище на общото събрание на съдиите от този съд.

(3) (Нова - ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Заместник на административен ръководител на прокуратура и на директора на Националната следствена служба се назначава от прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет по мотивирано предложение на съответния ръководител.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 3, изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Преди приемане на решението за назначаване съответната колегия на Висшия съдебен съвет проверява дали е спазена процедурата по ал. 2 или 3, както и дали предложеният кандидат отговаря на изискванията по чл. 169, ал. 2. Проверката се извършва въз основа на документите, представени от кандидата, и на документите, съдържащи се в кадровото дело.

(5) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 4, изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет с решение отказва да назначи предложения кандидат за заместник, ако не е спазен редът по ал. 2 или 3 и кандидатът не отговаря на изискванията по чл. 169, ал. 2.

(6) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 5, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Заместникът на административния ръководител встъпва в длъжност в 14-дневен срок от влизането в сила на решението на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(7) (Предишна ал. 3, изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., предишна ал. 6, доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Административният ръководител във всички случаи на отсъствие възлага с писмена заповед на заместника си да изпълнява функциите му или част от тях. Когато административният ръководител не е определил кой да го замества, функциите му се изпълняват от един от заместниците му по старшинство. При отстраняване от длъжност на административния ръководител функциите на административен

ръководител до избирането на нов се осъществяват от един от неговите заместници, определен от съответната колегия на Висшия съдебен съвет, а при липса на заместник – от съдия или прокурор, определен по старшинство.

(8) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., предишна ал. 7, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Когато административният ръководител няма заместник, във всички случаи на отсъствие, той възлага с писмена заповед на съдия, прокурор или следовател от съответния орган да изпълнява функциите му или част от тях. Когато административният ръководител не е определил кой да го замества, функциите му се изпълняват от един от съдиите, прокурорите или следователите от съответния орган, по старшинство.

Чл. 169. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) За административен ръководител, с изключение на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор, се назначава съдия, прокурор или следовател от същото или от по-високо ниво на орган на съдебната власт, с високи професионални и нравствени качества, с придобит статут на несменяемост и с положителна комплексна оценка "много добра" или "добра" от последното атестиране, на когото през последните 5 години не е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 308, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение. По изключение може да се назначава съдия, прокурор или следовател от по-ниско ниво на орган на съдебната власт, който отговаря на останалите изисквания по тази алинея, както и на изискванията по чл. 164.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) За заместник на административен ръководител се назначава съдия, прокурор или следовател от същото или по-високо ниво на орган на съдебната власт, с високи професионални и нравствени качества, с придобит статут на несменяемост, с положителна комплексна оценка "много добра" или "добра" от последното атестиране, на когото през последните 5 години не е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 308, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение. По изключение може да се назначава съдия, прокурор или следовател от по-ниско ниво на орган на съдебната власт, който отговаря на останалите изисквания по тази алинея, както и на изискванията по чл. 164. За заместник на административен ръководител на районен съд или районна прокуратура по изключение може да се назначава и съдия или прокурор без придобит статут на несменяемост, когато за съответната длъжност не може да бъде предложен кандидат с придобит статут на несменяемост.

(3) Предложение за назначаване на председател на съд, с изключение на предложението за председател на Върховния касационен съд и председател на Върховния административен съд, могат да правят:

1. общото събрание на съдиите от съответния районен съд – за председател на районен съд;
2. общото събрание на съдиите от съответния окръжен съд – за председател на окръжен съд;
3. общото събрание на съдиите от съответния апелативен съд – за председател на апелативен съд;
4. общото събрание на съдиите от съответния административен съд – за председател на административен съд;
5. министърът на правосъдието;
6. кандидатът за заемане на длъжността.

(4) Предложение за назначаване на ръководител на прокуратура, с изключение на предложение за главен прокурор, могат да правят:

1. ръководителите на горестоящите прокуратури – за ръководител на прокуратура в съответния съдебен район;

2. главният прокурор – за ръководители на апелативните прокуратури;

3. кандидатът за заемане на длъжността;

4. министърът на правосъдието.

(5) След освобождаване от длъжността административен ръководител и заместник на административен ръководител лицата се връщат на заеманата преди избора или на равна по степен длъжност, освен в случаите, когато са били назначени от по-ниско ниво на орган на съдебната власт.

Чл. 170. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) За административен ръководител на районен съд и на районна прокуратура се назначава лице, което има най-малко 5 години юридически стаж и отговаря на изискванията по чл. 169, ал. 1.

(2) За административен ръководител на окръжен съд и на окръжна прокуратура и за административен ръководител на административен съд се назначава лице, което отговаря на изискванията за стаж съответно по чл. 164, ал. 2 и 4, както и на изискванията по чл. 169, ал. 1. За административен ръководител на специализирания наказателен съд и на специализираната прокуратура се назначава лице, който има най-малко 12 години стаж по чл. 164, ал. 2 - 4, от които поне 8 години като съдия по наказателни дела или прокурор, и отговаря на изискванията по чл. 169, ал. 1.

(3) За административен ръководител на Националната следствена служба, на апелативен съд и на апелативна прокуратура се назначава лице, което отговаря на изискванията за стаж по чл. 164, ал. 5 и на изискванията по чл. 169, ал. 1. За административен ръководител на апелативния специализиран наказателен съд и на апелативната специализирана прокуратура се назначава съдия или прокурор, който има най-малко 12 години стаж по чл. 164, ал. 2 - 6, от които поне 8 години като съдия по наказателни дела или прокурор, и отговаря на изискванията по чл. 169, ал. 1.

(4) За административен ръководител на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд и за главен прокурор се назначава лице, което има високи професионални и нравствени качества и отговаря на изискванията за стаж по чл. 164, ал. 7.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд и главен прокурор се назначава лице, което отговаря на изискванията за стаж по чл. 164, ал. 7 и на следните изисквания:

1. способност за придържане и налагане на висок етичен стандарт;

2. висока професионална компетентност: да притежава задълбочени знания в областта на правото, богат практически опит в съответната област на правото, ръководни и административни умения, изявени аналитични способности;

3. изявена независимост, воля за налагане на законността, решителност при изпълнение на служебните задължения и с принос за утвърждаването на правовата държава;

4. да притежава развити умения за работа в екип, за мотивиране на колеги, за търсене и носене на отговорност.

Чл. 171. (1) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.; обявена за противоконституционна с Решение № 10 на КС на РБ в частта ѝ относно думите "явно гласуване и" - бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет приема мотивирано решение за назначаване на административните ръководители или на техните заместници с мнозинството по чл. 33, ал. 4.

(2) Когато никой от предложените кандидати не получи необходимото мнозинство, изборът продължава за двамата от тях, които са получили най-много гласове.

Чл. 172. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм. и доп., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Административни длъжности са председател на отделение или колегия в съда, завеждащ отдел в прокуратурата, завеждащ специализиран отдел в Националната следствена служба, завеждащ окръжен следствен отдел в окръжната прокуратура и завеждащ следствения отдел в специализираната прокуратура.

(2) Председателите на отделение администратират делата в отделението и могат да председателстват съдебните състави в него.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм. и доп., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Председателите на отделения в съда, завеждащите отдели в прокуратурата, завеждащите специализирани отдели в Националната следствена служба, завеждащите окръжни следствени отдели в окръжните прокуратури и завеждащия следствения отдел в специализираната прокуратура се назначават от съответния административен ръководител.

Чл. 173. (Изм. и доп. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Процедурата за избор на кандидати за председател на Върховния касационен съд, председател на Върховния административен съд и главен прокурор се открива от пленума на Висшия съдебен съвет не по-рано от 6 месеца и не по-късно от 4 месеца преди изтичането на мандата или в 7-дневен срок от настъпване на обстоятелство по чл. 175, ал. 1.

(2) Предложения за кандидатури за председател на съответния съд могат да правят не по-малко от трима от членовете на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, министърът на правосъдието, както и пленумът на Върховния касационен съд и пленумът на Върховния административен съд.

(3) Предложения за кандидатури за главен прокурор могат да правят не по-малко от трима от членовете на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, както и министърът на правосъдието.

(4) Предложенията се правят в четирите поредни заседания, следващи заседанието, на което е прието решение за откриване на процедурата.

(5) Предложенията се придружават от подробни писмени мотиви и кадрова справка на кандидата по образец, утвърден от съответната колегия на Висшия съдебен съвет. Кандидатите представят писмена концепция за работата си на съответната длъжност в 14-дневен срок от изтичането на срока за предложенията по ал. 4. Всички представени документи се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет не по-късно от два месеца преди публичното изслушване.

(6) Кандидатите за председател на Върховния касационен съд и за председател на Върховния административен съд се изслушват съответно от пленума на съдиите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, които изразяват становище за наличието на качествата по чл. 170, ал. 4 и 5.

(7) Пленумът на Висшия съдебен съвет обявява датата, часа и мястото за изслушване за всеки кандидат най-малко един месец преди провеждането му. Изслушванията се провеждат по азбучен ред. Те са публични и се излъчват в реално време чрез интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Юридически лица с нестопанска цел, определени за извършване на общественополезна дейност, професионалните организации на съдиите, прокурорите и следователите, висши училища и научни организации не по-късно от 7 дни преди изслушването могат да представят на Висшия съдебен съвет становища за кандидата, включващи и въпроси, които да му бъдат поставяни. Анонимни становища и сигнали не се разглеждат. Представените становища и въпроси се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет в срок до три дни след представянето им при спазване на изискванията за защита на личните данни.

(9) Комисията по атестирането и конкурсите и Комисията по професионална етика към съответната колегия изготвят доклади за професионалните и нравствените качества на кандидатите, с които предлагат кандидатурите за обсъждане и гласуване от съответната колегия на Висшия съдебен съвет. Докладите съдържат заключение относно:

1. законовите изисквания за заемане на длъжността;

2. наличието на данни, които поставят под съмнение нравствените качества на кандидата, неговата квалификация, опит и професионални качества;

3. специфичната подготовка, качествата и мотивацията за съответната длъжност.

(10) Докладът на всяка комисия се публикува на интернет страницата на Висшия съдебен съвет най-малко 14 дни преди гласуването на съответния кандидат.

(11) (Доп. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет приема решението за избор на кандидат с мнозинство не по-малко от седемнадесет гласа от членовете си с явно гласуване и незабавно го изпраща на президента на републиката.

(12) Когато при първото гласуване никой от кандидатите не е получил седемнадесет или повече от гласовете на членовете на пленума на Висшия съдебен съвет, изборът продължава за двамата кандидати, получили най-много гласове.

(13) Когато президентът на републиката откаже да назначи предложен от пленума на Висшия съдебен съвет кандидат и няма повторно направено предложение за същия кандидат, новият избор се извършва при

условията и по реда на ал. 1 – 12.

Чл. 174. (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Директорът на Националната следствена служба се избира по предложение на не по-малко от трима от членовете на прокурорската колегия, както и по предложение на главния прокурор или министъра на правосъдието с мнозинство не по-малко от осем гласа от членовете на прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет.

(2) Предложенията се правят в две поредни заседания на прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет, следващи заседанието, на което е прието решение за откриване на процедурата, и се разглеждат не по-рано от 30 дни след постъпването на последното предложение.

(3) Мандатът на директора на Националната следствена служба започва от деня на встъпването му в длъжност.

Чл. 175. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Административен ръководител се освобождава от длъжност предсрочно на основанията по чл. 129, ал. 3 от Конституцията на Република България.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Административен ръководител се освобождава от длъжност предсрочно и в случаите, когато е освободен от длъжност като съдия, прокурор или следовател на основание чл. 129, ал. 3, т. 2 - 5 от Конституцията на Република България.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Предложение за предсрочно освобождаване на административен ръководител, с изключение на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор, се прави в писмена форма:

1. не по-рано от два месеца и не по-късно от един месец преди изтичане на мандата или навършване на 65-годишна възраст;

2. в срок три дни от узнаване на обстоятелствата по чл. 129, ал. 3, т. 2 - 5 от Конституцията на Република България.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) При предсрочно прекратяване на мандат на административен ръководител на негово място се назначава лице, чийто мандат започва да тече от датата на встъпването му в длъжност. До встъпването в длъжност на нов административен ръководител неговите функции се изпълняват от определен от съответната колегия на Висшия съдебен съвет заместник.

(5) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 28 от 2016 г.) Основанието за предсрочно освобождаване на председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд и главния прокурор се установява от пленума на Висшия съдебен съвет с решение, прието по реда на чл. 173, след което се предлага на Президента на Република България неговото освобождаване. Президентът не може да откаже освобождаването при повторно направено предложение.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., доп., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Основанието за предсрочно освобождаване на директора на Националната следствена служба се установява от прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет с решение, прието по реда за избора му.

(7) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 28 от 2016 г.) Заместник на административен ръководител може да бъде освободен от длъжност с решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет по предложение на административния ръководител. Заместник на административен ръководител се освобождава от длъжност и в случаите, когато е освободен от длъжност като съдия, прокурор или следовател на основание чл. 129, ал. 3 от Конституцията на Република България.

Раздел Ia

(Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.)

Проверка на имуществените декларации на съдиите, прокурорите и следователите

Чл. 175а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Съдиите, прокурорите и следователите подават пред Инспектората към Висшия съдебен съвет следните декларации:

1. декларация от две части за имущество и интереси;

2. (доп. – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) декларация за промяна в декларираните обстоятелства в декларацията по т. 1 в частта за интересите по чл. 175б, ал. 1, т. 11 – 13 и за произхода на средствата при предсрочно погасяване на задължения и кредити.

(2) Декларациите по ал. 1 се подават по образец, утвърден от главния инспектор.

(3) Декларациите се подават:

1. на хартиен носител, придружени с копие на електронен носител, или

2. (изм. – ДВ, бр. 85 от 2017 г.) по електронен път, подписани с квалифициран електронен подпис, създаден съгласно изискванията на Регламент (ЕС) № 910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.) и на Закона за електронния документ и електронните удостоверителни услуги.

(4) Декларациите се съхраняват за срок 10 години.

(5) Декларациите се унищожават след изтичането на срока по ал. 4 от комисия, назначена със заповед на главния инспектор.

Чл. 175б. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Съдиите, прокурорите и следователите подават декларация за имущество и интереси в страната и в чужбина, в която декларира:

1. недвижимо имущество;

2. моторни сухопътни, водни и въздухоплавателни превозни средства, както и други превозни средства, които подлежат на регистрация по закон;

3. парични суми, в т. ч. влогове, банкови сметки и вземания на обща стойност над 10 000 лв., включително в чуждестранна валута;

4. осигуряване в пенсионни фондове по допълнително доброволно осигуряване, ако общата им стойност надвишава 10 000 лв.;

5. (изм. – ДВ, бр. 15 от 2018 г., в сила от 16.02.2018 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) налични ценни книги в това число придобити чрез участие в приватизационни сделки извън случаите на бонова (масова) приватизация, дялове в дружества с ограничена отговорност и командитни дружества и финансови инструменти по чл. 4 от Закона за пазарите на финансови инструменти;

6. задължения и кредити над 10 000 лв., в т. ч. кредитни карти, ако усвоеният кредитен лимит през предходната календарна година в местна или в чуждестранна валута общо надвишава 10 000 лв.;

7. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) доходи извън тези за заеманата длъжност, получени през предходната календарна година, в размер над 5000 лв.;

8. (доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) чуждо недвижимо имущество и чужди моторни сухопътни, водни и въздухоплавателни превозни средства на стойност над 10 000 лв., които лицето или неговият съпруг, или лицето, с което то се намира във фактическо съжителство на съпружески начала, трайно ползва независимо от основанията за това и от условията на ползване; не се декларира ползването на имущество на институцията, в която лицето заема длъжността;

8а. (нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) дадени обезпечения от тях или в тяхна полза, или в полза на лицата по ал. 4 с тяхно съгласие;

9. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) направени разходи от тях или в тяхна полза, или в полза на лицата по ал. 4 с тяхно съгласие, когато те не са платени със собствени средства, с публични средства или със средства на институцията, в която заемат длъжността, за:

а) (доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) обучение; не се декларира служебно обучение;

б) (доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) пътуване; не се декларира служебно пътуване;

в) (отм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.);

10. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) разходи за обучения извън случаите по т. 9, в т. ч. в полза на лицата по ал. 4, чиято еднократна стойност надхвърля 5000 лв.;

11. участие в търговски дружества, в органи на управление или контрол на търговски дружества, на юридически лица с нестопанска цел или на кооперации, както и извършване на дейност като едноличен търговец към датата на избирането или назначаването и 12 месеца преди датата на избирането или назначаването;

12. договори с лица, които извършват дейност в области, свързани с вземаните от лицето решения в кръга на неговите правомощия или задължения по служба;

13. данни за свързани лица, към дейността на които съдията, прокурорът или следователят има частен интерес.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) При деклариране на имуществото се посочва:

1. при подаване на декларация по чл. 175в, ал. 1, т. 1 – имуществото по ал. 1 към датата на възникване на качеството, което е основание за деклариране;

2. при подаване на декларация по чл. 175в, ал. 1, т. 2 – промяна в имуществото по ал. 1, настъпила през предходната календарна година, като по т. 3 – 6 се посочват наличностите, съответно остатъчният размер на задължението към 31 декември на предходната календарна година;

3. при подаване на декларация по чл. 175в, ал. 1, т. 3 – имуществото по ал. 1 към датата на изгубване на качеството, което е основание за деклариране;

4. при подаване на декларация по чл. 175в, ал. 1, т. 4 – промяна в имуществото по ал. 1, настъпила в период една година след изгубване на качеството, което е основание за деклариране, като по т. 3 – 6 се посочват наличностите, съответно остатъчният размер на задължението, изчислени към дата една година след изгубване на качеството, което е основание за деклариране.

(3) При деклариране на имуществото по ал. 1, ако то е придобито по време на заемане на длъжността съдия, прокурор или следовател, се посочват също правните основания и произходът на средствата, с които е станало придобиването му.

(4) Съдиите, прокурорите и следователите декларират имуществото и доходите на своите съпрузи или на лицата, с които се намират във фактическо съжителство на съпружески начала, и на ненавършилите пълнолетие деца.

(5) Съдиите, прокурорите и следователите не декларират имуществото и доходите на своите съпрузи при фактическа раздяла и на ненавършилите пълнолетие деца, когато не упражняват родителски права.

(6) За обстоятелствата по ал. 5 задълженото лице подава декларация.

(7) Съдиите, прокурорите и следователите могат да подадат декларация, че не желаят да бъде публикувана информацията относно лицето, с което се намират във фактическо съжителство на съпружески начала, и относно имуществото и доходите на това лице.

Чл. 175в. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Декларация за имущество и интереси се подава:

1. в едномесечен срок от възникване на качеството, което е основание за деклариране;

2. ежегодно до 15 май – за предходната календарна година;

3. в едномесечен срок от изгубване на качеството, което е основание за деклариране;

4. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) в едномесечен срок от изтичането на една година от изгубване на качеството, което е основание за деклариране.

(2) Декларацията по чл. 175а, ал. 1, т. 2 се подава в едномесечен срок от настъпване на промяната.

(3) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Декларацията за произхода на средствата по чл. 175а, ал. 1, т. 2 се подава при пълно предсрочно погасяване на задължение и кредит, а при частично предсрочно погасяване – ако размерът на средствата надхвърля 10 000 лв.

(4) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) При промяна на заеманата длъжност лице, което остава задължено лице по този закон, не подава декларация по ал. 1, т. 1 и 3.

(5) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В срок до един месец от подаването на декларация за имущество и интереси съответното лице може да направи промяна в декларацията си, когато това се налага за отстраняване на непълноти или грешки в декларираните обстоятелства.

(6) (Предишна ал. 4, изм. и доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В едномесечен срок от изтичане на сроковете по ал. 1, 2 и 5 Инспекторатът към Висшия съдебен съвет публикува на интернет страницата си декларациите на съдиите, прокурорите и следователите и списък на лицата, които не са подали декларации в срок. Списъкът се премахва от интернет страницата в края на съответната календарна година, за която се отнася.

Чл. 175г. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет води и поддържа електронни публични регистри:

1. на декларациите по чл. 175а, ал. 1, т. 1 и 2;

2. на влезлите в сила наказателни постановления.

(2) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет въвежда декларациите за имущество и интереси и за промяна в декларираните обстоятелства в публичния регистър по ал. 1, т. 1. Въвеждането се осъществява само от оправомощени от главния инспектор служители.

(3) Публичният регистър по ал. 1, т. 1 съдържа входящия номер, датата на декларацията и информацията по чл. 175б, ал. 1.

(4) Всяко лице има право на достъп до данните от публичния регистър.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Достъпът се осигурява чрез интернет страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет при спазване на изискванията за защита на личните данни.

Чл. 175д. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 7 от 2018 г.) В 6-месечен срок след изтичането на срока за подаване на декларацията Инспекторатът към Висшия съдебен съвет извършва проверка за достоверността на декларираните факти.

(2) За извършване на проверката Инспекторатът към Висшия съдебен съвет има право на пряк достъп до електронните бази данни и други информационни масиви, поддържани от държавните и общинските органи, органите на съдебната власт и други институции, пред които декларираните факти подлежат на вписване, обявяване или удостоверяване.

(3) Достъпът на Инспектората към Висшия съдебен съвет до информационните масиви и регистри на държавните и местните органи, с изключение на службите за сигурност, се извършва пряко по електронен път и е безплатен. Редът за предоставяне на информация от други органи, когато техническите изисквания не позволяват пряк достъп, се урежда със споразумение между главния инспектор и съответния орган.

(4) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да изисква допълнителна информация от държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация, органите на съдебната власт и от други институции, пред които декларираните факти подлежат на вписване, обявяване или удостоверяване.

(5) Органите и институциите по ал. 4 са длъжни в едномесечен срок от получаване на искането да предоставят необходимата информация.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 49 от 2018 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да получава информация от информационните системи по чл. 56 и 56а от Закона за кредитните институции. Главният инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет могат да искат разкриване на банкова тайна от районния съд, в чийто район е постоянният адрес на лицето, с изключение на случаите, когато е дадено съгласие по чл. 62, ал. 5, т. 1 от Закона за кредитните институции. Съгласието се дава пред Инспектората към Висшия съдебен съвет в писмена форма без нотариална заверка на подписа по образец, утвърден от главния инспектор.

(7) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да поиска и разкриване на застрахователна тайна, както и на данъчна и осигурителна информация.

(8) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да поиска и предоставяне на информация за индивидуалните партии за предходната календарна година на осигурените лица и пенсионерите – от пенсионноосигурителните дружества, които са учредили и управляват по реда на Кодекса за социално осигуряване фондове за допълнително доброволно пенсионно осигуряване.

Чл. 175е. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Проверката се извършва чрез съпоставяне на декларираните факти с получената информация.

(2) В случай на неподаване на декларация за текущата година проверката по ал. 1 се извършва въз основа на последната подадена декларация.

Чл. 175ж. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Проверката приключва с доклад за съответствие, когато не е установена разлика между декларираните факти и получената информация в размер до 10 000 лв.. В останалите случаи проверката приключва с доклад за несъответствие.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) При установено несъответствие Инспекторатът към Висшия съдебен съвет уведомява съответното лице и му дава 14-дневен срок за отстраняване на непълнотите и грешките в декларираните обстоятелства. Уведомлението се изпраща на посочения от лицето адрес, в т. ч. електронен адрес, а ако не е намерено – по месторабота. Когато уведомлението не може да бъде връчено, уведомяването се извършва чрез съобщение на интернет страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет за срок, не по-кратък от 7 дни, след изтичането на който уведомлението се смята за връчено. Отстраняването на непълнотите и грешките се извършва с подаването на нова декларация.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет публикува на интернет страницата си списък на лицата, при които е установено несъответствие в декларациите, което не е отстранено в срока по ал. 2. Списъкът се премахва от интернет страницата в края на съответната календарна година, за която се отнася.

(4) При несъответствие между декларираните и установените факти след срока по ал. 2 в размер на не по-малко от 20 000 лв. Инспекторатът към Висшия съдебен съвет изпраща доклада на компетентните органи за извършването на проверка на имущественото състояние на лицето. Главният инспектор се уведомява в 14-дневен срок от приключване на проверката за резултатите от нея.

Чл. 175з. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В случаите на несъответствие в размер от 10 000 лв. до 20 000 лв., както и при данни за конфликт на интереси Инспекторатът към Висшия съдебен съвет образува допълнителна проверка срещу съответното лице, което в 14-дневен срок от уведомяването му декларира информацията по чл. 175б, ал. 1, както и всяка друга информация, необходима за извършване на проверката.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 83 от 2019 г., в сила от 22.10.2019 г.) При проверката на декларираните факти се изискват данни за наличностите и движенията на средства по банковите сметки на лицата, за притежаваните от тях финансови инструменти и реализираните сделки с финансови инструменти от централния регистър на ценни книжа, воден от "Централен депозитар" – АД, информация от информационните системи на Министерството на вътрешните работи, а на проверявания се предоставя възможност да даде писмени обяснения и да представи доказателства.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Допълнителната проверка приключва с мотивиран доклад на проверяващия екип за наличието или липсата на несъответствие. Доклад за несъответствие се съставя, в случай че и след допълнителното събиране на информация е налице разлика между декларираните данни и получената информация, чиято имуществена стойност надхвърля 10 000 лв.

(4) При съставяне на доклад за несъответствие по ал. 3 се уведомяват и компетентните органи за предприемане на съответните действия.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Допълнителна проверка се извършва и когато в сигнал, отговарящ на условията по чл. 175л, ал. 5, се съдържат данни за несъответствие между имущественото състояние на съдия, прокурор или следовател и декларацията по чл. 175б, ал. 1, което надвишава 10 000 лв. В този случай допълнителната проверка се извършва едновременно с проверката на сигнала по чл. 175м – 175о.

Раздел I "б"

(Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.)

Проверки за почтеност и конфликт на интереси и за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, и проверки, свързани с нарушаване независимостта на съдиите, прокурорите и следователите

Чл. 175и. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Конфликт на интереси възниква, когато съдия, прокурор или следовател има частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективното изпълнение на правомощията или задълженията му по служба.

(2) Частен е всеки интерес, който води до облага от материален или нематериален характер за лице по ал. 1 или за свързани с него лица, включително всяко поето задължение.

(3) Облага е всеки паричен или непаричен доход, включително придобиване на дялове или акции, както и предоставяне, прехвърляне или отказ от права, получаване на стоки или услуги безплатно или на цени, по-ниски от пазарните, получаване на привилегия или почести, помощ, глас, подкрепа или влияние, предимство, получаване на или обещание за работа, длъжност, дар, награда или обещание за избягване на загуба, отговорност, санкция или друго неблагоприятно събитие.

(4) Съдия, прокурор или следовател, който има частен интерес по конкретен повод извън разглеждането на делата и преписките, е длъжен да подаде декларация за конфликт на интереси пред Инспектората към Висшия съдебен съвет и да прекрати изпълнението на правомощията си по отношение на съответното лице или дейност.

(5) Когато закон предвижда специални основания за отводи и самоотводи, се прилага специалният закон.

(6) Незабавно след приключването на делата с влязъл в сила съдебен акт, както и по преписките и делата на прокурорите и следователите административните ръководители на органите на съдебната власт изпращат на Инспектората към Висшия съдебен съвет преписи от съдебните актове и актовете на прокурорите и следователите, отменени поради нарушение на законовите разпоредби, уреждащи основанията за отвеждане от разглеждане на делата и преписките на съдия, прокурор или следовател.

Чл. 175к. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Предмет на проверката на съдия, прокурор или следовател за конфликт на интереси е установяване на достатъчно данни за наличието на частен интерес при изпълняване на конкретните служебни функции на лицето.

(2) Предмет на проверката за почтеност на съдия, прокурор или следовател е установяването дали лицето приема материални или нематериални облаги извън рамките на закона независимо от естеството им, които могат да поставят под съмнение неговата независимост и безпристрастност.

(3) Предмет на проверката за независимост на съдия, прокурор или следовател е установяването дали при изпълнение на служебните си задължения лицето упражнява или се поддава на натиск, заплахи, стимули, преки или косвени влияния от представители на публична власт или частно влияние, вътрешни или външни за съдебната система.

(4) Предмет на проверката за установяване на действия, които накърняват престижа на съдебната власт, е установяването дали поведението на лицето е в разрез с утвърдените в обществото разбирания за

благоприличие и дали действията му компрометират честта на съдията, прокурора или следователя в професията и обществото.

Чл. 175л. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Всеки, който разполага с данни за частен интерес на съдия, прокурор или следовател при изпълнение на неговите конкретни служебни функции или за действия, които противоречат на принципите за почтеност, накърняват престижа на съдебната власт или са свързани с нарушаване на независимостта на съдиите, прокурорите или следователите, може да подаде сигнал до Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(2) За сигнал се приема и публикация в средствата за масово осведомяване, ако отговаря на условията по ал. 5, т. 2 – 4.

(3) Всеки сигнал се регистрира в Инспектората към Висшия съдебен съвет незабавно след постъпването му.

(4) Сигнали, които не са от компетентността на Инспектората към Висшия съдебен съвет, незабавно се препращат по компетентност на съответния орган.

(5) Всеки сигнал трябва да съдържа:

1. трите имена, единен граждански номер, адрес, телефон, факс и електронен адрес, ако има такъв;

2. имената на лицето, срещу което се подава сигналът, и заеманата от него длъжност;

3. конкретни данни за твърдяното нарушение, в т. ч. място и период на извършване на нарушението, описание на деянието и други обстоятелства, при които е било извършено;

4. позоваване на документи или други източници, които съдържат информация, подкрепяща изложеното в сигнала, в т. ч. посочване на данни на лица, които биха могли да потвърдят съобщените данни или да предоставят допълнителна информация;

5. дата на подаване на сигнала;

6. подпис на подателя.

(6) Към сигнала може да се приложат всякакъв вид източници на информация, подкрепящи изложените в него твърдения.

(7) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Разглеждането на сигнала може да протече в две фази:

1. предварително проучване, което приключва в срок до един месец от регистрирането на сигнала;

2. проверка по реда на чл. 175м – 175о.

(8) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) При извършване на предварителното проучване и на проверките по този раздел Инспекторатът към Висшия съдебен съвет има следните права:

1. при предварителното проучване – правата по чл. 175д, ал. 2 – 5;

2. при проверките – правата по чл. 175д, ал. 2 – 8.

(9) (Предишна ал. 7 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Главният инспектор утвърждава образец на сигнал, който е достъпен на интернет страницата на Инспектората към Висшия съдебен съвет, както и на място.

(10) (Предишна ал. 8 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Главният инспектор е отговорен за осигуряването на технически възможности за подаване на сигнали по начин, който осигурява комуникация с подателя, но не позволява разкриване на неговата самоличност.

Чл. 175м. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Проверките по този раздел започват със заповед на главния инспектор:

1. по сигнал, който отговаря на условията по чл. 175л, ал. 5;

2. по искане на съдия, прокурор или следовател, когато проверката се отнася за него;

3. по служебна инициатива на Инспектората към Висшия съдебен съвет, когато при извършване на проверките по чл. 56, ал. 1 констатира данни за нарушения по този раздел;

4. при получаване на съдебен акт по чл. 175и, ал. 6.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В заповедта на главния инспектор по ал. 1 се посочва и основанието за започване на проверката.

Чл. 175н. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет извършва проверките по този раздел в двумесечен срок от приключване на предварителното проучване. Срокът за проверка може да бъде удължен еднократно с до два месеца със заповед на главния инспектор.

(2) В хода на проверките се събират данни, относими към предмета на проверката, и се изслушва проверяваното лице.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да поиска сведения, писмени и веществени доказателства и документи от подателя на сигнала, от проверяваното лице или от други лица, които биха могли да потвърдят изложеното в сигнала или да предоставят друга информация.

(4) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Лицата по ал. 3 са длъжни да предоставят поисканите сведения, доказателства

и документи, както и да се явят лично в Инспектората към Висшия съдебен съвет, ако бъдат призовани. Когато личното явяване не може да се осъществи по уважителни причини, се определя срок за това.

(5) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Предоставянето на сведения, доказателства и документи, поискани от Инспектората към Висшия съдебен съвет в хода на проверките по този раздел, е задължително за гражданите, ако това не застрашава техните права.

Чл. 175о. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Всяка проверка завършва с изготвянето на мотивиран доклад, в който се посочват извършените действия по проверката, установените факти и обстоятелства. Докладът съдържа конкретно становище относно липсата или наличието на достатъчно данни за конфликт на интереси, съответно за действия или бездействия, които противоречат на принципите за почтеност, накърняват престижа на съдебната власт или са свързани с нарушаването на независимостта на съдиите, прокурорите и следователите.

(2) Докладът се внася за обсъждане в Инспектората към Висшия съдебен съвет, който приема решение за прекратяване на проверката при липсата на достатъчно данни по ал. 1 или за отправяне на предложение за налагане на дисциплинарно наказание или за установяване на конфликт на интереси до съответната колегия на Висшия съдебен съвет, когато са налице достатъчно данни. При установяване на данни за нарушаване на независимостта на съдия, прокурор и следовател от лице, непритежаващо това качество, се уведомява и ръководителят на това лице.

(3) Проверяното лице се уведомява за резултатите от проверката и за решението на Инспектората към Висшия съдебен съвет по доклада.

Чл. 175п. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Когато предложението за дисциплинарно наказание по чл. 175о се основава на данни за конфликт на интереси, с решението си Инспекторатът към Висшия съдебен съвет едновременно прави и предложение до съответната колегия на Висшия съдебен съвет за образуване на производство за установяване на конфликт на интереси.

(2) По предложенията за установяване на конфликт на интереси и за налагане на дисциплинарно наказание се образува общо производство по глава шестнадесета, като се събират доказателства по реда на Административнопроцесуалния кодекс, изслушва се лицето и му се дава възможност да направи възражение и по въпроса за конфликт на интереси. В този случай в решението се съдържат отделни произнасяния относно наличието или липсата на конфликт на интереси и за налагането на дисциплинарно наказание, които се обжалват по реда на чл. 323 и се обявяват по реда на чл. 324.

(3) В 7-дневен срок от влизане в сила на решение, с което е установен конфликт на интереси, съответната колегия при Висшия съдебен съвет уведомява компетентните органи за образуване на производство за проверка на имущественото състояние на лицето, когато това се предвижда със закон, или за реализиране на законоустановените имуществени последици от нарушението.

Чл. 175р. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Лице, което е подало сигнал, не може да търпи неблагоприятни последици само на това основание.

(2) Лицата, на които е възложено разглеждането на сигнала, са длъжни да:

1. не разкриват самоличността на лицето, подало сигнала;

2. не разгласяват фактите и данните, които са им станали известни във връзка с разглеждането на сигнала;

3. опазват поверените им писмени документи от нерегламентиран достъп на трети лица.

(3) Информацията по ал. 2 е служебна тайна.

(4) Лицата по ал. 2 предлагат на съответните ръководители предприемането на конкретни мерки за опазване на самоличността на подалия сигнала, включително мерки, предотвратяващи действия, чрез които му се оказва психически или физически натиск.

(5) В особени случаи главният инспектор може да потърси съдействието на органите на Министерството на вътрешните работи за вземане на допълнителни мерки за защита на лицето, подало сигнал.

(6) Главният инспектор утвърждава правила, които осигуряват мерките за опазване на самоличността на подалия сигнала.

Чл. 175с. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) Лице, което е уволнено, преследвано или по отношение на което са предприети действия, водещи до психически или физически тормоз, заради това, че е подало сигнал, има право на обезщетение за претърпените от него имуществени и неимуществени вреди по съдебен ред.

Чл. 175т. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) По неприключили проверки по този раздел не се предоставя информация, освен в предвидените случаи.

Чл. 175у. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) Проверяваното лице има право на адвокатска защита в хода на проверките и производствата по този раздел.

Чл. 175ф. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) За неуредените в този раздел въпроси се прилага Административнопроцесуалният кодекс.

Раздел II

Конкурс за младши съдии, младши прокурори и младши следователи. Конкурс за първоначално назначаване в органите на съдебната власт

(Загл. изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

Чл. 176. (1) За заемане на длъжност в органите на съдебната власт се провежда централизиран конкурс за:

1. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) младши съдии, младши прокурори и младши следователи;

2. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) първоначално назначаване в районен, окръжен и административен съд и съответните прокуратури.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г.) Конкурсът по ал. 1, т. 1 се провежда веднъж годишно, като се обявява през месец януари и се провежда през месец април на съответната година.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г.) Конкурсът по ал. 1, т. 2 се провежда най-малко веднъж годишно и не по-късно от два месеца след обявяването му.

Чл. 177. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Планирането на длъжности за младши съдии, младши прокурори и младши следователи се извършва от съответната колегия на Висшия съдебен съвет по предложение на административните ръководители на органите на съдебната власт за всяка следваща календарна година.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Планираните длъжности за младши съдии, младши прокурори и младши следователи не могат да се трансформират след обявяване на конкурса.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Овакантените длъжности за младши съдии, младши прокурори и младши следователи не могат да бъдат трансформирани в длъжности за съдии и прокурори.

Чл. 178. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 90 от 2017 г., бр. 11 от 2020 г.) Висшият съдебен съвет определя броя на свободните длъжности в съда, прокуратурата и следствените органи за заемането им чрез конкурс за първоначално назначаване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 90 от 2017 г., изм., бр. 11 от 2020 г.) Броят на свободните длъжности по ал. 1 се определят поотделно според нуждите на всеки орган на съдебната власт за всяко от нивата в съда, прокуратурата и следствените органи.

(3) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Свободните длъжности по ал. 1 се обявяват едновременно с обявяването на свободните длъжности в органите на съдебната власт по чл. 188.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.; обявена за противоконституционна с Решение № 10 на КС на РБ - бр. 93 от 2011 г.)

Разпоредбата на ал. 1 не се прилага за свободните длъжности в специализираните съдилища и прокуратури.

Чл. 179. (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Длъжностите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи и свободните длъжности за първоначално назначаване се обявяват от съответната колегия на Висшия съдебен съвет чрез обнародване в "Държавен вестник", публикуване в един централен всекидневник и на страницата на Висшия съдебен съвет в интернет.

Чл. 180. (1) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет обявява отделен конкурс за всеки орган на съдебната власт чрез обнародване на решението в "Държавен вестник" и публикуването му в един централен всекидневник и на страницата на Висшия съдебен съвет в интернет.

(2) Обявлението по ал. 1 съдържа:

1. броя и вида на длъжностите и органите на съдебната власт, за които се отнасят;
2. документите, които се изискват, срока и мястото за подаването им;
3. програмата, по която се провежда конкурсът;
4. датата, часа и мястото на провеждане на конкурса.

Чл. 181. (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В конкурса за младши съдии, младши прокурори и младши следователи може да участва лице, което отговаря на изискванията по чл. 162.

(2) В конкурса за първоначално назначаване може да участва лице, което отговаря на изискванията по чл. 162 и има стаж по чл. 164 за длъжността, за която е обявен конкурсът.

(3) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В конкурсите по ал. 1 и 2 не могат да участват кандидати, които са одобрени по реда на чл. 186, ал. 7 с решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., предишна ал. 3, изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За участие в конкурсите по ал. 1 и 2 в администрацията на Висшия съдебен съвет се подава заявление, към което се прилагат следните документи:

1. подробна автобиография, подписана от кандидата;
2. нотариално заверено копие от диплома за завършено висше образование по специалността "Право";
3. нотариално заверено копие от удостоверение за придобита юридическа правоспособност;
4. (отм. – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.);
5. медицинско удостоверение, издадено в резултат на извършен медицински преглед, че лицето не страда от психическо заболяване;
6. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) нотариално заверено копие от трудова/служебна и/или осигурителна книжка или друг документ, удостоверяващ съответен стаж по чл. 164 за длъжността;
7. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., отм., бр. 11 от 2020 г.);
8. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) попълнен въпросник по образец, изготвен от съответната колегия на Висшия съдебен съвет, във връзка с притежаваните от кандидата нравствени качества;
9. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) мотивационно писмо;
10. (предишна т. 7 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) други документи, които по преценка на кандидата имат отношение към професионалните или нравствените му качества.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Решението на съответната колегия, с което кандидатът не се допуска до участие в конкурса, се мотивира и подлежи на обжалване по реда на чл. 182.

Чл. 182. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 28 от 2016 г., доп., бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия извършва проверка на документите, а обстоятелствата относно съдимостта на кандидатите се установяват служебно и допуска за участие в конкурса всички кандидати, които отговарят на условията по чл. 181.

(2) Списъците на допуснатите и недопуснатите за участие в конкурса лица се обявяват на страницата на Висшия съдебен съвет в интернет най-малко 7 дни преди датата на провеждане на конкурса.

(3) В списъка на лицата, които не са допуснати за участие в конкурса, се посочва и основанието за недопускане.

(4) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Недопуснатите до участие в конкурса кандидати могат да оспорят пред съответната колегия на Висшия съдебен съвет недопускането си в тридневен срок от обявяването на списъка по ал. 2 на интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В 7-дневен срок от постъпване на жалбата съответната колегия на Висшия съдебен съвет се произнася с решение, с което отхвърля жалбата или допуска кандидата. Решението се обявява на интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Решението по ал. 5 може да се обжалва пред Върховния административен съд в 7-дневен срок от обявяването му.

(7) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Върховният административен съд разглежда жалбата в 7-дневен срок в закрито заседание, като преписи от нея не се връчват на страните. Решението на съда е окончателно.

(8) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Обжалването по ал. 4 и 6 спира изпълнението.

Чл. 183. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет определя петчленни конкурсни комисии за провеждането на конкурсите за обявените длъжности в районните, окръжните и административните съдилища и в прокуратурите.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Членовете на конкурсната комисия включват един хабилитиран учен по правни науки по съответната материя, както и четирима членове със статут на действащ съдия, прокурор или следовател, определени, както следва:

1. при провеждане на конкурс за младши съдия и първоначално назначаване на съдия в районен съд – предложени по конкурсна материя от общите събрания на съдиите от окръжните съдилища за всеки апелативен район; съдиите от окръжните съдилища в един апелативен район провеждат едно общо събрание;

2. при провеждане на конкурс за първоначално назначаване на съдия в окръжен съд – предложени по конкурсна материя от общите събрания на всички апелативни съдилища;

3. (нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) при провеждане на конкурс за първоначално назначаване на съдия в специализирания наказателен съд – предложени от общото събрание на апелативния специализиран наказателен съд;

4. (предишна т. 3 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) при провеждане на конкурс за първоначално назначаване на съдия в административен съд – от пленума на съдиите във Върховния административен съд, определени измежду тях чрез жребий;

5. (предишна т. 4 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) при провеждане на конкурс за младши прокурор и първоначално назначаване на прокурор в районна прокуратура – от събранията на прокурорите във всички окръжни прокуратури за всеки апелативен район;

6. (предишна т. 5 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) при провеждане на конкурс за първоначално назначаване на прокурор в окръжна прокуратура – от събранията на прокурорите на всички апелативни прокуратури;

7. (нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) при провеждане на конкурс за първоначално назначаване на прокурор в специализираната прокуратура – от събранието на прокурорите в апелативната специализирана прокуратура;

8. (предишна т. 6 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) при провеждане на конкурс за младши следовател и първоначално назначаване на следовател – от събранието на следователите в Националната следствена служба.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) От предложенията, направени от органите по ал. 2, т. 1, 2, 3, 5, 6, 7 и 8, съответната колегия на Висшия съдебен съвет избира членове на конкурсната комисия чрез жребий. Конкурсната комисия избира председател измежду членовете си със статут на действащ съдия, прокурор или

следовател.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Органите по ал. 2, т. 1 – 8 предлагат на съответната колегия на Висшия съдебен съвет членове за участници в конкурсната комисия на всеки три години. Участниците могат да бъдат предлагани повече от веднъж.

(5) Членовете на конкурсната комисия трябва да са придобили статут на несменяемост и през последните 5 години да не им е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 308, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение. В конкурсната комисия не могат да участват членове на Висшия съдебен съвет и административни ръководители.

(6) Участието в конкурсната комисия се взема предвид при изготвяне на атестация и при определяне на натовареността на съответния съдия, прокурор или следовател.

Чл. 184. (1) Конкурсът включва писмен и устен изпит, като оценките са по шестобалната система.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Писменият изпит е анонимен и включва:

1. проверка на знанията в избрания от кандидата правен отрасъл чрез решаване на казус;

2. проверка на знанията по право на Европейския съюз и в областта на правата на човека чрез тест.

(3) Резултатите от писмения изпит се обявяват на общодостъпно място в сградата на Висшия съдебен съвет и на страницата му в интернет в тридневен срок от подписването на протокола от комисията по провеждането му.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) До устния изпит се допускат само кандидатите, получили оценка, не по-ниска от много добър "4,50" на казуса и оценка, не по-ниска от много добър "4,50" на теста по ал. 2.

(5) Устният изпит се провежда не по-рано от 7 дни от обявлението по ал. 3.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Устният изпит включва събеседване с кандидата по въпроси от съответните отрасли на правото по ал. 2, както и по въпроси на Кодекса за етично поведение на българските магистрати по предварително публикуван конспект.

Чл. 185. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Конкурсната комисия обявява резултатите от устния изпит в 7-дневен срок от провеждането му на общодостъпно място в сградата на Висшия съдебен съвет и на страницата му в интернет. В класирането участват само кандидатите, получили оценка, не по-ниска от добър "4,00" на устния изпит.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.).

(3) (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.).

Чл. 186. (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Класирането на участниците в конкурса по чл. 176, ал. 1, т. 1 се извършва от конкурсната комисия чрез подреждането им според резултата, който се образува като сбор от оценките на писмения и устния изпит. При равен резултат конкурсната комисия класира кандидата с по-висок общ успех от държавните изпити. При равен резултат конкурсната комисия класира кандидата с по-висок общ успех от следването му за придобиване на висше юридическо образование по специалността "Право".

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) В 7-дневен срок от обявяването на класирането кандидатите, класирани на обявените свободни длъжности, както и същият брой от резервите представят във Висшия съдебен съвет декларациите по чл. 19а, ал. 1. Комисията по професионална етика към съответната колегия на Висшия съдебен съвет ѝ предоставя информация за притежаваните нравствени качества на класираните кандидати в рамките на обявените конкурсни длъжности и изготвя становище за всеки кандидат.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Въз основа на резултатите от класирането по ал. 1 и на становището по ал. 2 конкурсната комисия предлага на съответната колегия на Висшия съдебен съвет да одобри кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет приема решение за одобряване на кандидатите, като проверява дали класираните кандидати отговарят на изискванията на чл. 162 и чл. 185, ал. 1. Проверката се извършва въз основа на всички документи за кандидата, представени от него, както и от Комисията по професионална етика към съответната колегия.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет не одобрява кандидат, за когото е установил, че не отговаря на изискванията по чл. 162 и чл. 185, ал. 1, като на негово място включва следващия класиран кандидат.

(6) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Одобрените кандидати за младши съдии, младши прокурори и младши следователи заявяват изрично писмено пред съответната колегия на Висшия съдебен съвет своето желание за назначаване на съответната длъжност в поредността съобразно бала по ал. 1, като всеки следващ кандидат избира от останалите незаявиени длъжности. Кандидат, който не заяви желание, се замества от следващия класиран и одобрен кандидат.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) С решение съответната колегия на Висшия съдебен съвет приема окончателния списък на одобрените кандидати за младши съдии, младши прокурори и младши следователи по съответните длъжности съобразно заявеното им желание.

(8) В едномесечен срок от влизане в сила на решението по ал. 7 кандидатите подават декларация за обстоятелствата по чл. 195, ал. 1.

(9) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Решението по ал. 7 се изпраща на Националния институт на правосъдието за включване в обучението по чл. 249, ал. 1, т. 1. При отказ на кандидат да започне обучение в Националния институт на правосъдието съответната колегия на Висшия съдебен съвет допълва списъка със следващия класиран кандидат, заявил съгласие да започне обучение. Отказът трябва да бъде представен писмено, не по-късно от 14 дни преди обявеното начало на обучението за съответната година.

Чл. 186а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Класирането на кандидатите за първоначално назначаване се извършва от конкурсната комисия чрез подреждането им според резултата от конкурса, който се образува като сбор от оценките на писмения и устния изпит. При равен резултат конкурсната комисия класира кандидата с по-висок общ успех от държавните изпити. При равен резултат конкурсната комисия класира кандидата с по-висок общ успех от следването му за придобиване на висше юридическо образование по специалността "Право".

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 11 от 2020 г.) Комисиите по професионална етика към колегиите на Висшия съдебен съвет анализират документите по чл. 19а, чл. 181, ал. 4, т. 1, 8 и 9, извършват проверки по чл. 37, ал. 9 за първите трима класирани за съответната свободна длъжност кандидати, изготвят мотивирано становище за всеки кандидат по чл. 162, т. 3 и го предоставят на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Въз основа на резултатите от класирането по ал. 1 и на становището по ал. 2 комисиите по атестирането и конкурсите внасят в съответната колегия на Висшия съдебен съвет предложение за първоначално назначаване в съответните органи на съдебната власт. В 7-дневен срок от внасяне на предложението по изречение първо кандидатите подават декларация за обстоятелствата по чл. 195, ал. 1.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет приема решение за назначаване

на кандидатите по поредността на класирането до попълване на местата, за които е обявен конкурсът, след три поредни класирания.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) При приемането на решението по ал. 4 съответната колегия на Висшия съдебен съвет проверява дали класираният на първо място кандидат отговаря на изискванията по чл. 162 и 164. Проверката се извършва въз основа на документите, представени от кандидата. При проверката съответната колегия на Висшия съдебен съвет взема предвид и становището на Комисията по професионална етика към съответната колегия.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет с решение отказва назначаването на кандидат, за който е установил, че не отговаря на изискванията по чл. 162, 164, чл. 184, ал. 4 и чл. 185, ал. 1.

Чл. 187. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г., доп., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 49 от 2018 г.) Всеки заинтересован може да обжалва решението на съответната колегия на Висшия съдебен съвет по чл. 167, ал. 3, чл. 186, ал. 7 и чл. 186а, ал. 6 в 7-дневен срок от обявяването му. Жалбата спира изпълнението на решението, освен ако съдът постанови друго.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.).

(3) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Върховният административен съд разглежда жалбата в открито заседание и се произнася с решение в едномесечен срок от постъпването ѝ в съда заедно с административната преписка, като призовава жалбоподателя, административния орган и заинтересованите лица. Решението на съда е окончателно.

Раздел Па

Конкурс за повишаване в длъжност и за преместване на съдия, прокурор и следовател в органите на съдебната власт. Избор на административни ръководители на органите на съдебната власт (Загл. ново - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.)

Чл. 188. (1) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 11 от 2020 г.) Административните ръководители уведомяват съответната колегия на Висшия съдебен съвет за длъжностите, които се очаква да се освободят през следващата година, в срок до 30 септември на предходната година. Съответната колегия на Висшия съдебен съвет определя броя на свободните длъжности към датата на обявяване на конкурса за всеки отделен орган на съдебната власт в съда, прокуратурата и следствените органи за заемането им чрез повишаване. Когато липсват кандидати за преместване, свободните места се заемат чрез конкурс за повишаване.

(2) (Отм., предишна ал. 1 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Организацията по провеждането на конкурсите се подпомага от администрацията на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

Чл. 189. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм. и доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Свободните длъжности в съдилищата, прокуратурите и следствените органи, извън тези по чл. 178, се обявяват от съответната колегия на Висшия съдебен съвет по реда на чл. 179 поотделно за всеки орган на съдебната власт, и се заемат след конкурс. Конкурсите за по-горестоящите органи на съдебната власт се обявяват с решение и се провеждат преди обявяването на конкурсите за по-ниските по степен органи. В случай че конкурсите за по-горестоящите органи не приключат в срок до три месеца с решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, се обявяват конкурсите за по-ниските по степен органи.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Повишаване в длъжност е преминаване на по-висока по степен длъжност в същия по вид орган на съдебната власт.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Извън случаите по чл. 194, ал. 2 преместването е

преминаване на равна или на по-ниска по степен длъжност на съдията – в друг съд, на прокурора – в друга прокуратура, а на следователя – в друг следствен отдел.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) Преминаването на съдията на длъжност прокурор или следовател, на прокурора – на длъжност съдия или следовател, а на следователя – на длъжност съдия или прокурор, става чрез конкурс за повишаване или преместване, включващ и проверка на знанията за заемане на съответната длъжност чрез писмен изпит по конспект. До участие в класирането се допускат кандидати, получили оценка, не по-ниска от много добър "4,50" на писмения изпит.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 29 от 2019 г.) Конкурсът се провежда от петчленни конкурсни комисии, определени според конкурсната материя. Членовете на конкурсната комисия включват един хабилитиран учен по правни науки по съответната материя с академична длъжност доцент или професор, както и четирима членове със статут на действащ съдия, прокурор или следовател, определени, както следва:

1. за провеждане на конкурс за преместване на съдия в районен съд – по конкурсна материя от общите събрания на съдиите от окръжните съдилища за всеки апелативен район; съдиите от окръжните съдилища в един апелативен район провеждат едно общо събрание;

2. за провеждане на конкурс за повишаване и преместване на съдия в окръжен съд – по конкурсна материя от общите събрания на всички апелативни съдилища;

3. при провеждане на конкурс за повишаване и преместване на съдия в административен съд – от пленума на съдиите във Върховния административен съд чрез жребий измежду тях;

4. при провеждане на конкурс за повишаване и преместване на съдия в апелативен съд – по конкурсна материя от пленума на съдиите във Върховния касационен съд чрез жребий измежду тях;

5. при провеждане на конкурс за повишаване и преместване на съдия във Върховния касационен съд и Върховния административен съд – по конкурсна материя от пленумите на съдиите във Върховния касационен съд и Върховния административен съд чрез жребий измежду тях;

6. за провеждане на конкурс за преместване на прокурор в районна прокуратура – от събранията на прокурорите във всички окръжни прокуратури за всеки апелативен район;

7. за провеждане на конкурс за повишаване и преместване на прокурор в окръжна прокуратура – от събранията на прокурорите във всички апелативни прокуратури;

8. при провеждане на конкурс за повишаване и преместване на прокурор в апелативна прокуратура – от събранието на прокурорите във Върховната касационна прокуратура чрез жребий измежду тях;

9. при провеждане на конкурс за повишаване и преместване на прокурор във Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура – от събранията на прокурорите във Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура чрез жребий измежду тях;

10. за провеждане на конкурс за повишаване и преместване на следовател в окръжен следствен отдел и в Националната следствена служба – от събранието на следователите в Националната следствена служба.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Членовете на конкурсната комисия със статут на действащ съдия, прокурор или следовател се избират от съответната колегия на Висшия съдебен съвет чрез жребий измежду предложените от органите по ал. 5, т. 1, 2, 6, 7 и 10. Конкурсната комисия избира председател измежду членовете си.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

(8) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Органите по ал. 5, т. 1, 2, 6, 7 и 10 предлагат на съответната колегия на Висшия съдебен съвет членове за участници в конкурсната комисия на всеки три години. Участниците могат да бъдат предлагани повече от веднъж.

(9) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Членовете на конкурсната комисия трябва да са придобили статут на несменяемост и през последните 5 години да не им е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 308, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение. Те трябва да са с ранг, равен или по-висок от ранга за обявената за кандидатстване свободна длъжност. В конкурсната комисия не могат да участват членове на Висшия съдебен съвет и административни ръководители.

(10) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Участието в конкурсната комисия се взема предвид при изготвяне на атестация и при определяне на натовареността на съответния съдия, прокурор или следовател.

Чл. 190. Обявлението по чл. 189, ал. 1 се прави едновременно с обявяването на свободните длъжности за първоначално назначаване и съдържа броя и вида на длъжностите и органите на съдебната власт, за които се отнасят.

Чл. 191. (1) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 11 от 2020 г.) Кандидат за заемане на длъжност по чл. 189, ал. 1 може да е съдия, прокурор или следовател, който има стаж по чл. 164 за обявената свободна длъжност и е прослужил минимум три години на заеманата длъжност или на равна по степен длъжност. Ако няма кандидат за съответната длъжност, тази длъжност се заема по реда на чл. 178.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Кандидатът подава документи в съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия извършва проверка на документите на всички кандидати.

(4) Списъкът на всички кандидати се обявява на страницата на Висшия съдебен съвет в интернет, като за кандидатите, които не отговарят на условията, се посочва основанието.

(5) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Списъците на допуснатите и недопуснатите за участие в конкурса лица се обявяват по реда на ал. 4 не по-малко от 14 дни преди датата на провеждане на конкурса. В списъка на лицата, които не са допуснати за участие в конкурса, се посочва и основанието за недопускане. В тридневен срок от обявяване на списъците кандидатите, които не са допуснати, могат да направят писмено възражение пред съответната колегия на Висшия съдебен съвет. Актът на съответната колегия на Висшия съдебен съвет подлежи на обжалване по реда на чл. 182, ал. 6.

Чл. 191а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Конкурсната комисия класира кандидатите за преместване според резултатите от последното атестиране и проверки от по-горестоящите органи на съдебната власт и от Инспектората към Висшия съдебен съвет, данните от кадровото им дело и преценката на разгледаните и приключени дела и преписки, избрани от конкурсната комисия и представени от кандидатите, въз основа на които се прави обща оценка за притежаваните от кандидатите професионални качества. При

еднакви оценки се назначава съдията, прокурорът или следователят с по-дълъг стаж в съответната система на органите на съдебната власт, а при равен стаж в съответната система на органите на съдебната власт – този с по-дълъг юридически стаж.

(2) В случаите по чл. 189, ал. 4 конкурсната комисия задължително проверява познанията на кандидата за заемане на длъжност в друг по вид орган на съдебната власт чрез полагане на писмен изпит по конспект.

(3) Конкурсната комисия изготвя протокол за класиране на кандидатите с мотивирано становище и изпраща резултатите от класирането с цялата конкурсна документация на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, която приема решение по поредността на класирането до попълване на местата. Решението може да се обжалва по реда на чл. 187.

Чл. 192. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Конкурсната комисия класира кандидатите за повишаване в длъжност според резултатите от последната атестация и проверки от по-горестоящите органи на съдебната власт и от Инспектората към Висшия съдебен съвет, данните от кадровите им дела и преценка на разгледаните и приключени дела и преписки, избрани от конкурсната комисия и представени от кандидатите, въз основа на които се прави обща оценка за притежаваните от кандидата професионални качества. При еднакви оценки се назначава съдията, прокурорът или следователят с по-дълъг стаж в съответната система на органите на съдебната власт, а при равен стаж в съответната система на органите на съдебната власт – този с по-дълъг юридически стаж.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В случаите по чл. 189, ал. 4 конкурсната комисия задължително проверява познанията на кандидата за заемане на длъжност в друг по вид орган на съдебната власт чрез полагане на писмен изпит по конспект.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Конкурсната комисия изготвя протокол за класиране на кандидатите заедно с мотивирано становище.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 3, изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Конкурсната комисия изпраща резултатите от класирането заедно с цялата конкурсна документация на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 4, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Комисията по професионална етика към съответната колегия на Висшия съдебен съвет извършва преценка за притежаваните нравствени качества от първите трима кандидати за всяка длъжност и изготвя становище за всеки кандидат въз основа на документите, представени от кандидата, и документите, съдържащи се в кадровото дело, относно резултатите от проверките на Инспектората към Висшия съдебен съвет, поощренията и наказанията, сигналите за нарушение на правилата за професионална етика на съдиите, прокурорите и следователите.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Резултатите от класирането се обявяват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

Чл. 193. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Резултатите от класирането на кандидатите заедно с цялата конкурсна документация и със становището на Комисията по професионална етика към съответната колегия се предоставят на Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия внася в съответната колегия на Висшия съдебен съвет мотивирано предложение за повишаване или за преместване на кандидатите, класирани на първо място за длъжностите в съответните органи на съдебната власт.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет приема решение за повишаване или за преместване на съдия, прокурор или следовател по поредността на класирането до попълване на местата.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) При приемането на решението по ал. 3 съответната колегия на Висшия

съдебен съвет проверява дали класираният на първо място кандидат отговаря на изискванията за стаж по чл. 164, както и дали притежава необходимите професионални и нравствени качества.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет с решение отказва назначаването на кандидат, за когото е установил, че не отговаря на изискванията по чл. 162 и 164. В този случай се назначава следващият класиран кандидат, който отговаря на изискванията.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В 9-месечен срок от приключване на предходната конкурсна процедура с решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет и при наличие на освободена длъжност в орган на съдебната власт, съответната колегия на Висшия съдебен съвет приема решение за назначаване на следващия по ред кандидат в конкурса за повишаване или за преместване, получил крайна оценка в конкурсната процедура, не по-ниска от много добър "5,00".

(7) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Срокът по ал. 6 започва да тече от датата на приемане на първото решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, с което по реда на ал. 3 са повишени или преместени класираните кандидати, независимо от последваща отмяна на същото при обжалване.

(8) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 6, доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., предишна ал. 7, бр. 11 от 2020 г.) Решението на съответната колегия на Висшия съдебен съвет по ал. 5 и 6 може да се обжалва при условията и по реда на чл. 187.

Чл. 194. (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Предишен текст на чл. 194 – ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм. и доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В случаите на закриване на съдилища, прокуратури и следствени органи или при намаляване числеността на броя на заетите длъжности в тях съответната колегия на Висшият съдебен съвет разкрива съответните длъжности в друг равен по степен орган на съдебната власт по възможност в същия апелативен район и преназначава на тях без конкурс съдиите, прокурорите и следователите.

(2) (Нова – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) При взаимно съгласие за размяна на равна по степен длъжност на съдии в друг съд, на прокурори – в друга прокуратура, и на следователи – в друг следствен отдел, и при съгласие на административните им ръководители, те се преместват без провеждането на конкурс с решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

Чл. 194а. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Свободните длъжности за административни ръководители в органите на съдебната власт се обявяват от съответната колегия на Висшия съдебен съвет с решение, което се обнародва в "Държавен вестник" и на интернет страницата на Висшия съдебен съвет, и се заемат след избор.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За участие в избора кандидатите подават подробна автобиография, концепция за работата си и други документи, които по тяхна преценка имат отношение към професионалните и нравствените им качества. Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия на Висшия съдебен съвет извършва проверка на документите и допуска до участие в избора кандидатите, които отговарят на изискванията по чл. 164 и чл. 169, ал. 1.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., изм., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Имената на кандидатите се оповестяват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет с кратка автобиография и концепция за работата им.

(4) Списъците на допуснатите и недопуснатите за участие в избора кандидати се обявяват на страницата на Висшия съдебен съвет в интернет най-малко 14 дни преди датата на провеждане на избора.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В списъка на кандидатите, които не са допуснати за участие в избора, се посочва и основанието за недопускане. В тридневен срок от обявяване на списъците кандидатите, които не са допуснати, могат да направят писмено възражение пред съответната колегия на Висшия съдебен съвет. Решението, с което не се допуска кандидат до участие в избора, подлежи на обжалване по реда на чл. 182, ал. 6.

(6) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2012 г., доп., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Юридически лица с нестопанска цел, регистрирани за осъществяване на общественополезна дейност, висши училища и

научни организации, както и професионалните организации на съдиите, прокурорите и следователите не по-късно от 7 дни преди събеседването по чл. 194б могат да представят на съответната колегия на Висшия съдебен съвет становища за кандидата, включващи и въпроси, които да му бъдат поставяни. Анонимни становища и сигнали не се разглеждат. Представените становища и въпроси се публикуват на интернет страницата на Висшия съдебен съвет в срок до три дни след представянето им. Не се публикуват конкретни данни, съставляващи класифицирана информация, както и факти от интимния живот на лицата.

(7) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 49 от 2018 г.) Кандидатите за административни ръководители на съд се изслушват от общото събрание на съответния съд. Прокурорите и следователите при съответната прокуратура могат да изразят становище за кандидата за административен ръководител.

Чл. 194б. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Процедурата по избор на административни ръководители се провежда от съответната колегия на Висшия съдебен съвет чрез събеседване. В рамките на събеседването се прави преценка на кандидата за:

1. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) професионалната му подготовка като съдия, прокурор или следовател въз основа на резултатите от извършените до момента атестирания;
2. управленската му компетентност като административен ръководител, за което кандидатът защитава концепция за стратегическо управление на съответния орган на съдебната власт;
3. (изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) нравствените качества на кандидатите въз основа на мотивирано становище на Комисията по професионална етика към съответната колегия.

(2) Становището по ал. 1, т. 3 се предоставя на кандидатите не по-късно от три дни преди датата на събеседването.

(3) (Нова - ДВ, бр. 50 от 2012 г., доп., бр. 28 от 2016 г.) По време на събеседването членовете на съответната колегия на Висшия съдебен съвет могат да отправят въпроси към кандидата и въз основа на становищата по чл. 194а, ал. 6.

(4) (Доп. - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г., предишна ал. 3, бр. 50 от 2012 г., изм., бр. 28 от 2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет приема решение за назначаване на кандидата, който отговаря на изискванията по чл. 164 и чл. 169, ал. 1, като решението се приема и въз основа на преценката по ал. 1, т. 2.

(5) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., доп., бр. 28 от 2016 г.) Решението на съответната колегия на Висшия съдебен съвет по ал. 4 може да се обжалва при условията и по реда на чл. 187.

Чл. 194в. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.; обявен за противоконституционен с Решение № 10 на КС на РБ - бр. 93 от 2011 г.)

Редът за провеждане на конкурси и избор по раздели II и III и за съставянето на конкурсните комисии се определя с наредба на Висшия съдебен съвет, която се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 194г. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Редът за провеждане на конкурси и избор по раздели II и III и за съставянето на конкурсните комисии се определя с наредба на пленума на Висшия съдебен съвет.

Раздел III

Несъвместимост

Чл. 195. (1) Съдия, прокурор и следовател, докато заема длъжността си, не може да:

1. е народен представител, кмет или общински съветник;
2. (изм. - ДВ, бр. 17 от 2013 г., бр. 19 от 2014 г., в сила от 5.03.2014 г., доп., бр. 103 от 2020 г.) заема длъжност в държавни органи, в общински органи или в институции на Европейския съюз, с изключение на европейски делегиран прокурор;
3. (доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм. и доп., бр. 65 от 2017 г.) упражнява търговска дейност под каквато и да е форма, включително лично, чрез подставено лице и/или с явен и/или със скрит пълномощник, или да е съдружник, управител или да участва в надзорни, управителни съвети или съвети на директорите или в контролни органи на търговски дружества, кооперации или юридически лица с нестопанска цел, които осъществяват стопанска дейност, с изключение на тези професионални сдружения, в които членуват;
4. (доп. - ДВ, бр. 25 от 2009 г., в сила от 3.04.2009 г., бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 39 от 2016 г., в сила от 26.05.2016 г., бр. 65 от 2017 г.) получава възнаграждение за извършване на дейност по договор или по друго правоотношение с държавна, общинска или обществена организация, търговско дружество, кооперация, юридическо лице с нестопанска цел, физическо лице или едноличен търговец и да упражнява свободна професия или друга платена професионална дейност;
5. (отм. – ДВ, бр. 65 от 2017 г.);
6. членува в политически партии или коалиции, в организации с политически цели, да извършва политическа дейност, както и да членува в организации или да извършва дейности, които засягат независимостта му;
7. е член на синдикална организация извън системата на съдебната власт.

(2) (Нова – ДВ, бр. 65 от 2017 г.) Съдия, прокурор и следовател, докато заема длъжността си, може да получава и възнаграждение за:

1. извършване на научна и преподавателска дейност или упражняване на авторски права;
2. участие в европейски и международни програми и проекти;
3. участие в изработването на проекти на нормативни актове, които са възложени от Народното събрание, Висшия съдебен съвет или от органи на изпълнителната власт;
4. (нова – ДВ, бр. 103 от 2020 г.) изпълнение на функции на европейски делегиран прокурор по Регламент (ЕС) 2017/1939.

(3) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 19 от 2014 г., в сила от 5.03.2014 г., предишна ал. 2, изм., бр. 65 от 2017 г.) Съдиите, прокурорите и следователите не може да бъдат членове на избирателни комисии за произвеждане на избори за народни представители, за членове на Европейския парламент от Република България, за президент и вицепрезидент на републиката и за общински съветници и за кметове.

(4) (Предишна ал. 2, изм. и доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 52 от 2013 г., в сила от 14.06.2013 г., бр. 70 от 2013 г., в сила от 9.08.2013 г., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., предишна ал. 3, бр. 65 от 2017 г., доп., бр. 103 от 2020 г.) При преустановяване на длъжността лицата по ал. 1, т. 1, съдиите от Конституционния съд, европейският прокурор, министрите или заместник-министрите, председателят или заместник-председателите на Държавна агенция "Национална сигурност", членовете на Националното бюро за контрол на специалните разузнавателни средства, подали молба до съответната колегия на Висшия съдебен съвет в 14-дневен срок от датата на освобождаването им, се възстановяват на заеманата преди избора или равна по степен длъжност в органите на съдебната власт, като времето, прекарано на съответната длъжност, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 - 7.

Чл. 195а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Всеки съдия, прокурор и следовател, членовете на Висшия съдебен съвет, главният инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет в едномесечен срок от встъпване в длъжност подават пред съответната колегия на Висшия съдебен съвет декларация за всички свои дейности и членства в организации, включително тайни и/или неформални организации и общества, юридически лица с нестопанска цел и в граждански дружества или обединения по

образец, утвърден от Висшия съдебен съвет. При промяна се подава декларация за коригиране на декларираните обстоятелства в едномесечен срок от настъпването на промяната.

(2) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Съдиите, прокурорите и следователите не декларират членството в организациите по чл. 217.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Колегиите на Висшия съдебен съвет водят централен публичен регистър на декларациите по ал. 1.

Чл. 195б. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Когато констатира несъвместимост, Комисията по професионална етика изготвя мотивирано заключение, което се изпраща на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

Раздел IV

Атестиране. Несменяемост

Чл. 196. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) (Предишен текст на чл. 196 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Атестиране се провежда:

1. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) предварително – за тригодишен период от назначаването на длъжност съдия, прокурор или следовател – при участие в конкурс или при предложение за повишаване в ранг;
2. за придобиване на несменяемост – с навършване на 5-годишен стаж като съдия, прокурор или следовател;
3. (изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) периодично – за 5-годишен период от атестирането за несменяемост на съдия, прокурор и следовател, на административен ръководител и на заместник на административен ръководител;
4. извънредно – в случаите по чл. 197, ал. 5.

(2) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Младши съдии, младши прокурори и младши следователи не се атестират предварително, а за работата им се изготвя доклад от наставника на втората година от назначаването им.

Чл. 197. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Предварителното атестиране има за цел да се преценят след назначаването на съответната длъжност качествата и професионалната компетентност на съдиите, прокурорите и следователите, както и спазването от тяхна страна на правилата на съответния етичен кодекс. То се извършва по критериите, определени в този закон и в наредбата по чл. 209б.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., отм., бр. 11 от 2020 г.).

(3) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) Атестирането за придобиване на статут на несменяемост има за цел извършване на обективна оценка на професионалната квалификация и на спазването на правилата на съответния етичен кодекс след навършване на 5-годишен стаж на длъжност съдия, прокурор или следовател. При атестиране за несменяемост се вземат предвид и резултатите от предварителното атестиране на съдия, прокурор или следовател в случаите, когато е извършено предварително атестиране.

(4) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Периодичното атестиране представлява оценка на професионалната компетентност, деловите качества и спазването на правилата на съответния етичен кодекс от съдия, прокурор или следовател, от административен ръководител и от заместник на административен ръководител за период от 5 години. Атестирането се провежда въз основа на критериите и показателите, определени в този закон и в наредбата по чл. 209б.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 49 от 2018 г.) Извънредното атестиране се извършва след приключване на периодичното атестиране, ако от последното периодично атестиране са

изминали 5 години при следните случаи:

1. когато съдия, прокурор или следовател участва в конкурс за повишаване или преместване в длъжност;
2. когато съдия, прокурор или следовател участва в избор за административен ръководител;
3. по мотивирано предложение на Инспектората към Висшия съдебен съвет или на съответния административен ръководител, когато са налице данни за трайно влошаване на качеството на работата или неспазване на етичните правила от съдия, прокурор или следовател;
4. (доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) в други случаи – по искане на съдията, прокурора или следователя, когато има правен интерес.

(6) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 3, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Въз основа на атестирането се изготвя комплексна оценка, която се приема от съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(7) (Нова – ДВ, бр. 49 от 2018 г., отм., бр. 11 от 2020 г.).

Чл. 198. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Критериите за атестиране на съдия, прокурор и следовател са:

1. правни познания и умения за прилагането им;
2. умение за анализ на правнорелевантните факти;
3. умение за оптимална организация на работата;
4. експедитивност и дисциплинираност;
5. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) спазване на правилата за етично поведение.

(2) При атестирането по ал. 1 се вземат предвид показатели, като:

1. спазване на сроковете;
2. брой потвърдени и отменени актове и основанията за това;
3. резултатите от проверките на Инспектората към Висшия съдебен съвет;
4. общата натовареност на съответния съдебен район и орган на съдебната власт, както и натовареността на атестирания съдия, прокурор или следовател в сравнение с другите съдии, прокурори или следователи от същия орган на съдебната власт.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

(4) В периода на атестиране се включва и времето, прослужено от съдията, прокурора и следователя като постоянен преподавател в Националния институт на правосъдието. Оценка за резултатите от работата като преподавател се дава от управителния съвет.

(5) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2020 г.) В периода на атестиране се включва и времето, прослужено от съдията, прокурора и следователя като европейски делегиран прокурор. Оценка за резултатите от тяхната работа по Регламент (ЕС) 2017/1939 става част от атестацията им.

Чл. 199. (1) Специфичните критерии за атестиране на съдия са:

1. спазване на графика за провеждане на съдебни заседания;
2. умение за водене на съдебно заседание и съставяне на протокол;
3. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) администриране на дела и жалби, подготовка за съдебно заседание;

4. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) брой необжалвани от подлежащите на обжалване съдебни актове; потвърдените обжалвани съдебни актове; отменените или обезсилени съдебни актове, изцяло или частично, и основанията за това; на преценка подлежат способността за тяхното мотивиране, обосноваване и анализ на доказателствата.

(2) Специфичните критерии за атестиране на прокурор са:

1. умения за планиране и структуриране на действията в досъдебното и съдебното производство;

2. изпълнение на писмените указания и разпореждания на по-горестоящия прокурор;

3. способност за организиране на работата и ръководство на разследващите органи и екипите, които участват в досъдебното производство;

4. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) брой необжалвани прокурорски актове, включително постановленията за прекратяване и спиране на наказателното производство, брой окончателни съдебни актове, постановени по внесени от атестиращия прокурор актове, както и окончателните съдебни актове за връщане на делата за отстраняване на процесуални нарушения, и причините за това, брой на уважените протести, потвърдените, изменените и отменените прокурорски актове при инстанционния и служебния контрол.

(3) Специфичните критерии за атестиране на следовател са:

1. умения за планиране и структуриране на действията в досъдебното производство;

2. изпълнение на писмените указания и разпореждания на прокурора;

3. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) съответствието на актовете на прокурора с мнението на следователя след окончателното приключване на разследването и върнатите дела за допълнително разследване.

Чл. 200. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Периодичното атестиране на административен ръководител и на заместник на административен ръководител обхваща оценката на способностите му за заемане на ръководна длъжност и оценката на квалификацията му като съдия, прокурор или следовател.

(2) При периодичното атестиране на административен ръководител и на заместник на административен ръководител се анализират и отчитат и резултатите от дейността на съответния орган на съдебната власт.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Въз основа на атестирането се изготвя комплексна оценка, която се приема от съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

Чл. 201. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Критериите за заемане на ръководна длъжност са:

1. способност за работа в екип и за разпределяне на задачи в него;

2. способност за вземане на правилни управленски решения;

3. поведение, което издига авторитета на съдебната власт;

4. умение за комуникация с други държавни органи, граждани и юридически лица;

5. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) професионална компетентност.

(2) Оценката на способностите за заемане на ръководна длъжност се извършва въз основа на критериите за заемане на ръководна длъжност и показателите за заемане на ръководна длъжност, определени с наредбата по чл. 209а.

(3) Оценката на професионалната квалификация се извършва въз основа на критериите за оценка на съдия, прокурор или следовател.

Чл. 202. (Отм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.).

Чл. 203. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., отм., бр. 11 от 2020 г.).

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., отм., бр. 11 от 2020 г.).

(3) (Предишна ал. 1 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Атестирането започва по предложение на заинтересования съдия, прокурор или следовател или на административния ръководител на съответния орган на съдебната власт.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 2, доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 11 от 2020 г.) Предложението за атестиране за придобиване на несменяемост и за периодично атестиране се прави пред Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия на Висшия съдебен съвет не по-рано от един месец преди изтичането на 5-годишния срок.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., предишна ал. 3, изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., отм., бр. 11 от 2020 г.).

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) При атестирането за придобиване на несменяемост се прави оценка на професионалното развитие на съдията, прокурора или следователя, включително въз основа на индивидуалните планове за професионалното му развитие. На основата на тази оценка атестацията може да предвиди допълнителен план за професионално развитие.

Чл. 203а. (Нов – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) (1) Помощните атестационни комисии, участващи в атестирането на съдии, са, както следва:

1. при атестиране на районен съдия, административен ръководител и заместник на административен ръководител на районен съд – помощна атестационна комисия в съответния окръжен съд, а при атестиране на съдия от Софийския районен съд, административен ръководител и заместник на административен ръководител на Софийския районен съд – помощна атестационна комисия в Софийския градски съд;

2. при атестиране на окръжен съдия, съдия от Софийския градски съд, на административен ръководител и заместник на административен ръководител на окръжен съд и на Софийския градски съд – помощна атестационна комисия в съответния апелативен съд;

3. при атестиране на съдия в специализирания наказателен съд, административен ръководител и заместник на административния ръководител на специализирания наказателен съд – помощна атестационна комисия в апелативния специализиран наказателен съд;

4. при атестиране на административен съдия, административен ръководител и заместник на административен ръководител на административен съд – помощна атестационна комисия във Върховния административен съд;

5. при атестиране на съдия във военен съд, административен ръководител и заместник на административен ръководител на военен съд – помощна атестационна комисия във Военно-апелативния съд;

6. при атестиране на апелативен съдия, съдия във Военно-апелативния съд и съдия в Апелативния специализиран наказателен съд, административен ръководител и заместник на административен ръководител на апелативен съд, на Военно-апелативния съд и на Апелативния специализиран наказателен съд – помощна атестационна комисия във Върховния касационен съд.

(2) Помощните атестационни комисии представят на Комисията по атестирането и конкурсите към съдийската колегия на Висшия съдебен съвет предложение за комплексна оценка от извършеното атестиране.

(3) Правомощията и правилата за дейността на помощните атестационни комисии се определят от пленума на Висшия съдебен съвет с наредбата по чл. 209б.

Чл. 204. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Дейността по атестирането на Комисията по атестирането и конкурсите към прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет се подпомага от постоянни атестационни комисии към апелативните

прокуратури.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Постоянните атестационни комисии подпомагат атестирането на прокурорите в районна прокуратура и прокурорите в окръжна прокуратура в съответния апелативен район.

(3) Членовете на постоянните атестационни комисии се избират от събранието на прокурорите в съответната апелативна прокуратура и събранията на прокурорите в окръжните прокуратури в същия апелативен район измежду прокурорите в съответната апелативна прокуратура.

(4) Броят на членовете, правомощията и правилата за дейността на постоянните атестационни комисии се определят с наредбата по чл. 209б от пленума на Висшия съдебен съвет. Всяка комисия избира председател измежду членовете си.

(5) За член на постоянните атестационни комисии може да бъде избран прокурор с високи професионални и нравствени качества, с придобит статут на несменяемост, с положителна комплексна оценка "много добра" от последното периодично атестиране, на когото през последните 5 години не е било налагано някое от дисциплинарните наказания по чл. 308, ал. 1, т. 3, 4, 5 или 6 с влязло в сила решение.

(6) Мандатът на членовете на постоянните атестационни комисии е две години. Те не могат да бъдат избирани за повече от два последователни мандата.

(7) За периода по ал. 6 участващият в постоянна атестационна комисия прокурор работи при намалена натовареност, като участието му в постоянната атестационна комисия се отчита и при атестирането му.

(8) Постоянните атестационни комисии предлагат на Комисията по атестирането и конкурсите към прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет предложение за комплексна оценка при атестирането на прокурор.

Чл. 204а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) При провеждане на атестирането помощните и постоянните атестационни комисии и Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия извършват проверка на деловодните книги, протоколите за извършените от съдиите, прокурорите и следователите процесуални действия и на техните актове за периода на атестирането.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) За провеждане на атестирането помощните и постоянните атестационни комисии и Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия могат да изслушат атестирания, както и да събират друга допълнителна информация по критериите за атестиране.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) След провеждане на атестирането Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия изготвя комплексна оценка, която може да бъде положителна и отрицателна. Степените на положителната комплексна оценка са във възходящ ред:

1. задоволителна;

2. добра;

3. много добра.

(4) Комплексната оценка се мотивира, като се дават и препоръки към атестираните.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 11 от 2020 г.) При установени в рамките на процедурата по атестирането специфични нужди или необходимост от подобряване на професионалните умения на атестираните съдия, прокурор или следовател, по негова инициатива или по предложение на помощните или постоянните атестационни комисии или служебно, Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия на Висшия съдебен съвет разработва и прилага с участието на атестираните индивидуални планове за професионалното му развитие, чието изпълнение се подпомага от Националния институт на правосъдието.

Чл. 205. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия предоставя комплексната оценка по чл. 204а, ал. 3 на атестираните, който в 7-дневен срок може да направи писмено възражение пред съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 29 от 2019 г.) При постъпило възражение съответната колегия на Висшия съдебен съвет изслушва подалия възражението атестиран магистрат, който се уведомява най-малко 7 дни преди датата на заседанието.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 29 от 2019 г., бр. 11 от 2020 г.) Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия на Висшия съдебен съвет изразява писмено становище по възражението и при необходимост събира допълнителна информация.

(4) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 29 от 2019 г., бр. 11 от 2020 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет след преценка на всички обстоятелства:

1. приема предложената комплексна оценка;

2. приема нова комплексна оценка;

3. връща преписката на съответната комисия по атестирането и конкурсите при непълна или неточна фактология, когато е необходимо събиране на допълнителна информация.

(5) (Нова – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Решението на съответната колегия, с което се приема предложената комплексна оценка от атестирането или се определя нова комплексна оценка, подлежи на обжалване пред тричленен състав на Върховния административен съд. Решението на съда е окончателно.

Чл. 206. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 28 от 2016 г.) (1) (Предишен текст на чл. 206, изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Комплексната оценка от атестирането заедно с препоръките към атестираните се приема с решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(2) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В случаите, когато комплексната оценка от атестирането за придобиване статут на несменяемост е отрицателна, съответната колегия на Висшия съдебен съвет с решение отказва придобиване статут на несменяемост и атестираните се освобождава от длъжност.

Чл. 207. (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Съдия, прокурор или следовател става несменяем след навършване на петгодишен стаж на съответната длъжност и при получена положителна комплексна оценка от атестирането.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В стажа за придобиване на несменяемост се включва и времето като младши съдия, младши прокурор или младши следовател.

Чл. 208. (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., в сила от деня на влизането в сила на наредбата по чл. 209а).

Чл. 209. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм. и доп., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 49 от 2018 г., отм., бр. 11 от 2020 г.).

Чл. 209а. (Нов - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.; обявен за противоконституционен с Решение № 10 на КС на РБ - бр. 93 от 2011 г.)

Висшият съдебен съвет приема наредба за показателите и методиката за атестиране на съдии, прокурори и следователи и на административни ръководители и заместници на административните ръководители, както и за реда за провеждане на атестирането. С наредбата се определят и критериите за отчитане степента на натовареност на органите на съдебната власт. Наредбата се обнародва в "Държавен вестник".

Чл. 209б. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет по предложение на съответната колегия приема наредба за показателите и методиката за атестиране и критериите за отчитане на степента на натовареност на съдии, прокурори и следователи и на административните ръководители и техните заместници, както и за реда за провеждане на атестирането.

Раздел V

Права и задължения

Чл. 210. Съдиите, прокурорите и следователите са длъжни:

1. да решават разпределените им дела или преписки в определения срок;
2. да участват в заседанията на общото събрание на съответния орган на съдебната власт;
3. при необходимост да изпълняват служебните си задължения и в извънработно време;
4. да изпълняват и други задачи, свързани със службата им, които са им възложени от административния ръководител.

Чл. 211. (1) Съдиите и съдебните заседатели са длъжни да пазят тайната на съвещанието при решаването на делата.

(2) Съдиите, прокурорите и следователите са длъжни да пазят като служебна тайна сведенията, които са им станали известни в кръга на службата и засягат интересите на гражданите, юридическите лица и държавата.

Чл. 212. Съдиите, съдебните заседатели, прокурорите и следователите нямат право да изразяват предварително становище по възложените им дела, както и становище по дела, които не са им възложени.

Чл. 213. Съдия, прокурор и следовател няма право да дава правни консултации.

Чл. 214. (Отм. - ДВ, бр. 20 от 2012 г., в сила от 10.06.2012 г., нов, бр. 11 от 2020 г.) Съдиите, прокурорите и следователите при или по повод изпълнение на техните служебни функции не може да бъдат ответници в административно производство, освен ако е предвидено в закон.

Чл. 215. Съдиите, прокурорите и следователите при осъществяване на функциите си могат да искат съдействие от всички държавни органи, длъжностни лица, юридически лица и граждани, които са длъжни да им го оказват.

Чл. 216. (1) Държавата защитава съдиите, прокурорите и следователите при изпълнение на техните служебни задължения и ги обезщетява за вреди, които са им причинени при или по повод изпълнение на техните служебни функции. Размерът на обезщетението се определя от разликата между действителния размер на вредата и размера на задължителната застраховка.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Държавата защитава съдебните заседатели при изпълнение на техните функции.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Държавата обезщетява при условията на ал. 1 и вредите, причинени на техните съпруг, възходящи или низходящи, поради изпълнението на служебните задължения на съдиите, прокурорите и следователите.

Чл. 217. (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2017 г.) (1) Съдиите, прокурорите и следователите могат свободно да образуват и да членуват в организации, които защитават професионалните им интереси. Тези организации не могат да членуват във федерации и конфедерации на синдикални организации на работници и служители.

(2) Организацията по ал. 1 придобива качеството на юридическо лице след вписването им по реда, установен за вписване на сдруженията с нестопанска цел. Учредители и членове могат да бъдат само съдии, прокурори и следователи.

(3) Към Висшия съдебен съвет се създава Съвет за партньорство. Съветът се състои от трима изборни членове на Висшия съдебен съвет, определени от пленума, от представители на всяка от организацията по ал. 1, чийто членски състав е не по-малък от 5 на сто от съответния брой на съдиите, прокурорите и следователите, както и от представители на съдиите, прокурорите и следователите, нечленуващи в такива организации.

(4) Съветът осъществява диалог по всички въпроси, свързани с професионалните интереси на съдиите, прокурорите и следователите.

(5) Организацията и дейността на Съвета за партньорство се определят с наредба на пленума на Висшия съдебен съвет.

Чл. 218. (1) Председателите на Върховния касационен съд и на Върховния административен съд, главният прокурор и директорът на Националната следствена служба получават основно месечно възнаграждение, равно на 90 на сто от възнаграждението на председателя на Конституционния съд.

(2) Основното месечно възнаграждение за най-ниската съдийска, прокурорска и следователска длъжност се определя в размер на удвоената средномесечна заплата на заетите лица в бюджетната сфера съгласно данните на Националния статистически институт.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Възнагражденията за останалите длъжности в органите на съдебната власт се определят от пленума на Висшия съдебен съвет.

Чл. 219. На съдиите, прокурорите и следователите върху основното месечно възнаграждение се изплаща допълнително възнаграждение за продължителна работа като съдия, прокурор и следовател в размер 2 на сто за всяка година трудов стаж, но не повече от 40 на сто.

Чл. 220. Допълнително възнаграждение за извънреден труд на съдия, прокурор и следовател се заплаща само за изпълнение на служебни задължения в празнични и почивни дни.

Чл. 221. На съдиите, прокурорите и следователите се изплащат всяка година средства за тога или облекло в размер две средномесечни заплати на заетите лица в бюджетната сфера.

Чл. 222. При повишаване или преместване на съдия, прокурор или следовател в органите на съдебната власт не се изплащат обезщетения.

Чл. 223. Съдиите, прокурорите и следователите, докато заемат длъжността, могат да ползват жилища от ведомствения жилищен фонд на органите на съдебната власт.

Чл. 224. (1) Задължителното обществено и здравно осигуряване на съдиите, прокурорите и следователите се извършва за сметка на бюджета на съдебната власт.

(2) Съдиите, прокурорите и следователите задължително се застраховат срещу злополука за сметка на бюджета на съдебната власт.

Чл. 225. (1) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) При освобождаване от длъжност съдия, прокурор или следовател с

повече от 10 години стаж на такава длъжност има право на парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години има в органите на съдебната власт, но не повече от 20.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г., бр. 49 от 2018 г.) Обезщетението по ал. 1 не се изплаща в случаите по чл. 165, ал. 1, т. 3 и 5, както и когато комплексната оценка от последната атестация на съдията, прокурора или следователя е отрицателна. Обезщетение не се изплаща и в случаите по чл. 308, ал. 3, както и когато съдия, прокурор или следовател подаде оставка при образувано срещу него дисциплинарно производство с предложение за наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност.

(3) В случаите, когато съдия, прокурор или следовател е привлечен като обвиняем за извършване на умишлено престъпление или по отношение на него е образувано дисциплинарно производство, обезщетението не се изплаща до приключване на наказателното или дисциплинарното производство.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) При последващо освобождаване от длъжност съдията, прокурорът, следователят, членът на Висшия съдебен съвет, главният инспектор и инспекторът от Инспектората на Висшия съдебен съвет получава обезщетение в размер на разликата между размера на полученото обезщетение по ал. 1 и размера на обезщетението, определено към датата на последващото освобождаване.

(5) При смърт на съдия, прокурор или следовател обезщетението по ал. 1 се изплаща на наследниците му.

(6) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Редът и начинът на изчисляване на обезщетенията се определя с решение на Висшия съдебен съвет.

Чл. 226. Незаконно освободен от длъжност съдия, прокурор или следовател при възстановяване има право на обезщетение в размер на брутното му възнаграждение за времето, през което не е заемал длъжността, но за не повече от 6 месеца. Когато е бил назначен на друга длъжност с по-ниска заплата или е получавал възнаграждение за друга работа в по-нисък размер, той има право на разликата в заплатите или на разликата между заплатата и възнаграждението. Брутната заплата за определяне на обезщетението е определената му брутна заплата към момента на признаването на освобождаването за незаконно или на невявяването му да заеме длъжността.

Чл. 227. (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Съдия, прокурор или следовател може да бъде командирован при необходимост за не повече от 12 месеца с предварителното му писмено съгласие. В изключителни случаи той може да бъде командирован и без неговото съгласие за срок до три месеца. Той не може да бъде командирован повторно в същия орган на съдебната власт.

(2) (Нова – ДВ, бр. 90 от 2017 г.) Алинея 1 не се прилага, когато съдия, прокурор или следовател се командирова на незаета щатна длъжност.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 90 от 2017 г.) При невъзможност за формиране на състав за разглеждане на дело се командирова съдии за разглеждане на конкретното дело до приключването му на съответната инстанция при спазване на общите правила и принципа на случайния подбор чрез електронно разпределение.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 90 от 2017 г.) Бременни и майки с деца до тригодишна възраст не могат да бъдат командировани без предварителното им писмено съгласие.

(5) (Предишна ал. 4 - ДВ, бр. 90 от 2017 г.) За времето, през което съдия, прокурор или следовател е командирован за изпълнение на длъжност, която е по-висока от заеманата от него длъжност, той получава съответното по-високо възнаграждение.

(6) (Предишна ал. 5 - ДВ, бр. 90 от 2017 г.) Органът, в който е назначен магистратът, заплаща

възнаграждението за основната длъжност, на която е назначен, както и разликата до размера на по-високото възнаграждение за ранг и по-горестоящата длъжност, на която е командирован.

(7) (Предишна ал. 6 - ДВ, бр. 90 от 2017 г.) Командирането на съдия, прокурор или следовател се извършва след преценка за притежавания ранг за длъжността, за която е командирован, професионалния му стаж и опит, оценка от атестация и становище от прекия му административен ръководител.

(8) (Предишна ал. 7 - ДВ, бр. 90 от 2017 г.) За всяко командироване се издава заповед с мотиви за наличие на служебна необходимост за командирания съдия, прокурор или следовател.

(9) (Предишна ал. 8 - ДВ, бр. 90 от 2017 г.) В случаите, когато съответният закон поставя изискване за неизменност на състава, съдията продължава да участва в делата на съда, в който работи, а след приключване на командироването довършва и делата в съда, в който е бил командирован.

Чл. 227а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Съдия, прокурор или следовател може да бъде командирован от съответната колегия на Висшия съдебен съвет за изпълнение на длъжност по чл. 164, ал. 9 с негово писмено съгласие.

(2) Длъжността, срокът на командироването и възнаграждението се определят в споразумение между Висшия съдебен съвет и институцията по ал. 1.

(3) В случаите по ал. 1 командираният съдия, прокурор или следовател на всеки 6 месеца информира писмено Висшия съдебен съвет за осъществяваната от него дейност, а при приключването ѝ представя заключителен доклад.

(4) Когато срокът на командироването по ал. 1 надвишава една календарна година, щатната длъжност, заемана от командирания съдия, прокурор или следовател, се освобождава. След изтичане на срока на командироването лицето се възстановява на заеманата щатна длъжност в същия орган на съдебната власт.

Чл. 228. (Изм. - ДВ, бр. 30 от 2013 г., в сила от 26.03.2013 г., бр. 71 от 2013 г., в сила от 13.08.2013 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.).

Чл. 229. За неуредените в този раздел въпроси се прилага Кодексът на труда.

Раздел VI

Временно отстраняване от длъжност

Чл. 230. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 65 от 2017 г., изм., бр. 90 от 2017 г.; Решение № 2 на КС на РБ – бр. 19 от 2019 г.; изм., бр. 11 от 2020 г.) (1) Когато съдия, прокурор или следовател е привлечен като обвиняем за умишлено престъпление от общ характер, съответната колегия на Висшия съдебен съвет може да го отстрани от длъжност до приключването на наказателното производство. Главният прокурор по предложение на наблюдаващия прокурор прави мотивирано искане за временно отстраняване от длъжност, към което прилага достатъчно данни.

(2) Съответната колегия връчва на съдията, прокурора или следователя препис от искането по ал. 1 не по-късно от 7 дни преди заседанието, на което то ще бъде разгледано, като преди вземането на решение му предоставя възможност да бъде изслушан или да даде писмено становище.

- (3) Колегията се произнася в срок до 14 дни от получаване на искането по ал. 1 с мотивирано решение, което подлежи на обжалване по реда на чл. 323.
- (4) Срокът на временното отстраняване от длъжност в досъдебната фаза на наказателното производство не може да надвишава срока по чл. 234, ал. 8 от Наказателно-процесуалния кодекс. При изтичането му, независимо от това дали наказателното производство е било спирано, отстраненият съдия, прокурор или следовател може да поиска възстановяване на заеманата длъжност. Решението подлежи на обжалване по реда на чл. 323.
- (5) За периода на временното отстраняване от длъжност на съдията, прокурора и следователя се заплаща възнаграждение в размер на минималната работна заплата.
- (6) При промяна в обстоятелствата преди приключване на наказателното производство отстраненият съдия, прокурор или следовател може да поиска от съответната колегия на Висшия съдебен съвет да го възстанови на заеманата длъжност. Решението подлежи на обжалване по реда на чл. 323.
- (7) Когато по отношение на съдия, прокурор или следовател е постановена мярка за неотклонение задържане под стража или домашен арест във връзка с повдигнатото обвинение за умишлено престъпление от общ характер, той се смята за временно отстранен от длъжност от датата на влизане в сила на съдебния акт, с който се постановява мярката. Органът, постановил мярката за неотклонение, уведомява за това незабавно съответната колегия на Висшия съдебен съвет.
- (8) При отмяна или изменение на мярката за неотклонение в по-лека от посочените в ал. 7, в тридневен срок от отмяната или изменението, главният прокурор по предложение на наблюдаващия прокурор може да направи мотивирано искане за продължаване на временното отстраняване, ако не е изтекъл срокът по ал. 4, изречение първо. Искането се разглежда от съответната колегия на Висшия съдебен съвет по реда на ал. 1 – 3 в срок до 14 дни от получаването му. Ако искането на главния прокурор не бъде уважено, съдията, прокурорът или следователят се възстановява на заеманата длъжност от датата на решението на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.
- (9) При всички случаи общият срок на отстраняване в досъдебната фаза на наказателното производство по ал. 7 и 8 не може да бъде по-дълъг от този по ал. 4.

Чл. 231. (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) (Предишен текст на чл. 231, доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 90 от 2017 г., бр. 11 от 2020 г.) При прекратяване на наказателното производство, освен в случаите по чл. 24, ал. 1, т. 2 и 3 и ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс или при постановяване на оправдателна присъда съдията, прокурорът или следователят, който е временно отстранен от длъжност, се възстановява и му се заплаща разликата между получаваното възнаграждение по чл. 230, ал. 5 и пълния размер на трудовото възнаграждение за периода на отстраняването.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 90 от 2017 г., бр. 11 от 2020 г.) При осъждане с влязла в сила присъда, която е основание за освобождаване от длъжност на основание чл. 129, ал. 3, т. 3 от Конституцията, съдията, прокурорът или следователят възстановява в бюджета на съответния орган на съдебната власт полученото възнаграждение по чл. 230, ал. 5.

Чл. 232. (Доп. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) При образувано дисциплинарно производство за налагане на наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност на избран член на Висшия съдебен съвет, съдия, прокурор, следовател, административен ръководител или заместник на административен ръководител по предложение на дисциплинарния състав съответната колегия на Висшия съдебен съвет може да го отстрани от длъжност за срок до три месеца.

Раздел VII

Рангове. Повишаване на място. Старшинство

Чл. 233. (1) Възходящите рангове за съдия, прокурор и следовател са:

1. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) съдия в окръжен съд и прокурор в окръжна прокуратура;

2. съдия в апелативен съд и прокурор в апелативна прокуратура;

3. съдия във Върховния касационен съд и във Върховния административен съд, прокурор във Върховната касационна прокуратура и във Върховната административна прокуратура и следовател в Националната следствена служба.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 11 от 2020 г.) Съдиите в градския съд в град София, в специализирания наказателен съд, в Административен съд – София-област и в Административния съд - град София са с ранг на съдия в апелативен съд, а съдиите в районния съд в град София са с ранг на съдия в окръжен съд.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Прокурорите в градската прокуратура в град София и прокурорите в специализираната прокуратура са с ранг на прокурор в апелативна прокуратура, а прокурорите в районната прокуратура в град София са с ранг на прокурор в окръжна прокуратура.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Съдиите в апелативния специализиран наказателен съд са с ранг на съдии във Върховния касационен съд.

(5) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Прокурорите в апелативната специализирана прокуратура са с ранг на прокурор във Върховната касационна прокуратура.

(6) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм. и доп., бр. 90 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Въз основа на степента на натовареност на съответния орган на съдебната власт Висшият съдебен съвет определя допълнително възнаграждение на съдия, прокурор или следовател. Съдиите в апелативния специализиран наказателен съд, в специализирания наказателен съд, прокурорите в апелативна специализирана прокуратура, в специализирана прокуратура и следователите в следствения отдел на специализираната прокуратура получават допълнително възнаграждение в размер, определен по утвърдени от съответната колегия на Висшия съдебен съвет правила за индивидуална оценка на резултатите от дейността, но не повече от 6 основни месечни възнаграждения годишно.

Чл. 234. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Повишаване на място в по-горен ранг и съответно на възнаграждение на съдия, прокурор или следовател може да се извърши при получена положителна комплексна оценка "много добра" от последното атестиране, ако е прослужил на съответната или приравнена длъжност най-малко три години и има необходимия съгласно чл. 164 юридически стаж за заемане на длъжността, съответстваща на по-високия ранг.

Чл. 235. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Повишаването на място се извършва съобразно ранговете на съдия, прокурор и следовател.

Чл. 236. Освободеният от длъжност съдия, прокурор или следовател, с изключение на освободения поради влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление или е наложено дисциплинарно наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност, при последващо назначение запазва ранга, който е имал при освобождаването си.

Чл. 237. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Старшинството на съдия, прокурор и следовател се определя:

1. от длъжността, която заема в съответния съд, в прокуратура или в следствен орган;
2. при равни длъжности - от притежавания ранг по чл. 233, ал. 1 - 5;
3. при равни длъжности и ранг - от продължителността на прослуженото време на същата длъжност;
4. при еднакво прослужено време на същата длъжност - от продължителността на прослуженото време на други длъжности като съдия, прокурор или следовател.

(2) Старшинството на военните съдии, прокурори и следователи се определя от длъжността, която заемат, при равна длъжност - от ранга по чл. 233, ал. 1 - 5, при равна длъжност и ранг - от военното звание, а при равно звание - от продължителността на прослуженото време на други длъжности като съдия, прокурор или следовател.

Глава десета

МЛАДШИ СЪДИИ, МЛАДШИ ПРОКУРОРИ И МЛАДШИ СЛЕДОВАТЕЛИ. СЪДЕБНИ ПОМОЩНИЦИ И ПРОКУРОРСКИ ПОМОЩНИЦИ (Загл. изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

Раздел I

Младши съдии, младши прокурори и младши следователи (Загл. изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

Чл. 238. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За младши съдия, младши прокурор и младши следовател може да се назначи лице, което отговаря на изискванията по чл. 162, издържало е конкурс по чл. 176, ал. 1, т. 1, както и съответните изпити след завършен курс на задължително първоначално обучение в Националния институт на правосъдието.

Чл. 239. (1) Младши съдия се назначава в окръжен съд.

(2) Младши прокурор се назначава в районна прокуратура.

(3) (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., нова, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Младши следовател се назначава в окръжен следствен отдел.

Чл. 240. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Младшият съдия, младшият прокурор и младшият следовател се назначават за срок две години.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Срокът по ал. 1 може да се продължи с още 6 месеца с решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(3) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г.) Младши съдия със стаж над една година може да бъде командирован на свободно място в районен съд в същия съдебен район.

Чл. 241. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) При встъпването си в длъжност младшият съдия, младшият прокурор и младшият следовател полагат клетва съответно по чл. 155 или 156.

Чл. 242. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) (Предишен текст на чл. 242 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Административният ръководител на съответния съд или прокуратура определя със заповед съдия, прокурор или следовател – наставник на младшия съдия, младшия прокурор и съответно на младшия следовател, който наблюдава и подпомага професионалното му развитие.

(2) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 28 от 2016 г., бр. 49 от 2018 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет приема правила за дейността на съдиите, прокурорите и следователите – наставници.

Чл. 243. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) След изтичането на срока по чл. 240 младшият съдия, младшият прокурор или младшият следовател се назначава на длъжност съдия в районен съд, прокурор в районна прокуратура, съответно следовател в окръжен следствен отдел, без провеждане на конкурс.

(2) Ако в съответния съдебен район няма свободна длъжност, на лицето се предлага място в друг съдебен район.

Раздел II

Съдебни помощници и прокурорски помощници

Чл. 244. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 28 от 2016 г.) В съдилищата и в прокуратурите по преценка на съответната колегия на Висшия съдебен съвет въз основа на степента на натовареност на съответния орган на съдебната власт може да има съдебни помощници и

прокурорски помощници.

Чл. 245. (1) За съдебен и прокурорски помощник се назначава лице, което отговаря на изискванията по чл. 162 и е издържало конкурс за съдебен служител.

(2) Кандидатите се назначават по реда на класирането им от конкурсната комисия.

Чл. 246. (1) Съдебните помощници се назначават от административния ръководител на съответния съд.

(2) Прокурорските помощници се назначават от главния прокурор или административния ръководител на съответната прокуратура.

Чл. 246а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Съдебните помощници подпомагат съдиите, административните ръководители и заместниците им в тяхната работа, като:

1. изготвят проекти на съдебни актове;

2. проучват, анализират и обобщават съдебната практика и становищата в правната доктрина и правят сравнително-правни проучвания по определен въпрос, възложен от съдия, административния ръководител или от негов заместник;

3. изготвят становища по писма и сигнали по правни въпроси, постъпили в съда;

4. подпомагат административните ръководители и председателите на отделения при образуване на делата;

5. изпълняват други възложени от административните ръководители и техните заместници дейности.

(2) Прокурорските помощници подпомагат прокурорите и административните ръководители в тяхната работа. На прокурорските помощници може да се възлага изготвянето на проекти на прокурорски актове.

(3) Административните ръководители на съда и прокуратурата утвърждават и публикуват на интернет страницата на съответния орган на съдебната власт в интернет правила за организацията на работата на съдебните помощници и прокурорските помощници.

Чл. 246б. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Съдебните помощници и прокурорските помощници са длъжни да пазят като служебна тайна сведенията, които са им станали известни в кръга на службата и засягат интересите на гражданите, юридическите лица, административните органи и държавата.

(2) Във връзка със служебната си дейност съдебните помощници и прокурорските помощници нямат право да дават правни съвети и мнения на страните, на процесуалните им пълномощници или на трети лица.

(3) При изпълнение на служебните си задължения и в обществения живот съдебните помощници и прокурорските помощници трябва да имат поведение, съобразено с професионалната етика, и да не накърняват престижа на съдебната власт.

(4) Съдебните помощници и прокурорските помощници задължително се застраховат срещу злополука за сметка на бюджета на съдебната власт.

Чл. 247. Съдебните и прокурорските помощници получават основно месечно трудово възнаграждение в

размер до 90 на сто от основното възнаграждение за най-ниската съдийска или прокурорска длъжност.

Чл. 248. За неуредените в този раздел въпроси се прилага Кодексът на труда.

Глава единадесета

НАЦИОНАЛЕН ИНСТИТУТ НА ПРАВОСЪДИЕТО

Чл. 249. (1) Националният институт на правосъдието осъществява:

1. (изм. - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) задължително първоначално обучение на кандидатите за младши съдия, младши прокурор, и младши следовател;

2. (нова – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) задължително въвеждащо обучение на съдиите, прокурорите и следователите при първоначално назначаване в органите на съдебната власт и при избор на съдебните заседатели за първи мандат;

3. (доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., предишна т. 2, доп., бр. 49 от 2018 г.) поддържането и повишаването на квалификацията на съдиите, прокурорите и следователите, членовете на Висшия съдебен съвет, главния инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет, на държавните съдебни изпълнители, съдиите по вписванията, съдебните помощници, прокурорските помощници, съдебните служители, съдебните заседатели, на инспекторите от Инспектората към министъра на правосъдието и на други служители от Министерството на правосъдието;

4. (нова – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) електронно обучение и организира приложно изследване и анализ на практики в областта на правосъдието.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 49 от 2018 г.) Националният институт на правосъдието осъществява поддържането и повишаването на квалификацията чрез обучителни дейности и на други лица, когато това му е възложено със закон или акт на Министерския съвет.

Чл. 250. Националният институт на правосъдието е юридическо лице със седалище София.

Чл. 251. (1) Финансирането на Националния институт на правосъдието се осъществява от бюджета на съдебната власт, от програми и проекти, от дарения и от собствена дейност, свързана с обучение.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) Висшият съдебен съвет осигурява по бюджета на Националния институт на правосъдието средствата, необходими за провеждане на всички предвидени в закона дейности.

Чл. 252. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Националният институт на правосъдието се ръководи от управителен съвет, в състава на който се включват петима представители на Висшия съдебен съвет и двама представители на Министерството на правосъдието.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор са членове по право на управителния съвет от квотата на Висшия съдебен съвет, а останалите представители се избират с решение на пленума по предложение на съответната колегия, по един от съдийската и прокурорската колегия. Председателят на Върховния касационен съд е председател на управителния съвет.

(3) Министърът на правосъдието е член по право на управителния съвет от квотата на Министерството на правосъдието.

Чл. 252а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Изборен член на управителния съвет може да бъде освободен от представлявания орган:

1. при подаване на оставка;

2. при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си повече от шест месеца;

3. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) когато бъде освободен като член на Висшия съдебен съвет - за представителите на Висшия съдебен съвет, по предложение на министъра на правосъдието за представителя на Министерството на правосъдието;

4. при тежко нарушение или системно неизпълнение на задълженията.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В случаите по ал. 1 представляваният орган в едномесечен срок избира нов член на управителния съвет.

Чл. 253. Управителният съвет на Националния институт на правосъдието:

1. (изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) избира и освобождава директора и заместник-директорите;

2. приема учебните програми;

3. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) одобрява проекта на бюджет на Националния институт на правосъдието и го представя пред пленума на Висшия съдебен съвет;

4. приема вътрешните правила, предвидени в правилника по чл. 263;

5. одобрява състава на програмния съвет на Националния институт на правосъдието;

6. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) прави предложение пред пленума на Висшия съдебен съвет за определяне числеността на служителите;

7. приема тригодишен план за дейността си;

8. организира, ръководи и контролира участието на Националния институт на правосъдието в Европейската мрежа за съдебно обучение.

Чл. 254. (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Решенията на управителния съвет се приемат с мнозинство повече от половината от членовете му, с изключение на решенията по чл. 253, т. 1 - 4 и по предложението по чл. 263, които се приемат с мнозинство от две трети от членовете.

Чл. 255. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Националният институт на правосъдието се управлява и представлява от директор.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Директорът на Националния институт на правосъдието се избира за срок 5 години. Той може да бъде избран за още един мандат, след оценка на дейността му от управителния съвет. Директорът се подпомага от заместник-директори.

(3) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За директор и заместник-директор на Националния институт на правосъдието може да бъде избрано лице, което:

1. има висше юридическо образование и юридическа правоспособност;

2. притежава високи професионални и нравствени качества и практически опит в съдебната система;

3. (доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) отговаря на изискванията за стаж по чл. 164, ал. 7 за директор и на изискванията за стаж по чл. 164, ал. 5 за заместник-директор;

4. (доп. – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер с наложено наказание лишаване от свобода или лишаване от право да заема определена държавна или обществена длъжност, като това обстоятелство се установява служебно.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Директорът се освобождава от управителния съвет:

1. при подаване на оставка;

2. при трайна фактическа невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от 6 месеца;

3. при осъждане за умишлено престъпление от общ характер с наложено наказание лишаване от свобода или лишаване от право да заема определена държавна или обществена длъжност;

4. за тежко или системно нарушение на този закон и на правилника по чл. 263.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) В отсъствие на директора неговите правомощия се упражняват от писмено оправомощен от него заместник-директор.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Заместник-директорите се избират и освобождават от управителния съвет по предложение на директора за срока на неговия мандат.

Чл. 256. (1) Програмният съвет е помощен орган на Националния институт на правосъдието, който има консултативни функции.

(2) Съставът на програмния съвет се одобрява от управителния съвет и включва изтъкнати специалисти от правната теория и практика.

(3) Членовете на програмния съвет участват в изготвянето и актуализирането на учебните програми.

Чл. 257. (1) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Учебните програми на Националния институт на правосъдието се приемат от управителния съвет по предложение на директора след съгласуване с пленума на Висшия съдебен съвет.

(2) Програмите и дейностите за повишаване квалификацията на държавните съдебни изпълнители, на съдиите по вписванията, на съдебните служители, на инспекторите от Инспектората към министъра на правосъдието и на други служители от Министерството на правосъдието се съгласуват с министъра на правосъдието.

Чл. 258. (Изм. - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 81 от 2012 г., в сила от 1.09.2012 г., изм. и доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Срокът на обучението по чл. 249, ал. 1, т. 1 е 9 месеца и започва през месец септември на съответната година. През време на обучението кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи получават 70 на сто от основното възнаграждение на младши съдия, младши прокурор и младши следовател за сметка на бюджета на съдебната власт чрез Националния институт на правосъдието. Средствата се осигуряват от бюджета на съдебната власт чрез увеличаване на бюджета на Националния институт на правосъдието съобразно конкретния брой кандидати за младши съдии, младши прокурори и младши следователи за съответния випуск.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В края на обучението кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи полагат писмен и устен изпит с практическа насоченост, като оценките са по шестобалната система.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Изпитите по ал. 2 се провеждат от комисия, определена от съответната колегия на Висшия съдебен съвет, в състав председател и четирима членове, която включва съдии и прокурори. В комисията не могат да участват постоянни преподаватели в Националния институт на правосъдието, както и членове на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(4) Резултатите от писмения и устния изпит се обявяват на общодостъпно място в сградата на Националния институт на правосъдието и на страницата му в интернет.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) За резултатите от изпитите се изготвя обща оценка, която представлява средно аритметично от сбора от оценката от писмения и устния изпит, и се изпраща на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В края на обучението постоянните преподаватели изготвят доклади за нравствените и професионалните качества по чл. 162, т. 3, проявени от кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи по време на обучението. Докладите се предоставят на съответната колегия на Висшия съдебен съвет заедно с оценката по ал. 5.

Чл. 258а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Успешно завършил обучението по чл. 249, ал. 1, т. 1 е кандидатът за младши съдия, младши прокурор и младши следовател, който е получил обща оценка по чл. 258, ал. 5, не по-ниска от много добър

"4,50".

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За кандидатите за младши съдия, младши прокурор и младши следовател, които не са завършили успешно обучението по чл. 249, ал. 1, т. 1, се насрочва повторно писмен и устен изпит не по-рано от един месец и не по-късно от два месеца от обявяването на оценката по чл. 258, ал. 5. При повторно получена оценка от изпитите, по-ниска от много добър "4,50", кандидатът не се назначава на длъжност младши съдия, младши прокурор и младши следовател.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет назначава кандидатите, успешно завършили обучението по чл. 249, ал. 1, т. 1, на длъжността, за която са одобрени с решението по чл. 186, ал. 7.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 81 от 2012 г., в сила от 1.09.2012 г.) Кандидатите, които са отказали да заемат длъжността или са се отказали от обучението без уважителна причина, както и неиздържалите повторно изпитите, възстановяват на Националния институт на правосъдието получените суми по чл. 258, ал. 1.

(5) (Изм. - ДВ, бр. 81 от 2012 г., в сила от 1.09.2012 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Осигурителните вноски за държавното обществено осигуряване, допълнителното задължително пенсионно осигуряване, здравното осигуряване и застраховането срещу злополука на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи за периода на обучението им по чл. 249, ал. 1, т. 1 са за сметка на бюджета на съдебната власт.

(6) Периодът на обучение на издържалите изпитите се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 - 7.

Чл. 258б. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Статусът на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи по време на обучението им по чл. 249, ал. 1, т. 1, организацията и редът за провеждането на изпитите по чл. 258 и 258а се уреждат с актове, приети от Висшия съдебен съвет, които се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 259. (1) (Предишен текст на чл. 259 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) При първоначално назначаване на длъжност в органите на съдебната власт през първата година след встъпването си в длъжност съдиите, прокурорите и следователите преминават задължителен курс за повишаване на квалификацията.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В случаите по ал. 1 на съдиите, прокурорите и следователите се определя наставник по реда на чл. 242 за първата година от встъпването в длъжност.

Чл. 260. Участието на съдебните служители в съответните квалификационни курсове на Националния институт на правосъдието се взема предвид при повишаването им.

Чл. 261. (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет може да реши определени курсове да са задължителни за съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители в случаите на:

1. повишаване в длъжност;
2. назначаване за административен ръководител;
3. специализация.

Чл. 262. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 32 от 2011 г., в сила от 1.01.2012 г., доп., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 49 от 2018 г.) (1) Преподавателите към Националния институт на правосъдието са постоянни и временни. Обучението на кандидатите за младши съдии, младши прокурори и младши следователи се осъществява от постоянни преподаватели, но в него могат да участват и временни преподаватели.

(2) Постоянни и временни преподаватели към Националния институт на правосъдието са съдии, прокурори и следователи. Временни преподаватели може да бъдат научни сътрудници по правни науки и експерти в други области.

(3) Съдиите, прокурорите и следователите, избрани за постоянни преподаватели от управителния съвет, се командироваат за срок до една година от съответната колегия на Висшия съдебен съвет по предложение на управителния съвет на Националния институт на правосъдието. Срокът може да бъде удължаван ежегодно след оценяване работата на постоянния преподавател от управителния съвет на Националния институт на правосъдието в рамките на обща продължителност 5 години.

(4) Съдиите, прокурорите, следователите и съдебните служители осъществяват преподавателска дейност като временни преподаватели в Националния институт на правосъдието и разработват учебни материали, самообучителни ресурси и публикации, необходими за обучителната дейност на Националния институт на правосъдието, въз основа на заповед, издадена от директора на Националния институт на правосъдието.

(5) Редът за определяне на лицата по ал. 2, 3 и 4 и възнагражденията им се уреждат с вътрешните правила по чл. 253, т. 4.

(6) При осъществяване на преподавателска дейност в Националния институт на правосъдието временните преподаватели ползват платен служебен отпуск.

Чл. 263. (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм. бр. 28 от 2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет по предложение на управителния съвет приема правилник за организацията на дейността на Националния институт на правосъдието и на неговата администрация, който се обнародва в "Държавен вестник".

Глава дванадесета

ДЪРЖАВНИ СЪДЕБНИ ИЗПЪЛНИТЕЛИ

Чл. 264. (1) В районните съдилища има държавни съдебни изпълнители.

(2) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Държавните съдебни изпълнители осъществяват принудително изпълнение на частни притезания. На държавния съдебен изпълнител може да се възложи и събирането на вземания на органите на съдебната власт.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Броят на държавните съдебни изпълнители се определя от министъра на правосъдието.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) В районните съдилища, където няма държавен съдебен изпълнител, функциите на държавен съдебен изпълнител се изпълняват от районен съдия, определен от председателя на съответния съд, за което се уведомява министърът на правосъдието.

Чл. 265. Държавните съдебни изпълнители се назначават от министъра на правосъдието след провеждане на конкурс. Министърът на правосъдието може да насрочи конкурс и по предложение на председателя на районния съд.

Чл. 266. (1) Министърът на правосъдието насрочва конкурс за държавни съдебни изпълнители със заповед, с която се определя редът за провеждането му.

(2) Заповедта се обявява на общодостъпно място в сградата на районния съд, обнародва се в "Държавен вестник" и се публикува в един централен ежедневник и на страницата на Министерството на правосъдието в интернет в двумесечен срок преди датата за провеждане на конкурса.

(3) Заповедта по ал. 1 съдържа и:

1. брой на свободните длъжности за държавни съдебни изпълнители и районите на дейността им;
2. дата, час и място на провеждане на конкурса;

3. място и срок за приемане на конкурсните документи;

4. размер на държавната такса за участие в конкурс и сметка, по която тя се внася.

(4) Министерството на правосъдието събира държавна такса за конкурса в размер, определен с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 267. За участие в конкурс за държавни съдебни изпълнители могат да кандидатстват лица, които отговарят на изискванията по чл. 162.

Чл. 268. (1) Конкурсът за държавни съдебни изпълнители се състои от писмен и устен изпит.

(2) Конкурсът се провежда от комисия в състав - председател и двама членове, определени от министъра на правосъдието.

(3) Конкурсната комисия извършва класирането на кандидатите и в 7-дневен срок го изпраща на министъра на правосъдието.

(4) Министърът на правосъдието в 14-дневен срок от получаване на резултатите от класирането назначава кандидатите, издържали конкурса, по поредността на класирането до заемането на свободните места.

Чл. 269. (1) (Предишен текст на чл. 269 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) В случай че е налице единствен кандидат, който е работил като държавен съдебен изпълнител повече от 5 години, той се назначава на длъжност без конкурс.

(2) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Алинея 1 не се прилага, когато на лицето е било наложено дисциплинарно наказание уволнение.

Чл. 270. Министърът на правосъдието по искане на държавен съдебен изпълнител, който е изпълнявал длъжността не по-малко от две години, може да го премести в друг районен съд след вземане мнението на председателите на съответните районни съдилища.

Чл. 270а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Държавният съдебен изпълнител е длъжен да пази професионална тайна за обстоятелствата, станали му известни във връзка с работата, и не може да ги ползва за свое или чуждо облагодетелстване. Тези задължения се отнасят и за времето, в което държавният съдебен изпълнител не упражнява функциите си или дейността му е преустановена.

(2) Държавният съдебен изпълнител е длъжен да спазва професионалната етика, да опазва престижа на съдебната власт и да повишава квалификацията си.

(3) Министърът на правосъдието може да отправя препоръки в случаите, когато са констатирани пропуски в дейността на държавния съдебен изпълнител, които не представляват дисциплинарни нарушения.

Чл. 271. Държавният съдебен изпълнител се освобождава от длъжност от министъра на правосъдието:

1. при пенсиониране;

2. по собствено желание;

3. при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление;

4. при трайна невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година;

5. при тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения.

Чл. 272. (1) Министърът на правосъдието може да отстрани от длъжност държавен съдебен изпълнител, който е привлечен като обвиняем за престъпление от общ характер.

(2) При прекратяване на наказателното производство или при постановяване на оправдателна присъда държавният съдебен изпълнител, който е временно отстранен от длъжност, се възстановява и му се заплаща трудовото възнаграждение за периода на отстраняване.

Чл. 273. (1) В съдебните райони с двама или повече държавни съдебни изпълнители единият от тях с доказани професионални качества се назначава от министъра на правосъдието за ръководител за срок 5 години с право на повторно назначаване. За ръководната длъжност, която изпълнява, лицето получава допълнително възнаграждение.

(2) При отсъствие на ръководителя той се замества от държавен съдебен изпълнител, определен от председателя на районния съд, за което се уведомява министърът на правосъдието.

Чл. 274. (1) (Предишен текст на чл. 274 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Когато длъжността не е заета или назначеният държавен съдебен изпълнител е възпрепятстван да я изпълнява и не може да бъде заместен от друг държавен съдебен изпълнител от същия съд, председателят на съответния окръжен съд или министърът на правосъдието може да командирова на негово място държавен съдебен изпълнител от друг съдебен район.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Министърът на правосъдието може да възложи на съдия по вписванията от същия съд да изпълнява функциите на държавен съдебен изпълнител.

Чл. 275. (1) При изпълнение на длъжността си държавният съдебен изпълнител носи особен знак, определен от министъра на правосъдието.

(2) Държавните органи, длъжностните лица, организациите и гражданите са длъжни да оказват съдействие на държавния съдебен изпълнител при изпълнение на служебните му задължения.

(3) Държавният съдебен изпълнител може да поиска съдействие, а полицейските органи са длъжни да му го окажат незабавно, ако противозаконно се пречи на изпълнението на служебните му задължения.

Чл. 276. (1) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) Възнаграждението на държавния съдебен изпълнител е 90 на сто от възнаграждението на съдия в районен съд.

(2) (Предишен текст на чл. 276 - ДВ, бр. 33 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) За доказана професионална квалификация и образцово изпълнение на служебните задължения след прослужени 6 години министърът на правосъдието може да определи на държавен съдебен изпълнител възнаграждение до размера на възнаграждението на съдия в окръжен съд по предложение на председателя на съответния съд.

Чл. 277. (1) На държавните съдебни изпълнители се изплащат всяка година средства за облекло в размер на две средномесечни заплати на заетите в бюджетната сфера.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2018 г. - изм., бр. 76 от 2016 г. относно влизането в сила, изм., бр. 90 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Задължителното обществено и здравно осигуряване на държавните съдебни изпълнители и застраховането им срещу злополука при или по повод изпълнение на служебните им задължения се извършват за сметка на бюджета на съдебната власт.

(3) При прекратяване на трудовото правоотношение на държавните съдебни изпълнители се изплаща обезщетение при условията на чл. 225.

Чл. 278. Доколкото в тази глава не е предвидено друго, прилага се Кодексът на труда.

Глава тринадесета

СЪДИИ ПО ВПИСВАНИЯТА

Чл. 279. (1) В районните съдилища има съдии по вписванията.

(2) Броят на съдиите по вписванията се определя от министъра на правосъдието.

(3) В районните съдилища, където няма съдия по вписванията или той е възпрепятстван да осъществява

функциите си, те се изпълняват от районен съдия, за което се уведомява министърът на правосъдието.

(4) Министърът на правосъдието може да възложи на държавен съдебен изпълнител от същия съд да изпълнява функции на съдия по вписванията.

Чл. 280. (1) Съдията по вписванията:

1. разпорежда или отказва вписванията, отбелязванията или заличаванията в имотния регистър и се произнася за издаването на справки и удостоверения;

2. извършва нотариални и други действия, предвидени със закон.

(2) Съдия по вписванията може да извършва действия само в своя район.

Чл. 281. Съдията по вписванията се назначава от министъра на правосъдието след провеждане на конкурс. Министърът на правосъдието може да насрочи конкурс и по предложение на председателя на районния съд.

Чл. 282. (1) Министърът на правосъдието насрочва конкурс за съдии по вписванията със заповед, с която се определя редът за провеждане на конкурса.

(2) Заповедта се обявява на общодостъпно място в сградата на районния съд, обнародва се в "Държавен вестник" и се публикува в един централен ежедневник и на страницата на Министерството на правосъдието в интернет в двумесечен срок преди датата за провеждане на конкурса.

(3) Заповедта по ал. 1 съдържа и:

1. брой на свободните длъжности за съдии по вписванията и районите на дейността им;

2. дата, час и място на провеждане на конкурса;

3. място и срок за приемане на конкурсните документи;

4. размер на държавната такса за участие в конкурса и сметка, по която тя се внася.

(4) Министерството на правосъдието събира държавна такса за конкурса в размер, определен с тарифа, одобрена от Министерския съвет.

Чл. 283. За участие в конкурс за съдии по вписванията могат да кандидатстват лица, които отговарят на изискванията по чл. 162.

Чл. 284. (1) Конкурсът за съдии по вписванията се състои от писмен и устен изпит.

(2) Конкурсът се провежда от комисия в състав - председател и двама членове, определени от министъра на правосъдието.

(3) Конкурсната комисия извършва класирането на кандидатите и в 7-дневен срок го изпраща на министъра на правосъдието.

(4) Министърът на правосъдието в двуседмичен срок от получаване на резултатите от класирането назначава кандидатите, издържали конкурса, по поредността на класирането до заемането на свободните места.

Чл. 285. (1) (Предишен текст на чл. 285 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) В случай че е налице единствен кандидат, който е работил като съдия по вписванията повече от 5 години, той се назначава на длъжност без конкурс.

(2) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Алинея 1 не се прилага, когато на лицето е било наложено дисциплинарно наказание уволнение.

Чл. 286. Министърът на правосъдието по искане на съдия по вписванията, който е изпълнявал длъжността не по-малко от две години, може да го премести в друг районен съд след вземане мнението на председателите на съответните районни съдилища.

Чл. 286а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Съдията по вписванията е длъжен да пази професионална тайна за обстоятелствата, станали му известни във връзка с работата, и не може да ги използва за свое или чуждо облагодетелстване. Тези задължения се отнасят и за времето, в което съдията по вписванията не упражнява функциите си или дейността му е преустановена.

(2) Съдията по вписванията е длъжен да спазва професионалната етика, да опазва престижа на професията и да повишава квалификацията си.

(3) Министърът на правосъдието може да отправя препоръки в случаите, когато са констатирани пропуски в дейността на съдията по вписванията, които не представляват дисциплинарни нарушения.

Чл. 287. Съдията по вписванията се освобождава от длъжност от министъра на правосъдието:

1. при пенсиониране;

2. по собствено желание;

3. при влизане в сила на присъда, с която е наложено наказание лишаване от свобода за умишлено престъпление;

4. при трайна невъзможност да изпълнява задълженията си за повече от една година;

5. при тежко нарушение или системно неизпълнение на служебните задължения.

Чл. 288. (1) Министърът на правосъдието може да отстрани от длъжност съдия по вписванията, който е привлечен като обвиняем за престъпление от общ характер.

(2) При прекратяване на наказателното производство или при постановяване на оправдателна присъда съдията по вписванията, който е временно отстранен от длъжност, се възстановява и му се заплаща трудовото възнаграждение за периода на отстраняване.

Чл. 289. (1) В службите по вписванията с повече от един съдия по вписванията единият от тях с доказани професионални качества се назначава от министъра на правосъдието за ръководител за срок 5 години с право на повторно назначаване. За ръководната длъжност, която изпълнява, лицето получава допълнително възнаграждение.

(2) При отсъствие на ръководителя той се замества от съдия по вписванията, определен от председателя на районния съд, за което се уведомява министърът на правосъдието.

Чл. 290. Когато длъжността не е заета или назначеният съдия по вписванията е възпрепятстван да я изпълнява и не може да бъде заместен от друг съдия по вписванията от същия съд, председателят на съответния окръжен съд или министърът на правосъдието може да командирова на негово място съдия по вписванията от друг съдебен район.

Чл. 291. (1) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) Възнаграждението на съдия по вписванията е 90 на сто от възнаграждението на съдия в районен съд.

(2) (Предишен текст на чл. 291 - ДВ, бр. 33 от 2009 г., в сила от 1.01.2010 г.) За доказана професионална квалификация и образцово изпълнение на служебните задължения след прослужени 6 години министърът на правосъдието може да определи на съдия по вписванията възнаграждение до размера на възнаграждението на съдия от окръжен съд по предложение на председателя на съответния съд.

Чл. 292. (1) На съдиите по вписванията се изплащат всяка година средства за облекло в размер на две средномесечни заплати на заетите в бюджетната сфера.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2018 г. - изм., бр. 76 от 2016 г. относно влизането в сила, изм., бр. 90 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Задължителното обществено и здравно осигуряване на съдиите по

вписванията и застраховането им срещу злополука при или по повод изпълнение на служебните им задължения се извършват за сметка на бюджета на съдебната власт.

(3) При прекратяване на трудовото правоотношение на съдиите по вписванията се изплаща обезщетение при условията по чл. 225.

Чл. 293. Доколкото в тази глава не е предвидено друго, прилага се Кодексът на труда.

Глава четринадесета

ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ

Чл. 294. (1) Завършилите висше образование по специалността "Право" придобиват юридическа правоспособност след 6-месечен стаж като стажант-юристи и полагане на изпит.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) През времето на стажа стажант-юристите се запознават практически с основните функции и с организацията на работата на професиите, за които се изисква юридическо образование и участват в изготвянето на проекти на актове и документи с правно значение.

Чл. 295. (1) Стажант-юрист може да е български гражданин, гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, или чужденец, завършил висше образование по специалността "Право" в Република България.

(2) Стажант-юрист може да е и български гражданин, гражданин на друга държава - членка на Европейския съюз, или чужденец, завършил юридическо образование в чужбина, при условие че придобитата от него диплома се признава от Република България и е легализирана.

Чл. 296. Кандидатът за стажант-юрист подава в Министерството на правосъдието:

1. писмено заявление, в което посочва трите си имена, единния граждански номер, съответно личния номер на чужденец, и постоянния си адрес;

2. нотариално заверено копие от диплома или уверение за завършено висше образование по специалността "Право";

3. (отм. – ДВ, бр. 103 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.);

4. копие от документ за самоличност;

5. копие от удостоверението за пребиваване - за гражданите на друга държава - членка на Европейския съюз;

6. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) писмено съгласие от наставника по чл. 297, ал. 5 и индивидуален стажантски план за провеждане на професионалния стаж по чл. 297, ал. 2, т. 2.

Чл. 297. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Министърът на правосъдието или оправомощен от него заместник-министър разпределя стажант-юриста към окръжния съд, в чийто съдебен район е постоянният му адрес. По изключение, когато важни обстоятелства налагат това, стажант-юристът може да бъде разпределен и в друг съдебен район.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Стажът за придобиване на юридическа правоспособност се провежда на два етапа:

1. основен: общо запознаване с основните функции, задълженията и с организацията на дейността на органите на съдебната власт с продължителност, не по-малка от два месеца; във всеки орган на съдебната власт на стажант-юриста се определя наставник;

2. професионален: при адвокат, нотариус, частен съдебен изпълнител, представител на друга професия, за

която се изисква юридическо образование, в орган на изпълнителната власт или в друга институция, определена с наредбата по чл. 297а, чиято дейност е свързана с развитието на правото, съдебната власт или защитата на правата на човека; професионалният стаж е с продължителност 4 месеца и се провежда под ръководството на наставник; професионалният стаж може да бъде проведен и в орган на съдебната власт по т. 1.

(3) (Предишна ал. 2, изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) По време на стажа стажант-юристът не получава възнаграждение и времето не се зачита за осигурителен стаж, освен когато договарят с лице по ал. 2, т. 2 предвижда друго.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна ал. 3, изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Стажът по ал. 2, т. 1 се отчита при атестирането на съответния съдия, прокурор или следовател.

(5) (Предишна ал. 4, изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Стажът по ал. 2, т. 2 се провежда под ръководството на наставник с най-малко 5 години стаж на съответната длъжност или професия. Мястото на провеждане на професионалния стаж е в окръжния район, посочен по реда на чл. 296, т. 1.

(6) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., предишна ал. 5, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Стажът се смята за приключен, ако стажантската книжка е надлежно заверена от съответния съд, прокуратура и следствен отдел.

Чл. 297а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Министърът на правосъдието издава наредба, с която определя:

1. реда за назначаване и разпределение на стажант-юристите;
2. реквизитите на издадената на стажант-юриста стажантска книжка;
3. документите, критериите, стандартите, етапите и предметния обхват на стажантските програми;
4. реда за осъществяване на контрол за изпълнението на стажантските програми;
5. реда за провеждане на изпита за придобиване на юридическа правоспособност;
6. реда за поддържане на публичен регистър на лицата, придобили юридическа правоспособност.

Чл. 298. (1) След приключване на стажа стажант-юристът полага изпит за придобиване на юридическа правоспособност.

(2) За явяване на изпит стажант-юристът подава писмено заявление до министъра на правосъдието чрез председателя на съответния окръжен съд, към което прилага стажантската си книжка.

Чл. 299. (1) Министърът на правосъдието определя със заповед деня и часа на провеждане на изпита за придобиване на правоспособност, състава на комисията за провеждане на изпита, както и допуснатите до изпит стажант-юристи.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Заповедта на министъра на правосъдието и списъкът на допуснатите до изпит стажант-юристи се обявяват в Министерството на правосъдието в тридневен срок преди датата на провеждането на изпита и се публикуват на интернет страницата на Министерството на правосъдието в интернет.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Изпитът се провежда два пъти годишно от петчленна комисия в състав: председател – представител от Инспектората към министъра на правосъдието, и членове – представител на Висшия адвокатски съвет, двама представители на органите на съдебната власт, хабилитиран учен по правни науки. Органите на съдебната власт и на Висшия адвокатски съвет уведомяват министъра на правосъдието за определените от тях представители.

(4) (Отм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., нова, бр. 49 от 2018 г.) Министърът на правосъдието със заповед по ал. 1 може да насрочва изпит и по-често от два пъти годишно, когато подадените молби за явяване на изпит са повече от 200 и стажант-юристите отговарят на изискванията за допускане до изпит.

Чл. 300. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Изпитът за придобиване на юридическа правоспособност е единен и анонимен. Той включва комбинирана проверка на знанията на кандидатите чрез решаване на казус и решаване на тест с практическа насоченост и се оценява с оценка "издържал" или "неиздържал".

(2) При провеждане на изпита се проверяват придобитите по време на стажа практически знания и умения, включително способността да се анализират фактите с правно значение и приложимото право, както и познанията по професионална юридическа етика.

(3) При оценка "неиздържал" стажант-юристът има право да се яви на изпит след допълнителен двумесечен стаж по реда на чл. 297, ал. 2, т. 1, до три пъти.

(4) Резултатите от изпита се вписват в протокол, който се подписва от членовете на изпитната комисия и се съхранява в Министерството на правосъдието.

Чл. 301. Министърът на правосъдието издава удостоверение за юридическа правоспособност на стажант-юрист, който е получил оценка "издържал".

Глава петнадесета

ПООЩРЕНИЯ

Чл. 302. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет може да предлага на президента на Република България да награждава с ордени или медали съдии, прокурори и следователи за изключителни или за големи заслуги за осъществяване на съдебната власт.

Чл. 303. (1) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет може да поощрява съдия, прокурор и следовател с отличие или награда за проявени висок професионализъм, образцово изпълнение на служебните задължения и високи нравствени качества.

(2) Отличията са:

1. служебна благодарност и грамота;

2. личен почетен знак:

а) първа степен - златен;

б) втора степен - сребърен;

3. предсрочно повишаване в ранг.

(3) Наградата в размер до основното месечно възнаграждение е:

1. парична;

2. предметна.

(4) Отличието може да бъде съчетано с награда.

Чл. 304. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм. и доп., бр. 28 от 2016 г.) Предложение за поощрение до съответната колегия на Висшия съдебен съвет се прави от министъра на правосъдието, председателя на Върховния касационен съд, председателя на Върховния административен съд, главния прокурор, директора на Националната следствена служба, председателя на апелативен, апелативен специализиран наказателен, военно-апелативен, окръжен, специализиран наказателен и административен съд, от апелативен, военно-апелативен, окръжен и военно-окръжен прокурор, от ръководителя на специализираната и на апелативната специализирана прокуратура, както и от трима от членовете на съответната колегия на Висшия съдебен съвет и от съответната съсловна организация.

(2) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет може да прави предложение за поощрение до съответния административен ръководител.

Чл. 305. (1) Министърът на правосъдието може да поощрява с отличие или награда държавен съдебен изпълнител и съдия по вписванията за проявени висок професионализъм, образцово изпълнение на служебните задължения и високи нравствени качества в обществото.

(2) Отличията са:

1. служебна благодарност и грамота;

2. личен почетен знак:

а) първа степен - златен;

б) втора степен - сребърен.

(3) Наградата на стойност до размера на основното едномесечно възнаграждение е:

1. парична;

2. предметна.

(4) Отличието може да бъде съчетано с награда.

Чл. 306. Предложение за поощрение до министъра на правосъдието се прави от председателя на съответния районен съд или от главния инспектор от Инспектората към министъра на правосъдието.

Глава шестнадесета

ДИСЦИПЛИНАРНА ОТГОВОРНОСТ

Раздел I

Дисциплинарна отговорност на съдиите, прокурорите и следователите, на административните ръководители на съда, прокуратурата и следствието, на техните заместници и на членовете на Висшия съдебен съвет (Загл. ново – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

Чл. 307. (Изм. – ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) На съдия, прокурор и следовател, на член на Висшия съдебен съвет, на административните ръководители на съда, прокуратурата и следствието и на техните заместници се налага дисциплинарно наказание за извършено дисциплинарно нарушение.

(2) Дисциплинарното нарушение е виновно неизпълнение на служебните задължения, както и накърняване на

престижа на съдебната власт.

(3) Дисциплинарните нарушения са:

1. системно неспазване на сроковете, предвидени в процесуалните закони;

2. действие или бездействие, което неоправдано забавя производството;

3. действие или бездействие, включително нарушаване на Кодекса за етично поведение на българските магистрати, което накърнява престижа на съдебната власт;

4. неизпълнение на други служебни задължения.

(4) За накърняване на престижа на съдебната власт от избран член на Висшия съдебен съвет, чийто мандат е предсрочно прекратен поради подаване на оставка на основание чл. 130, ал. 8, т. 1 от Конституцията, той носи дисциплинарна отговорност, ако е възстановен на длъжност съдия, прокурор или следовател.

(5) Освен за нарушенията по ал. 3 дисциплинарна отговорност се носи и от:

1. съответния административен ръководител – при неосъществен контрол по чл. 140, ал. 3;

2. военен съдия, военен прокурор и военен следовател – за нарушения, предвидени в специалните закони и устави.

(6) Дисциплинарната отговорност се налага независимо от гражданската, административнонаказателната и наказателната отговорност, ако такава отговорност се предвижда.

Чл. 308. (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарните наказания на съдия, прокурор и следовател, административен ръководител и заместник на административен ръководител са:

1. забележка;

2. намаляване на основното трудово възнаграждение от 10 до 20 на сто за срок от 6 месеца до една година;

3. понижаване в ранг за срок от 6 месеца до една година;

4. понижаване в длъжност за срок от 6 месеца до една година;

5. освобождаване от длъжност като административен ръководител или заместник на административен ръководител;

6. дисциплинарно освобождаване от длъжност.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарните наказания на член на Висшия съдебен съвет са:

1. забележка;

2. дисциплинарно освобождаване от заеманата длъжност.

(3) (Нова - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарното наказание дисциплинарно освобождаване от длъжност се налага за:

1. системно неизпълнение или друго тежко нарушение на служебните задължения;

2. действия, които накърняват престижа на съдебната власт.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г.) За едно и също дисциплинарно нарушение се налага само едно дисциплинарно наказание.

Чл. 309. (1) (Предишен текст на чл. 309 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) При определяне на дисциплинарното наказание се вземат предвид тежестта на нарушението, формата на вината, обстоятелствата, при които е извършено нарушението, и поведението на нарушителя.

(2) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) При определяне на вида и размера на дисциплинарното наказание за извършено нарушение по чл. 307, ал. 3, т. 1 и 2 се вземат предвид и индивидуалната натовареност на привлечения към дисциплинарна отговорност съдия, прокурор или следовател, както и натовареността на органа на съдебната власт, в който е извършено нарушението.

Чл. 310. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) Дисциплинарно производство се образува със заповед, съответно с решение, на наказващия орган в срок до 6 месеца от откриването, но не по-късно от три години от извършването на нарушението. Шестмесечният срок започва да тече от узнаването за нарушението от един от органите и лицата по чл. 312, ал. 1, не се прекъсва и не тече поотделно за всеки от тях.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 11 от 2020 г.) Когато сроковете по ал. 1 са изтекли, дисциплинарно производство не се образува, а образуваното се прекратява. Дисциплинарно производство не се образува, а образуваното се прекратява и когато се прекрати правоотношението с лицата по чл. 307, ал. 1.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 11 от 2020 г.) Когато нарушението се изразява в бездействие, сроковете по ал. 1 започват да текат от откриването му. При нарушение, което накърнява престижа на съдебната власт, сроковете по ал. 1 започват да текат от разгласяване на деянието извън органите на съдебната власт.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) При дисциплинарно нарушение, което е и престъпление, установено с влязла в сила присъда или с влязло в сила определение за прекратяване на наказателното производство на основание чл. 24, ал. 1, т. 2 и 3 и ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс, сроковете по ал. 1 започват да текат от влизането в сила на присъдата или определението.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 11 от 2020 г.) Сроковете по ал. 1 не текат, когато:

1. лицето е в законоустановен отпуск;

2. е обжалван отказ за образуване на дисциплинарно производство – до произнасяне на компетентния орган.

(6) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) В случаите по ал. 3 и ал. 5, т. 2 дисциплинарно производство не се образува, когато са изтекли 5 години от извършване на нарушението.

Чл. 311. (Доп. – ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарно наказание се налага от:

1. административния ръководител – за наказанието по чл. 308, ал. 1, т. 1;

2. съответната колегия на Висшия съдебен съвет – на съдиите, прокурорите и следователите за наказанията по чл. 308, ал. 1, т. 2, 3, 4 и 6;

3. съответната колегия на Висшия съдебен съвет – на административните ръководители, както и на техните заместници;

4. пленума на Висшия съдебен съвет – за наказанията по чл. 308, ал. 2 на избран член на Висшия съдебен съвет.

Чл. 312. (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Предложение за образуване на дисциплинарно производство за налагане на дисциплинарно наказание на съдия, прокурор и следовател, административен ръководител и заместник на административен ръководител може да се прави от:

1. съответния административен ръководител;

2. по-горестоящ административен ръководител;

3. Инспектората към Висшия съдебен съвет;

4. министъра на правосъдието.

(2) Предложение за налагане на дисциплинарно наказание по чл. 308, ал. 2 на член на Висшия съдебен съвет може да се прави от петима от членовете на пленума на Висшия съдебен съвет или от трима от членовете на съответната колегия.

(3) Предложение за налагане на наказание "дисциплинарно освобождаване от длъжност" по чл. 130, ал. 8, т. 4, предложение първо от Конституцията на Република България на избран член на Висшия съдебен съвет, избран от Народното събрание, може да бъде направено и по искане на една пета от народните представители.

(4) Предложение за налагане на наказание "дисциплинарно освобождаване от длъжност" по чл. 130, ал. 8, т. 4,

предложение първо от Конституцията на Република България на избран член на Висшия съдебен съвет, избран от съдиите, прокурорите или следователите, може да бъде направено и по искане съответно на една пета от действащите съдии, прокурори или следователи.

(5) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Към предложението си вносителят прилага всички доказателства, относими към твърдените факти, с които разполага.

Чл. 313. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Преди да наложи дисциплинарно наказание, наказващият орган изслушва привлеченото към дисциплинарна отговорност лице или приема писмените му обяснения.

(2) Когато привлеченото към дисциплинарна отговорност лице не е било изслушано или не са били искани писмените му обяснения, съдът отменя наложеното дисциплинарно наказание, без да разглежда делото по същество, освен ако лицето е отказало да даде обяснения или да бъде изслушано.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) До постановяването на акта за налагане на дисциплинарно наказание на привлеченото към дисциплинарна отговорност лице не може да се разгласяват факти и обстоятелства във връзка с дисциплинарното производство.

Чл. 314. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Дисциплинарно наказание по чл. 308, ал. 1, т. 1 се налага с мотивирана заповед на административния ръководител на съдия, прокурор или следовател, който е привлечен към дисциплинарна отговорност. Когато дисциплинарното нарушение е извършено по време на командироване, наказанието се налага от административния ръководител на съда или прокуратурата, където съдията, прокурорът или следователят е командирован.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Когато в хода на дисциплинарното производство се установи, че е налице основание за налагане на дисциплинарно наказание по чл. 308, ал. 1, т. 2, 3, 4 или 6, административният ръководител прави мотивирано предложение за налагане на наказание до съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(3) Дисциплинарнонаказващият орган по ал. 1 уведомява съответната колегия на Висшия съдебен съвет за наложеното наказание по чл. 308, ал. 1, т. 1, като ѝ изпраща преписката и заповедта незабавно след връчването ѝ на привлеченото към дисциплинарна отговорност лице.

(4) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет в срок до един месец от получаването на заповедта по ал. 3 може да потвърди или да отмени наложеното наказание.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Когато прецени, че е налице основание за замяна на наложеното наказание с по-тежко, както и в случаите по ал. 2, съответната колегия на Висшия съдебен съвет продължава дисциплинарното производство по реда на чл. 316 – 322. В тези случаи се счита, че производството е образувано със заповедта на административния ръководител по чл. 310, ал. 1.

(6) (Отм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.).

(7) Решението на съответната колегия на Висшия съдебен съвет по ал. 4 подлежи на обжалване по реда на чл. 323.

Чл. 315. (Отм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Чл. 316. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г., бр. 28 от 2016 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет с решение образува дисциплинарно производство по постъпило предложение по чл. 312. В случаите по чл. 314, ал. 2 съответната колегия на Висшия съдебен съвет продължава дисциплинарното производство, като избира дисциплинарен състав по реда на този член.

(2) (Нова – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Когато в предложението по чл. 312 или чл. 314, ал. 2 не се съдържа изложение в какво се състои дисциплинарното нарушение, съответно кои обстоятелства водят до определяне на дисциплинарно наказание по чл. 308, ал. 1, т. 2, 3, 4 или 6, съответната колегия на Висшия съдебен съвет не образува, съответно не продължава дисциплинарно производство, като на вносителя на предложението се съобщава да отстрани в едномесечен срок допуснатите нередовности.

(3) (Предишна ал. 2, изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Когато образува дисциплинарното производство съответната колегия на Висшия съдебен съвет на принципа на случайния подбор за разпределението на делата определя измежду членовете си тричленен дисциплинарен състав и председател на състава, който е и докладчик.

(4) (Предишна ал. 3 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Членовете по право на Висшия съдебен съвет не могат да бъдат членове на дисциплинарния състав. До изчерпване на изборните членове на съответната колегия участвалите в дисциплинарен състав не участват в подбора за формиране на следващи дисциплинарни състави.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Председателят на дисциплинарния състав насрочва заседание в 7-дневен срок от образуването на дисциплинарното производство.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет разглежда дисциплинарната преписка срещу свой член на първото заседание след образуване на дисциплинарното производство.

(7) (Предишна ал. 6 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Преписи от предложението за налагане на дисциплинарно наказание и приложените към него писмени доказателства се изпращат на лицето, привлечено към дисциплинарна отговорност. Съобщението се извършва по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(8) (Предишна ал. 7 – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В 7-дневен срок от получаване на съобщението лицето, привлечено към дисциплинарна отговорност, може да направи писмени възражения и да посочи доказателства.

Чл. 317. (1) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) За заседанието на дисциплинарния състав, съответно на пленума на Висшия съдебен съвет, се уведомяват привлеченото към дисциплинарна отговорност лице и вносителят на предложението.

(2) След образуването на дисциплинарното производство вносителят не може да оттегли предложението.

Чл. 318. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Заседанията на дисциплинарния състав, съответно на пленума на Висшия съдебен съвет, се провеждат при закрити врата.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Привлеченото към дисциплинарна отговорност лице има право да бъде представлявано и подпомагано в производствата по тази глава от адвокат или посочен от него друг съдия, прокурор или следовател.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарният състав, съответно пленумът на Висшия съдебен съвет, изяснява фактите и обстоятелствата по извършеното нарушение, като може да събира гласни, писмени и веществени доказателства, включително чрез делегиран свой член, както и да изслушва вещи лица, по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Вносителят на предложението или оправомощен от него представител, привлеченото към дисциплинарна отговорност лице и неговият защитник се изслушват от дисциплинарния състав, съответно от пленума на Висшия съдебен съвет, ако присъстват на заседанието.

Чл. 319. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) В 14-дневен срок от последното заседание дисциплинарният състав приема решение, с което установява подлежащите на доказване факти, изразява становище относно обстоятелствата и правното основание за налагане на дисциплинарно наказание и предлага вида и размера на наказанието.

(2) Решенията на дисциплинарния състав се приемат с мнозинство повече от половината от членовете му.

Чл. 320. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) В тридневен срок от приемането на решението дисциплинарният състав го представя на председателстващия съответната колегия на Висшия съдебен съвет за насрочване на разглеждането му.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет разглежда предложението на дисциплинарния състав за налагане на дисциплинарно наказание в 30-дневен срок от внасянето му.

(3) Съответната колегия на Висшия съдебен съвет може:

1. да наложи предложеното от дисциплинарния състав, съответно от вносителя на предложението, наказание;

2. да отхвърли предложението на дисциплинарния състав, съответно на вносителя на предложението, за налагане на дисциплинарно наказание и:

а) да не наложи дисциплинарно наказание;

б) (доп. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) да наложи по-леко наказание, включително и дисциплинарно наказание по чл. 308, ал. 1, т. 1;

в) да наложи по-тежко наказание;

г) (отм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.).

(4) Пленумът на Висшия съдебен съвет може:

1. да отхвърли предложението за налагане на дисциплинарно наказание или за отправяне на предложение до президента на републиката по чл. 129, ал. 3, т. 5 от Конституцията на Република България;

2. да наложи дисциплинарно наказание на избран член на Висшия съдебен съвет;

3. да направи предложение до президента на републиката за освобождаване на член по право на Висшия съдебен съвет.

(5) В случаите по ал. 3, т. 2, буква "в" съответната колегия или пленумът на Висшия съдебен съвет уведомяват привлеченото към дисциплинарна отговорност лице за предложението за налагане на по-тежко наказание и му предоставят възможност да бъде изслушано или да даде писмени обяснения.

(6) (Доп. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Решението на съответната колегия на Висшия съдебен съвет, с което се налага дисциплинарно наказание, се приема с мнозинство, не по-малко от осем гласа за съдийската и не по-малко от шест гласа за прокурорската колегия, а решението на пленума на Висшия съдебен съвет – с не по-малко от седемнадесет от гласовете на неговите членове.

(7) Решенията по ал. 3 и 4 се мотивират. За мотиви на решението се смятат и мотивите на решението на дисциплинарния състав, когато предложението му бъде прието, както и изказаните съображения от членовете на съответната колегия или на пленума на Висшия съдебен съвет.

(8) Решението на съответната колегия или на пленума на Висшия съдебен съвет се съобщава незабавно на привлеченото към дисциплинарна отговорност лице и на вносителя на предложението по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 321. (Отм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Чл. 322. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарното наказание се смята за наложено от деня на съобщаването на наказаното лице на решението на пленума или на решението на съответната колегия на Висшия съдебен съвет или от деня на връчване на заповедта на административния ръководител.

Чл. 323. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 11 от 2020 г.) Решението на пленума или на съответната колегия на Висшия съдебен съвет може да се обжалва от лицето, на което е наложено дисциплинарно наказание, а от вносителя на предложението – когато не е наложено дисциплинарно наказание или наложеното е по-леко от предложеното, пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването или от връчването на заповедта.

(2) Жалбата не спира изпълнението, освен ако Върховният административен съд реши друго.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Жалбата се разглежда от тричленен състав на Върховния административен съд в двумесечен срок от постъпването ѝ в съда.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Решението на тричленния състав на Върховния административен съд подлежи на касационно обжалване пред петчленен състав на Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му. Петчленният състав разглежда делото в двумесечен срок от постъпването на касационната жалба.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.).

Чл. 324. (Изм. - ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Влязлото в сила решение по дисциплинарното производство се обявява на интернет страницата на Висшия съдебен съвет.

Чл. 325. (1) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Влязлото в сила решение на съответната колегия на Висшия съдебен съвет за налагане на дисциплинарно наказание подлежи на незабавно изпълнение.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Когато за извършено нарушение по чл. 307, ал. 3, т. 1 или 2 на съдия, прокурор или следовател е наложено наказание по чл. 308, ал. 1, т. 1, 2 или 3, изпълнението на наказанието може да бъде отложено от наказващия орган за срок до 6 месеца при прилагане на индивидуален план за професионално развитие, който включва мерки за преодоляване на специфични нужди и установени недостатъци в работата и подготовката на съдията, прокурора или следователя.

(3) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Индивидуалният план за професионално развитие се

предлага от съответния административен ръководител или от дисциплинарния състав на съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(4) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) След изтичане на срока по ал. 2 съответната колегия на Висшия съдебен съвет приема доклад за изпълнението на индивидуалния план и преценява необходимостта от изпълнение на наложеното наказание.

(5) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Правото по ал. 2 може да бъде упражнено само един път в рамките на професионалната кариера на съдията, прокурора или следователя, независимо от броя на назначаванията.

(6) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Влязлото в сила решение за налагане на дисциплинарно наказание понижаване в ранг или в длъжност, или освобождаване от длъжност като административен ръководител или заместник на административен ръководител е основание и за намаляване размера на получаваното от съдията, прокурора или следователя възнаграждение, съответно на по-ниския ранг или длъжност за срока на наказанието.

Чл. 326. (1) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарното наказание, с изключение на дисциплинарното освобождаване от длъжност, се заличава една година след изтърпяването му.

(2) (Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарното наказание по чл. 308, ал. 1, т. 5 се заличава три години след изтърпяването му.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Заличаването на дисциплинарното наказание освобождаване от длъжност на административен ръководител или на заместник на административен ръководител не е основание за възстановяване на лицето на длъжността, от която е освободено.

(4) (Предишна ал. 3, изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарното наказание, с изключение на дисциплинарното освобождаване от длъжност, може да се заличи и преди изтичането на срока по ал. 1, но не по-рано от 6 месеца след налагането му, от органа, който го е наложил, ако лицето, на което е било наложено, не е извършило друго нарушение.

(5) (Предишна ал. 4 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Предсрочното заличаване на дисциплинарното наказание се прави по инициатива на административния ръководител или на органите или на лицата, които са направили предложение за налагането му.

(6) (Предишна ал. 5 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Заличаването има действие занапред.

Чл. 327. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., бр. 11 от 2020 г.) (1) Административният ръководител може да обръща внимание на съдиите, прокурорите и следователите за допуснатите от тях нарушения по образуването и движението на делата или по организацията на работата им.

(2) Заповедта за обръщане на внимание се издава по реда на чл. 314 и може да се обжалва пред съответния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването ѝ. Решението на административния съд подлежи на обжалване пред тричленен състав на Върховния административен съд.

(3) Административният ръководител изпраща препис от всяка влязла в сила заповед за обръщане на внимание на съответната колегия на Висшия съдебен съвет за прилагане в кадровото дело на магистрата.

Чл. 328. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 11 от 2020 г.) Доколкото в тази глава няма особени правила, прилагат се съответно правилата на Административнопроцесуалния кодекс.

Раздел II

(Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

Дисциплинарна отговорност на държавен съдебен изпълнител и на съдия по вписванията

Чл. 328а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) На държавен съдебен изпълнител и на съдия по вписванията се налага дисциплинарно наказание за извършено дисциплинарно нарушение.

(2) Дисциплинарно нарушение е виновно неизпълнение на служебните задължения, изразяващо се във:

1. системно неспазване на сроковете, предвидени в процесуалните закони;
2. действие или бездействие, което неоправдано забавя производството;
3. действие или бездействие, което накърнява престижа на съдебната власт или на органа по назначаването;
4. неизпълнение на препоръки, отправени по реда на чл. 270а, ал. 3 или чл. 286а, ал. 3;
5. неизпълнение на други служебни задължения.

(3) Дисциплинарната отговорност се налага независимо от гражданската, административнонаказателната и наказателната отговорност, ако такава отговорност се предвижда.

Чл. 328б. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Дисциплинарните наказания на държавен съдебен изпълнител и на съдия по вписванията са:

1. забележка;
2. намаляване на основното трудово възнаграждение от 10 до 20 на сто за срок от 6 месеца до една година;
3. предупреждение за уволнение;
4. уволнение.

(2) За едно и също дисциплинарно нарушение се налага само едно дисциплинарно наказание.

Чл. 328в. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) При определяне на дисциплинарното наказание се вземат предвид тежестта на нарушението, формата на вината, обстоятелствата, при които е извършено нарушението, и поведението на нарушителя.

Чл. 328г. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Дисциплинарно производство се образува със заповед на министъра на правосъдието в срок до 6 месеца от откриването, но не по-късно от три години от извършването на нарушението. След изтичането на тези срокове дисциплинарно производство не се образува.

(2) Дисциплинарното производство приключва в срок до три месеца от образуването му. Изтичането на срока

не е основание за отпадане на отговорността.

(3) Когато нарушението се изразява в бездействие, сроковете по ал. 1 започват да текат от откриването му. При нарушение по чл. 328а, ал. 2, т. 3 сроковете по ал. 1 започват да текат от публичното оповестяване на деянието.

(4) При дисциплинарно нарушение, което е и престъпление, установено с влязла в сила присъда или с влязло в сила определение за прекратяване на наказателното производство на основание чл. 24, ал. 1, т. 2 и 3 и ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс, сроковете по ал. 1 започват да текат от влизането в сила на присъдата или определението.

(5) Сроковете по ал. 1 не текат през времето, през което лицето е в законоустановен отпуск.

Чл. 328д. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Предложение за налагане на дисциплинарно наказание на държавен съдебен изпълнител и на съдия по вписванията може да се прави от председателя на съответния окръжен или районен съд, както и от главния инспектор на Инспектората на министъра на правосъдието.

Чл. 328е. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Дисциплинарно наказание на държавен съдебен изпълнител или на съдия по вписванията се налага от министъра на правосъдието. Преди налагане на наказанието министърът на правосъдието изслушва лицето или му предоставя възможност за представяне в 7-дневен срок на писмени обяснения или на възражения по направеното предложение.

(2) Когато привлеченото към дисциплинарна отговорност лице не е било изслушано или не са му били искани писмените обяснения по ал. 1, съдът отменя наложеното дисциплинарно наказание, без да разглежда делото по същество, освен ако лицето е отказало да даде обяснения или да бъде изслушано.

(3) До влизането в сила на заповедта за налагане на дисциплинарно наказание не могат да се разгласяват факти и обстоятелства във връзка с дисциплинарното производство.

Чл. 328ж. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарните наказания се налагат с мотивирана заповед на министъра на правосъдието.

Чл. 328з. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Дисциплинарното наказание се смята за наложено от деня на съобщаването на заповедта на министъра на правосъдието на лицето, привлечено към дисциплинарна отговорност.

Чл. 328и. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 77 от 2018 г., в сила от 1.01.2019 г.) (1) Заповедта на министъра на правосъдието може да се обжалва от лицето, на което е наложено дисциплинарно наказание, и от вносителя на предложението пред съответния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(2) Жалбата не спира изпълнението, освен ако административният съд реши друго.

(3) Жалбата се разглежда от съответния административен съд в двумесечен срок от постъпването в съда.

(4) Решението на съответния административен съд подлежи на касационно обжалване в 14-дневен срок от съобщаването му пред тричленен състав на Върховния административен съд и се разглежда в двумесечен срок

от постъпването на касационната жалба.

Чл. 328к. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Дисциплинарното наказание, с изключение на уволнението, се заличава една година след изтърпяването му.

(2) Дисциплинарното наказание, с изключение на уволнението, може да се заличи от министъра на правосъдието и преди изтичането на срока по ал. 1, но не по-рано от 6 месеца след налагането му, ако лицето, на което е било наложено, не е извършило друго нарушение.

(3) Предсрочното заличаване на дисциплинарното наказание се извършва по инициатива на лицата, които са направили предложение за налагането му.

(4) Зачиването има действие занапред.

Чл. 328л. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Доколкото в този раздел няма особени правила, прилагат се правилата на Административнопроцесуалния кодекс.

Глава седемнадесета

СЪДЕБНА ВАКАНЦИЯ. ОТПУСКИ

Чл. 329. (1) Съдилищата са в съдебна ваканция от 15 юли до 1 септември.

(2) От съдебната ваканция не се ползват прокурорите и следователите, държавните съдебни изпълнители и съдиите по вписванията.

(3) През съдебната ваканция се разглеждат:

1. наказателни дела, по които има постановена мярка за неотклонение задържане под стража;
2. делата за издръжка, за родителски права на ненавършили пълнолетие деца и за незаконно уволнение;
3. искания за обезпечаване на икове, за обезпечаване на доказателства, за даване на разрешения и заповеди по Семейния кодекс, за назначаване на особен представител;
4. дела по несъстоятелност;
5. (изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила от 22.12.2009 г.) дела по Закона за защита от домашното насилие;
6. дела, за които закон предвижда разглеждането в срок, по-кратък от един месец;
7. (нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) дела за осиновяване на дете;
8. (предишна т. 7 - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) други дела по преценка на административния ръководител на съда или прокуратурата или на министъра на правосъдието.

(4) Административните ръководители на съда и прокуратурата осигуряват през съдебната ваканция достатъчно съдебни състави и прокурори за разглеждане на делата и исканията.

Чл. 330. (1) Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител и съдия по вписванията има право на редовен платен годишен отпуск от 30 работни дни и допълнителен отпуск по един работен ден за всеки две години юридически стаж.

(2) Общият размер на отпуска по ал. 1 не може да надвишава 60 календарни дни.

Чл. 331. (1) На съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията може да

се разреши неплатен отпуск.

(2) Неплатен отпуск до 30 работни дни в календарна година се зачита за юридически стаж.

Чл. 332. (1) Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията има право на отпуск:

1. за сключване на брак - два работни дни;
2. при кръводаряване - за деня на прегледа и кръводаряването, както и един ден след него;
3. при смърт на родител, дете, съпруг, брат, сестра или родител на другия съпруг, както и на други роднини по права линия без ограничение - два работни дни;
4. когато е призован в съд като страна или свидетел;
5. за времето на обучение и участие в доброволните формирования по Закона за защита при бедствия.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 20 от 2012 г., в сила от 10.06.2012 г., бр. 109 от 2020 г., в сила от 22.12.2020 г.) Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията има право и на неплатен отпуск при повикване за изпълнение на активна служба в доброволния резерв или при изпълнение на срочна служба в доброволния резерв – за времето на службата, включително деня на отиване и връщане. Ако активната служба в доброволния резерв продължава повече от 25 календарни дни, както и за времето на изпълнение на срочна служба в доброволния резерв, съдията, прокурорът, следователят, държавният съдебен изпълнител или съдията по вписванията има право на два календарни дни неплатен отпуск преди заминаването и два дни след завръщането.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 109 от 2020 г., в сила от 22.12.2020 г.) По време на отпуските по ал. 1, т. 1 - 3 се изплаща възнаграждението за заеманата длъжност, по ал. 1, т. 4 и 5 според предвиденото в специалните закони, а по ал. 2 се заплаща възнаграждение за сметка на бюджета на Министерството на отбраната.

Чл. 333. Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията има право да ползва отпуски за временна неработоспособност, за бременност, раждане и осиновяване, за отглеждане на малко дете, за кърмене и хранене на малко дете, при смърт или тежко заболяване на родител при условията, по реда и в размерите, предвидени в Кодекса на труда и Кодекса за социално осигуряване.

Чл. 334. (1) (Изм. – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) За времето, през което съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител, съдия по вписванията или съдебен служител участва в обучения за повишаване на квалификацията или за преквалификация, той ползва платен служебен отпуск.

(2) За времето на предизборна кампания, през което съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител и съдия по вписванията се кандидатира за мандатна длъжност в органите на държавната власт, той ползва платен или неплатен служебен отпуск.

(3) Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията, който е изпратен за повишаване на квалификацията му от орган на съдебната власт или министъра на правосъдието за повече от три месеца, е длъжен да работи в съответния орган не по малко от три години след завръщането си. Ако лицето прекрати правоотношението си преди изтичане на срока, то връща пълния размер на сумата, която е получило за командировката.

Чл. 335. Съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител и съдия по вписванията имат право да ползват и отпуски за обучение при условия, по ред и в размери, предвидени в Кодекса на труда.

Чл. 336. Съдия, прокурор или съдебен служител ползва редовния си платен годишен отпуск през съдебната ваканция, а когато това не е възможно - през друго време на годината.

Чл. 337. По преценка на административния ръководител съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител, съдия по вписванията или съдебен служител не може да ползва отпуск, освен при временна неработоспособност, преди да изготви своите актове и да върне делата, които са му възложени.

Чл. 338. Ползването на отпуск, освен при временна неработоспособност, се разрешава от:

1. председателя на районния съд - за съдиите от районния съд, държавните съдебни изпълнители и съдиите по вписванията;
2. председателя на окръжния съд - за съдиите от окръжния съд и председателите на районните съдилища;
3. председателя на военния съд - за съдиите от военния съд;
4. (нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) председателя на специализирания наказателен съд - за съдиите от този съд;
5. (предишна т. 4 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) председателя на административния съд - за съдиите от административния съд;
6. (предишна т. 5 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) председателя на апелативния съд - за съдиите от апелативния съд и за председателите на окръжните съдилища;
7. (предишна т. 6 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) председателя на военно-апелативния съд - за съдиите от военно-апелативния съд и председателите на военните съдилища;
8. (нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) председателя на апелативния специализиран наказателен съд - за съдиите от апелативния специализиран наказателен съд и за председателя на специализирания наказателен съд;
9. (предишна т. 7, доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) председателя на Върховния касационен съд - за съдиите от Върховния касационен съд и за председателите на апелативните съдилища и военно-апелативния съд и апелативния специализиран наказателен съд;
10. (предишна т. 8 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) председателя на Върховния административен съд - за съдиите от Върховния административен съд и за председателите на административните съдилища;
- 10а. (нова - ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) районен прокурор - за прокурорите при районна прокуратура;
11. (доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна т. 9, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) окръжния прокурор - за прокурорите при окръжната прокуратура и следователите в окръжния следствен отдел и административните ръководители на районната прокуратура;
12. (предишна т. 10 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) апелативния прокурор - за прокурорите при апелативната прокуратура и за ръководителите на окръжните прокуратури;
13. (предишна т. 11 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) военно-окръжния прокурор - за прокурорите при военно-окръжната прокуратура и военните следователи;
14. (предишна т. 12 - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) военно-апелативния прокурор - за прокурорите от военно-апелативната прокуратура и военно-окръжните прокурори;
15. (нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) ръководителя на специализираната прокуратура - за прокурорите и следователите при специализираната прокуратура; ръководителя на апелативната специализирана прокуратура - за прокурорите при апелативната специализирана прокуратура и за ръководителя на специализираната прокуратура;
16. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна т. 13, доп., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) главния прокурор - за прокурорите във Върховната касационна прокуратура и във Върховната административна прокуратура, за апелативните прокурори и военноапелативния прокурор, ръководителя на апелативната специализирана прокуратура и директора на Националната следствена служба;
17. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна т. 14, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) директора на Националната следствена служба - за следователите от Националната следствена служба.

Чл. 339. За неуредените в тази глава въпроси се прилага Кодексът на труда.

Глава осемнадесета

АДМИНИСТРАЦИЯ НА ОРГАНИТЕ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Чл. 340. (1) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) При осъществяване на своите правомощия Висшият съдебен съвет, Инспекторатът към Висшия съдебен съвет, Националният институт на правосъдието и органите на съдебната власт се подпомагат от администрация.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм. и доп., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Администрацията на органите на съдебната власт е администрацията на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд, на главния прокурор, на Върховната касационна прокуратура, на Върховната административна прокуратура, на Националната следствена служба, на съдилищата, на прокуратурите, на окръжните следствени отдели и на следствения отдел в специализираната прокуратура.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Служителите в администрацията на Висшия съдебен съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет, на Националният институт на правосъдието и на органите на съдебната власт са съдебни служители.

Чл. 340а. (Нов – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) (1) За съдебен служител може да бъде назначено лице, което:

1. е български гражданин, гражданин на друга държава – членка на Европейския съюз, на друга държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, или на Конфедерация Швейцария;

2. е навършило пълнолетие;

3. не е поставено под запрещение;

4. не е осъждано на лишаване от свобода за умишлено престъпление от общ характер;

5. не е лишено по съответен ред от правото да заема определена длъжност;

6. отговаря на минималните изисквания за степен на завършено образование и ранг или професионален опит, както и на специфичните изисквания, предвидени в нормативните актове за заемане на съответната длъжност.

(2) Не може да бъде назначено за съдебен служител лице, което:

1. би се оказало в йерархическа връзка на ръководство и контрол със съпруг или съпруга, с лице, с което е във фактическо съжителство, с роднина по права линия без ограничения, по сребрена линия до четвърта степен включително или по сватовство до четвърта степен включително;

2. е едноличен търговец, неограничено отговорен съдружник в търговско дружество, управител, търговски пълномощник, търговски представител, прокурис, търговски посредник, ликвидатор или синдик, член на орган на управление или контрол на търговско дружество или кооперация;

3. е съветник в общински съвет;

4. заема ръководна или контролна длъжност в политическа партия;

5. работи по трудово правоотношение при друг работодател, освен като преподавател във висше училище;

6. е адвокат, нотариус, частен съдебен изпълнител или упражнява друга свободна професия.

(3) На ръководни и експертни длъжности може да бъдат назначавани само лица с висше образование.

(4) Когато възникне някое от основанията за несъвместимост по ал. 2, съдебният служител е длъжен в 7-дневен срок да уведоми за това работодателя.

(5) Трудовото правоотношение със съдебния служител се прекратява без предизвестие при:

1. възникване на пречка по ал. 1;

2. несъвместимост по ал. 2; когато несъвместимостта е по ал. 2, т. 1, трудовото правоотношение се прекратява с един от двамата служители по преценка на работодателя;

3. неизпълнение на задължението по ал. 4.

(6) Работодателят може да прекрати трудовото правоотношение без предизвестие със съдебния служител, получил възможно най-ниската годишна оценка на изпълнението на длъжността, в едномесечен срок от получаване на окончателната оценка.

Чл. 341. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 28 от 2016 г.) (1) Колегиите на Висшия съдебен съвет издават след съгласуване с Комисия "Бюджет и финанси" Класификатор на длъжностите на съответните органи на съдебната власт, в който се определят наименованията на длъжностите, минималната образователна степен и други изисквания за съответната длъжност, възнаграждението за длъжността, ранг за длъжността и възнаграждение за ранг.

(2) Броят на съдебните служители в органите на съдебната власт се определя от колегиите по предложение на съответния административен ръководител съобразно степента на натовареност на органа на съдебната власт и след съгласуване с Комисия "Бюджет и финанси".

(3) Пленумът на Висшия съдебен съвет издава Класификатор на длъжностите в администрацията на Висшия съдебен съвет и Националния институт на правосъдието, а след съгласуване с главния инспектор – и на Инспектората към Висшия съдебен съвет. В класификатора се определят наименованията на длъжностите,

минималната образователна степен и други изисквания за съответната длъжност, възнаграждението за длъжността, ранг за длъжността и възнаграждение за ранг.

(4) Броят на съдебните служители в администрацията на Висшия съдебен съвет и Националния институт на правосъдието се определя от пленума на Висшия съдебен съвет по предложение на съответния ръководител. Броят на администрацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет се утвърждава от главния инспектор съобразно натовареността на органа и неговия бюджет.

Чл. 342. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 28 от 2016 г.) По предложение на всяка от колегиите пленумът на Висшия съдебен съвет приема правилници за администрацията на съответните органи на съдебната власт.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) С правилниците се определят звената на администрацията, функционалните им характеристики, организацията на работата в администрацията на органите на съдебната власт, длъжностното разписание, типовите длъжностни характеристики на съдебните служители, редът за провеждане на конкурс, условията за несъвместимост за съдебен служител и органите по назначаването им.

(3) Правилниците се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 343. (1) Съдебен служител, чиято дейност е свързана с осъществяването на правомощията на органите по чл. 340, ал. 1, се назначава след провеждане на конкурс.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) При назначаване на съдебен служител на друга длъжност във Висшия съдебен съвет, Инспектората на Висшия съдебен съвет, Националния институт на правосъдието или същия орган на съдебната власт, както и при преместването му, конкурс не се провежда.

Чл. 343а. (Нов – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) При встъпването си в длъжност, както и всяка година до 15 май, съдебният служител е длъжен да подава пред работодателя декларация за имущество и интереси по чл. 35 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество.

Чл. 344. Органът по назначаването е длъжен да осигури на съдебния служител необходимите условия за изпълнение на служебните му задължения, както и за повишаване на неговата квалификация или преквалификация.

Чл. 345. (1) Съдебният служител е длъжен да изпълнява задълженията си добросъвестно и точно съобразно длъжностната му характеристика.

(2) Допълнителни задължения могат да се възлагат на съдебния служител временно - до 45 работни дни в годината при служебна необходимост.

(3) При служебна необходимост съдебният служител е длъжен да изпълнява служебните си задължения и извън работното време.

(4) (Доп. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) При изпълнение на служебните си задължения в почивни и празнични дни по разпореждане на съответния ръководител съдебният служител получава допълнително възнаграждение в размер, определен от пленума на Висшия съдебен съвет.

(5) (Нова – ДВ, бр. 90 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Съдебните служители в апелативния специализиран наказателен съд, в специализирания наказателен съд, в апелативната специализирана прокуратура, в специализираната прокуратура и следствията от отдел на специализираната прокуратура получават допълнително възнаграждение в размер, определен по утвърдени от съответната колегия на Висшия съдебен съвет правила за индивидуална оценка на резултатите от дейността, но не повече от 6 основни месечни възнаграждения годишно.

Чл. 346. Съдебният служител е длъжен да пази като служебна тайна сведенията, които са му станали известни в кръга на службата и засягат интересите на гражданите, юридическите лица и държавата.

Чл. 347. При изпълнение на служебните си задължения и в обществения живот съдебният служител трябва да има поведение, което не уронва престижа на съдебната власт.

Чл. 348. Съдебният служител има право на основно месечно възнаграждение, определено за заеманата длъжност, в размер до 80 на сто от възнаграждението на съдебния администратор.

Чл. 349. (1) Рангът е израз на равнището на професионална квалификация на съдебния служител.

(2) Ранговете на съдебния служител са от пети до първи във възходяща степен. При първоначално назначаване в органите на съдебната власт съдебният служител получава минималния ранг за съответната длъжност, който е определен в класификатора по чл. 341.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 29 от 2019 г.) Условието и редът за присъждане на ранговете и за повишаване и понижаване в ранг се определят с правилниците по чл. 342, ал. 1.

Чл. 350. (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет определя размера на годишния отпуск на съдебния служител и размера на допълнителния платен годишен отпуск за работа в извънработно време и за изпълнение на допълнителни задължения от съдебния служител.

Чл. 351. (1) Задължителното обществено и здравно осигуряване на съдебния служител се извършва за сметка на бюджета на съдебната власт.

(2) Съдебният служител задължително се застрахова срещу злополука за сметка на бюджета на съдебната власт.

Чл. 352. На съдебния служител се изплаща всяка година сума за облекло в размер до две средномесечни заплати на заетите в бюджетната сфера.

Чл. 353. При изпълнение на служебните си задължения съдебният служител се легитимира със служебна карта.

Чл. 354. Съдебен служител, придобил право на пенсия за осигурителен стаж и възраст, при освобождаване от длъжност има право на еднократно парично обезщетение в размер на толкова брутни месечни възнаграждения, колкото прослужени години има в органите на съдебната власт, но не повече от 10 брутни месечни възнаграждения.

Чл. 355. (1) Администрацията на Висшия съдебен съвет се ръководи от главен секретар.

(2) За главен секретар на Висшия съдебен съвет може да се назначи лице, което отговаря на изискването на чл. 164, ал. 2.

(3) Главният секретар се назначава с решение на Висшия съдебен съвет след провеждане на конкурс.

(4) Докато упражнява длъжността си, главният секретар на Висшия съдебен съвет не може да членува в политическа партия или коалиция, организация с политически цели, както и да извършва политическа дейност.

(5) Главният секретар:

1. назначава и освобождава служителите в администрацията на Висшия съдебен съвет;

2. осъществява ръководство по отношение на човешките ресурси в администрацията на Висшия съдебен съвет;

3. осъществява методическо ръководство и контрол по отношение на съдебните администратори.

(6) Главният секретар получава основно възнаграждение в размер 80 на сто от възнаграждението на съдия във Върховния касационен съд.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Времето, прослужено като главен секретар на Висшия съдебен съвет, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 - 7.

(8) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Звената на администрацията на Висшия съдебен съвет, функционалните характеристики, длъжностните разписания, типовите длъжностни характеристики на служителите и организацията на работата на администрацията се определят с правилника по чл. 30, ал. 2, т. 15.

Чл. 356. (1) Администрацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет се ръководи от главен секретар.

(2) За главен секретар може да се назначи лице, което отговаря на изискването на чл. 164, ал. 2.

(3) Главният секретар се назначава със заповед на главния инспектор след провеждане на конкурс.

(4) Докато упражнява длъжността си, главният секретар на Инспектората към Висшия съдебен съвет не може да членува в политическа партия или коалиция, организация с политически цели, както и да извършва политическа дейност.

(5) Главният секретар:

1. (изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) предлага на главния инспектор за назначаване и освобождаване служителите в администрацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет;

2. осъществява ръководство по отношение на човешките ресурси в администрацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

(6) Главният секретар получава основно възнаграждение в размер 80 на сто от възнаграждението на съдия във Върховния касационен съд.

(7) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Времето, прослужено като главен секретар на Инспектората към Висшия съдебен съвет, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 - 7.

(8) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Звената на администрацията на Инспектората към Висшия съдебен съвет, функционалните характеристики, длъжностните разписания, типовите длъжностни характеристики на служителите и организацията на работата на администрацията се определят с правилника по чл. 55, ал. 8.

Чл. 357. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Администрациите на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд и на главния прокурор се ръководят от главни секретари.

(2) Администрациите на съдилищата и прокуратурите се ръководят от съдебни администратори.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Назначаването на главен секретар и съдебен администратор се извършва след провеждане на конкурс, организиран от административния ръководител на съответния орган на съдебната власт.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Конкурсът се провежда от комисия в състав от трима до петима членове, назначена с писмена заповед на административния ръководител на съответния орган на съдебната власт, за който е обявен конкурсът за главен секретар или съдебен администратор.

(5) Докато упражняват длъжността си, главният секретар и съдебният администратор не могат да членуват в политическа партия или коалиция, организация с политически цели, както и да извършват политическа дейност.

(6) Изискванията за заемане на длъжността на главния секретар и на съдебния администратор се определят с правилниците по чл. 342, ал. 1.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Главният секретар и съдебният администратор:

1. при оправомощаване от страна на съответния административен ръководител представляват съда и прокуратурата в равнопоставените му отношения с държавните учреждения и частните лица;

2. ръководят общата и специализираната администрация;

3. изготвят щатното разписание на администрацията и го предлагат за одобрение на съответния административен ръководител;

4. въвеждат програмни решения по дългосрочното планиране, бюджетната политика, финансите,

автоматизацията, снабдяването с оборудване и връзките с обществеността;

5. изготвят информации, справки и статистически данни в електронна форма по образци и в срокове, утвърдени от пленума на Висшия съдебен съвет, и ги предоставят на Висшия съдебен съвет и на министъра на правосъдието;

6. в края на всяко шестмесечие изготвят и предоставят на съответния административен ръководител обобщена информация за образуването, движението и приключването на преписките и делата, информация за окончателно отменените актове от по-горните инстанции, както и информация за образуването, движението и приключването на преписките и делата на държавните съдебни изпълнители и на съдиите по вписванията;

7. организират публикуването на влезлите в сила актове на интернет страницата на съответния съд.

(8) Главният секретар получава основно месечно възнаграждение в размер 80 на сто от основното възнаграждение на съдия във Върховния касационен съд.

(9) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г.) Съдебният администратор получава основно възнаграждение в размер, определен в Класификатора на длъжностите в администрацията на съдилищата по чл. 341, ал. 1.

(10) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Времето, прослужено като главен секретар на Върховния касационен съд, на Върховния административен съд и на главния прокурор, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 - 7, за лица с висше юридическо образование.

Чл. 358. (1) Дейността на органите на съдебната власт по информиране на обществеността и по осигуряване на връзките със средствата за масово осведомяване се подпомага от пресслужби.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Статутът, правата и задълженията на служителите в пресслужбите се определят с правилниците по чл. 55, ал. 8 и чл. 342, ал. 1.

Чл. 358а. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Съдебните служители могат да бъдат поощрявани с отличие или награда за проявени висок професионализъм, образцово изпълнение на служебните задължения и високи нравствени качества.

(2) Отличията са:

1. служебна благодарност и грамота;

2. предсрочно повишаване в ранг.

(3) Наградата в размер до основното месечно възнаграждение е:

1. парична;

2. предметна.

(4) Отличието може да бъде съчетано с награда.

Чл. 358б. (Нов - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 65 от 2017 г.) Съдебните служители могат свободно да образуват и да членуват в организации, които защитават професионалните им интереси.

(2) Организацията по ал. 1 не могат да членуват във федерации и конфедерации на синдикални организации на работници и служители.

Чл. 359. За неуредените в тази глава въпроси за съдебните служители се прилага Кодексът на труда.

Чл. 360. (1) (Отм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

(2) Когато неприключило дело или преписка трябва да се приложи към друго дело, се прави пълно заснемане на материалите, които се заверяват от органа, пред който производството е висящо, и копие се изпраща за прилагане.

Глава осемнадесета "а"

(Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

УДОСТОВЕРИТЕЛНИ ИЗЯВЛЕНИЯ И ПРОЦЕСУАЛНИ ДЕЙСТВИЯ В ЕЛЕКТРОННА ФОРМА

Раздел I

(Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

Общи правила

Чл. 360а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Органите на съдебната власт извършват удостоверителни изявления, издават актове и извършват всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма.

Чл. 360б. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Органите на съдебната власт използват информационни системи, одобрени от пленума на Висшия съдебен съвет съгласувано с министъра на правосъдието и председателя на Държавна агенция "Електронно управление".

(2) Органите на съдебната власт използват информационни системи, които отчитат единно време по реда на Закона за електронното управление.

Чл. 360в. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Пленумът на Висшия съдебен съвет след съгласуване с министъра на правосъдието изгражда и поддържа единен портал за електронно правосъдие.

(2) (В сила от 1.07.2021 г. - изм., ДВ, бр. 11 от 2020 г., в сила от 8.08.2019 г., бр. 110 от 2020 г. , в сила от 31.12.2020 г.) Единният портал за електронно правосъдие е информационна система, чрез която се осигурява възможност за:

1. заявяване на извършването на удостоверителни изявления в електронна форма;
2. извършване на процесуални действия в електронна форма;
3. връчване на съобщения и призовки;
4. достъп до поддържаните от органите на съдебната власт електронни дела и публични регистри.

(3) Чрез единния портал за електронно правосъдие се осигурява свободен и публичен достъп до протоколите и статистиката за случайния подбор при разпределението на делата, които са предвидени в закон или в друг нормативен акт.

(4) Чрез единния портал за електронно правосъдие може да се осигурява достъп и до друга информация и функционалности.

Чл. 360г. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Органите на съдебната власт поддържат интернет страници в рамките на единния портал за електронно правосъдие.

Чл. 360д. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Органите на съдебната власт предоставят чрез интернет страниците си безпрепятствен, безплатен, пряк и постоянен електронен достъп до следната информация:

1. наименование на органа на съдебната власт;
2. адрес на органа на съдебната власт;
3. данни за кореспонденция, включително телефон и електронен адрес;
4. телефон, на който лицата могат да получат информация за начина на извършване на процесуалните действия в електронна форма и помощ за необходимите технически стъпки, които трябва да предприемат за това;
5. уникален идентификатор на органа на съдебната власт;
6. данни за банкови сметки и начини за плащане по електронен път на държавни такси, разноски и други задължения към органите на съдебната власт;
7. друга информация, предвидена в нормативен акт или в акт на Висшия съдебен съвет.

Чл. 360е. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Пленумът на Висшия съдебен съвет след съгласуване с министъра на правосъдието и с председателя на Държавна агенция "Електронно управление" издава наредба, с която определя:

1. изискванията към интернет страниците на органите на съдебната власт;
2. техническите изисквания за извършване на процесуални действия и удостоверителни изявления в електронна форма и начините за извършването им;
3. форматите и техническите изисквания, на които трябва да отговарят електронните документи, изпращани към и от органите на съдебната власт, както и начините за подаването им от гражданите и организациите;
4. форматите на сканираните документи и на другите електронни доказателства, съхранявани по електронните дела;
5. начините за плащане по електронен път на държавни такси, разноски и други задължения към органите на съдебната власт;

6. техническите изисквания към потребителските, машинните и други интерфейси на информационните системи, използвани от органите на съдебната власт;

7. електронните адреси, на които могат да се изпращат електронни изявления от органите на съдебната власт, в зависимост от определените начини на извършване на процесуални действия и удостоверителни изявления.

(2) Наредбата по ал. 1 се публикува на интернет страниците на Висшия съдебен съвет и на Министерството на правосъдието и на единния портал за електронно правосъдие.

Чл. 360ж. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.07.2021 г. - изм., бр. 11 от 2020 г., в сила от 8.08.2019 г., **бр. 110 от 2020 г.**, в сила от 31.12.2020 г.) (1) Изявленията и актовете, подавани до органите на съдебната власт на хартиен носител, както и всички документи и информация на хартиен носител, се въвеждат в информационната система на органите на съдебната власт чрез снемане на електронен образ във вид и по начин, позволяващи възпроизвеждането им.

(2) Документите и информацията, представени на електронен носител, постъпили по електронен път или въведени в информационната система на органите на съдебната власт, се обработват и съхраняват по начин, гарантиращ защитата от грешки, подправяне и загуба.

(3) Пълното и точно съответствие на снетия електронен образ със снемания оригинал, както и на въведената електронна информация, се удостоверяват от служители, определени от административния ръководител на органа на съдебната власт. Удостоверяването се извършва чрез полагане на подпис на служителя върху хартиения носител, а на въведените електронни образи – чрез подписването им с електронен подпис на служителя.

(4) До доказване на противното се смята, че електронните документи и информацията, създадени по посочения в ал. 1 начин, са идентични с представените, съответно въведените електронни документи и информация по ал. 2.

(5) Представените документи и носителите на информация се връщат на подателя незабавно след въвеждането им в системата.

(6) Пленумът на Висшия съдебен съвет осигурява технологичната и техническата възможност на органите на съдебната власт за извършване на действията по ал. 1 и 2.

Чл. 360з. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) (В сила от 1.07.2021 г. - изм., ДВ, бр. 11 от 2020 г., в сила от 8.08.2019 г., **бр. 110 от 2020 г.**, в сила от 31.12.2020 г.) При извършване на процесуално действие, което поставя началото на отделно производство, в информационната система на органа на съдебната власт се образува електронно дело.

(2) Електронното дело е съвкупност от свързани електронни записи в информационната система на органа на съдебната власт, която съдържа всички електронни документи и информация, създадени или предоставени от участниците в производството и органите на съдебната власт във връзка с упражнени процесуални права или удостоверителни изявления, всички електронни документи и доказателства по чл. 360ж и други данни, обработвани от органа на съдебната власт във връзка с производството.

(3) Органите на съдебната власт осигуряват съхраняването на доказателствата, за които материалният носител има правно значение, както и такива, които поради естеството си не могат да се преобразуват в електронна форма по реда на чл. 360ж.

(4) Органите на съдебната власт осигуряват на лицата, които имат право на достъп до делата, отдалечен, непрекъснат и безплатен достъп по електронен път до електронните дела, както и технологии и средства за достъп до електронните дела в помещенията, където се намират администрациите им. На лицата се осигурява и достъп до доказателствата по ал. 3.

(5) Органите на съдебната власт осигуряват поддържането и съхранението на електронните дела по начин, който не позволява случайното или незаконното унищожаване на данни от тях и не допуска неправомерен достъп, изменение или разпространение. За всяко електронно дело се съхранява информация за лицата и електронните адреси, от които делото е достъпно, времето за достъп, както и извършените по делото действия в информационната система на органите на съдебната власт.

(6) Органите на съдебната власт осигуряват чрез определени служители от администрациите им съдействие на лицата, които поискат да осъществят достъп до електронните дела.

(7) Цялото или част от електронното дело може да се възпроизвежда в необходимия брой документи на хартиен носител със значението на официални преписи след заверка от служител, овластен от административния ръководител на съответния орган на съдебната власт. За възпроизвеждането се събира такса като за препис.

(8) По искане на лицата, които имат право на достъп до делото, органите на съдебната власт им предоставят незаверено копие на цялото или на част от електронното дело, възпроизведено на хартиен носител. За възпроизвеждането се събира такса като за препис.

(9) Такса по ал. 7 и 8 не се дължи в случаите на освобождаване по чл. 83 от Гражданския процесуален кодекс, както и в други случаи, предвидени в закон.

Чл. 360и. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Организацията и редът за водене, съхраняване и достъп до електронните дела и начинът на съхраняване на доказателствата и доказателствените средства по делата, както и вътрешният оборот и съхраняването на друга информация, обработвана от съдебната администрация, се определят с наредба, приета от пленума на Висшия съдебен съвет след съгласуване с министъра на правосъдието.

Чл. 360к. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет определя с правилник вътрешния ред за използването на електронен подпис и електронна идентификация от органите на съдебната власт.

Раздел II

(Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

Обмен на електронни документи

Чл. 360л. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Органите на съдебната власт обменят помежду си електронни дела и електронни документи автоматизирано и по електронен път в условия на оперативна съвместимост и информационна сигурност.

(2) Органите на съдебната власт са длъжни да използват единни стандарти и правила, определени в наредбата по чл. 360е, ал. 1, установяващи технологични и функционални параметри, които се поддържат от информационните им системи за постигане на оперативна съвместимост и информационна сигурност.

(3) Изискванията за оперативна съвместимост и информационна сигурност, включително изискванията за интерфейси, стандарти за обмен, формати на предаваните електронни документи и начинът на обмен, се определят с наредбата по чл. 360е, ал. 1.

Чл. 360м. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.07.2021 г. - изм., бр. 11 от 2020 г., в сила от 8.08.2019 г., **бр. 110 от 2020 г.**, в сила от 31.12.2020 г.) (1) Органите на съдебната власт обменят автоматизирано и по електронен път електронни документи с лицата, осъществяващи публични функции, с организациите, предоставящи обществени услуги, и с административните органи съгласно Закона за електронното управление.

(2) Лицата, организациите и административните органи по ал. 1 са длъжни да предоставят вътрешни електронни административни услуги на органите на съдебната власт.

(3) Правилата относно оперативната съвместимост и сигурния обмен на електронни документи по ал. 1 и 2 се определят с наредбата по чл. 360е, ал. 1.

Раздел III

(Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

Регистър на актовете на съдилищата

Чл. 360н. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) (1) Регистърът на актовете на съдилищата, наричан по-нататък "регистърът", е електронна база данни, съдържаща актовете, които слагат край на производството пред съответната инстанция или подлежат на самостоятелно обжалване.

(2) Регистърът е част от единната информационна система на съдилищата и се води и съхранява по начин, който гарантира целостта, достъпността и сигурността на съдържащата се в него информация.

Чл. 360о. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 10.02.2017 г.) (1) В регистъра се обявяват актове и се правят други отбелязвания в предвидените от закона случаи.

(2) Всеки съд незабавно обявява актовете си в регистъра.

(3) Не подлежат на обявяване в регистъра актовете, с които се разкрива защитена от закон тайна и мотивите към тях и други актове, определени от пленума на Висшия съдебен съвет.

Чл. 360п. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 10.02.2017 г.) При обявяване на последващ акт, който е свързан с предходен акт на същия орган, връзката между двата акта се отразява в регистъра.

Чл. 360р. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 10.02.2017 г.) Обявяването се извършва чрез последователното въвеждане в регистъра на съдържащите се в съответния акт данни.

Чл. 360с. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 10.02.2017 г.) (1) Достъп до обявените в регистъра актове имат участниците в производството, оправомощени от тях или по закон лица.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Всеки има право на свободен и безплатен достъп до обявените в регистъра актове при спазване на изискванията за защита на личните данни.

Чл. 360т. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 10.02.2017 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет и министърът на правосъдието приемат наредба за воденето, съхраняването и достъпа до регистъра.

Раздел IV

(Нов – ДВ, бр. 86 от 2020 г.)

Информационна система на съдебното изпълнение

Чл. 360у. (Нов – ДВ, бр. 86 от 2020 г.) (1) Министерството на правосъдието изгражда и поддържа информационна система на съдебното изпълнение. Правото на достъп до информационната система и данните, които се събират и въвеждат, се определя с наредба, издадена от министъра на правосъдието.

(2) Съдебните изпълнители са длъжни ежедневно да изпращат данни от входящия регистър, изходящия регистър, регистъра на заведените дела, съответно описната книга, и дневника на извършените действия до информационната система на съдебното изпълнение по ал. 1. Данните може да се подават автоматично от информационните системи, използвани от съответните съдебни изпълнители. Данните се подават по ред и във формат, определени с наредбата по ал. 1.

(3) Чрез информационната система на съдебното изпълнение по ал. 1 Министерството на правосъдието предоставя електронни административни услуги на участниците в изпълнителните производства при спазване на изискванията по Закона за електронното управление.

(4) Достъпът до информационната система по служебен път на държавните органи, органите на местното самоуправление и местната администрация и лицата, на които е възложено упражняването на публична функция, е безплатен.

(5) На база на съдържащите се в информационната система по ал. 1 данни Министерството на правосъдието предоставя електронни административни услуги за извършване на справки по движението на изпълнителните дела по електронен път на лицата, които имат правно основание за достъп до информацията. Услугите се заявяват през електронния портал на Министерството на правосъдието. За предоставяне на услугите Министерството на правосъдието събира такси в размери, определени с тарифа на Министерския съвет.

Глава деветнадесета

БЮДЖЕТ НА СЪДЕБНАТА ВЛАСТ

Чл. 361. (1) Самостоятелният бюджет на съдебната власт е част от държавния бюджет.

(2) Бюджетът на съдебната власт се състои от бюджетите на Висшия съдебен съвет, на Инспектората към Висшия съдебен съвет, на органите на съдебната власт, които са юридически лица, и на Националния институт на правосъдието.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2018 г. - изм., бр. 76 от 2016 г. относно влизането в сила, изм., бр. 90 от 2017 г., в сила от 1.01.2018 г.) Бюджетът на съдебната власт включва всички приходи от дейността на органите на съдебната власт и на Националния институт на правосъдието, разходите за издръжка на органите на съдебната власт, на Инспектората към Висшия съдебен съвет и на Националния институт на правосъдието с изключение на разходите, които по силата на този закон се определят по бюджета на Министерството на правосъдието, взаимоотношенията с централния бюджет и други бюджети и финансирането на бюджетното салдо.

(4) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Неизпълнението на приходите по бюджета на съдебната власт за съответната година е за сметка на неизползвани наличности от предходната година и допълнителна субсидия от централния бюджет.

Чл. 362. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 28 от 2016 г.) Министерът на правосъдието предлага проект на бюджет на съдебната власт и го внася за обсъждане в пленума на Висшия съдебен съвет.

Чл. 363. Проектът на бюджет на съдебната власт се придружава от разчети за следващите две години.

Чл. 364. (1) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Министерският съвет внася в Народното събрание проекта на закон за държавния бюджет на Република България за съответната година заедно с проекта на годишен бюджет на съдебната власт, предложен от пленума на Висшия съдебен съвет, с подробна обосновка.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г., доп., бр. 28 от 2016 г.) При приемането на държавния бюджет Народното събрание изслушва доклад на пленума на Висшия съдебен съвет, представен от негов представител.

(3) Народното събрание приема бюджета на съдебната власт, разпределен за Висшия съдебен съвет, Инспектората към Висшия съдебен съвет, органите на съдебната власт и Националния институт на правосъдието.

Чл. 365. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 28 от 2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет организира изпълнението на бюджета на съдебната власт чрез Инспектората към Висшия съдебен съвет, Върховния касационен съд, Върховния административен съд, съдилищата, главния прокурор и Националния институт на правосъдието.

Чл. 366. (1) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет съставя годишен отчет за касовото изпълнение на бюджета на съдебната власт по пълна бюджетна класификация, който задължително се включва в обобщения отчет за изпълнението на държавния бюджет като негова съставна част.

(2) Отчетът по ал. 1 се включва от Министерството на финансите при съставянето на отчет за изпълнението на държавния бюджет.

(3) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Министерският съвет всяка година с отчета за изпълнението на държавния бюджет внася в Народното събрание и отчета за изпълнението на бюджета на съдебната власт, приет от пленума на Висшия съдебен съвет, с подробна обосновка.

Чл. 367. Висшият съдебен съвет организира изграждането и осигурява функционирането на система за финансово управление и контрол в органите на съдебната власт и вътрешния одит при усвояването и администрирането на бюджетните ресурси.

Глава двадесета

ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ МЕЖДУ СЪДЕБНАТА ВЛАСТ И ИЗПЪЛНИТЕЛНАТА ВЛАСТ

Раздел I

Общи положения

Чл. 368. Взаимодействието между съдебната власт и изпълнителната власт се осъществява чрез министъра на правосъдието и администрацията на Министерството на правосъдието.

Чл. 369. Министерът на правосъдието осъществява правомощията си, определени в Конституцията, чрез дейностите, предвидени в този закон.

Чл. 370. (1) Взаимодействието между органите на съдебната власт и Висшия съдебен съвет и органите на изпълнителната власт се осъществява в следните насоки:

1. съдебна дейност;

2. изработване проекти на закони и подзаконовни нормативни актове, свързани със съдебната система и с дейностите, които са в рамките на компетентността на министъра на правосъдието;

3. професионална квалификация;
4. информационни технологии;
5. (изм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) противодействие на престъпността;
6. управление на имуществото на съдебната власт;
7. дейности във връзка с изготвяне проект на бюджет на съдебната власт;
8. охрана;
9. дейности във връзка с държавните и частните съдебни изпълнители, с нотариусите, със съдиите по вписванията и със синдиците;
10. международноправно сътрудничество.

(2) Функциите и организацията на работата на съответните структурни звена в Министерството на правосъдието се определят с този закон и с Устройствения правилник на Министерството на правосъдието.

Чл. 371. (Отм. - ДВ, бр. 109 от 2008 г.) .

Раздел II

Инспекторат на министъра на правосъдието

Чл. 372. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) (1) Към министъра на правосъдието има инспекторат, който:

1. проверява дейността на държавните и частните съдебни изпълнители, на съдиите по вписванията, включително дейността по образуването, движението и приключването на изпълнителните дела, делата по вписванията и обобщава и анализира практиката по тези дела;
2. (отм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.);
3. проверява дейността на длъжностните лица по регистрацията по Закона за търговския регистър;
4. проверява и анализира дейността на нотариусите съвместно с инспектор-нотариуси;
5. подпомага министъра на правосъдието при осъществяване на правомощията му по изготвяне на предложения за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления, както и за изготвяне на становища по направени предложения за приемане на тълкувателни решения или тълкувателни постановления;
6. осъществява текущ контрол за правилното организиране и провеждане на стаж за придобиване на юридическа правоспособност и участва в провеждането на изпита за придобиване на юридическа правоспособност;
7. (отм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.);
8. организира и координира наблюдението по прилагането на нормативните актове, свързани със съдебната система, и изготвя периодични доклади до министъра на правосъдието за обобщаване на резултатите от наблюдението;
9. (нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) проверява дейността на синдиците по Търговския закон;
10. (предишна т. 9 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) извършва и други проверки, възложени от министъра на правосъдието.

(2) Проверките по ал. 1, т. 1 - 4 се извършват по план, утвърден от министъра на правосъдието.

(3) (Нова – ДВ, бр. 86 от 2020 г.) При извършване на проверки на дейността на съдебните изпълнители

инспекторите от Инспектората на министъра на правосъдието могат да използват системата по чл. 360у.

Чл. 373. (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Длъжностните лица са длъжни да оказват съдействие на инспекторите от Инспектората на министъра на правосъдието при изпълнение на функциите им и да им осигуряват достъп до материалите при спазване изискванията на Закона за защита на класифицираната информация и изискванията за защита на личните данни.

Чл. 374. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 50 от 2012 г.) (1) Инспекторатът на министъра на правосъдието се състои от инспектори, които се ръководят от главен инспектор.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Главният инспектор и инспекторите се назначават от министъра на правосъдието въз основа на конкурс по Кодекса на труда.

(3) За главен инспектор може да се назначи лице, което има най-малко 10 години юридически стаж, а за инспектор - най-малко 5 години юридически стаж.

(4) Възнаграждението на главния инспектор е равно на възнаграждението на съдия в окръжен съд, а на инспекторите - на възнаграждението на съдия в районен съд.

(5) (Отм. – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Чл. 375. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., бр. 50 от 2012 г.) (1) При освобождаване от длъжност на главен инспектор или инспектор лицето се възстановява на длъжността, която е заемало до назначаването му, ако е работило в органите на съдебната власт.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) За възстановяването по ал. 1 лицето подава в 14-дневен срок от освобождаването му от длъжност молба до съответната колегия на Висшия съдебен съвет или до министъра на правосъдието - за държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията.

(3) Времето, прослужено като главен инспектор и инспектор в Инспектората към министъра на правосъдието, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 1 - 7.

Чл. 376. За неуредените в този раздел въпроси за инспекторите в инспектората на министъра на правосъдието се прилага Кодексът на труда.

Раздел III

Съдебна статистика. Информационни системи

Чл. 377. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Висшият съдебен съвет в съответствие със Закона за статистиката предоставя на Националния статистически институт статистически данни за публикуване.

Чл. 377а. (Нов - ДВ, бр. 50 от 2012 г., отм., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.).

Чл. 378. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) Единната информационна система за противодействие на престъпността (ЕИСПП) е съвкупност от автоматизирани информационни системи и се състои от централна компонента (ядро) на системата, свързана със системи на съдебната и на изпълнителната власт, които обработват информация за събития и обекти и в цялост осъществяват единно информационно осигуряване на дейността по противодействие на престъпността.

(2) Органите на съдебната власт, Министерството на вътрешните работи, Държавна агенция "Национална сигурност", Министерството на отбраната, Министерството на правосъдието и Министерството на финансите при спазване изискванията на ал. 3 създават, поддържат, използват и развиват ведомствени информационни системи, които са част от ЕИСПП, или обменят информация с нея.

(3) Органите по ал. 2 осигуряват от бюджетите си финансиране за създаване, поддържане, използване и развитие на ведомствените компоненти на ЕИСПП.

(4) Редът и начинът за изграждане, поддържане, използване и развитие на ЕИСПП, както и на взаимодействие на органите и институциите по ал. 2 за осигуряване функционирането на системата, се определят с наредба,

издадена от Министерския съвет по предложение на министъра на правосъдието.

(5) Органите и институциите, чиито автоматизирани информационни системи се свързват с ЕИСПП, са длъжни да осигуряват информацията, необходима за функционирането на тази система.

Чл. 379. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Изграждането, поддържането, използването и развитието на ядрото на ЕИСПП се извършват от прокуратурата.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Прокуратурата извършва изграждането и развитието на комуникационни компоненти за връзка на ядрото на ЕИСПП със свързаните ведомствени системи. Комуникационните компоненти се експлоатират и поддържат от ведомствата, чиито автоматизирани информационни системи се свързват с ядрото на ЕИСПП.

(3) Институциите, чиито автоматизирани информационни системи се свързват с ядрото на ЕИСПП, са длъжни да осигуряват информацията, необходима за функционирането на ЕИСПП.

Чл. 380. (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.).

Чл. 381. (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.).

Чл. 382. (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.).

Чл. 383. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) Методическото ръководство на ЕИСПП се осъществява от Междуведомствен съвет.

(2) Съставът и дейността на Междуведомствения съвет се определят с наредбата по чл. 378, ал. 4.

Чл. 384. (1) Достъп до данните, които се съдържат в ЕИСПП, имат:

1. длъжностни лица, които по силата на закон осъществяват правомощия в наказателното производство и при изпълнение на наказанията;
2. лица с право на достъп от органите на съдебната власт и от министерствата по чл. 378, ал. 2;
3. лица, определени с решение на Междуведомствения съвет.

(2) Достъп до данните, които се съдържат в ЕИСПП, се предоставя на лица извън тези по ал. 1 след писмено съгласие на лицето, чиито данни са вписани в националната база данни на ЕИСПП.

(3) Към ядрото на ЕИСПП може да се разкрие контур за публичен достъп, който да съдържа данни, определени със закон.

(4) (Нова – ДВ, бр. 103 от 2020 г.) Достъп до извадка от данните, съдържащи се в ЕИСПП, която представлява обществена информация, се предоставя по реда и начина, определени с наредбата по чл. 378, ал. 4, освен ако в друг закон е предвиден специален ред за търсене, получаване и разпространяване на такава информация.

Чл. 385. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., бр. 17 от 2019 г.) Информационното обслужване на дейностите в съдебната власт се извършва от Висшия съдебен съвет със съдействието на Министерството на финансите, Министерството на регионалното развитие и благоустройството - чрез осигуряване на достъп на органите на съдебната власт до Националната база данни "Население", Националния статистически институт и Българския институт за стандартизация, включително и чрез предоставяне на лични данни в електронен вид или чрез отдалечен достъп до база данни, при спазване на изискванията за защита на личните данни.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г.) Редът и начинът за осигуряване на съдействие по ал. 1 от Министерството на регионалното развитие и благоустройството чрез предоставяне на достъп до Национална база данни "Население" се определят с наредба на министъра на правосъдието и министъра на регионалното развитие и благоустройството.

Чл. 386. (Отм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., нов, бр. 50 от 2012 г.) (1) При Министерството на правосъдието има Централно бюро за съдимост. Централното бюро за съдимост изпълнява задълженията на централен орган,

който обменя информация с централните органи на други държави - членки на Европейския съюз, относно влезли в сила присъди на български и чужди граждани, вписани в регистрите за съдимост в съответствие с националното законодателство.

(2) Централното бюро за съдимост събира, съхранява и актуализира данните за съдимост по ал. 1, като обменя информация с бюрата за съдимост при районните съдилища и с централните органи на други държави - членки на Европейския съюз, както и със системи на Европейския съюз и на международни организации.

(3) За предаването и получаването по електронен път на информацията по ал. 1 Министерството на правосъдието създава и поддържа информационна система "Централна база данни "Съдимост".

(4) Функциите и организацията на дейността на Централното бюро за съдимост, условията за изграждане на информационната система "Централна база данни "Съдимост", поддържането и функционирането ѝ, както и обменът на информация по ал. 2 се уреждат с наредбата по чл. 77, ал. 4.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 17 от 2019 г.) Личните данни, посочени в исканията и в отговорите на исканията за информация за съдимост, се обработват в съответствие с изискванията за защита на личните данни за целите и на основанията, за които са били поискани.

Раздел IV

Управление на имуществото на съдебната власт

Чл. 387. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 28 от 2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет организира управлението на имуществото на съдебната власт.

Чл. 388. (1) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет разпределя ползването на недвижимите имоти, предоставени на съдебната власт, между отделните нейни органи и може да възлага стопанисването им на административните им ръководители.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 28 от 2016 г.) Средствата за строителство и основен ремонт на недвижимите имоти, както и средствата за задължения, произтичащи от собствеността на имотите - данъци, такси, наеми, застраховки и преоценки, се осигуряват по бюджета на съдебната власт.

Чл. 389. (Доп. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Предназначението на недвижимите имоти, предоставени за нуждите на съдебната власт, не може да се променя без съгласието на органите на съдебната власт.

Чл. 390. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) Средствата за придобиване, стопанисване и управление на движими вещи се осигуряват по бюджета на съдебната власт.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.) Пленумът на Висшия съдебен съвет може да предоставя управлението на движимите вещи от един орган на съдебната власт на друг със съгласието на административните им ръководители.

Раздел V

Охрана

Чл. 391. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., доп., бр. 49 от 2018 г.) Към министъра на правосъдието има Главна дирекция "Охрана", която осъществява дейността по охраната на органите на съдебната власт, на сградите на Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, както и на сградата на Агенцията по вписванията – Централно управление.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 15 от 2013 г., в сила от 1.01.2014 г.) Главна дирекция "Охрана" е юридическо лице със седалище София към министъра на правосъдието.

(3) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Главна дирекция "Охрана":

1. (доп. – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) организира и осъществява охраната на съдебните сгради и на сградите на

Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, както и на сградата на Агенцията по вписванията – Централно управление;

2. (изм. – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) осигурява реда в съдебните сгради и сигурността на органите на съдебната власт при осъществяване на техните правомощия, както и реда и сигурността в сградите на Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, и в сградата на Агенцията по вписванията – Централно управление;

3. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм. и доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 11 от 2020 г.) организира и осъществява охраната на съдии – при условия и по ред, определени със съвместна инструкция на министъра на правосъдието и главния прокурор, съгласувана с пленума на Висшия съдебен съвет;

4. (изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) оказва съдействие на органите на съдебната власт при призоваване на лица в случаите, когато се пречи за изпълняване на това задължение;

5. довежда принудително лица до орган на съдебната власт, когато това е постановено от орган на съдебната власт;

6. конвоира обвиняеми и подсъдими, за които се иска или е постановена мярка за неотклонение задържане под стража, или лица, изтърпяващи наказания в местата за лишаване от свобода, до органите на съдебната власт;

7. изпълнява разпореждания на прокурор за привеждане в изпълнение на влезли в сила присъди с наложено наказание лишаване от свобода, като при необходимост търси съдействие от органите на Министерството на вътрешните работи;

8. (доп. – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) извършва проверки и контролира спазването на правилата и нормите за охраната и безопасността при проектиране, строителство и експлоатация на сгради на съдебната власт, както и при строителство и експлоатация на сградите на Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, и на сградата на Агенцията по вписванията – Централно управление;

9. извършва съгласуване на проекти и дава становища за въвеждане в експлоатация на сгради на съдебната власт по отношение на охраната и безопасността;

10. изгражда и поддържа за нуждите на своята дейност информационни фондове, в които събира, обработва, съхранява и използва информация, придобита при или по повод изпълнение на функциите ѝ;

11. получава от Министерството на вътрешните работи информация, свързана с изпълнението на функциите ѝ.

(4) (Нова - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 49 от 2018 г.) При извършване на дейностите по ал. 3, т. 1 – 7 Главна дирекция "Охрана" осъществява необходимото взаимодействие с административните ръководители на органите на съдебната власт, с пленума на Висшия съдебен съвет, с Бюрото по защита при главния прокурор и с изпълнителния директор на Агенцията по вписванията.

(5) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна ал. 4, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм., бр. 66 от 2013 г., в сила от 26.07.2013 г., бр. 98 от 2014 г., в сила от 28.11.2014 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 49 от 2018 г.) Правилата и нормите за безопасност и охрана при проектиране, строителство, реконструкция, основно обновяване, ремонт, преустройство и експлоатация на сградите на органите на съдебната власт, както и на сградите на Министерството на правосъдието, предназначени за централната администрация, и на сградата на Агенцията по вписванията – Централно управление, се определят с наредба на министъра на правосъдието, съгласувана с министъра на регионалното развитие и благоустройството и с пленума на Висшия съдебен съвет.

(6) (Предишна ал. 4, изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна ал. 5, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Видът на информацията по ал. 3, т. 11 и редът за предоставянето ѝ се определят с наредба, издадена съвместно от министъра на правосъдието и министъра на вътрешните работи.

(7) (Нова - ДВ, бр. 33 от 2009 г., предишна ал. 6, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Устройството и

дейността на Главна дирекция "Охрана" се уреждат с правилник, издаден от министъра на правосъдието.

Чл. 392. При изпълнение на правомощията си служителите на Главна дирекция "Охрана" са длъжни да зачитат достойнството на гражданите и техните права и законни интереси.

Чл. 393. (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 53 от 2014 г.) Личният състав на Главна дирекция "Охрана" при осъществяване на функциите по чл. 391, ал. 3 има правата и задълженията по чл. 64, ал. 1, 2, 4 и 5, чл. 65, 66, 70, чл. 72 – 74, чл. 76, 80, 91 и чл. 81 – в случаите по чл. 70, ал. 1, т. 1, 4 и 5, чл. 85, 86, чл. 87, ал. 1, 2, 5 – 7 и чл. 100 от Закона за Министерството на вътрешните работи и по Указ № 904 за борба с дребното хулиганство.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 53 от 2014 г.) По отношение на личния състав на Главна дирекция "Охрана" се прилагат разпоредбите на част трета, глави седма – дванадесета от Закона за Министерството на вътрешните работи.

(3) (Нова – ДВ, бр. 64 от 2019 г., в сила от 13.08.2019 г.) Условието и редът за формиране и изплащане на допълнителното възнаграждение за постигнати резултати в служебната дейност на служителите в Главна дирекция "Охрана" и териториалните ѝ звена се определят с наредба на министъра на правосъдието.

Чл. 394. Гражданите и длъжностните лица са длъжни да оказват съдействие на служителите на Главна дирекция "Охрана" при изпълнение на техните задължения, включително да им предоставят сведения и документи при опазване на държавната, служебната и търговската тайна и на личната информация.

Глава двадесет и първа

ВЕЩИ ЛИЦА И ПРЕВОДАЧИ

(Загл. доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.)

Чл. 395. (1) Вещото лице извършва експертизи.

(2) Всички държавни органи, юридически лица и граждани, при които се намират материали, необходими за експертизата, са длъжни да осигурят достъп на вещото лице до тях съобразно нивото на достъп до класифицирана информация, което то притежава, както и да оказват необходимото съдействие за изпълнение на задачите на експертизата.

Чл. 395а. (Нов - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) В гражданското, наказателното или административното производство се назначава преводач, когато това е предвидено в закон.

Чл. 396. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 21 от 2014 г.) Вещо лице се назначава от органа, който възлага експертизата, от съответния списък на специалисти, утвърдени за вещи лица. За преводач се назначава лице от съответния списък на специалистите, утвърдени за преводачи.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) При необходимост за вещь лице или преводач може да се назначи и специалист, който не е включен в съответния списък.

(3) При сложност или комплексност на изследването органът може да назначи и повече от едно вещь лице.

(4) При изпълнение на функциите си вещото лице се легитимира с удостоверение, издадено от органа, назначил експертизата.

Чл. 397. (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Не може да се назначи за извършване на експертиза вещь лице или за преводач, лице, което е заинтересовано от изхода на производството или има с някоя от страните по делото отношения, които пораждаат основателни съмнения в неговата непристрастност.

Чл. 398. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., доп., бр. 21 от 2014 г.) За всеки съдебен район на окръжен и на административен съд, както и за специализирания наказателен съд се съставят списъци на специалистите, утвърдени за вещи лица и за преводачи.

(2) Върховният касационен съд, Върховният административен съд, Върховната касационна прокуратура, Върховната административна прокуратура и Националната следствена служба при необходимост утвърждават отделни списъци за нуждите на своята дейност.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Когато нуждите на съответния орган на съдебната власт налагат това, той може да назначи вещо лице или преводач от списъците на други съдебни райони.

(4) Списъците по ал. 1 и 2 са публични.

Чл. 399. (1) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Предложения за включване на специалисти в списъците на вещи лица и преводачи правят министерства, ведомства, учреждения, общини, съсловни и други организации и научни институти.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Предложение за включване в списъците на вещи лица и преводачи могат да правят лично и самите специалисти.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Предложенията за включване в списъците по чл. 398, ал. 1 се правят до председателя на съответния съд.

(4) Предложенията за включване в списъците по чл. 398, ал. 2 се правят до всеки административен ръководител на съответния орган на съдебната власт.

Чл. 400. (1) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) В предложенията се вписват трите имена на специалиста, домашният му адрес, телефон за връзка и данни за неговото образование, специалност, месторабота, заеманата длъжност, продължителността на трудовия му стаж, стажът му като вещо лице или преводач и допълнителната квалификация.

(2) Обстоятелствата по ал. 1 се удостоверяват със съответните документи, които се прилагат към предложението.

Чл. 401. (1) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Списъците по чл. 398, ал. 1 се утвърждават от комисия в състав: председателят на апелативния съд или определен от него съдия, председателят на апелативния специализиран наказателен съд или определен от него съдия, апелативният прокурор или определен от него прокурор, ръководителят на апелативната специализирана прокуратура или определен от него прокурор, председателят на окръжния съд, председателят на специализирания наказателен съд, окръжният прокурор, ръководителят на специализираната прокуратура и председателят на административния съд.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Списъците по чл. 398, ал. 2 се утвърждават от комисия в състав: председателят на Върховния касационен съд, председателят на Върховния административен съд и главният прокурор.

(3) Утвърдените списъци се изпращат на министъра на правосъдието за обнародване в "Държавен вестник" и за публикуване в интернет.

Чл. 402. (1) (Доп. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Предложения за изменение и допълнение на утвърдените списъци на вещи лица и преводачи се правят до края на септември на съответната календарна година.

(2) До края на октомври комисиите по чл. 401, ал. 1 и 2 актуализират списъците.

(3) До 15 ноември списъците се изпращат на министъра на правосъдието за обнародване в "Държавен вестник" и за публикуване в интернет.

(4) Промени в списъците могат да се правят и през текущата година.

Чл. 402а. (Нов – ДВ, бр. 86 от 2020 г., в сила от 1.01.2021 г.) Към Министерството на правосъдието се създава Информационна система "Единен регистър на вещите лица", която съдържа данните, вписани в списъците на специалистите, утвърдени за вещи лица по чл. 398, ал. 1 и 2. Данните се въвеждат в регистъра по разпореждане на съответните административни ръководители в органите на съдебната власт незабавно след утвърждаването на списъците.

Чл. 403. (1) (Изм. - ДВ, бр. 50 от 2012 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Министърът на правосъдието, съгласувано с пленума на Висшия съдебен съвет, издава наредба за:

1. реда и сроковете за предложения за включване и промени на списъците на специалистите, утвърдени за

вещи лица;

2. условията, на които трябва да отговарят специалистите, утвърдени за вещи лица;

3. условията и реда за определяне възнагражденията на вещите лица;

4. (нова - ДВ, бр. 59 от 2010 г., в сила от 1.01.2011 г., отм., бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г., нова, бр. 86 от 2020 г., в сила от 1.01.2021 г.) правото на достъп до информационната система по чл. 402а и данните, които се въвеждат в нея.

(2) (Нова - ДВ, бр. 21 от 2014 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Министърът на правосъдието съгласувано с пленума на Висшия съдебен съвет издава наредба за:

1. реда и сроковете за предложения за включване и промени на списъците на специалистите, утвърдени за преводачи;

2. условията, на които трябва да отговарят специалистите, утвърдени за преводачи;

3. условията и реда за определяне възнагражденията на преводачите.

(3) (Предишна ал. 2, изм. - ДВ, бр. 21 от 2014 г.) Наредбите по ал. 1 и 2 се обнародват в "Държавен вестник".

Чл. 403а. (Нов - ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г., доп., бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Условията и редът за извършването на съдебномедицинските, съдебно-психиатричните и съдебно-психологичните експертизи, включително и за заплащането на разходите на лечебните заведения, се определят с наредба, издадена от министъра на правосъдието, министъра на вътрешните работи и министъра на здравеопазването, съгласувано с пленума на Висшия съдебен съвет.

Глава двадесет и втора

АДМИНИСТРАТИВНОНАКАЗАТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Чл. 404. (1) Ръководител на държавна или общинска администрация, на организация или работодател, който не разреши служебен отпуск на лице, призовано за участие като съдебен заседател, или препятства участието му в съдебно производство, се наказва с глоба от 300 до 600 лв.

(2) Глобата се налага от председателя на съда и може да се отмени по реда на Гражданския процесуален кодекс.

Чл. 405. (1) Който не изпълни разпореждане на съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията, дадено по съответния ред въз основа на този закон, се наказва с глоба от 50 до 2000 лв., ако не подлежи на по-тежко наказание.

(2) Глобата се налага с разпореждане или постановление, след като на лицето се предостави възможност да даде обяснение във връзка с нарушението.

(3) Наложеният наказанието съдия, прокурор, следовател, държавен съдебен изпълнител или съдия по вписванията може да отмени или да намали глобата по жалба на наказаното лице, подадена в 7-дневен срок от съобщението.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 33 от 2009 г.) Решението или постановлението по жалбата подлежи на обжалване по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 406. Който не изпълни разпореждане на служител в Главна дирекция "Охрана" на Министерството на правосъдието, дадено при изпълнение на функциите му, се наказва с глоба от 50 до 2000 лв.

Чл. 407. Ръководителите на държавните органи и на юридическите лица, както и гражданите, които виновно не са изпълнили задълженията, предвидени в чл. 394, се наказват с глоба от 200 до 3000 лв.

Чл. 408. (1) Актът за установяване на нарушението по чл. 406 или 407 се съставя от служител в Главна дирекция "Охрана".

(2) Наказателното постановление се издава от министъра на правосъдието или от оправомощено от него длъжностно лице.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 408а. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Съдия, прокурор или следовател, който не подаде в срок декларация по чл. 175а, ал. 1, се наказва с глоба в размер от 300 до 3000 лв.

(2) (Нова – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) Който не подаде в срок декларация по чл. 175в, ал. 1, т. 3 или 4, се наказва с глоба в размер от 300 до 3000 лв.

(3) (Предишна ал. 2, изм. – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) Когато нарушенията са извършени повторно, глобата е в размер от 600 до 6000 лв.

Чл. 408б. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) При установено несъответствие по чл. 175з, ал. 3 се налага глоба в размер от 500 до 5000 лв., освен ако за извършеното не е предвидено по-тежко наказание.

(2) Когато нарушението е извършено повторно, глобата е в размер от 1000 до 10 000 лв.

Чл. 408в. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Който не изпълни задължение по чл. 175р, ал. 2, се наказва с глоба в размер от 3000 до 6000 лв.

(2) Когато нарушението е извършено повторно, глобата е в размер от 5000 до 10 000 лв.

Чл. 408г. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) За нарушение на задължение по чл. 175д, ал. 2 – 7 на виновните длъжностни лица се налага глоба от 1000 до 5000 лв., ако извършеното не съставлява престъпление.

Чл. 408д. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 1.01.2017 г.) (1) Актовете за установяване на нарушенията по чл. 408а, чл. 408б, чл. 408в и чл. 408г се съставят от определени от главния инспектор в Инспектората към Висшия съдебен съвет лица.

(2) Наказателните постановления се издават от главния инспектор или от оправомощени от него инспектори.

(3) Установяването на нарушенията, издаването, обжалването и изпълнението на наказателните постановления се извършват по реда на Закона за административните нарушения и наказания.

Чл. 409. Приходите от глоби, наложени с наказателни постановления по този закон, постъпват по бюджета на съдебната власт.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

(Нова – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.)

§ 1. (Нов – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) По смисъла на този закон:

1. "Електронен адрес" е идентифицируема чрез общоприет стандарт информационна система за получаване на електронни изявления.

2. "Електронен документ" е електронен документ по смисъла на чл. 3, параграф 35 от Регламент (ЕС) №

910/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 23 юли 2014 г. относно електронната идентификация и удостоверителните услуги при електронни трансакции на вътрешния пазар и за отмяна на Директива 1999/93/ЕО (ОВ, L 257/73 от 28 август 2014 г.).

3. "Свързани лица" са:

а) съпрузите или лицата, които се намират във фактическо съжителство на съпружески начала, роднините по права линия, по сребрена линия – до четвърта степен включително, и по сватовство – до втора степен включително;

б) физически и юридически лица, с които съдията, прокурорът или следователят се намира в икономически или политически зависимости, които пораждаат основателни съмнения в неговата непристрастност и обективност.

4. "Трайно ползване" е ползване на чужда вещ за задоволяване на нужди на ползвателя или на лицата по чл. 175б, ал. 4, което продължава повече от три месеца в рамките на една календарна година.

5. "Фактическа раздяла" е състояние, при което съпрузите не живеят заедно и нямат общо домакинство.

6. "Фактическо съжителство на съпружески начала" е доброволно съвместно съжителство на съпружески начала на две пълнолетни лица, по отношение на които не съществува родство, представляващо пречка за встъпване в брак, което е продължило повече от две години и при което лицата се грижат един за друг и за общо домакинство.

7. "Достатъчно данни" са данни, от които може да се направи основателно предположение за конфликт на интереси, нарушение на основните принципи за поведение, уредени в Кодекса за етично поведение на българските магистрати, или несъответствие между декларираните обстоятелства и събраната информация.

8. "Членове на семейството" са съпруг, лицето, с което проверяваното лице е във фактическо съжителство на съпружески начала, и ненавършилите пълнолетие деца.

9. "Повторно" е нарушението, извършено в двугодишен срок от влизането в сила на наказателното постановление или на решението на съда, с което е наложено наказание за същото по вид нарушение.

10. "Контролната дейност в прокуратурата" се осъществява посредством:

а) комплексна ревизия, която установява цялостната дейност на отделна прокуратура или на Националната следствена служба;

б) тематична ревизия, която установява работата на отделна прокуратура по дадено направление или за определен период и цялостната работа на следствен отдел при окръжна прокуратура;

в) проверка, която има за предмет конкретни обстоятелства от административно-управленски характер, сигнал за дисциплинарно нарушение, работата на конкретен прокурор или следовател, работата на прокурор или следовател по определена категория дела или дадено дело, спазване на трудовата дисциплина и други конкретни обстоятелства.

11. (Нова – ДВ, бр. 103 от 2020 г.) "Обществена информация" е информацията по смисъла на чл. 2, ал. 1 от Закона за достъп до обществена информация.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1а. (Предишен § 1 – ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) Законът за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 59 от 1994 г., бр. 78 от 1994 г. - Решение № 8 на Конституционния съд от 1994 г., бр. 87 от 1994 г. - Решение № 9 на Конституционния съд от 1994 г., бр. 93 от 1995 г. - Решение № 17 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 64 от 1996 г., бр. 96 от 1996 г. - Решение № 19 на Конституционния съд от 1996 г.; изм., бр. 104 и 110 от 1996 г., бр. 58, 122 и 124 от 1997 г., бр. 11 и 133 от 1998 г., бр. 6 от 1999 г. - Решение № 1 на Конституционния съд от 1999 г.; изм., бр. 34, 38 и 84 от 2000 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 74 от 2002 г., бр. 110 от 2002 г. - Решение № 11 на Конституционния съд от 2002 г., бр. 118 от 2002 г. - Решение № 13 на Конституционния съд от 2002 г.; изм., бр. 61 и 112 от 2003 г., бр. 29, 36 и 70 от 2004 г., бр. 93 от 2004 г. - Решение № 4 на Конституционния съд от 2004 г., бр. 37 от 2005 г. - Решение № 4 на Конституционния съд от 2005 г.; изм., бр. 43 и 86 от 2005 г., бр. 17 от 2006 г., бр. 23 от 2006 г. - Решение № 1 на Конституционния съд от 2006 г., бр. 30 и 39 от 2006 г.) се отменя.

§ 2. (1) Събранията по чл. 21 и събранието по чл. 23, ал. 3 се провеждат до 5 септември 2007 г.

(2) Събранията по чл. 21 или събранието по чл. 23, ал. 3, които не са проведени в срока по ал. 1, се свикват от министъра на правосъдието и се провеждат в срок до 15 септември 2007 г.

§ 3. (1) Събранията по чл. 23, ал. 1 и 2 се провеждат до 21 септември 2007 г.

(2) Събранията, които не са проведени в срока по ал. 1, се свикват от министъра на правосъдието и се провеждат в срок до 28 септември 2007 г.

§ 4. Народното събрание избира членовете на Висшия съдебен съвет от своята квота до 28 септември 2007 г.

§ 5. (1) Новоизбраният Висш съдебен съвет се смята за конституиран, след като са избрани членове, които заедно с членовете му по право образуват две трети от неговия състав.

(2) Дейността на досегашния Висш съдебен съвет се прекратява с конституирането на новоизбрания Висш съдебен съвет по реда на този закон.

§ 6. Неприклучилите производства пред Върховния административен съд по жалби срещу решения на Висшия съдебен съвет се довършват по досегашния ред.

§ 7. (1) Предложения за главен инспектор и инспектори в Инспектората към Висшия съдебен съвет се правят до 15 октомври 2007 г.

(2) Главният инспектор и инспекторите встъпват в длъжност в едномесечен срок от деня на избора им.

(3) Главният инспектор и инспекторите са длъжни да освободят заеманите от тях длъжности и да преустановят дейностите по чл. 18 преди встъпването си в длъжност, като уведомяват за това председателя на Народното събрание.

§ 8. Заварените съдии в окръжен съд, прокурори в окръжна прокуратура, съдии в административен съд, съдии в апелативен съд и прокурори в апелативна прокуратура, които не отговарят на изискванията за стаж по чл. 164, ал. 2, 3 и 4, запазват длъжностите, които заемат.

§ 9. Министерският съвет в тримесечен срок от влизането в сила на закона осигурява работни помещения за дейността на Инспектората към Висшия съдебен съвет.

§ 10. Председателите на отделения във Върховния касационен съд и във Върховния административен съд, завеждащите отдели във Върховната касационна прокуратура и Върховната административна прокуратура, както и ръководителите на отдели в Националната следствена служба запазват размера на възнаграждението, което получават до влизането в сила на този закон.

§ 11. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) За стаж като съдия по чл. 164, ал. 1 - 7 се зачита и стажът, прослужен като арбитър по отменения Закон за държавния арбитраж.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) За стаж като съдия по чл. 164, ал. 1 - 7 се зачита и стажът на заварените съдии, определени от Република България в международен съд, създаден въз основа на международен договор, по който Република България е страна, или в рамките на международна организация, на която Република България е член.

§ 12. Насрочените до влизането в сила на закона конкурси за съдии, прокурори, следователи, държавни съдебни изпълнители и за съдии по вписванията се провеждат по досегашния ред.

§ 13. Допълнителното възнаграждение за продължителна работа на съдиите, прокурорите и следователите, което до влизането в сила на закона надвишава 40 на сто, се запазва в определения размер и не може да се увеличава.

§ 14. (Изм. - ДВ, бр. 23 от 2011 г., в сила от 22.03.2011 г.) За военните съдии, военните прокурори и военните следователи се прилагат разпоредбите на Закона за отбраната и въоръжените сили на Република България, като прослужените години в системата на Министерството на вътрешните работи се смятат за военна служба.

§ 15. Неприклучилите до влизането в сила на закона дисциплинарни производства се разглеждат по досегашния ред и се довършват до 31 декември 2007 г. Изтичането на този срок не е основание за отпадане на отговорността.

§ 16. За заварените младши съдии и младши прокурори се прилага тригодишният срок за заемане на длъжността.

§ 17. (1) За заварените съдебни инспектори срокът по чл. 374, ал. 2 тече от датата на последното им назначение.

(2) До избора на главен инспектор и инспектори от Инспектората към Висшия съдебен съвет Инспекторатът на министъра на правосъдието продължава да осъществява правомощията си по чл. 35б, ал. 1, т. 1 и 2 от отменения Закон за съдебната власт.

§ 18. За трудов стаж се зачита стажът като съдебен кандидат или стажант-юрист, когато той е проведен след полагане на държавни изпити за придобиване на висше образование по специалността "Право".

§ 19. В Административнопроцесуалния кодекс (ДВ, бр. 30 от 2006 г.) глава шестнадесета с чл. 258 - 266 се отменя.

§ 20. В Наказателния кодекс (обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50 от 1995 г., бр. 97 от 1995 г. - Решение № 19 на Конституционния съд от 1995 г.; изм., бр. 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62 и 85 от 1997 г., бр. 120 от 1997 г. - Решение № 19 на Конституционния съд от 1997 г.; изм., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21 и 51 от 2000 г., бр. 98 от 2000 г. - Решение № 14 на Конституционния съд от 2000 г.; изм., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38 и 57 от 2007 г.) навсякъде думите "помощник-изпълнител" се заменят с "помощник-частен съдебен изпълнител".

§ 21. В Кодекса за социално осигуряване (обн., ДВ, бр. 110 от 1999 г., бр. 55 от 2000 г. - Решение № 5 на Конституционния съд на Република България от 2000 г.; изм., бр. 64 от 2000 г., бр. 1, 35 и 41 от 2001 г., бр. 1, 10, 45, 74, 112, 119 и 120 от 2002 г., бр. 8, 42, 67, 95, 112 и 114 от 2003 г., бр. 12, 38, 52, 53, 69, 70, 112 и 115 от 2004 г., бр. 38, 39, 76, 102, 103, 104 и 105 от 2005 г., бр. 17, 30, 34, 56, 57, 59, 68, 82, 95, 102 и 105 от 2006 г., бр. 41 и 52 от 2007 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 54б, ал. 3 думите "чл. 131, ал. 1, т. 2, 3 и 6 и чл. 152, ал. 1, т. 2, 3 и 4" се заменят с "чл. 165, ал. 1, т. 2, 3 и 5 и чл. 271, т. 2, 3 и 5".
2. В чл. 54е, ал. 1 думите "чл. 139д" се заменят с "чл. 226".
3. В чл. 69, ал. 2 думите "чл. 36д" се заменят с "чл. 391".
4. В чл. 230, ал. 3, т. 3, буква "б" думите "съдия-изпълнителите" се заменят с "държавните съдебни изпълнители".
5. В чл. 262, ал. 1, т. 3 думите "съдия-изпълнителите" се заменят с "държавните съдебни изпълнители".
6. В чл. 282, ал. 1, т. 3, буква "б" думите "съдия-изпълнителите" се заменят с "държавните съдебни изпълнители".
7. В чл. 287, ал. 2 думите "чл. 131, ал. 1, т. 2, 3 и 6 и чл. 152, ал. 1, т. 2, 3 и 4" се заменят с "чл. 165, ал. 1, т. 2, 3 и 5 и чл. 271, т. 2, 3 и 5".

§ 22. В Закона за държавната финансова инспекция (обн., ДВ, бр. 33 от 2006 г.; изм., бр. 59 от 2006 г.) в чл. 5, т. 5 думите "чл. 119" се заменят с "чл. 145".

§ 23. В Закона за държавния служител (обн., ДВ, бр. 67 от 1999 г.; изм., бр. 1 от 2000 г., бр. 25, 99 и 110 от 2001 г., бр. 45 от 2002 г., бр. 95 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 19 от 2005 г., бр. 24, 30 и 102 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г.) в § 2, ал. 3 от преходните и заключителните разпоредби думите "чл. 127, ал. 1 - 4" се заменят с "чл. 164, ал. 1 - 5".

§ 24. В Закона за защита на потребителите (обн., ДВ, бр. 99 от 2005 г.; изм., бр. 30, 51, 53, 59, 105 и 108 от 2006 г., бр. 31, 41 и 59 от 2007 г.) в чл. 226, ал. 2 думите "чл. 201" се заменят с "чл. 405".

§ 25. В Закона за Министерството на вътрешните работи (обн., ДВ, бр. 17 от 2006 г.; изм., бр. 30, 102 и 105 от 2006 г., бр. 11, 31, 41, 46 и 57 от 2007 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 212, ал. 1, т. 10 думите "чл. 163" се заменят с "чл. 294".
2. В чл. 219, ал. 2 думата "районен" се заличава, а думите "чл. 118а, ал. 3" се заменят с "чл. 144, ал. 3".
3. В чл. 220 думата "районен" се заличава и накрая се добавя "по чл. 144, ал. 3 от Закона за съдебната власт."

§ 26. В Закона за нотариусите и нотариалната дейност (обн., ДВ, бр. 104 от 1996 г.; изм., бр. 117, 118 и 123 от 1997 г., бр. 24 от 1998 г., бр. 69 от 1999 г., бр. 18 от 2003 г., бр. 29 и 36 от 2004 г., бр. 19 и 43 от 2005 г., бр. 30, 39 и 41 от 2006 г., бр. 59 от 2007 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 8, ал. 2 думите "помощник-изпълнител" се заменят с "помощник-частен съдебен изпълнител".
2. В чл. 80б, ал. 1 се създава изречение второ: "Министърът на правосъдието възлага на инспектори от Инспектората на министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт и на инспектор-нотариуси по чл. 80в, ал. 4 извършването на съвместни проверки."
3. В чл. 80в ал. 1 се отменя.

§ 27. В Закона за данъците върху доходите на физическите лица (обн., ДВ, бр. 95 от 2006 г.; изм., бр. 52 от 2007 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 24, ал. 2, т. 8 думите "чл. 139г, чл. 139е, ал. 1, т. 1 и 2, чл. 157а, ал. 3 и чл. 188о" се заменят с "чл. 225, чл. 277, ал. 3 и чл. 354".

2. В допълнителните разпоредби в § 1, т. 26, буква "в" след думите "Висшия съдебен съвет" се добавя "главния инспектор и инспекторите в Инспектората към Висшия съдебен съвет".

§ 28. В Закона за Сметната палата (обн., ДВ, бр. 109 от 2001 г.; изм., бр. 45 от 2002 г., бр. 31 от 2003 г., бр. 38 от 2004 г., бр. 34 и 105 от 2005 г., бр. 24, 27, 33 и 37 от 2006 г.) в чл. 27, ал. 4 думите "чл. 127, ал. 1 - 4" се заменят с "чл. 164, ал. 1 - 5".

§ 29. В Закона за частните съдебни изпълнители (обн., ДВ, бр. 43 от 2005 г.; изм., бр. 39 от 2006 г., бр. 31 и 59 от 2007 г.) се правят следните изменения:

1. В чл. 75, ал. 1 т. 1 се изменя така:

"1. инспектори от Инспектората на министъра на правосъдието по Закона за съдебната власт;"

2. Навсякъде думите "помощник-изпълнител", "помощник-изпълнители", "помощник-изпълнителите", "помощник-изпълнителя" и "помощник-изпълнителят" се заменят съответно с "помощник-частен съдебен изпълнител", "помощник-частни съдебни изпълнители", "помощник-частните съдебни изпълнители", "помощник-частния съдебен изпълнител" и "помощник-частният съдебен изпълнител".

§ 30. (1) Подзаконовите нормативни актове, издадени по прилагането и въз основа на отменения Закон за съдебната власт, се прилагат до издаването на съответните нови подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на този закон.

(2) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на този закон се приемат или издават до 31 декември 2007 г.

(3) Инспекторатът към Висшия съдебен съвет приема правилника по чл. 55, ал. 4 в едномесечен срок от избора на главния инспектор и инспекторите.

(4) В срок до три месеца от влизането в сила на закона Министерският съвет приема наредбата по чл. 378, ал. 2.

(5) Министърът на правосъдието издава:

1. наредбата по чл. 385, ал. 5 - в срок до три месеца от влизането в сила на закона;

2. наредбата по чл. 386, ал. 1 - в срок до 6 месеца от влизането в сила на закона.

Законът е приет от 40-то Народно събрание на 24 юли 2007 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 33 от 2009 г., изм., бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.)

.....
Допълнителна разпоредба

§ 110. Навсякъде в закона думите "младши съдия, младши прокурор и младши следовател", "младшият съдия, младшият прокурор и младшият следовател", "младши съдии, младши прокурори и младши следователи" и "младшите съдии, младшите прокурори и младшите следователи" се заменят съответно с "младши съдия и младши прокурор", "младшият съдия и младшият прокурор", "младши съдии и младши прокурори" и "младшите съдии и младшите прокурори".

Преходни и заключителни разпоредби

§ 111. Прокуратурата в Република България е правопреемник на активите, пасивите, архива, както и на другите права и задължения на Националната следствена служба и на окръжните следствени служби към деня на влизането в сила на този закон.

§ 112. (1) Директорът на Националната следствена служба продължава да изпълнява задълженията си на административен ръководител до края на мандата, за който е избран.

(2) Директорите на окръжните следствени служби се преназначават без конкурс на длъжност завеждащ окръжен следствен отдел в окръжните прокуратури и продължават да изпълняват задълженията си на административни ръководители до края на мандата, за който са избрани.

(3) Висшият съдебен съвет преназначава без конкурс следователите от окръжните следствени служби в окръжните следствени отделения в окръжните прокуратури.

(4) Трудовите правоотношения на служителите от окръжните следствени служби се уреждат при условията и по реда на чл. 123 от Кодекса на труда.

§ 113. Висшият съдебен съвет преназначава без конкурс заварените младши следователи от окръжните следствени служби, които към деня на влизането в сила на този закон не са изкарали тригодишния стаж на длъжност младши прокурор в съответните районни прокуратури.

§ 114. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон овакантените длъжности за младши прокурори в окръжните прокуратури се трансформират в длъжности за прокурори.

§ 115. (1) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Стажът на лицата, придобит на длъжност следовател в окръжна следствена служба, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 8.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Стажът на лицата, придобит на длъжност младши следовател в окръжна следствена служба, се зачита за стаж по чл. 164, ал. 8 и чл. 209, ал. 2.

§ 116. (Изм. - ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Стажът на лицата с висше юридическо образование, придобит на длъжност дознател в системата на Министерството на вътрешните работи или дознател в Министерството на отбраната до влизането в сила на Закона за изменение и допълнение на Закона за Министерството на вътрешните работи (ДВ, бр. 69 от 2008 г.), се зачита за стаж по чл. 164, ал. 8.

§ 117. Трудовите възнаграждения на експертите при Инспектората към Висшия съдебен съвет, определени преди влизането в сила на този закон, се привеждат в съответствие с чл. 55, ал. 4.

§ 118. (1) Неприклучените до влизането в сила на този закон дисциплинарни производства се разглеждат по досегашния ред.

(2) Неприклучените до влизането в сила на този закон процедури за атестиране, както и конкурси чрез атестиране се приключват по досегашния ред.

§ 119. Насрочените до влизането в сила на този закон конкурси за административни ръководители на следствените органи, които не са приключили, се прекратяват.

§ 120. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон Висшият съдебен съвет одобрява Етичния кодекс на съдиите, прокурорите и следователите и Етичния кодекс на съдебните служители и приема наредбата по чл. 209а.

§ 121. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон министърът на правосъдието издава правилника по чл. 391, ал. 6.

.....

§ 123. (1) Параграф 56 влиза в сила от деня на влизането в сила на наредбата по чл. 209а.

(2) Разпоредбите на § 72 и 73 влизат в сила от 1 януари 2010 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 103 от 2009 г., в сила от 29.12.2009 г.)

§ 12. Образованите дисциплинарни производства, свързани с предсрочно прекратяване мандата на избран член на Висшия съдебен съвет, се приключват по реда на този закон.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за лечебните заведения

(ДВ, бр. 59 от 2010 г., в сила от 31.07.2010 г.)

§ 60. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г. и бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г.) в чл. 403, ал. 1 се създава т. 4:

§ 77. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на:

1. параграфи 9 (относно чл. 19, ал. 4), 53, 60 и 66 (относно чл. 98, ал. 5 и 6), които влизат в сила от 1 януари 2011 г.;

2. параграф 75, който влиза в сила от 30 септември 2011 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 1 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г., изм. и доп., бр. 32 от 2011 г.,

в сила от 19.04.2011 г.; изм. с Решение № 10 на КС на РБ - бр. 93 от 2011 г.)

§ 119. (1) В 15-дневен срок от влизането в сила на този закон Висшият съдебен съвет определя броя на съдиите, прокурорите, следователите, както и на заместниците на административните ръководители на специализираните съдилища и прокуратури.

(2) Щатният състав на специализираните съдилища и прокуратури се осигурява и чрез трансформиране на незаети щатни бройки за съдии, прокурори, следователи и съдебни служители към датата на влизане в сила на този закон.

§ 120. (1) В двумесечен срок от влизането в сила на този закон Висшият съдебен съвет назначава ръководителите на специализираните съдилища и прокуратури.

(2) В 4-месечен срок от влизането в сила на този закон Висшият съдебен съвет назначава съдиите, прокурорите и следователите в специализираните съдилища и прокуратури.

§ 121. (1) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон общото събрание на съдиите от апелативния специализиран наказателен съд определя съдебните заседатели, които да участват в съдебните заседания на специализирания наказателен съд.

(2) До определянето на съдебните заседатели по ал. 1 в съдебните заседания на специализирания наказателен съд участват съдебните заседатели, определени за участие в съдебните заседания на Софийския градски съд.

§ 122. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон председателите на специализираните съдилища и ръководителите на специализираните прокуратури назначават съдебните и прокурорските помощници и

служителите в съдебната администрация.

§ 123. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет осигурява сгради за специализираните съдилища и прокуратури.

§ 124. Заместниците на административните ръководители на органите на съдебната власт продължават да изпълняват функциите си при условията на чл. 168.

§ 125. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон се избират комисиите по професионална етика в органите на съдебната власт.

§ 126. (1) (Обявена за противоконституционна с Решение № 10 на КС на РБ - ДВ, бр. 93 от 2011 г.)

В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Висшият съдебен съвет приема наредбите по § 21 и 67.

---

(2) В едномесечен срок от влизането в сила на този закон Висшият съдебен съвет приема правилата по § 12 и 86.

§ 127. (1) Насрочените до влизането в сила на този закон конкурси за съдии, прокурори и следователи, както и за избор на административни ръководители се довършват по досегашния ред.

(2) Насрочените до влизането в сила на този закон конкурси за заместници на административните ръководители се прекратяват.

§ 128. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон Висшият съдебен съвет освобождава от длъжност заварените съдии, прокурори и следователи, навършили 65 години.

§ 128а. (Нов - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Започналите, но неприключени към датата на влизане в сила на този закон, атестационни процедури се довършват по досегашния ред.

§ 129. (1) (Предишен текст на § 129 - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Четиригодишният срок за периодичното атестиране по § 69 относно чл. 196, т. 2 започва да тече от влизането в сила на този закон.

(2) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Лицата, които до влизането в сила на този закон не са били атестирани периодично или по друг повод, се атестират извънредно, преди да е изтекъл четиригодишният срок при явяване на конкурс за повишаване в длъжност или за преместване, при избор на административен ръководител или на негов заместник в органите на съдебната власт.

(3) (Нова - ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 4.01.2011 г.) Проведените процедури по атестиране по досегашния чл. 196, т. 1 - 5 до влизането в сила на този закон се смятат за периодично атестиране.

§ 130. (Обявен за противоконституционен с Решение № 10 на КС на РБ - ДВ, бр. 93 от 2011 г.)

В тримесечен срок от влизането в сила на този закон Висшият съдебен съвет приема наредбата по § 82.

---

§ 131. Заварените главен инспектор и инспектори в Инспектората към министъра на правосъдието продължават да изпълняват функциите си, като в едномесечен срок от влизането в сила на този закон се преназначават по служебно правоотношение на длъжност съответно "ръководител на инспекторат" и "инспектор" по Единния класификатор на длъжностите в администрацията, приет с Постановление № 47 на Министерския съвет от 2004 г. (обн., ДВ, бр. 18 от 2004 г.; изм., бр. 83 от 2005 г. и бр. 58 от 2010 г.).

§ 132. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон министърът на правосъдието издава наредбата по § 112, т. 1.

.....

§ 136. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник" с изключение на § 20, т. 2, който влиза в сила от 1 януари 2010 г., и § 69 относно чл. 196, т. 2, който влиза в сила от 1 март 2011 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 32 от 2011 г., в сила от 19.04.2011 г.)

§ 22. (1) Насрочените до влизането в сила на този закон конкурси за младши съдии и младши прокурори и за първоначално назначаване в органите на съдебната власт се довършват по досегашния ред.

(2) Назначените към датата на влизане в сила на този закон на длъжност младши съдия и младши прокурор продължават да изпълняват тази длъжност по досегашния ред.

§ 23. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон съдиите, прокурорите и следователите подават декларация по чл. 195, ал. 1.

§ 24. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. параграф 21, който влиза в сила от 4 януари 2011 г.;

2. параграфи 6, 7, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 18 и 20, които влизат в сила от 1 януари 2012 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение на Закона за лечебните заведения

(ДВ, бр. 45 от 2011 г., в сила от 14.06.2011 г.)

.....

§ 3. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23 и 32 от 2011 г.) се правят следните изменения и допълнения:

.....

§ 5. Наредбата по чл. 40За от Закона за съдебната власт се издава в срок до три месеца от влизането в сила на този закон.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 50 от 2012 г., изм., бр. 28 от 2016 г.)

§ 30. При провеждане на изборите за членове на Висшия съдебен съвет през 2012 г. изборът по чл. 19, ал. 1 се провежда до 28 септември 2012 г.

§ 31. При провеждане на изборите за членове на Висшия съдебен съвет през 2012 г. събранията по чл. 20, ал. 3 и по чл. 21а, ал. 4 се провеждат до 28 септември 2012 г.

§ 32. (1) След изтичането на мандата на действащия Висш съдебен съвет новоизбраният Висш съдебен съвет се смята за конституиран, след като са избрани членове, които заедно с членовете му по право образуват две трети от неговия състав.

(2) Дейността на досегашния Висш съдебен съвет се прекратява с конституирането на новоизбрания Висш съдебен съвет по реда на този закон.

§ 33. (1) В 30-месечен срок от влизането в сила на този закон в Закона за съдебната власт се създават правила за пряк избор на членове на Висшия съдебен съвет от квотата на съдебната власт чрез гласуване по електронен път.

(2) (Отм. – ДВ, бр. 28 от 2016 г.).

§ 34. (1) В 6-месечен срок от влизането в сила на глава трета "а" или от уведомяването им от регистратурата на Европейския съд по правата на човека лицата, подали в Европейския съд по правата на човека жалби срещу нарушаване правото им на разглеждане и решаване на делото в разумен срок, могат да подадат заявление по реда на глава трета "а", освен в случаите, когато съдът вече се е произнесъл с решение по основателността на жалбата или е оставил жалбата без разглеждане като недопустима.

(2) Заявленията по ал. 1 се разглеждат в срок до 18 месеца от постъпването им.

§ 35. За прилагането на глава трета "а" през 2012 г. Министерският съвет осигурява допълнителни бюджетни кредити по бюджетите на съдебната власт и на Министерството на правосъдието.

§ 36. Неприклучените към датата на влизане в сила на този закон процедури за избор на административни ръководители по чл. 194а и 194б се довършват по досегашния ред.

§ 37. (1) Заварените главен инспектор и инспектори в Инспектората на министъра на правосъдието продължават да изпълняват функциите си, като в едномесечен срок от влизането в сила на този закон се преназначават по трудово правоотношение на длъжност съответно "главен инспектор" и "инспектор".

(2) За заварените главен инспектор и инспектори от Инспектората на министъра на правосъдието сроковете по чл. 374, ал. 2 текат от датата на преназначаването им по трудово правоотношение на съответните длъжности.

§ 38. (1) Изграждането на информационната система по чл. 386, ал. 3 се извършва в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон.

(2) В срока по ал. 1 наредбата по чл. 77, ал. 4 се привежда в съответствие с този закон.

.....
§ 40. Параграф 15 относно чл. 60а, чл. 60б, чл. 60в, ал. 3 - 5, чл. 60г - 60м влиза в сила от 1 октомври 2012 г.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за публичност

на имуществото на лица, заемащи висши държавни длъжности

(ДВ, бр. 30 от 2013 г., в сила от 26.03.2013 г.)

§ 5. (1) Лицата, за които с влизането в сила на този закон възниква задължение по чл. 2, ал. 1, подават декларациите по чл. 4, ал. 1 в 14-дневен срок от обнародването му в "Държавен вестник". Декларациите се публикуват незабавно на страницата на Сметната палата в интернет.

(2) Лицата по ал. 1 могат да правят промени в подадените от тях декларации в 7-дневен срок от публикуването им. Промените се публикуват незабавно.

.....
ЗАКОН

за изменение и допълнение на Наказателно-процесуалния кодекс

(ДВ, бр. 21 от 2014 г.)

.....

Заключителни разпоредби

§ 6. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г.) се правят следните изменения и допълнения:

.....

§ 7. Наредбата по чл. 403, ал. 2 от Закона за съдебната власт се издава в двумесечен срок от влизането в сила на този закон.

.....

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за защита
на лица, застрашени във връзка с наказателно производство
(ДВ, бр. 21 от 2014 г., в сила от 9.04.2014 г.)

.....

§ 23. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г. и бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г.) в чл. 138 се създава т. б:

.....

§ 24. Законът влиза в сила един месец след обнародването му в "Държавен вестник".

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт
(ДВ, бр. 28 от 2016 г., изм., бр. 49 от 2018 г.)

.....

§ 75. В останалите текстове на закона думите "Комисията по предложенията и атестирането на съдии, прокурори и следователи" се заменят с "Комисията по атестирането и конкурсите към съответната колегия".

.....

Преходни и заключителни разпоредби

§ 77. Пленумът на Висшия съдебен съвет приема правилата по чл. 29б, ал. 1 в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 78. (1) Прекият избор на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите се провежда чрез електронно дистанционно гласуване, в случай че преди избора Висшият съдебен съвет внедри система, която да гарантира тайната на гласуването и свободното волеизявление. Електронното гласуване не отменя възможността за гласуване с хартиени бюлетини. В правилата по чл. 29б, ал. 1 се определя и редът за електронно дистанционно гласуване.

(2) Не по-късно от 10 месеца преди изтичането на мандата на изборните членове на изборния през 2012 г. Висш съдебен съвет се провежда експериментално електронно дистанционно гласуване съобразно правилата по чл. 29б, ал. 1.

§ 79. Прекият избор на членове на Висшия съдебен съвет от съдиите, прокурорите и следователите може да се проведе и чрез машинно гласуване, в случай че преди избора Висшият съдебен съвет внедри система, която да гарантира тайната на гласуването и свободното волеизявление, и при наличието на икономическа целесъобразност спрямо електронното гласуване. Машинното гласуване се извършва при спазване на реда и правилата по глава втора, раздел Ia, като устройството за гласуване показва бюлетина, идентична с хартиената. Една избирателна секция отчита резултатите от не повече от пет устройства за гласуване. Машинното гласуване не отменя възможността за гласуване по дистанционен електронен път и с хартиени бюлетини.

§ 80. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон Министерският съвет приема постановление, с което урежда отношенията по прехвърляне от бюджета на Министерството на правосъдието към бюджета на Висшия съдебен съвет на неусвоените средства за придобиване и управление на недвижимите имоти на съдебната власт, както и средствата за персонала по § 81.

§ 81. В тримесечен срок от влизането в сила на този закон служителите на Министерството на правосъдието, чиито служебни задължения са свързани с дейността по управление на имуществото на съдебната власт, се преназначават без конкурс на работа по трудово правоотношение в съответната администрация на Висшия съдебен съвет.

§ 82. (1) Висшият съдебен съвет замества Министерството на правосъдието във всички права и задължения по договорите, свързани със стопанисването и управлението на недвижимите имоти на съдебната власт, сключени от Министерството на правосъдието.

(2) Всякакви съдебни и административни производства относно стопанисването и управлението на недвижимите имоти на съдебната власт продължават с участието на Висшия съдебен съвет.

§ 83. (1) В тримесечен срок от влизането в сила на този закон управляваните от Министерството на правосъдието недвижими имоти и движими вещи на съдебната власт преминават към Висшия съдебен съвет, като се предават заедно с цялата свързана с тях документация.

(2) Предоставените до влизането в сила на този закон имоти и части от имоти на Министерството на правосъдието за нуждите на второстепенните разпоредители с бюджет към министъра на правосъдието продължават да се ползват за осъществяване на дейността им и остават в управление на Министерството на правосъдието.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) В срок до 31 януари 2019 г. областните управители отразяват промените в актовете за държавна собственост за всички имоти на съдебната власт или съставят актове за държавна собственост за такива имоти.

§ 84. Комисиите по чл. 37, ал. 1 се избират в едномесечен срок от влизането в сила на този закон, а тези по чл. 37, ал. 3 – в тримесечен срок от влизането в сила на този закон.

§ 85. (1) До избирането на Комисиите по атестирането и конкурсите и на Комисиите по професионална етика към колегиите на Висшия съдебен съвет дейностите по атестирането и провеждането на конкурсите се продължават от предвидените до влизането в сила на този закон комисии и по досегашния ред, а решенията по тях се приемат от съответните колегии на Висшия съдебен съвет.

(2) След избирането на Комисиите по атестирането и конкурсите и на Комисиите по професионална етика към колегиите на Висшия съдебен съвет дейностите по атестирането и провеждането на конкурсите се продължават от избраните комисии по предвидения до влизането в сила на този закон ред, а решенията по тях се приемат от съответните колегии на Висшия съдебен съвет.

(3) До избирането на Комисиите по професионална етика към колегиите на Висшия съдебен съвет Комисията "Професионална етика и превенция на корупцията" продължава да изпълнява правомощията си по досегашния ред и внася резултатите от дейността си в съответната колегия на Висшия съдебен съвет.

(4) След избирането на Комисиите по професионална етика към колегиите на Висшия съдебен съвет започналите и неприключили производства се продължават от комисиите към съдийската и прокурорската колегия. Резултатите от тях се внасят за разглеждане в съответната колегия.

(5) Неприклучилите до влизането в сила на този закон дисциплинарни производства се разглеждат по досегашния ред, като решенията по тях се вземат от съответните колегии на Висшия съдебен съвет.

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 62 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., доп., бр. 76 от 2016 г.,

в сила от 9.08.2016 г., изм. и доп., бр. 49 от 2018 г., изм., бр. 11 от 2020 г.,

в сила от 8.08.2019 г., **бр. 110 от 2020 г.**, в сила от 31.12.2020 г.)

§ 205. (1) Съдия, прокурор или следовател, който към датата на влизане в сила на този закон заема длъжност административен ръководител на орган на съдебната власт, след приключване на мандата може да остане на длъжност съдия, прокурор или следовател в същия орган на съдебната власт, в който е заемал длъжността административен ръководител.

(2) Съдия, прокурор или следовател, който към датата на влизане в сила на този закон заема длъжност заместник на административен ръководител на орган на съдебната власт, след освобождаването си може да остане на длъжност съдия, прокурор или следовател в същия орган на съдебната власт, в който е заемал длъжността заместник на административен ръководител.

§ 206. (1) (Отм. – ДВ, бр. 49 от 2018 г.).

(2) До влизането в сила на наредбата по чл. 209б атестирането се провежда по досегашния ред. Заварените до влизането в сила на наредбата атестационни процедури се довършват по реда, по който са започнали.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 49 от 2018 г.) Съдия, прокурор или следовател, назначен до влизането в сила на този закон, не се атестира периодично след получаване на две последователни положителни комплексни оценки по чл. 196, т. 3. Периодичните атестации, проведени до влизането в сила на този закон, се зачитат за атестиране по смисъла на чл. 196, т. 3, след придобит статут на несменяемост, независимо от реда на неговото придобиване.

§ 207. (1) Съдиите, прокурорите или следователите, командировани до влизането в сила на този закон на незаети длъжности, продължават да изпълняват съответните длъжности до заемането им чрез конкурс.

(2) В двумесечен срок от влизането в сила на този закон се обявяват конкурси за незаетите длъжности по ал. 1, за заемането на които не са обявени конкурси до влизането му в сила.

§ 208. Неприклучилите до влизането в сила на този закон дисциплинарни производства по глава шестнадесета се разглеждат по досегашния ред.

§ 209. Започналите до влизането в сила на този закон конкурси за младши съдии и младши прокурори и за първоначално назначаване в органите на съдебната власт се довършват при досегашните условия и ред.

§ 210. Започналите до влизането в сила на този закон конкурсни процедури за повишаване и преместване в органите на съдебната власт се довършват при досегашните условия и ред.

§ 211. В едномесечен срок от влизането в сила на този закон главният инспектор и инспекторите в Инспектората на министъра на правосъдието, назначени до влизането му в сила, се преназначават на трудов договор за неопределено време на длъжност "главен инспектор", съответно "инспектор".

§ 212. До 1 януари 2017 г. главният инспектор в Инспектората към Висшия съдебен съвет утвърждава образците на декларациите по чл. 175а, ал. 1, както и образеца на сигнал по чл. 175д, ал. 5.

§ 213. Неприклучилите до 1 януари 2017 г. производства по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси и по Закона за публичност на имуществото на лица, заемащи висши държавни и други длъжности по отношение на съдия, прокурор или следовател се довършват по досегашния ред.

§ 214. Стажант-юристите, постъпили на стаж до влизането в сила на наредбата по чл. 297а, провеждат стажа и полагат изпита за придобиване на юридическа правоспособност при досегашните условия и ред.

§ 215. (1) Подзаконовите нормативни актове по прилагането на закона се приемат или привеждат в съответствие с този закон в 6-месечен срок от влизането му в сила.

(2) Методиките по чл. 28, ал. 2 и чл. 50, ал. 2 се приемат в 6-месечен срок от влизането в сила на този закон.

(3) До приемането на подзаконовите нормативни актове по ал. 1 или до привеждането им в съответствие с този закон се прилагат действащите подзаконови нормативни актове, доколкото не противоречат на този закон.

§ 216. (1) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г., в сила от 8.08.2019 г., **бр. 110 от 2020 г.**, в сила от 31.12.2020 г.) До 30 юни 2021 г.:

1. органите на съдебната власт може да извършват действията, предвидени в чл. 360ж, ал. 1 – 5, при технологична и техническа готовност на съответния орган и решение на пленума на Висшия съдебен съвет;

2. органите на съдебната власт съхраняват документите, подадени до тях на хартиен носител, по ред, определен от пленума на Висшия съдебен съвет;

3. органите на съдебната власт може да извършват удостоверителни изявления при спазване на разпоредбите на закона, да издават актове и да извършват всички други предвидени в закона процесуални действия в електронна форма, когато пленумът на Висшия съдебен съвет е определил с решение кои от тях може да се извършват по този начин и е установил, че е осигурена технологична възможност за извършването им;

4. органите на съдебната власт може да поддържат интернет страници, чрез които осигуряват възможност за извършване на процесуални действия и на удостоверителни изявления в електронна форма; действията, предвидени в чл. 360в, ал. 2, т. 1 – 3, може да се извършват чрез единния портал за електронно правосъдие след решение на пленума на Висшия съдебен съвет, ако е осигурена съответната функционална възможност;

5. пленумът на Висшия съдебен съвет и министърът на правосъдието може да осигурят обмен за един или за различни административни органи, лица, осъществяващи публични функции, и организации, предоставящи обществени услуги, като определят началния момент на предоставянето на обмена със свои съгласувани решения;

6. пленумът на Висшия съдебен съвет, след съгласуване с министъра на правосъдието, разработва единна централизирана информационна система за съдилищата.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г., в сила от 8.08.2019 г., **бр. 110 от 2020 г.**, в сила от 31.12.2020 г.) Единната централизирана информационна система за прокуратурата се привежда в съответствие с този закон до 30 юни 2021 г. След изтичането на този срок органите на досъдебното производство са длъжни да използват тази система за извършването на процесуални действия в електронна форма и за извършване на удостоверителни изявления.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 11 от 2020 г., в сила от 8.08.2019 г., **бр. 110 от 2020 г.**, в сила от 31.12.2020 г.) До 30 юни 2021 г. справки за адресната регистрация може да се правят от органите на съдебната власт по досегашния ред.

§ 217. (1) До разработването и пускането в експлоатация на единната централизирана информационна система за съдилищата поддържането на регистъра на актовете на съдилищата се осигурява от пленума на Висшия

съдебен съвет.

(2) В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон пленумът на Висшия съдебен съвет определя актовете по чл. 360о, ал. 3.

§ 218. (1) Всички дела, образувани на хартиен носител в тригодишен срок от влизането в сила на този закон, се приключват по досегашния ред. По тях не може да се извършват процесуални действия в електронна форма от страните.

(2) При наличие на решения на пленума на Висшия съдебен съвет по § 216, ал. 1, т. 1 и 3 органът на съдебната власт води само електронни дела.

(3) Когато в тригодишен срок от влизането в сила на този закон орган на съдебната власт е снел електронен образ на висящи или приключени дела, съответният орган може да предоставя достъп до тях само за справочни цели.

§ 219. Пленумът на Висшия съдебен съвет осигурява оперативно съвместим обмен на електронни дела, документи и друга информация между използваните от органите на съдебната власт информационни системи в срок две години от влизането в сила на този закон.

.....
§ 229. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник", с изключение на:

1. параграфи 86, 126, 202, 227 и 228, които влизат в сила от 1 януари 2017 г.;

2. (нова – ДВ, бр. 76 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) параграфи 156, 158 и 195, които влизат в сила от 1 януари 2018 г.;

3. (предишна т. 2 – ДВ, бр. 76 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г.) параграф 194 относно чл. 360о – 360т, които влизат в сила 6 месеца след обнародването на закона в "Държавен вестник";

4. (предишна т. 3 – ДВ, бр. 76 от 2016 г., в сила от 9.08.2016 г., изм., бр. 11 от 2020 г., в сила от 8.08.2019 г., **бр. 110 от 2020 г.**, в сила от 31.12.2020 г.) параграф 194 относно чл. 360в, ал. 2, чл. 360ж, чл. 360з, ал. 1 и чл. 360м, които влизат в сила от 1 юли 2021 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за правната помощ

(ДВ, бр. 13 от 2017 г.)

.....
§ 14. (1) Разпоредбата на чл. 67, ал. 3 от Закона за съдебната власт не се прилага за съдебните заседатели, избрани до 9 август 2016 г.

(2) Съдебните заседатели, избрани до 9 август 2016 г., довършват 5-годишния мандат, за който са избрани.

(3) Съдебните заседатели, избрани до 9 август 2016 г., които до влизането в сила на този закон са освободени предсрочно на основание чл. 69, ал. 1 или чл. 71, ал. 1, т. 7 от Закона за съдебната власт, се възстановяват с решение на съответното общо събрание.

.....

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 65 от 2017 г.)

§ 7. В 30-дневен срок от влизането в сила на този закон всички съдии, прокурори и следователи, членовете на Висшия съдебен съвет, главният инспектор и инспекторите от Инспектората към Висшия съдебен съвет подават пред съответната колегия на Висшия съдебен съвет декларация по чл. 195а, ал. 1, изречение първо.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 90 от 2017 г.)

§ 20. Параграфи 15, 16, 17, 18 и 19 влизат в сила от 1 януари 2018 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество

(ДВ, бр. 7 от 2018 г.)

.....

§ 60. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г., бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 28, 39, 50, 62 и 76 от 2016 г., бр. 13 от 2017 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2017 г. – бр. 14 от 2017 г.; изм., бр. 63, 65, 85 и 90 от 2017 г.) се правят следните изменения и допълнения:

.....

4. Навсякъде в закона думите "чл. 2 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси" се заменят с "чл. 52 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество".

.....

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 49 от 2018 г.)

§ 23. В срок един месец от влизането в сила на този закон съдебните служители подават декларация, че отговарят на изискванията за заемане на длъжността по чл. 340а, ал. 1 и декларация за несъвместимост по чл. 340а, ал. 2.

§ 24. Процедурите за извънредно атестиране, започнали до влизането в сила на този закон, във връзка с обявени конкурси за повишаване или преместване, както и за избор на административни ръководители в органите на съдебната власт, се довършват по досегашния ред.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за защита на личните данни

(ДВ, бр. 17 от 2019 г.)

.....

§ 121. В срок до два месеца от влизането в сила на този закон правилникът по чл. 55, ал. 8 от Закона за съдебната власт се привежда в съответствие с този закон.

.....

ПРЕХОДНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 29 от 2019 г.)

§ 22. Започналите до влизането в сила на този закон конкурси за младши съдии и младши прокурори и за първоначално назначаване в органите на съдебната власт се довършват при досегашните условия и ред.

§ 23. Започналите до влизането в сила на този закон конкурси за повишаване и преместване в органите на съдебната власт се довършват при досегашните условия и ред.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 11 от 2020 г.)

§ 72. (1) Неприклучените до влизането в сила на този закон дисциплинарни производства, конкурси, производства по глава трета "а" и производства по глава девета, раздели I "а" и I "б" се довършват по досегашния ред.

(2) Разпределените на членовете на Комисията по атестирането и конкурсите преписки по изготвяне на комплексни оценки от атестирането до влизането в сила на този закон се довършват по досегашния ред.

§ 73. Съдебните заседатели, чийто мандат е изтекъл до влизането в сила на този закон, продължават да изпълняват функциите си и задълженията, свързани с тях, до попълването на списъка на кандидатите за съответния съд с 50 на сто от определения по чл. 67а брой.

.....

§ 76. Параграф 71 влиза в сила от 8 август 2019 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт

(ДВ, бр. 86 от 2020 г.)

§ 6. В 6-месечен срок от влизането в сила на този закон:

1. Министерският съвет приема измененията и допълненията в Тарифа № 1 към Закона за държавните такси за таксите, събирани от съдилищата, прокуратурата, следствените служби и Министерството на правосъдието, произтичащи от този закон;

2. министърът на правосъдието издава наредбата по чл. 360у, ал. 1.

§ 7. Наредбата по чл. 403, ал. 1 се привежда в съответствие с този закон до 1 юли 2021 г.

.....

§ 9. Параграфи 4 и 5 влизат в сила от 1 януари 2021 г.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона

за резерва на въоръжените сили на Република България

(ДВ, бр. 109 от 22.12.2020 г., в сила от 22.12.2020 г.)

.....

§ 31. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г., бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 28, 39, 50, 62 и 76 от 2016 г., бр. 13 от 2017 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2017 г. – бр. 14 от 2017 г.; изм., бр. 63, 65, 85, 90 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 49 и 77 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2019 г. – бр. 19 от 2019 г.; изм., бр. 29, 64 и 83 от 2019 г. и бр. 11, 86 и 103 от 2020 г.) в чл. 332 се правят следните изменения:

.....

§ 36. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Закона

за административните нарушения и наказания

(ДВ, бр. 109 от 22.12.2020 г., в сила от 23.12.2021 г.)

.....

§ 48. В Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 64 от 2007 г.; изм., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 25, 33, 42, 102 и 103 от 2009 г., бр. 59 от 2010 г., бр. 1, 23, 32, 45, 81 и 82 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 20, 50 и 81 от 2012 г., бр. 15, 17, 30, 52, 66, 70 и 71 от 2013 г., бр. 19, 21, 53, 98 и 107 от 2014 г., бр. 14 от 2015 г., бр. 28, 39, 50, 62 и 76 от 2016 г., бр. 13 от 2017 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2017 г. – бр. 14 от 2017 г.; изм., бр. 63, 65, 85, 90 и 103 от 2017 г., бр. 7, 15, 49 и 77 от 2018 г., бр. 17 от 2019 г.; Решение № 2 на Конституционния съд от 2019 г. – бр. 19 от 2019 г.; изм., бр. 29, 64 и 83 от 2019 г. и бр. 11, 86 и 103 от 2020 г.) се правят следните допълнения:

.....

§ 51. Законът влиза в сила една година след обнародването му в "Държавен вестник".

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

към Закона за изменение и допълнение на Гражданския процесуален кодекс

(ДВ, бр. 110 от 2020 г., в сила от 30.06.2021 г.)

.....

§ 26. (В сила от 31.12.2020 г. - ДВ, бр. 110 от 2020 г.) В Закона за изменение и допълнение на Закона за съдебната власт (обн., ДВ, бр. 62 от 2016 г.; изм., бр. 76 от 2016 г., бр. 49 от 2018 г. и бр. 11 от 2020 г.) в преходните и заключителните разпоредби се правят следните изменения:

.....

§ 28. Законът влиза в сила от 30 юни 2021 г., с изключение на:

1. параграфи 9 и 25, които влизат в сила от 30 юни 2022 г.;
2. параграфи 26 и 27, които влизат в сила от 31 декември 2020 г.